

1053

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 05/2024 17:50:09 UTC from Psihiko Apothetrio Dimosias Istorikis Vi

Restrictions apply.

Καθ' ἑξῆς
Τομὴ

Βιβλ. εἰσαγωγῆς
ἀριθ. 3653

Η ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

ΧΩΡΙΣΤΑ ΤΥΠΩΜΕΝΑ

Τραγούδια τῆς πατρίδας μου.
Ἕγνος εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.
Τὰ Μάτια τῆς Ψυχῆς μου.
Τὸ Ἔργον τοῦ Κρυστάλλη.
Ἰαμβοὶ καὶ Ἀνάπαιστοι.
Τάφος.
Οἱ χαιρετισμοὶ τῆς Ἡλιογέννητης.
Θάνατος Παλληκαριοῦ.
Σολωμὸς (Βιβλιοθήκη Μαρασιῆ, παράρτημα II).
Τρισεύγενη.
Γράμματα, τόμοι 2.
Ἡ Ἀσάλευτη Ζωή.
Ὁ Δωδεκάλογος τοῦ Γύφτου.
Ἡ Φλογέρα τοῦ Βασιλιᾶ.

ΓΙΑ ΤΥΠΩΜΑ ΑΡΓΟΤΕΡΑ

Τὰ Χρόνια μου καὶ τὰ Χαρτιά μου.
Ὁ Ψυχάρης.
Βραδινὴ Φωτιά.
Τὸ τραγούδι τοῦ Καραϊσκάκη.
Πεζοὶ δρόμοι.
Ὁ Καλλιμάχος.
Ὁ Δυτρωτής.
Οἱ Κλέφτες.
Σκληροὶ καὶ δειλοὶ σίχοι.
Οἱ Παράδεισοι.
Κομμάτια ἀπὸ τοὺς Δοξοὺς.
Φιλοσοφικὴ Τριλογία.
Οἱ καημοὶ τῆς Διμνοθάλασσης μὲ τὰ Σατιρικὰ
γυμνάσματα.

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ. — Η ΦΛΟΓΕΡΑ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΗΡΩΙΚΗ
ΤΡΙΛΟΓΙΑ, ΠΡΟΛΟΓΟ Κ' ΕΠΙΛΟΓΟ.

ΑΘΗΝΑ 1910

Ἀθήνα, Τυπογραφείο «Ἐστία» Μάτσηρ καὶ Καργαδούρη. — 7855.

ΤΟΥ ΠΑΛΛΗ ΠΟΥ ΧΡΟΝΙΑ ΔΟΥΛΕΥΕ ΤΟΥΣ ΑΨΕ-
ΓΑΔΙΑΣΤΟΥΣ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΣΥΛΛΑΒΟΥΣ ΤΗΣ ΙΑΙ-
ΔΑΣ ΑΦΙΕΡΩΝΩ ΤΟΥΣ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΣΥΛΛΑΒΟΥΣ
ΤΗΣ ΦΛΟΓΕΡΑΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ.
ΑΘΗΝΑ Α'. ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1909

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΛΑΜΑΣ.

Ο ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σθυσμένες όλες οι φωτιές οι πλάστρες μέσ' στη Χώρα.

*Στην εκκλησιά, στον κλίβανο, στο σπίτι, σταργαστήρι,
παντού, στο κάστρο, στην καρδιά, ταποκαΐδια, οι σιάχτες.
Πάει κι ο ψωμάς, πάει κι ο χαλκιάς, πάει κ' η γυναίκα, πάνε
τά παλληκάρια, οι λειτουργοί, και του ρυθμού οι τεχνίτες,
του Λόγον και οι προφήτες.*

*Τὰ χέρια είναι παράλυτα, και τὰ σφυριά παρμένα
και δὲ σφυροκοπῆ κανεὶς τῶματα και τάλετρα,
κ' ἡ φούχτα κάποιου ζυμωτῆ λίγο σιτάρι ἂν κλείση,
δὲ βρίσκει τὴν πυρὴ ψυχὴ ψωμί γιὰ νὰ τὸ κάμη.
Κι ἀπὸ κατάκρουα χόβολη μεστὴ ἡ γωνιά, και ἀκόμα
και πὺδ πολλὸ ἀπὸ τὴ γωνιά πὺν τοῦ σπιτιοῦ ἡ καρδιά εἶναι,
κακοκαϊάντησε ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Κρίμα. Κρίμα.
Σκοτεινὸ ρέπιο κ' ἡ εκκλησιά, και δίχως πολεμηστρες
τὸ κάστρο, και χορτάριασε κ' ἔγινε βοσκοτόπι.
Κι ὁ μέγας Ἐρωτας μακριά, και εἰν' ἄβουλος ὁ ἄντρας
και ἀπραχτος, και στὸ πλάϊ του χαμοσυρτὴ ἡ γυναίκα
κυρὰ της ἔχει τὴ σκλαβιά και δοῦλο της τὸ ψέμα.
Σθυσμένες όλες οι φωτιές οι πλάστρες μέσ' στη Χώρα.*

*Τραγοῦδι τῶν ἡρώων! Ἐμπρός, τραγοῦδι τῶν ἡρώων!
Ἀπάνου ἀπὸ τῆ πόσταχτα, ἄναψε, ὦ φλόγα, λάμψε.
Κανένα χέρι δὲ θὰ διῆς ἀπάνου σου νάπλωση,
νὰ θρέψη σε, νὰ ζεσταθῆ, νὰ πάρη ἀπ' τὸ θυμό σου,
νὰ σπείρη σε στὴν εκκλησιά, στὸν κλίβανο, στὸ σπίτι,
νὰ σὲ φωλιάση στὴν καρδιά, στὸ κάστρο, σταργαστήρι.
Φλόγα, ἐσὸ τότε, ἀβόθητη κ' ἔρμη ἐσὸ φλόγα, κούφου,*

καὶ κάμε τὴ μνημούρι σου τὴ σάχη, καὶ μὴ σβύσης!
 Γιατὶ θὰ ρθῆ κάποιος καιρός, καὶ κάποια ἀγγὴ θὰ φέξῃ,
 καὶ θὰ φουξήξῃ μιὰ πνοὴ μεγαλοδύναμη ἄκου!
 Ἄπο ποῖο στόμα ἢ ἀπο ποῖο χάος θὰ χυθῆ; Δὲν ξέρω.
 Μπορεῖ ἀπὸ τὴν ἀνατολή, μπορεῖ κι ἀπὸ τὴ δύση,
 ποὺς ξέρεῖ μὴν ἀπ' τὸ βοριά, μὴν ἀπ' τὰ μεσημέρια
 τάχα θὰ βγῆ ἀπ' τὰ τάρταρα, γιὰ θὰ ριχθῆ ἀπὸ τᾶστρα;
 Δὲν ξέρω· ξέρω πὼς θὰ ρθῆ, καὶ μὲ τὸ πέρασμά της,
 μέγα καὶ θεῖο καὶ μυστικὸ κι ἀξήγητο, θὰ σκύνουν
 οἱ κορφὲς ὄλες, οἱ φωτιὲς θὰ ξαναδώσουν ὄλες.
 Στὴν ἐκκλησιά, στὸν κλίβανο, στὸ σπίτι, στὰ γαστήρη,
 στὸ κάστρο, στὴν καρδιά, παντοῦ, στὰ ποκαῖδια, ἀπρίλης!
 Καὶ σὰ θεῶν ἀγάλματα θαματονεργὰ πλασμένα
 νὰ ἠχολογᾶνε μουσικά, σὰν τὰ φιλῆ ὁ κνὸς Ἥλιος,
 καὶ σὰ χλωρὰ ἰσκεροδεντρα πὺν δὲν τοὺς ἀπολείπουν
 ζαχαροστάλαχοι καρποὶ χειμῶνα καλοκαίρι,
 νά! νά! ὁ ψωμάς, καὶ νὰ ὁ χαλκιάς, νὰ καὶ ἡ γυναίκα, νάτα,
 τὰ παλληκάρια, οἱ λειτουργοί, νὰ τοῦ ρυθμοῦ οἱ τεχνίτες,
 τοῦ Λόγου νὰ οἱ προφήτες!
 Κι ὅταν τριγύρο σου οἱ φωτιὲς ἀνάψουν πάλε οἱ πλάστρες,
 ξαναζωντάνεψε καὶ ἐσὺ καὶ ρίζου, ὦ φλόγα, ὦ φλόγα,
 καὶ κύλησε καὶ πέρασε στὰ διάπλατα τῆς χώρας,
 καὶ σῆς ψυχῆς τὰ πόδαθα, καὶ πλάσε τα καὶ ζῆσ' τα,
 γιομάτα ροδοκόκκινα παιδιὰ τὰ καρδιοχτύπια,
 καὶ πλάσε τους καὶ ζῆσε τους κάποιους καημὸνς πατέρες,
 καὶ κάποιες γνῶμες πλάσε τις καὶ ζῆσε τις μητέρες,
 καὶ κάμε ἀδέρφια τὰ ὄνειρα καὶ τὰ ἔργα! Ἐμπρός, τραγοῦδι!

Σβουσμένες ὄλες οἱ φωτιὲς, τραγοῦδι τῶν ἡρώων!

30 τοῦ Ὀχτώβρη 1902.

Ο ΓΙΟΣ ΤΗΣ ΧΗΡΑΣ

*Εβγαλε διάτα ὁ Κρούταγος, τῆς Βουργαριᾶς ὁ τσάρος.

Δίνει στοὺς δούλους λευτεριά καὶ στοὺς ξενιτεμένους
δίνει πατρίδα· ἀνάθεμα στὸ σκλαβωτῆ, στὸν Κροῦμο!
Εἴκοσι χρόνους λιώνανε στᾶχαρα ξένα, κ' οἱ ἄντρες
γεράσαν, ἄντρες γίνηκαν οἱ νοῖοί, λεβέντες τώρα
καὶ τὰ παιδιά, μητέρες οἱ παιδοῦλες. Ὅλα φεύγουν.
Τρισάθλια τὰ γεράματα, κακόμοιρα τὰ νιάτα
ποὺ ἀνθοῦνε καὶ καρπίζουνε στὰ ξένα, σκλαβωμένα.
Μὰ τώρα ἀλλάξαν οἱ καιροί, τὸν Κροῦμο ἢ γῆ τὸν τρώει,
στὴ Πόλη τώρα Θεόφιλος ὁ συνετὸς ὀρίζει,
τώρα τοῦ Κρούμου τὸ σπαθὶ κρέμεται καὶ σκουριάζει.

*Εβγαλε διάτα ὁ Κρούταγος, τῆς Βουργαριᾶς ὁ τσάρος.

Κοπαδιαστά περνᾶν, ἀργά· καὶ οἱ δούλοι ἀργὰ καὶ οἱ ξένοι,
πάνε. Ψηλάθε ἀπὸ θρονὶ ξαγναντευτῆς ὁ τσάρος.
Καὶ εἶναι γυναῖκες μὲ παιδιά καὶ μὲ ραβδιὰ γερνόντι,
κι ἀπὸ τὸ βαρὺ φόρτωμα σκεβρώνεται καὶ γέρνει,
λεβέντη μου, ὁ καλόχτιστος ὁ τοῖχος τοῦ κορμιοῦ σου,
καὶ εἶν' ἢ παρθένα στὴ ντροπὴ καὶ στὰ ξεσκίδια μέσα.
Πεῖνα περνᾶ καὶ δυστυχιά καὶ γύμνια καὶ τρομάρα.
Κ' οἱ ὀλόδροσοι τῆς ὀμορφιάς ἀνθοὶ ἀπὸ τὸ λιοπύρι
σκληρὰ καμένοι τῆς σκλαβιάς καὶ χοντροδουλευταδες
οἱ ἀρχόντοι, παραλλάματα κι ἀπὸ τὴν κακοπάθεια.
Ρῶδα κι ἂν εἶχε ὁ σκλαβωτῆς, γιὰ τοὺς δικούς του τὰ εἶχε,
καὶ μόνο τὰ τριβόλια του πάντα ἔνοιωθε κι ὁ σκλάβος.
Κι ὁ γῆλιος πῶς τοὺς φλόγιζε χωρὶς νὰ τοὺς ζεσταίνη,

κ' ἐσύ, ἴσκιε, πῶς τοὺς πάγωνες χωρὶς νὰ τοὺς δροσίζῃς!
 Κι ὄλο περνᾶν, κι ὄλο περνᾶν οἱ σκλαβωμένοι ἐμπρὸς του,
 καὶ πότε ἀναστενάζουε καὶ πότε ἀχνογελάνε,
 καὶ σμίγουν πόνος τῆς σκλαβιάς κ' ἐλπίδα τῆς πατρίδας
 μέσα στ' ἀναστενάσματα καὶ μέσα στ' ἀχνογέλια.
 Κάμiete ἀκόμα ὑπομονὴ καὶ πάρτε ἀκόμα δρόμο,
 καὶ κάτου ἀπ' ἄλλους οὐρανοὺς ἄλλη γῆ θὰ πατήστε,
 θὰ κόφτε τὰ τριαντάφυλλα, θὰ σᾶς ζεστάνῃ ἢ ζέστα
 τοῦ ἡλιοῦ σὰν κόρφος μητρικός, θὰ τὸ ρουφήχτε μάννα
 τὸ δρόσος! Πᾶσαν ὁμορφιά, Πατρίδα, ἐσύ τὴν ἔχεις.

Εἰδωλολάτρης ἄκαρδος ὁ Κρούταγος, ὁ τσάρος.
 Ψὲς εἶταν ποὺ τὸ Μανουήλ, τὸν ἅγιο τὸ Δεσπότη,
 μαρτυρικὸ τοῦ φόρεσε στεφάνι τοῦ Δεσπότη.
 Μὰ τώρα ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ σὰ νὰ τὸν ἔχῃ ἀγγίξει,
 μέρεψε, καὶ τὸ χαίρεται κρυφῆ χαρὰ του, ποὺ εἶναι
 τῆς λευτεριάς ὁ μοιραστής, τᾶχαρου σκλάβου κόσμου
 προσκύνημα. Μπρὸς του περνᾶν καὶ γονατᾶν καὶ σκύθουν.

Μόν' ἓνας μπρὸς του σὰν περνᾶ, δὲ γονατᾶ, δὲ σκύθει.

Δράκος δὲν εἶναι στὸ κορμί, στὰ χρόνια δὲν εἶν' ἄντρας,
 ψὲς εἶταν ποὺ παιγνίδιζε μὲ τὰ παιγνίδια ἀγόρι
 νάτος! Ψῆλὸς καὶ ἀλύγιστος, κ' εὐγενικὸς καὶ ὠραίος,
 καὶ στρατοκόπος ξέγνοιαστος, λεβέντης γαυριασμένος,
 κ' ἡ φορεσιά του ἀρχοντικιά, κ' αὐγερινή του ἡ ὄψη,
 καὶ χρυσαῖτοι ὀλοτρόγυρα τοῦ σάκκου του κεντίδια.
 Τὸν ἀγναντεύεις, καὶ νογᾶς πῶς δὲν τὸ ξέρει ἐκεῖνος
 τὸ σκύψιμο τοῦ δουλευτῆ, καθὼς τὸ ξέρουν οἱ ἄλλοι,
 τὸν ἀγναντεύεις καὶ νογᾶς, καθὼς ὀλόανθος εἶναι,
 πῶς δὲν τὸν ἡῦρε πουθενὰ νὰ τὸν πυρώσῃ ὁ γῆλιος.

Στοῦ ἡλιοῦ τὴν πύρην δούλευαν γιὰ κείνον οἱ ἄλλοι κ' οἱ ἄλλοι,
καὶ φτωχοντύνονταν γι' αὐτόν, γιὰ νὰ τὸν ἔχουν πάντα
ντυμένο στὰ λαμπριάτικα, καὶ σὰ νὰ καρτεροῦσαν
ἀπ' αὐτόν καὶ τὸ κύλισμα τῆς πέτρας καὶ τὸ ἀνάστα.
Στὴ λεβεντιά του πέτεται κι ἄς εἶναι μὲ τοὺς σκλάβους.
Δὲ λὲς πὼς πάει στὸν τόπο του ραγιάς ἀπὸ τὰ ξένα,
λὲς ἀπὸ πόλεμο γυρνᾷ καὶ θρόνος τὸν προσμένει.
Μόνος αὐτὸς δὲ γονατᾷ, μόνος αὐτὸς δὲ σκύθει.
Κι ὁ βασιλιάς ξαφνίζεται, ρωτᾷ: — Ποιὸς εἶν' ἐκεῖνος
ποῦ δὲ μὲ προσκυνᾷ, ποιὸς εἶναι; — Εἶναι τῆς χήρας
ὁ γιός, μονόκλωνος βλαστός. — Γιὰ φέρτε τον μπροστά μου. —

Σὰν ἔρθῃ ἀπὸ βροχόνερο μανιωμένο ποτάμι
καὶ πλημμυρίση καὶ χυθῆ καὶ πελαγώση ὁ κάμπος
καὶ συνεπάρῃ τὰ δεντρά καὶ τὰ σπαρτὰ σκεπάση,
κι ὀπόχει τὴν καλύβα του κατάμεσα τοῦ κάμπου
ξυπνώντας νύχτα ἀνέλπιστα βουῖτὸ χαμοῦ γρικησῆ
καὶ δὲν μπορεῖ νὰ πάῃ μπροστά καὶ μήτε πάει καὶ πίσω,
γιατὶ μπροστά εἶναι κύματα καὶ ρέματα εἶναι πίσω,
καὶ ἀχνίζει καὶ βουθαίνεται καὶ τρέμει καὶ ἀπομένει,—
στοῦ λυτρωμοῦ τὴν πόρτα ὀμπρὸς ὅμοια ὁ λαὸς ὁ σκλάβος
ἀχνίζει καὶ βουθαίνεται καὶ τρέμει καὶ ἀπομένει.
Ἐπάντεχο τὸ μπόδισμα τοῦ ἀκριβογιοῦ τῆς χήρας!
Καὶ δὲν μπορεῖ νὰ πάῃ μπροστά, γιατί τοῦ λείπει ἐκεῖνος,
καὶ πίσω ἀνήμπορος νὰ πάῃ, γιατί ἡ σκλαβιά εἶναι πίσω.
Κι ἀκούστηκε πνιχτὴ φωνή: «Μπῶ! μπῶ! καημένα ἀδέρφια,
ὁ κανακάρης κι ὁ ἀκριδὸς δὲ θὰ γυρίσῃ πίσω,
στοῦ βούργαρου τῆ δούλεψῃ θὰ φάῃ τὰ νιάτα, δῖμένα!»
Ἡ μάννα του σωριάζεται σὰν ἀστραποκαμένη,
κι ἀκοὺς ἀναστενάσματα καὶ οὐρλιάσματα σπαράζουν
ταυτιά, γροθιὲς τεντώνονται καὶ σφίγγονται καὶ δέρνουν

τᾶδειο, καὶ ξεχωρίζονται τὰ χέρια καὶ σπαράζουν
καὶ ξερριζώνουν τὰ μαλλιά, καὶ μύριες ματιές πέφτουν
πρὸς τὸ θρονὶ τοῦ Κρούταγου καὶ γγίζουνε τὸν τσάρο
βουδὰ παρακαλώντας τον καὶ σὰν ἀπελπισμένα.
«Δὲ θέλουμ' ἔμεῖς λεύτεροι, κι ὁ νιὸς μακριὰ μας δοῦλος,
κάλλιο νὰ φὰν τὰ σίδερα γιὰ πάντα τὴ ζωὴ μας!»
Κ' ἔπιασε ὁ λόγος ὁ γοργὸς κι ἀπλωσε πέρα ὡς πέρα.
* Ἔτσι τὰ κύματα ὁ βοριάς τό 'να πὰ στάλλο ἀπλώνει:
«Παρὰ μακριὰ του λεύτεροι, κάλλιο μαζὶ του σκλάβοι!»

Ποιὸς εἶναι ὁ γιὸς τῆς χήρας, ποιός, ὁ μοσκαναθρεμμένος,
προσκυνητᾶρι ἑνὸς λαοῦ κ' ἑνὸς λαοῦ λαχτάρᾳ,
κι ἂν τὸν κρατήσῃ ὁ Κρούταγος, καὶ τί κακὸ θὰ κάμῃ;

(Κόψε, κιθάρα μου ἐπική, τὸ δρόμο σου, καὶ πάρε
τὸ μονοπάτι ἑνὸς καιροῦ προτῆτερου, καὶ τράβα).

*

Ἔϊτανε μέρα θερισμοῦ, μεσημεριοῦ ὥρα εἴταν,
ὁ κάμπος ὁ κατάσπαρτος μόλις γλυκοσαλεύει,
σὰν ἕνα κοίμισμα παιδιοῦ ξανθότατου στὴν κούνια.
Τὸ κόψανε γιὰ μιὰ στιγμή τὸ θέρισμα κ' οἱ ἀργάτες
καὶ δὲν ἀκούγεται λαλιά καὶ δὲ γρικιέται γούζλα,
τῆς μέρας εἶναι ἡ ζωγραφιά, τῆς νύχτας ἡ γαλήνη.
Τὰ περιστέρια ταιριαστὰ φωλιάζουν καὶ κοιμοῦνται
καὶ κάποια σὰ χιονόβολα ποὺ δὲν τὰ λιώνει ἡ φλόγα.
Μὲς στὰ χωράφια ποὺ καὶ ποὺ καὶ οἱ παπαροῦνες γέρνουν
στεγνές τίς πορφυρόμαυρες θωριές τους πρὸς τὸ χῶμα,
σὰ νὰ ζητᾶν ἀπὸ τὴ γῆ τὸ δρόσος ποὺ δὲ βρίσκουν,
κι ἀπὸ τὴ λαύρα στέκονται σωμένες οἱ ἀγελάδες
μὲ τὰ μεγάλα μάτια τους τὰ μαῦρα ποὺ γυαλίζουν,
κι ἀπὸ μακριὰ σὰν πλάσματα φαντάζουνε πετρένια

κι ἀπὸ τὸ διάβα τοῦ καιροῦ μαυροκιτρινιασμένα.
 Τὸν ἴσκιο τους ἀνώφελο ξαπλώνουν τὰ πλατάνια
 καὶ σὰ νὰ καρφωθῆκανε τὰ φύλλα στὰ κλαδιά τους.
 Στυλώνει ὁ γῆλιος τὴ ματιά, ματιά πυρὴ φειδίσια,
 τὴ γῆ, τὸ μυριοπλούμιστο πουλί, γιὰ νὰ βασκάνῃ
 καὶ κάθε τι καλὸ, γερό, καὶ λυγερὸ καὶ μέγα,
 σωπαίνει καὶ ὄνειρεύεται καὶ δένεται ἀπὸ μάγια.
 Νὰ πάρῃ λίγη ἀνάπαψη δὲν πρόφτασε καὶ ἡ χήρα,
 στὸν τόπο τῆς ἀρχόντισσα καὶ στὴ σκλαδιά θερίστρα,
 καὶ τρέμει, καὶ σηκώνεται, καὶ τρέχει στὸ παιδί της.
 Μαραζωμένος ὁ ἄντρας τῆς ἀπὸ τὴν καταφρόνια,
 καὶ ἀπόμενε μὲ τὸ παιδί, μονάκριβο βλαστάρι.
 Κρεβάτι λευκοπράσινο, κι ὅσο νὰ πάψῃ ὁ θέρους,
 τοῦ στρώνει γιὰ νὰ κοιμηθῇ, μὲ κάποια χλόη σὰ θᾶμα
 μέσα στὴ βράση, καὶ μ' ἀνθούς ποὺ σὰ νὰ ξεψυχοῦσαν,
 κάτου ἀπὸ δάφνης ἴσκιομα, στὸ ρίζωμα τῆς δάφνης.
 Μὰ εἶναι κοντούλι τὸ δεντρί, καὶ νά! ψηλώνει ὁ γῆλιος
 κ' οἱ ἀχτίδες του κατάσταυρα τὸ ἀγόρι τῆς χτυπάνε
 καὶ τὰ γναντεῦει πααίνοντας γιὰ νὰ τὸ πάρῃ, βλέπει
 κάτι σὰ μέγα σύγνεφο ποὺ γοργοχαμηλώνει
 καὶ παίρνει καὶ ζυγιάζεται ἴσ' ἀπάνου ἀπὸ τὸ βρέφος,
 καὶ νὰ τὸ κρύψῃ πολεμᾷ καὶ νὰ τὸ πάρῃ τοῦ ἥλιου
 κοιμίζοντάς το πιὸ βαθιὰ στὴν πυκνεράδα τοῦ ἴσκιου.
 Ἐαφνιάζεται καὶ λαχταρᾷ καὶ ξεφωνίζει ἡ χήρα.
 Δὲν εἶναι μέγα σύγνεφο, δὲν εἶναι ἀχνοῦ μαυρίλα.
 Νάτος! αἰτὸς κυνηγητής, αἰτὸς καμαρομύτης,
 μὲ τὰ τετράπλατα φτερά, τὰ κλαδωμένα πόδια,
 καὶ τὸ κορμὶ τὸ παρδαλό, τὸ κίτρινο, ἄσπρο, μαῦρο.
 Στῆς γυναικὸς τ' ἀνάκρασμα τρέχουν κι ἀκόμα τρέχουν
 θερίστρες, θεριστάδες, λαός, ἀπὸ παντοῦ κ' οἱ ἀργάτες,
 κι ἀνάφτουν πετροπόλεμο νὰ διώξουν τὰ γριοπούλι,

καὶ τὰ γριοπούλι φεύγει μιὰ καὶ μιὰ ξανασιμώνει,
 κ' ἔφτὰ φορές τὸ κυνηγᾶν κ' ἔφτὰ φορές γυρίζει
 πάνου ἀπ' τὸν ὕπνο τοῦ παιδιοῦ νά πλώσῃ τὰ φτερούγια.
 Καὶ νά! ἕνας γέρος δουλευτῆς ποὺ κάτεχε ἀπὸ μάγια
 καὶ ἀπὸ μαντέματα ἔννοιωθε, πρόβαλε καὶ εἶδε καὶ εἶπε :
 «Μεγάλη ἢ χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ δόξα στόνομά του
 καὶ ὁ σταυραῖτός εἶναι σταλτός ἀπὸ τὸ θέλημά του.
 Τὸν ἔρχομό τῆς ἀνοιξῆς μᾶς δείχνει τὸ λελέκι,
 κ' ἐσύ, χυνόπωρο, μᾶς λές ἢ κυκλαμιὰ πὼς ἦρθε,
 μᾶς λέει τῆ μοῖρα τὴν τρανὴ καὶ ὁ αἰτός ὁ μακρομάτης,
 ἢ κουκουβάγια ὅπου ἀκουστῆ τὴ συφορὰ μηνάει,
 τὸ χελιδόνι ὅπου σταθῆ τὴν εὐτυχία μοιράζει,
 καὶ ὅποιον ἰσκιώσῃ σταυραῖτός, αὐτός θὰ βασιλέψῃ.»

Τὸ λόγο δὲν ἀπόσωσε, καὶ ἄλλος τὸ λόγο παίρνει,
 γραμματικὸς, πνευματικὸς τῶν περασμένων, καὶ εἶπε :
 «Ἀκόμα δὲ σωθήκανε τὰ πεντακόσια χρόνια,
 ποὺ οἱ Βάνταλοι καὶ οἱ Βάνταλοι χυθήκανε τοῦ κόσμου,
 τὴ Ρώμη διαγουμίζουνε, τὴν Πόλη φοβερίζουνε.
 Ὁ Γεζερίχος ρήγας τους, τοῦ Ἄτιλα σταυραδέρφι,
 χυμᾶ, χτυπᾶ, σκορπᾶ, νικᾶ, καίει, σφάζει, ξολοθρεύει,
 τᾶσκέρι τὸ βασιλικὸ τὸ σφιχτοκλεῖ, τὸ ἀδράχνει
 στὰ ξόβεργα τὰ δυνατά, στὰ σιδερένια βρόχια.
 Κοπαδιαστὰ μακρόσυρτοι περνᾶν ἀπὸ μπροστά του
 καὶ οἱ σκλάβοι ἀπὸ τὸ ψήλωμα τοὺς βλέπει ὁ Γεζερίχος.
 Ὁ Γεζερίχος πρόσταξε : «Σ' ὄλους φωτιά! μαχαίρι!»
 Καὶ τὸ τζελάτη καρτερᾶν ἀραδιασμένοι οἱ σκλάβοι,
 κ' ἕνα σκλαβάκι μοναχὰ δὲν καρτερᾶ, κοιμᾶται,
 κ' ἐνὸς αἰτοῦ τὰ ὀλάνοιχτα φτερούγια τὸ σκεπάζουνε.
 Κι ὁ Βάνταλος ξαφνιάζεται, καινούρια διάτα βγάζει :
 «Μὴ τὸν πειράζετε τὸ νιὸ τὸ γλυκοκοιμισμένο,

τῷ γραψε ἡ Μοῖρα βασιλιάς νὰ στυλωθῆ σὲ θρόνο».
 Κι ἀντὶ μαχαίρι καὶ φωτιά, τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀνοίγει.
 Κ' ἔστρεξε ὁ λόγος, βασιλιάς θροιάστηκε καὶ ὁ σκλάβος».

Κ' ἦρθε καὶ ἡ μάγνα, κ' ἔσκυψε πρὸς τὸ παιδί της καὶ εἶπε :
 «Σοῦ πρέπει, ἐσένα, ἀγάπη, μου, βασιλικὸ στεφάνι,
 ἐσένα εἶναι πατρίδα σου τ' Ἀλέξαντρου ἡ πατρίδα,
 τοῦ πιδὸ μεγάλου βασιλιά, ποῦ τοῦ Βουκέφαλου εἶταν
 ὁ καθαλλάρης, κ' ὕστερα τοῦ κόσμου ὁ καθαλλάρης.
 Κ' εἶταν ἐσὲ ὁ πατέρας σου χρυσοῦ δεντροῦ κλωνάρι,
 καὶ πέτρα ἐγὼ σκοταδερὴ κορώνας ἀγιασμένης.
 Αἷμα στὶς φλέβες σου κρατᾶς ἀγιοκωσταντινάτο.
 Τὸ δέντρο τῶν Ἀρσάκηδων κλώνια κι ἀκόμα κλώνια
 σὲ δύση καὶ σ' ἀνατολὴ βασιλικά θὰ σπεύρη.»

Κι ἀκόμ' ἀεροζυγιάζοταν ὁ αἰτὸς μὲ τὰ φτερά του.

Τέτοια δροσιὰ ζωντάνεψε καρδιὲς μαραζωμένες,
 κι ἄς ἔκαιε τὸ μεσημερνὸ τοῦ θεριστῆ λιοπούρι,
 καὶ τέτοια αὐγὴ προφητικὰ τὸ γλυκοχάραμά της
 μέσα στὸ νοῦ τὸ ξάπλωσε τᾶχαρου σκλάβου κόσμου.
 Τῶρ νιο τὸ μακροπτέρουγο φτερούγιασε καὶ πάει,
 ὅμως τὸ μάγεμα ἔστεκε τοῦ ἴσκιου του γιὰ πάντα.
 Κ' ἔτσι ἀπὸ κείνη τῆ στιγμῆ κι ἀπὸ τῆ μέρα κείνη
 τὸ νιο τὸν εἶχαν κόνισμα καὶ τότε προσκυνούσαν.

(Ἔβγα, κιθάρα μου ἐπική, μέσ' ἀπ' τὸ μονοπάτι
 ποῦ πῆρες, κι ἀκολούθησε τὸ δρόμο σὰν καὶ πρῶτα).

*

Καὶ τοῦ μιλάει κι ὁ Κρούταγος, τῆς Βουργαριᾶς ὁ τσάρος.
 —Ποῖς εἶσαι, ἐσὺ ὁ περήφανος, ὁ ἀρχοντομαθημένος;

- 'Ο γιός τῆς χήρας εἶμ' ἐγώ, μονάκριβή της κλήρα.
 —Πές μου, και ποιός ὁ τόπος σου, πῶς τὸ λὲν τὸ χωριό σου;
 —Μακεδονίτης εἶμ' ἐγώ, και τὸ χωριό μου ἡ Νίκη.
 —'Ερχεσαι στὸ παλάτι μου, παιδόπουλο δικό μου,
 νὰ μοῦ βαστᾶς τὴ βέργα μου, τᾶρματα νὰ μοῦ ζώνης,
 νὰ μοῦ βοηθᾶς τὸ ντύσιμο, νὰ μοῦ σελλώνης τὸ ἄτι,
 νᾶχης περίσσια τᾶγαθά, καντάρια τὸ χρυσάφι;
- Πολλοί σου οἱ χρόνοι, ρήγα μου, κ' ἡ χάρη σου μεγάλη,
 μὰ ὅπου τὸ χῶμα ἀσκλάβωτο, και τὸ παλάτι μου εἶναι,
 δουλεύω μόνο ὅπ' ἀγαπῶ κι ὅπου μὲ λαχταρᾶνε,
 κ' ἐγὼ εἶμαι τὸ παιδόπουλο στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό μου.
 Ρήγα, βαρεῖά εἶν' ἡ βέργα σου γιὰ τὰ δικά μου χέρια
 κι ὄντας μοῦ τύχη ἄρματωσιά, τὴ ζώνω τοῦ κορμιοῦ μου.
 Ἡ μάννα μου δὲ μ' ἔμαθε τὴν τέχνη τῆς στολιστρας
 και μέσα στὸ χρυσάφι σου τὸν ὕπνο μου θὰ χάσω.—

- 'Ο νιός ἀπολοήθηκε τοῦ Κρούταγου τοῦ τσάρου,
 τὰ λόγια τὰ λεβέντικα τὰ εἶπε γλυκὰ σὰν κόρη
 και τοῦ ἔλαμψε στὸ πρόσωπο τριανταφυλλένια λάμψη.
 Καὶ συγνεφιάζει ὁ βασιλιάς και οἱ πρῶτοι του φρενιάζουν,
 φέρθηκε ὁ νιός ἀπόκοτα και θάνατος τοῦ πρέπει.
 Κρούταγε, ἀπὸ τὸ θρόνο σου τινάζεσαι, και ὀλόρθος
 φιλεῖς τὸ νιὸ στὸ μέτωπο, τοῦ λὲς παλληκαρία:
 —Γύρισε στὴ μητέρα σου και τρέξε στοὺς δικούς σου,
 και γλέντησε τὴ νιότη σου, χάρου τὴν ἀφοδιά σου
 κι ἂν εἶσαι λιανταρόπουλο, κ' ἐγὼ εἶμαι λιόντας. Εἶπα.—

Σὰν ἀγριέψη ἡ θάλασσα και σηκωθῆ ἡ φουρτούνα
 και τὸ καράβι πάη κ' ἡ ξέρα τρίψαλο τὸ κάμη
 κ' οἱ ταξιδιώτες μαζωχτοῦν ἔρμου σὲ μιὰ βαρκούλα

καὶ φέρνονται καὶ δέρνονται μερόνυχτα καὶ πάνε
καὶ μιὰν ἀπέραντη ἐρημιὰ μαύρου νεροῦ τοὺς τρῶει,
κ' ἔξαφνα, ἀπάντεχα, βαθιὰ λευκὸ παννὶ ἀντικρύσου
ποῦ ὄλο σαλεύει, ἀνοίγεται, κ' ἔρχεται καὶ σιμώνει,
δὲ χαίρονται τέτοια χαρά, μὲ τέτοιο δὲ μεθᾶνε
μεθύσι, δὲν τὰ δέρνουνε τὰ γῦρο τους μὲ τέτοιο
βουϊτὸ πανηγυριώτικο, τὰ χέρια δὲν ὑψώνουν
πρὸς τὰ οὐράνια δλόκαρδα, δὲν τραγουδᾶν τὴν νίκη,
σὰν τὴ βοή καὶ τὴ χαρὰ καὶ τὴ γιορτὴ τοῦ κόσμου
ποῦ ὁ νιὸς τοῦ ξαναδόθηκε, ποῦ νίκησε ὁ λεβέντης.

Κι ἀκούστη τότε ἓνα πουλὶ κρυμμένο σ' ἓνα δέντρο,
κι ἀκούστη καὶ τραγούδαγε πασίχαρο τραγούδι·
δὲν κελαιδᾷ σὰν τὸ πουλί, σὰν ἄνθρωπος μιλάει :

«Ψὲς ποῦ γλυκοκοιμήθηκα, μέσ' στὸνειρό μου τί εἶδα;
Τῆς Πόλης εἶδα τὸ ἱερό, τὸ μέγα τὸ Παλάτι,
καὶ τῆς αὐλῆς τοῦ παλατιοῦ κατάμεσα ἓνα δέντρο,
δέντρο κυπαρισσόδεντρο, χρυσὰ εἶταν τὰ κλαδιά του,
χρυσὰ τὰ φύλλα του, χρυσὴ καὶ ἡ ρίζα καὶ ἡ κορφὴ του,
καὶ στὴν κορφὴ καθότανε περήφανος λεβέντης,
γεια σου χαρὰ σου, γιέ μου ἐσύ, τῆς χήρας τὸ καμάρι!
Περηφανέψου, Ἄνατολή, καὶ ζηλοφτόνα, Δύση,
κ' ἐσύ, Κωνσταντινόπολη, βάλε τὰ γιορτερά σου,
Γένος μακεδονίτικο φυτρώνει καὶ καρπίζει,
βλαστουὺς καὶ παραβλάσταρα ξαπλώνει βασιλιάδες,
κ' εἶναι τῆς χήρας τὸ παιδί τὸ πρωτοβλάσταρό του.
Ἄνοίγει καὶ ἡ Χρυσόπορτα διάπλατη καὶ προσμένει
τοὺς βασιλιάδες, νὰ διαβοῦν μὲ τίς χρυσὲς κορῶνες.
Σκίστε τὴ γῆ καὶ μέσα τῆς κρυφτῆτε ντροπιασμένοι,
Σαρακηνοὶ καὶ Νορμανοὶ καὶ Βούργαροι καὶ Ροῦσοι!»

1886, 1906.

Η ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ

... Ὁρῶσιν αἴφνης κατὰ γωνίαν ἰστάμενον
ἄνδρὸς πάλαι τεθνεῶτος λείψανον ὀλόκληρον
καὶ τὸ πᾶν ὀλομελές, γυμνὸν ἐς πόδας ἐκ
κεφαλῆς. Εἶχε δὲ καὶ ἐπὶ στόματος καλάμην
ποιμενικῆς σύριγγος, εἰς χλεύην τινῶν οὕτω
ποιησάντων, οἷς ἐμελλε θρεμμάτων. Ὡς δὲ
διηπόρουν, ὀρῶσιν ἐκ δεξιῶν κενήριον, καὶ
ἐπ' αὐτοῦ γεγραμμένους στίχους, δηλοῦντας
τὸν κείμενον Βασίλειον εἶναι τὸν Βουλγαρο-
κτόνον ἐκεῖνον.

ΠΑΧΥΜΕΡΗΣ

Ἐκεῖθεν ἄρας ἄπεισιν ἐς Ἀθήνας. . . Καὶ ἐν
Ἀθήναις γενόμενος καὶ τὰ τῆς νίκης εὐχαρι-
στήρια τῇ Θεοτόκῳ δούς τ' ἀναθήμασι πολ-
λοῖς, λαμπροῖς καὶ πολυτελεσί κοσμήσας τὸν
ναόν, ὑπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

ΚΕΔΡΗΝΟΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 17/05/2024 17:50:09 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki

Restrictions apply.

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Ἦ Πόλη, νάτην! Πέρα ἐκεῖ στὸν ἐπικὸ τὸν Κάμπο.

Ἵψώνοντας τὸ λάβαρο τὸ σταυροφόρο, νάτος,
ἀδικητῆς φονιάς τοῦ ἀθώου ρηγόπουλου, κι ὁ ἴδιος
τὸ χέρι ἐνὸς ἐκδικητῆ στοῦ θέλημα τῆς Μοίρας,
πλάκωσε ὁ γιὸς τῆς μάννας γῆς τῆς φραγκοπατημένης.
Ὁ Ρήγας τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Πόλης κληρονόμος
ξεκάμπισε καὶ τέντωσε στοῦ Γαλατᾶ τὸ κάστρο,
κ' ἦ τέντα του ἄσπρη, πλουμιστὴ μὲ κόκκινα αἰτοπούλια.
Στενὰ τριγῦρο καὶ νησιά, σκάλες, χωριά καὶ χῶρες
τὸν ξέρουν, τότε μελετᾶν καὶ τότε καρτερᾶνε,
κ' ἦ Εὐρώπη μ' ὄλα τᾶρματα κ' ἦ Ἀσία μ' ὄλα τὰ κάστρα
μὲ τῶνομά του πέτονται, μὲ τῶνομά του τρέμουν,
ὅσο νὰ ρθῆ ἢ τρανὴ στιγμὴ νὰ τὸ βροντοτινάξουν
ἀστροπελέκι τῶνομα καὶ ἀνατολῆς καὶ δύσης,
Παλαιολόγος, ἐδῶ, ἐκεῖ, παντοῦ, Παλαιολόγος.
Κ' οἱ ἀκρογιαλιῆς οἱ πλαγιαστῆς κοντὰ κοντὰ καὶ ἀγνάντια
μέσα στῆ γῆ πού χύνεται κι ἀγριομανᾶ καὶ στέκει,
πολύδεντρη, κυματιστὴ, πράσινη, ὀλόδροση, ὄλο
σὰ νὰ περνᾶ μὲ τοὺς χοροὺς καὶ μὲ τὰ πανηγύρια
τῆ ζήση μέσ' στὴν ἀγκαλιὰ μιᾶς φύσης εὐεργέτρας
π' ὄλο ξοδεύει καὶ ποτὲ δὲ σώνεται τὸ βίος της·
κ' οἱ ἀκρογιαλιῆς πού στέκονται σὰν ἔτοιμες γιὰ γάμο
κ' ἐρωτοκαθρεφτίζονται στὰ μάτια ἢ μιὰ τῆς ἄλλης,

τώρα σάν από μάλλωμα και σάμπως από πείσμα
κοιτώντας, φοβερίζονται με τόνωμα του Ρήγα.

Ἡ Πόλη, νά την! Πέρα ἐκεῖ στὸν Κάμπο. Καὶ εἶν' ὁ Κάμπος,
χέρσος, πλατύς, δλάνοιχτος, διαγουμισμένος, ἔρμος,
τὴν πρωτινὴ τὴ δόξα κλειεῖ τῆς Ρωμανίας, κ' ἡ δόξα
καὶ βασιλιάδων πάντα ὤμων καὶ ἀργῶν, καὶ βασιλιάδων
ποὺ ζήσανε μὲ τὸ σπαθὶ πάντα ὄξω ἀπ' τὸ θηκάρι,
καὶ βασιλιάδων ποὺ ἀγκαλιὰ μὲ τὴ μελέτη γέρναν,
μὲ τὴν ξωθιὰ τὴν ἄρρωστη, μὲ τὴ Μελέτη πῶχει
τὰ μάτια τῆς δλάνοιχτα, τὰ πόδια τῆς παρμένα,
καὶ βασιλιάδων ποὺ εἶτανε μὲ τὴν Κακία καὶ πάντα,
τὴν κούρβα τὴ χυτρόχυλη καὶ τὴ χαμηλοφρύδα,
καθὼς τὸ νύχι μὲ τὸ κριάς' τῆς Ρωμανίας κ' ἡ δόξα
πάει, πάλιωσε, καὶ πέρασε, κι ἂν ξαναδώση, καὶ ὄσο,
γλυκάδα τοῦ χυνόπωρου καὶ γέλιο τοῦ χειμῶνα.
Χαλάσματα, χαλάσματα, χαλάσματα, ἔλα κι ἔλα,
μαζὶ κι ὁ Κάμπος χάλασμα, κι ἀπ' τὴ Χαρσὴ τὴν Πύλη,
κατὰ τὸν ἅγιό Μάμαντα, στὸ Λιμενᾶρι ὡς πέρα
σωπαίνουν τὰ καστέλλια του, καὶ πᾶν τὰ τριμπουνάλια,
καὶ τοῦ Προδρόμου κ' ἡ ἐκκλησιά, τοῦ Ἐβδόμου τὸ Παλάτι,
πιὰ δὲν ἠχολογᾶν ψαλμοὺς καὶ ἀλαλασμοὺς δὲ στέλνουν
γιὰ νὰ λαρώσουν τὴν ὀργὴ τοῦ Παντοδύναμου, ὄχι
μήτε ποὺ πιὰ δοξολογᾶν τοῦ βασιλιᾶ στὸ θρόνο
τ'ἀνέδασμα. Κι ἔλα ἀδειανά, κι ἀνάμεσα καὶ σ' ἔλα
τοῦ θεολόγου τᾶη Γιαννιοῦ τὸ φτωχικὸ ρημάδι
στὸ μοναστήρι, γκρέμισμα καὶ κείνο, μιὰ κλησοῦλα,
τώρα μαντρὶ γιὰ πρόβατα, γιὰ πιστικοὺς λημέρι.
Καὶ χάλασμα καὶ τὸ μαντρὶ, τὰ πάντα ἔρμιὰ καὶ γύμνια.
Καὶ μέσα στὰ συντρίμματα, καὶ παραμερισμένα,
σάπια, σαρακοφάγωτα, δυσκολογνώριστα, ἔλα,

λείψανα σὰν ἀπὸ σταυρούς καὶ μιὰ πνοὴ ἀπὸ τάφους.
 Τί θέτε ἐδῶ, ξεφαντωτές; Πατᾶ τὸ πόδι ἀπάνου
 στὸ χῶμα καὶ στὸ μούκιασμα καὶ τὸ μποχὸ σηκώνει,
 καὶ κάποτε εἶταν ὁ μποχὸς κ' εἶταν ὡς χτῆς ἢ μούχλα
 βυζαντινὰ εἰκονίσματα, καλόβαλτα, πλασμένα
 μὲ τὸ ρηγλί, μὲ τὸ ψηφί, μὲ τὸ μαργαριτάρι,
 μὰ ἦρθε καὶ τᾶλιωσε ὁ Καιρὸς Κοπρώνυμος, σὰ νὰ εἶταν
 ἀπὸ τὸ σόι τῶν Ἰσαυρω βαλτὸς εἰκονομάχος.
 Καὶ μιὰν αὐγὴ ἀνοιξιὰτικη, χυτὴ στὴν ὠρια πλάση,
 στοὺς Κόρφους καὶ στοὺς Βόσπορους καὶ σ' ἄλλα τὰ ἀκρογιάλια
 σὰ σὲ ξωθιάς ἀερόκορμο πορφύρα μιᾶς αὐγούστας,
 κ' ἦρθε, δὲν ξέρω κι ἀπὸ ποιά βουλή καὶ ἀπὸ ποιά μοῖρα,
 κι ἀποκοιμήθηκε ἀλαφρὰ τῶν πολεμάρχων ἢ ἔγνοια
 καὶ ἀποκαρώθη τοῦ κλεισμοῦ γιὰ μιὰ στιγμή τὸ πείσμα,
 τοῦ Λογοθέτη σύντροφοι, τοῦ βασιλιᾶ νομάτοι,
 σπαθάρηδες, δομέστικοι, σεργέντες, ἀσικρίτες,
 βρεθήκανε ξεφαντωτές καὶ πήγαν πεζοδρόμοι
 καὶ σταματήσαν ἴσα ἐκεῖ στὸ χάλασμα· καὶ ὁ τόπος
 γέμισε ἀπὸ μιλήματα καὶ βρόντους χαροκόπων,
 κυκλογυρίσματα ἔβλεpes, ἄκουες τραγούδια, καὶ εἶταν
 ξανάσασμα καὶ γιόρτασμα. Κ' ἔξαφνα μέσα σὲ ἄλλα,
 σὲ μιὰ ὥρα μυστηριακὴ, τοῦ ἀπίστευτου γεννήτρα,
 σπαθάρης νιὸς τριγυριστῆς ἀνοιχτομμάτης ἦρθε
 καὶ βρέθηκε σὲ ξαφνικὴ, σὲ ἀλλότριαν ὄψη ἀγνάντια,
 κ' ἔβγαλε μιὰ στριγγιὰ φωνή, καὶ τρέξαν ἄλλοι. Βλέπουν.

Κατὰ τὸν τοῖχο στριμωμένο, σάμπως καρφωμένο,
 στὸ πλάϊ μνημάτου ξέσκεπου, διαγουμισμένου, κάτι
 ποὺ ξέγινε κι ἀπὸ ἄνθρωπος, τραδώντας γιὰ νὰ γίνῃ
 σκέλεθρο, καὶ μαυρόδειχνε στὰ κόκκαλά του ἀπάνου
 σκουλικιασμένο τὸ πετσί, κορμιοῦ στερνὴ κατάντια.

Ἄκέριος. Μαῦρος καὶ γυμνὸς καὶ ἀσύγκριτος καὶ μέγας.
 Τίποτε δὲν τἀπόμενε, καὶ μοναχὰ βαστοῦσε
 στὴν τρύπα ποῦ εἶταν ἄλλοτε τὸ στόμα, μιὰ φλογέρα.
 Κ' ἔλεες, δλόρθος ἔστεκε, πρόθυμος γιὰ νάνοιξη
 στὸ πιὸ παράξενο ὄραμα τὴν πύλη τοῦ ἄλλου κόσμου,
 καὶ νὰ τὸ κάμη, φέρνοντάς το ἐδῶ, βραχνᾶ τῆς πλάσης
 καὶ τῆς φλογέρας λαλητῆς νὰ γίνη, γιὰ νὰ σύρουν
 ἀγνάτια του καὶ γῦρο του σπαθάρηδες, στρατιῶτες,
 ἀσικρίτες, δομέστικοι, πρωτοστρατόροι, ἀρχόντοι,
 τοῦ Λογοθέτη οἱ σύντροφοι, τοῦ βασιλιᾶ οἱ νομάτοι
 γοργὰ τὰ πόδια σὲ χορὸ συρμένο ἀπὸ δαιμόνους.

Καὶ τὸ ξεφάντωμα ἄλλαξε, γίνηκε ἀγκοῦσα· τρόμος
 θρησκευτικὸς τὸ ξέγνοιαστο πετρώνει πανηγύρι,
 καὶ ὄλοι, στὸ φάντασμα μπροστά, κοπάδι ποῦ τὸ δένει
 μέσ' ἀπ' τῶν ἴσκιων τὸ λαὸ τοῦ ἀξήγητου ἢ καδένα.
 Τουρμάρχεις, βάραγγοι, ἀρχηγοί, δουκάδες, κεφαλάδες,
 στρατιῶτες καὶ σπαθάρηδες, καὶ ὁ Λογοθέτης ὁ ἴδιος.
 Καὶ στοῦ μνημάτου, ξέσκεπου καὶ δλάδειανου τὴν πλάκα,
 τὰ σκαλισμένα γράμματα μισόσβυστα καὶ λένε:
 «Ἄλλοῦ χτισμένοι οἱ τάφοι σας, τῆς Πόλης βασιλιάδες,
 πελεκητοὶ πιὸ φροντισμένα καὶ ἀπὸ τὰ παλάτια,
 μὲ τὰ λογῆς τὰ μάρμαρα τὰ μυριοπλουμισμένα,
 φερτὰ ἀπὸ τὴν Προκόνησο καὶ ἀπὸ τὴ Βιθυνία,
 τὰ χάλαρα τῆς Κάρυστος, τὰ παριανὰ λιθάρια.
 Κ' ἐγὼ ὁ Πορφυρογέννητος, τρανότερος ἀπ' ὄλους,
 κ' ἐγὼ στὸν Κάμπο διάλεξα τὸ μοναστήρι τοῦτο,
 μοναχικὸ καὶ φτωχικὸ καὶ ἀγύρευτο, καὶ νὰ με!
 Κ' ἐδῶ εἶμαι καὶ ἀναπαύομαι κ' ἐδῶ εἶμαι καὶ κοιμᾶμαι.
 Ἄπὸ τὴν ὥρα ποῦ ὁ Θεὸς μὲ κάλεσε στὸ θρόνο
 δὲν εἶδα τὴν ἀνάπαψη, δὲ μὲ γνώρισες, ὕπνε.

Κοντάρι μακροκόνταρο, στὸ χέρι μου κανένας
 ἀσάλευτο καὶ ἀπόλεμο δὲν ξάνοιξεν ἐσένα.
 Ἐμένα γιός μου ὁ πόλεμος, κέρη μου ἐμένα ἢ νίκη.
 Ρωτῆστε καὶ τὸν Ἰσμαήλ, τὸν Ἀθασγό, τὸν Πέρση,
 νὰ σᾶς τὸ πῆ ὁ Σαρακηνός, κι ἀπ' ἄλλους πρῶτα ὁ Σκύθης.»

Κ' ἓνα σάλεμα σάλεψε στὰ δλόβαθα τοῦ νοῦ τους
 καὶ στὴν καρδιά τους μιὰ φωνή· κ' ἔτο' ἢ φωνὴ μιλοῦσε.
 «Στρατιῶτες καὶ σπαθάρηδες, τουρμάρχες καὶ σεργέντες,
 τοῦ Λογοθέτη οἱ σύντροφοι, τοῦ βασιλιᾶ οἱ νομάτοι,
 χαρὰ σ' ἐσᾶς κι ἀλλοίμονο σ' ἐσᾶς, τοῦ ξένου διῶχτες!
 Ἄγριο κι ἂν εἶναι τὸ δράμα, καλὸ εἶναι τὸ σημάδι.
 Μπροστά σας ὁ αὐτοκράτορας καὶ νάτος ὁ δεσπότης,
 ἴδιος, ἀκέριος, ἄλιωτος, ὄχι ἀπὸ κρίματα, ὄχι
 σὰ χτυπημένους ἀπὸ ὀργῆς οὐρανικῆς τὸ χέρι.
 Μαρμαρωμένους βασιλιάς, θαματοουργὸς πατέρας,
 ἄλιωτος, ἅγιο λείψανο, ξαναζωντανεμένος,
 μήνυμα τρισευλογητό, σὰν ἄγγελος Κυρίου.
 Πέστε καὶ προσκυνῆστε τον. Καὶ τὴν ἀναγελάστρα
 φλογέρα θεοφοδούμενα πάρτε του ἀπὸ τὸ στόμα
 καὶ πλύντε του μ' ἀνθόνερο τὴν ὄψη, καὶ τὰ πόδια
 χρίστε του μὲ μυρόλαδο, μαντάτορα ἀπολύστε
 γοργὰ νὰ πάη τὸ μήνυμα πρὸς τὸν Παλαιολόγο
 νὰ τρέξῃ ἐδῶ μὲ τὴν τιμὴ ποὺ πρέπει, φέρνοντάς του
 τὰ περσικὰ κεντήματα, τοῦ Βαγδατιοῦ τὰ πεύκια,
 τῆς Βενετιᾶς τὸ μάλαμα, τῆς Θήβας τὸ μεταῆξι,
 τᾶνθια τᾶνατολίτικα, τὰ συριανὰ τὰ μύρα,
 πλοῦσια νεκροστολίσματα, βασιλικὰ σουδάρια
 στὸ δεύτερο τὸ ξόδι του, πιδ φανταχτὸ ἀπ' τὸ πρῶτο.
 Κι ὅσο εἶν' ἢ Πόλη σὰν ποδιὰ σκισμένη, παλλακίδα
 τοῦ Φράγκου, σκλάβα τοῦ Ἰταλοῦ, μπαίγνιο τοῦ Καταλάνου,

κι ἀπὸ τὰ χῶματα μακριὰ τὰ φραγκοπατημένα,
 πάνου σὲ λεύτερη μιὰ γῆ, σὲ μιὰ ἐκκλησιὰ χυμένη
 βυζαντινά, σὲ γῆ ρωμιὰ φωτοπλημμυρισμένη
 σύρτε τον, καθαλλάρηδες, τῆς γῆς τὸν καθαλλάρη,
 καὶ μνημ' ἀνοίχτε διάπλατο, σφυροκοπώντας ὄλο
 τὸν προύντζο καὶ τὸ σίδηρο, καὶ τὸ γρανίτη σκάφτε
 καὶ στῶστε του νὰ κοιμηθῆ ξανά, καὶ ψιθυρίστε :
 «Ξανακοιμήσου, λείψανο, καὶ κάμε, κι ἄς κοιμᾶσαι,
 νὰ βροῦμε τὴν πατρίδα μας ξανά, κ' ἐσὺ τὸ μνημα
 τὸ τρίτο, τὸ καλῆτερο, στῆ λυτρωμένη Πόλῃ!»

*

Καὶ πέσαν, προσκυνήσανε τὸ λείψανο, ἀπολύσαν
 μαντάτορα, τὸ μήνυμα νὰ πάῃ τοῦ Παλιολόγου.
 Καὶ σίμωσε κι ὁ Λογοθέτης κ' ἔκαμε πῶς θέλει
 νὰ πλώσῃ πρὸς τὸ σκέλεθρο τὸ χέρι γιὰ νὰ βγάλλῃ
 τὴν περιπαίχτρα τῆ φλογέρα ἀπὸ τὸ στόμα του· ὅμως
 δὲν πρόφτασε τὸ χέρι του νὰ γιγίξῃ τῆ φλογέρα·
 τοὺς συνεπαίρνει ἀπίστευτο γρίκημα, πιδὸ μεγάλο
 θᾶμα· ἡ φλογέρα, καὶ μιᾶ καὶ λέει καὶ τὴν ἀκούνε.
 Καὶ χύθηκ' ἓνα ἀπέραντο κελάιδισμα, σὰ νάχαν
 ὄλα σωπάσει γύρο τους, κι ἄς εἶχαν ὄλα ἀλλάξει,
 καὶ στόμα γίναν καὶ φωνὴ κ' ἓνα τραγούδι πλέξαν.

Κ' ἔτσι ἀχολόγαε κ' ἡ φωνὴ καὶ μίλαε τὸ σουραῦλι :

- Εἶμαι ἡ φλογέρα ἐγώ, ἐπική, προφητικὸ καλάμι.
 Ἐγὼ εἶμαι ἀλλαδερφή τῆς Κλειῶς καὶ γλῶσσα τῆς Καλλιόπης.
 Μὲ μάτιασε τῆς Σίβυλλας ἐμὲ ἡ ματιὰ κι ἀκόμα
 μοῦ σκούζει μεσ' στὰ σωθικά τὸ σκούσμα τῆς Κασσάντρας.
 Σὰν τὴν Ἐκάβῃ θρήνησα κι ἀκουσα τῆς Γοργόνας

τῆς μυθικῆς τὸ ρώτημα τὸ ἀπὸ πρὸς τὰ καράβια :

«Ζῆ ὁ βασιλιάς Ἀλέξαντρος;» Κ' ἐγὼ εἶμ' ἡ ἀπόκριση· εἶπα :

«Δέσποινα ζῆ καὶ ζώνεται, δικός μας εἶναι πάντα!»

Ἔπαιξα ἐγὼ τῆς Μαξιμῶς καὶ χόρεψε· τοῦ Ἀκριτά
 ξεσκέπασα τῆ λεβεντιὰ καὶ τὸν παράδωκα ἴσα
 πρὸς τοὺς καιροὺς ἀθάνατο· καὶ οἱ Μοῖρες μὲ μοιράναν
 ἔλεις· πρωτοφανέρωτη στῆ δόξα τῆς Ἀθήνας,
 ἀπὸ τῆ Ρώμῃ πέρασα καὶ ρίζωσα στὴν Πόλῃ.
 Σὰν κύκνο, Εὐρώτα, μ' ἔλουσες, καὶ οἱ ροδοδάφνες σου ἀξια
 κανοναρχοῦσαν, κ' ἔφελνα. Καὶ μ' ἔθρεξε καὶ ὁ Κύδνος
 ποὺ ἀκόμα ἀπὸ τάντιφεγγο τῆς Κλεοπάτρας φέγγει.
 Γεννήτρες μου εἶν' οἱ μυστικὲς καὶ οἱ φοβερὲς Μητέρες.
 Φλογέρα ἢ γλῶσσα κ' ἢ ὄψη μου· μὰ χίλιες ὄψες παίρνω,
 καὶ τὸ τραγούδι μου χρησιμὸς καὶ ἡ μουσικὴ μου νόμος.
 Μὲ τὰ φτερούγια τοῦ ὄνειρου κι ἀβάσταγα πετώντας
 περνῶ ἀποπάνου ἀπὸ καιροὺς καὶ ἀπὸ τοὺς τόπους πέρα
 μὲ πὰς, καράβι, δαίμονα τοῦ πέλαου, Φαντασία.
 Γίνομαι σάλπιγγα, σαλπίζω ἀπάνου ἀπὸ τοὺς τάφους,
 τοὺς πεθαμμένους ξαγρυπνῶ, τὸ δρόμο τους ρυθμίζω,
 καὶ τὸ κορμὶ τοῦ τωρινοῦ στὸ περασμένο δίνω,
 καὶ φέρνω σας καὶ ταῦριανὰ μὲ πρῶϊμη γέννα ὀμπρὸς σας.
 Τὸν ἄλλο κόσμον ἐγὼ χω ἀρχή, τέλος τὸν κόσμον ὄλο,
 γιομίζω τὸν ἄερα ἀχός, μ' ἀκούν, ταῦτιὰ γητεύω,
 κι ἀπ' τὸν ἀχὸ περνῶ στὸ φῶς καὶ πουθενὰ δὲ στέκω,
 καὶ ζωγραφιά τῆ μουσικῆ, τὸν ἦχο στίχο κάνω,
 καὶ τὸ πουλὶ εἶμαι ποὺ λαλᾷ μ' ἀνθρώπινη λαλίτσα
 καὶ μὲ λαλιά ὑπεράνθρωπη· κι ἀκούστε με, κι ἀκούστε.
 Μὴν τρέμετε· εἶμαι ἢ ταπεινή, κ' ἐγὼ εἶμαι ὄλου τοῦ κόσμου,
 κ' ἐγὼ εἶμαι ἢ βλάχα ἢ ὄμορφη, κ' ἢ βλάχα ἢ παινεμένη.

Χωριάτης ποιὸς ἀνήξερως, ἢ ποιὸς θεομπαίχτης φράγκος,

ποιὸς βενετσάνος πονηρός, ὀχτρὸς τῆς Ρωμισούνης,
 ἢ ποιὸς κακὸς μετωριστής, ποιὸς ἄθεος χαροκόπος,
 πέστε μου, ποιὸ παράλλαμα, γραιοῦς, γασμοῦλος, ξένος,
 τοῦ ἔρμου στερνοῦ κρυψώνα σου τσακίζοντας τὴν πόρτα,
 κι ἀνοίγοντας τὸ μνήμα σου καὶ διαγουμίζοντάς το,
 σὲ τάραξε, σὲ ζύπνησε, σὲ ξέβρασε, συντρίμμι,
 μαγαριστής, ἀτιμαστής τῶν ἁγίων; Καὶ εἶν' ἐκεῖνος
 ποὺ ἀγνάντεψέ με ἀπόμερα καλάμι ἀπορριμμένο
 καὶ πῆρε καὶ μὲ στύλωσε στὰ δόντια σου, τραβώντας
 τάνιερο τἀναγέλασμα κι ὅσο δὲν ἔπαιρνε ἄλλο.
 Κι ἀνάμεσα στὰ δόντια σου στοίχισα κ' εἶμαι ὅ,τ' εἶμαι.
 Κ' ἐσ' εἶσαι ποὺ ξεψύχαγες, καὶ προτοῦ ξεψυχήσης
 τᾶλογο καθαλλίκευες ὁ πάντα καθαλλάρης
 καὶ τοῦ στρατοῦ σου δείχνοσυν ποὺ ρέμπελος καὶ ἀντάρτης
 σείστηκε σὰ μυρίστηκε τὸ ψυχομάχημά σου
 καὶ τὰ πρωτοπαλλήκαρα κ' οἱ πρωτοστράτηγοί σου
 τὰ τρέμανε τὰσκέρια σου, γιατί καὶ ἀνήμποροι εἶταν
 νὰ τὰ περιμαζώξουνε καὶ νὰ τὰ κυβερνήσουν,
 καθὼς τὰ περιμάζευες, καθὼς τὰ κυβερνοῦσες.
 Καὶ μοναχὰ προσμένανε νὰκούσουν τὸ χαμό σου,
 γιατί δαρμένος ἔρρευες ἀπὸ κακὴ μιὰ ἀρρώστια,
 κι ὁ λογισμὸς τοὺς πλάνευε κ' ἡ ἐλπίδα τοὺς μεθοῦσε
 πὼς κλῆρες σου θὰ κράζονταν καὶ μοιραστές σου ἀπάνω
 στᾶρματα καὶ στίς νίκες σου καὶ στὸ θησαύρισμά σου.
 Χαροπολέμαες. Κ' ἔξαφνα στυλώθηκες κ' ἐσὺ εἶσαι
 ποὺ καθαλλάρης ξωτικὸς δειχνόσουν τοῦ λαοῦ σου
 καὶ λίγο πρὶν τοῦ Χάροντα παραδοθῆς, γινόσουν
 Χάρος ἐσύ, καὶ πάγωνες τὸν τρομασμένο λαό σου.
 Καὶ τώρα σὲ καταφρονᾷ καὶ ἡ κάμπια, καὶ σὲ βρίζει
 κι ὁ λάκκος. Τοῦ περιγέλου καὶ τῆς βρισιαῆς φλογέρα,
 κάνω τὸ θᾶμα μου ἄξαφνα στὰ χεῖλη σου γιὰ πάντα

κι ἀρχίζω καὶ σκορπῶ καὶ λέω τοῦ κόσμου ἓνα τραγούδι.
 Πλάθω ξανά τὴν ἱστορία, ξανά σὰς ἀνασταίνω,
 Πόλη θεοφύλαχτη, κ' ἐσένα ἀντάμα, βασιλιά της,
 καὶ τὸ σκελεθρωμένο σου κορμί ξαναχλωραίνω
 καὶ μέσ' ἀπὸ τὸ στόμα σου τὸ καταμαραμένο
 σαλπίζω μέγα σάλπισμα καὶ γίνομαι μαζί σου
 κάτι. ποῦ λάμπει πιὸ πολὺ κι ἀπ' τὴ δική σου δόξα.
 Νά! στὸ ζερβί σου τὸ σπαθί καὶ στὸ δεξί σου ἡ λόγχη
 καὶ φέγγει στὸ κεφάλι σου κ' ἡ ἀχιτιδωτὴ κορώνια
 καὶ κάνουν ἱερατικὴ τὴν ὄψη σου τὰ γένεα
 τᾶσπρα, στεφάνι της. Μεστό, πλατὺ καὶ τὸ κορμί σου,
 τὸ στέρνο σου τετράπλατο, κ' εἶναι γοργὴ ἡ ματιά σου,
 σὰν ἀστραπόπετρα, καὶ πιὸ γοργὸ τὸ θέλημά σου.
 Τὸ σιδηροπουκάμισο χρυσόπλεχτο, ρουμπίνι
 καὶ τὸ θηλυκωτάρι σου, καὶ ὁ λόγος σου ρουμπίνι
 καὶ σίδερο καὶ ἡ γνώμη σου, κι ὅθε διαβῆς, ἀστράφτει
 σὰ μάλαμα καὶ ὁ δρόμος σου, πύργιοι σὰν κάστρου κ' οἱ ὠμοί,
 καὶ ὁ σάκκος ὡς τὰ γόνατα ριχτὸς βυσσινοφέρνει,
 καὶ τὰ καμπάγια κόκκινα σὰ πόδια σου, καὶ λάμπεις
 ἀπὸ τὰ πόδια ὡς τὴν κορφή, καὶ σέρνονται μπροστά σου
 κ' οἱ ἀποκρισάροι τῶν ἔθνων ποῦ τᾶχεις γονατίζει.
 Κι ἀπάνου ἀπ' τὸ κεφάλι σου, μαζί ἄγιοι κι ἀντρειωμένοι,
 ἀκρίτες γιὰ τὸν οὐρανό, γιὰ τὸ σταυρὸ ἀπελάτες,
 οἱ δυὸ οἱ Θεοῶροι, ὁ στρατηλάτης κι ὁ στρατιώτης ὁ ἄλλος,
 κι ὁ καθαλλάρης ὁ φονιάς τοῦ δράκοντα, ὁ λεβέντης,
 κι ὁ ἥρωας ὁ θαματοουργὸς ἀπὸ τὴ Σαλονίκη,
 σὰ διδυμάρικοι βλαστοί· τοὺς ξεχωρίζουν τάτια,
 τὸν ἄη Δημήτρη τὸ ἄλικο καὶ τᾶσπρο τὸν ἄη Γιώργη.
 Παρέχει ἀγγέλοι πιὸ ψηλά, κι ἀρχάγγελιο ταξιάρχες,
 καὶ σὰ ζηλόφτονα πετᾶν κι ἀγγίζου τᾶρματά σου,
 κι ἀπάνου ἀπ' ὄλους, ἄφταστος, ὁ Βασιλιάς τῶν ὄλων,

Ρήγα, στή χάρη σου φορεῖ τοῦ δίκιου τὸ στεφάνι
τῆς Ρωμανίας κύρης ἐσὺ καὶ τοῦ Χριστοῦ εἶσαι δούλος.
Ὅϊμέ! ἀπ' τὴν τέτοια εἰκόνα σου γιομαῖτοι ὅσο κι ἂν εἶναι,
τῆς φαντασίας ὁ οὐρανός, τῆς ἱστορίας ὁ κόσμος,
δὲ θάπομείνη τίποτε στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων,
οὔτ' ἄγαλμα, οὔτε ζωγραφιά, ξόμπλι οὔτε, οὔτε καὶ ἴσκιος,
ἀπ' ὅσα στὰ παλάτια σου κι ἀπ' ὅσα στοὺς ναοὺς σου
καὶ μέσ' στὰ χρυσοτρίκλινα καὶ μέσα στὰ κουβούκλια
τεχνίτες μαστορέψανε γιὰ σὲ πρωτομαστόροι
στὸν τοῖχο, στὸ ψηφιδωτό, στὰ νουφαντό, στὴν πέτρα.
Μὰ πιὸ πολὺ ἀπὸ κόνισμα κι ἀπὸ ἄγαλμα πιὸ μέγα,
φλογέρα ἐγώ, τὸν ὕμνο σου στυλώνω στοὺς αἰῶνες!—

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Τὰ ὠραία νησιά, τὰ τραγικά νησιά, τὰ ἐννιά ἐρμονήσια.

Μὲ τὴ χλωρὴ τὴν Πρίγκιπο, μὲ τὴ γυμνὴ τὴν Πρώτη
στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Μαρμαρᾶ κουλουριαστὰ πλαγιάζουσι,
τοῦ πράσινου τὰ θάματα καὶ τοῦ λευκοῦ τὰ μάγια,
καὶ γκόρφια τοῦ Κατάστενου, καὶ τοῦ χαμοῦ ἀργαστήρια,
στάζουσι τὸ μέλι, τὸ δροσό, τὸ φῶς, τὸ μῦρο, τὸ αἶμα.
Παράξενα καὶ μυστικά, μουγγὰ καὶ ἀγέλαστα εἶναι
καὶ μὲ τὸ ροδοχάραμα καὶ μὲ τὰχνὸ τὸ βράδι,
καὶ ὅταν, ἀσημογνέματα τοῦ λογισμοῦ, κάποιοι ἤχοι,
σιωπὴ γιομάτοι, ἀνάκουστοι καὶ ἀπὸ ταῦτιά τῆς μέρας,
πολύβοης καὶ βαρήκοης δουλεύτρας μεσ' στὴν ἔγνοια,
καὶ ὅταν γλιστρᾶν καὶ πλέκονται καὶ ψιθυρίζουσι οἱ ἤχοι,
τότε, οἱ ἀλαφροῦσκιωτοὶ καὶ οἱ ἀγεροχτυπημένοι
ξαφνιάζονται πρὸς τοὺς ἀκούσι. Καὶ εἶναι φωνῆς πρὸς βγαίνουσι
κατάβαθ' ἀπὸ τὰ νησιά, τὰ τραγικά ἐρμονήσια,
σὰν ἀπὸ τὰθαθνα πνιμῶν καὶ βουλιασμένων κόσμων,
καὶ ὑψώνονται καὶ ἀπλώνονται. Καμπάνες, καὶ καλοῦνε
σὲ ὄρθρους, σπερνοῦς, ὄλονυχιές, στοῦ κοσμικοῦ τῆ λήθη,
καὶ ἡ δέηση, μοσκολίθιαν τοῦ λόγου, πάει μαζί τους.
Βόγγοι καὶ οὐρλιάζουσι, σπαρασμοὶ καὶ βαργομᾶνε, σάρκες
σκίζονται λές, συντρίβονται κόκκαλα λές, ξεσπᾶνε
κατάρεις, καὶ σκοτίζουσι τοὺς οὐρανοῦς, καὶ πάνε.
Καὶ στὰ νερὰ τοῦ Μαρμαρᾶ, στοῦ γαλανοῦ τοῦς κήπους

πού φυτευτὲς οἱ νεράϊδοι, θερίστρες οἱ σειρήνες,
 γέρνουν καὶ καθρεφτίζονται καὶ αἶψα καὶ τρεμουλιάζουν
 τὰσκηταριά καὶ τὰ κελλιὰ καὶ οἱ γοῦβες καὶ κρατᾶνε
 στῆς ἐξορίας τὰ βάσανα κριματιστὲς καὶ ἀθώους.
 Ἐδῶ τῆς Χάρης οἱ φωλιές, τοῦ Χάρου τὰ μετόχια.
 Καὶ τοῦ καλόγερου ὁ ψαλμὸς καὶ ὁ χτύπος τῆς καμπάνας
 πικροὺς νεκροὺς, πικρότερες ζωὲς ξεπροβοδᾶνε.
 Καὶ σκῆπτρα, νά! συντρίμματα, καὶ νά! κορῶνες μπαίγνια,
 καὶ οἱ στύλοι ἐσεῖς τοῦ μουραγιοῦ, τῶν παλατιῶν οἱ ἀφέντες,
 πορφυρογέννητοι βλαστοί, λιοντάρια τῶν πολέμων,
 κ' ἐσεῖς πού τὸν κρατούσατε στὸ ἀφράτο σας τὸ χέρι
 παιγνίδι σας τὸν Ἔρωτα, καὶ σᾶλλο σας τὸ χέρι
 τῆν Πολιτεία παιγνίδι σας, ρήγισσες θεριεμένες!
 Τῆς τύχης ἔτσι οἱ ζυγαριὲς ἀνεβοκατεβαίνουν.
 Τώρα σεργουσιασμένοι, ἀχνοί, ζόρκοι, παραλλασμένοι,
 μὲ κατασάρκια τρίχυνα, μὲ σάβανα τὰ ράσα!
 Κι ἀνίσως δὲν τὰ βύθισε τὰ μάτια σας τοῦ μπόγια
 τὸ πυρωμένο σίδερο στὴ νύχτα πού δὲ σδυέται,
 τὰ μάτια σας ἀδάκρυτα, δακρυοπλημμυρισμένα,
 μάτια παρακαλεστικά καὶ ἀπελπισμένα μάτια,
 τοῦ κάκου τὰ καρφώνετε πότε ἀπὸ δῶ στὴν Πόλη
 πού ἀγνάντια σας ἀπέραντη μαυρολογᾷ καὶ λάμπει,
 πότε ἀπὸ κεῖ στὰ βιθυνὰ βουνὰ καὶ στάκρογιάλια
 πού ἀγέρυνα, χαροποιά, σᾶς γενεῖουν παραπέρα.

*

Στὰ ὠραῖα νησιά, στὰ τραγικὰ νησιά, στὰ ἐννιά ἔρμονήσια
 μελαχροινὰ τὰ ροσμαρίνια, δλόξανθα τὰ σπάρτα,
 περίσσια, καὶ ἀνασταίνουνε σπάρτα καὶ ροσμαρίνια.
 Κι ὁ Μάης ὁ λάγνος βασιλιάς μὲ τὸ Φεγγάρι πλέκει
 παθητικὲς καὶ ἀχόρταγες ἀγάπες μεθυσμένες

ἀπὸ τὰσώπαστα πουλιὰ κι ἀπὸ τὰ περιγιάλια
τὰ θρακικά, τὰ μουσικά καὶ ἀκοίμητα, ποὺ ὁ γήλιος
ὁ ἀνατολίτικος ἀδρὺς τὰ ζῆ καὶ τὰ πυρώνει.
Παθητικὲς καὶ ἀχόρταγες ἀγάπες μεθυσμένες
ἀπὸ τὰ παναρμονικά κομμάτια ποὺ τοῦ παίζου
τοῦ γαυριασμένου βασιλιᾶ τοῦ Μάη γιὰ νάπολάψη
τὸ πάθος του μὲ τῶμορφο παιδόπουλο Φεγγάρι,
τὰ μαστιχόδεντρα, οἱ μυρτιές, οἱ κουμαριές, τὰ βάτα,
καὶ τὰ πρινάρια κ' οἱ ἀγριλιές καὶ τὰ κρουστά τὰ πεῦκα,
ποὺ χაίδεμα εἶν' ἡ σκέπη τους καὶ μπάλαμο ἡ πνοή τους,
κι ὅτι χλωρὸ σιγολαλᾶ, φουντώνει, ἰσκιώνει, σειέται.
Κι ἀνάμεσα στὰ πράσινα τὰ γλυκοφιλημένα
τῆς αὔρας ποὺ τοῦ λιοपुरιου μερεῦει τὴν ἀψάδα,
νὰ ἦ Πρώτη! νὰ ὁ ξερόβραχος, καὶ σάμπως ποτισμένος
ἀπὸ τὸ αἶμα μιᾶς πληγῆς ποὺ στάει, δὲν κλιεῖ, ἀπὸ χρόνια.
Ἐάγναντα στὴ Χρυσόπολη, στὴν οὐρανόπολη, ὅπως
τὴν εἶπε κι ὁ τραγουδιστής, ξέχωρη μέσα στᾶλλα,
ὅσο τῆς λείπει πράσινο, τόσο τῆς δίνεται ὄλο
νὰ χαίρεται τὸ ἀγκάλιασμα τᾶχανο τοῦ πελάγου
καὶ τοῦρανοῦ· κι ἀγνάντια τῆς λαμποκοπᾶ καὶ πάντα
ὁ βιθυνιώτης Ὀλυμπος, τοῦ ἀσκητισμοῦ ἕνας κόσμος,
βράδι κι αὐγὴ ροδόλευκος καὶ χιονισμένοι πάντα,
σὰ μιὰν ἐκστατικὴ ψυχὴ, ποὺ πάντα, γιὰ τοῦ κόσμου
τὸ λυτρωμό, τὰ κρίματα φορτώνεται τοῦ κόσμου.

Καὶ ἡ Πρώτη, τρίδιπλη μονιά, καὶ τρία τὰ μοναστήρια,
στοῦ λύκου τοῦ κατατρεμοῦ τὸ στόμα τρεῖς, καὶ νὰ τους,
οἱ βασιλιάδες οἱ ἀκουστοὶ ποὺ ζῆσαν καὶ ποὺ σβύσαν,
κακόσορτοι, παντέρημοι, βασανισμένοι ἀπ' ὄλα,
καὶ δλόβολους τοὺς ἐκλεισε τὸ μνῆμα καὶ δὲ λιώσαν,
καὶ γίναν ἰσκιὸι καὶ γυρνᾶν τίς νύχτες, καὶ εἶναι ἀγρίμια

τοῦ κάτω κόσμου, κ' οἱ ἄτρομοι ταράζονται σὰ λάφια.
 Τὰ μονοπάτια τοῦ νησιοῦ τὰ στρηφογυρισμένα,
 φίδια σὲ πλάγια καὶ κορφές, καμπυλωτὰ γραμμένα,
 τοὺς ξέρουν ὄλα τοῦ νησιοῦ τὰ παρακλάδια. Οἱ Ἴσκιοι.
 Καὶ οἱ βασιλιάδες εἶναι τρεῖς, ὁ Ραγγαβές, καὶ ὁ γόης
 Λεκαπηνός, κι ὁ ἀσύγκριτος ὁ Ρωμανὸς Διογένης.
 Ἐξῆσε ὁ πρῶτος ταπεινὸς καὶ πέρασε ἀπ' τὸν ἥλιο
 στὴ νύχτα ὀλόϊσα γαληνὸς κρατώντας, καὶ τὴν ὥρα
 τοῦ πεθαιμοῦ, σὰν πάντοτε, τὰ μάτια καρφωμένα
 πρὸς τοῦ ἀγιασμένου Παλατιοῦ τὸ φέγγος ποῦ μακριάθε
 λιόλαμπρο τοῦ παιγνίδιζε καὶ πλάνα τὸν καλοῦσε.
 Κι ὁ δεύτερος... Μιλῆστ' ἐσεῖς, ποῦ μὲ τὸ κάλεσμά του,
 καλόγεροι καὶ ρασοφόροι κ' ἐρημίτες, μαῦρα
 κοπάδια, μαῦρα σύγνεφα, ζωὲς μαῦρες, ἐδῶ πέρα
 σὰς ἔσπρωξε στὸ ἐρμόνησο, κι ἀπὸ τὶς χαμοκέλλες
 γῦρο, κι ἀπὸ τοὺς βιθυνοὺς γυαλοὺς κι ἀπὸ τὰ πλάγια
 τὰ δασὰ τοῦ Ὀλυμποῦ, κι ἀπὸ τὸ μέγα μοναστήρι
 τῶν ἀσκητᾶδων, τῆς κορφῆς τᾶγιου Ἀξεντίου κορώννα,
 κι ἀπὸ τὶς βοσπορίτικες ὀχτιᾶς ποῦ τὶς ἀγιάζουν
 τῆς προσευκῆς τῆς μυστικῆς τᾶγάλατα, οἱ στυλίτες.
 Μιλῆστε ποῦ τὸν εἶδατε τὸ διαλεχτὸ τῆς δόξας,
 μισόγυμνο, γονατιστό, σκισμένο, σκεθρωμένο,
 νὰ κλαίγεται, νὰ δέρνεται μπροστά σας καὶ νὰ σκούζη
 τοῦ ἁμαρτωλοῦ τὰ κρίματα καὶ νὰ ξομολογιέται,
 κ' ἓνα δασκαλευτὸ παιδί μὲ βρουνεуро τὴ σάρκα
 νὰ τοῦ ματώνη ἀλύπητα καὶ νὰ τὸν περιπαίζη.
 Καὶ τῶνομά του γιόμιζε τὴν ἱστορία. Μιλῆστε
 μὲ τοῦ χοροῦ σας τὸ βαρὺ τσάκισμα: Κύριε ἐλέησον!
 Κι ὁ τρίτος ὁ ἀπαράβατος, δλάκριβος τῆς Φήμης,
 ὁ ἀτρόμητος κυβερνητής, ὁ μέγας Καππαδόκης,
 τοῦ Χαλεπιοῦ ὁ πολέμαρχος, τῶν Ἀδανῶν ὁ κύρης.

Τοῦ καταρράχτη τοῦ Τογροῦλ τοῦ στήθηκε χαράκι,
 καὶ κράτησε τὸν Ἀρπασλάν, τῶν τούρκων τὸ σουλτάνο
 τοῦ καθαλλάρης ἀνεμος ἀπ' τὰ βουνὰ τοῦ Πόντου
 καὶ ἀπὸ τὰρμένικα στενὰ χυνόταν ὡς τοὺς κάμπους
 τῆς Ἀντιόχειας· κ' ὕστερα νά! σκλάβος τοῦ σουλτάνου,
 κ' ὕστερα πιδ λυπητερός ραγιάς, πανάθλιος δοῦλος
 μέσα στὴ χώρα ποὺ ὄριζε· κ' ἔφαιε τὴν καταφρόνια,
 τοῦ μουλαριοῦ τὸ λάχτισμα, τὸ φτύσιμο τοῦ Ἑβραίου,
 καὶ ἀφόρμισμα, καὶ φάγοςσα, κ' ἔπαιρνε ἀπὸ τὰ χέρια
 ποὺ τότε λιθανίσανε καὶ ποὺ κεριὰ τοῦ ἀνάψαν,
 τὸ δαρμό, τὸ βασάνισμα, τὸ πλήγιασμα, τὴν τύφλα.
 Καὶ ἀτάραχος, καρτερικός, μαρτυρικός, ἀπάνου
 στὴν ἀγκαλιὰ μιᾶς ρήγισσας ποὺ δὲν τὸν γνοιάστηκε δταν
 ἢ δύναμή του βρόνταγε καὶ ἄστραφτε τὸ σπαθί του,
 —δυσκολομάντευτη ψυχὴ, θαμπὴ καρδιὰ γυναικεία—,
 μὰ ποὺ τὸν ψυχοπόνεσε, σὰν ἦρθε τὸ κορμί του
 κ' ἔγινε γέλιο καὶ ντροπὴ τοῦ πρωτινοῦ κορμιοῦ του,
 τὸν πληγιασμένο μισερό, τὸν παραπεταμένο,
 κ' ἦρθε, τὸν παραστάθηκε τὰ μάτια νὰ τοῦ κλείσῃ,
 καὶ ἀπάνου τοὺς χτυπούσανε φτερούγια ἀβάσταγα ὄρνια,
 καὶ τὰ κοράκια κρᾶζανε καὶ οἱ κίσσες γύρες φέρναν.
 Καὶ τοῦ Διογένη Ρωμανοῦ κλειστήκανε τὰ μάτια
 μέσα στὸ κόκκινο νησί, στὴν πιὸ ψηλὴ του ράχη,
 καὶ ἡ πολεμόχαρη ψυχὴ φτερούγιασε καὶ πάει
 νὰ βρῆ στεριὲς καὶ πέλαγα σ' ἀνατολὴ καὶ δύση,
 τῆς γῆς νὰ γίνῃ ριζιμιὰ, τῆς θάλασσας φουρτούνα!

Στὰ τραγικὰ νησιά, στὰ ὠραῖα νησάκια, στὰ ἐρμονήσια.

Νάτην κ' ἡ Αὐτοκρατορίσσα. Στὸν ἀθηναῖο τὸν ἥλιο,
 τοῦ πόθου καὶ τοῦ θάνατου λουλούδι φυτρωμένο,

μαγεύτρα τοῦ ἄντρα, ἡ φρόνιμη, σοφή, σκληρὴ Ἀθηναία,
καὶ φόνισσα τοῦ σπλάχνου τῆς καὶ μάννα τοῦ λαοῦ τῆς,
ξέβρασμα, σκιάχτρο τοῦ νησιοῦ, φτωχή, παρατημένη,
μήτε ποὺ κλαίει τὴ μοῖρα τῆς. Ἡ ἀπελπισιὰ τῆς πέτρα.
Σέρνεται στὴν ἀκρογιαλιά, κ' εἶναι σὰν ξέρα, καὶ εἶναι
σὰ μαύρη λάμια τοῦ γιалоῦ. Μακριά, μακριά, καράβια!
Κύματα, συνεπάρτε τὴν, μὲ τὰ συντρίμμια, τρίμμα.

*

Μὰ ποιὸς θὰ σὲ διαλογιστῆ καὶ ποιὸς θὰ σὲ μαντέψη,
ἑσένα, αὐτοκρατόρισα μὲ τὰ ἰσόθεα νιάτα,
ποὺ ξέχωρη κι ἀταίριαστη καὶ μιά, μεθῆς τὴ σκέψη,
καὶ κάνεις πέρασμα ἀστρικοῦ τῆς ἐρημιᾶς τὴ στράτα;
Ποιὸς μὲ τὸ κερομάστιχο θὰ πάη νὰ θεμελιώσῃ
τὴ ζωγραφιά σου ἀντάξια, ποῖα φλογέρα θὰ γιομίσῃ
μὲ τὸ τραγούδι σου, χωρὶς νὰ συντριφτῆ ἀπὸ κεῖνο;
Ποιὸς θὰ μπορέσῃ ἀθάμπωτος τὸ ὑπέρλευκο τὸ κρίνο
νὰ μυριστῆ, καὶ πίνοντας τὴ δυνατὴ εὐωδιά του,
τὸν ὕπνο καὶ τὸ θάνατο μαζί νὰ πιῆ, σὰν κάτι
πολὺ γλυκὸ καὶ ἀχόρταγα πιθυμητὸ ἐδῶ κάτου;
Καὶ νὰ τὴν, ἡ Σπαρτιάτισα. Δὲν ξέρω ἂν εἶναι ἡ Σπάρτη
τὸ χῶμα ποὺ τὴ φύτρωσε, γιὰ ἡ Σπάρτη ἂν εἶναι ἡ γνώμη
ποὺ πῆρε καὶ τὴν ἔζησε. Μὰ ξέρω πὼς τὴ λούσαν
τὰ ἴδια νερὰ ποὺ λούσανε καὶ τὴν ἀρχαίαν Ἑλένη
μέσ' στὰ φιλιὰ τῶν καλαμιῶν καὶ στοὺς καημοὺς τῶν κύκνων.
Δὲν ξέρω ἂν τὴν πρωτόρριξε σάθλια ταβέρνα ἡ γέννα,
τὸ φῶς ἂν εἶδε σὲ χρυσὸ τῆς ἀρχοντιᾶς κουβούκλι.
Μὰ ξέρω πὼς οἱ ἀγέννητες κ' οἱ φοβερὲς Μητέρες
ποὺ ζοῦνε ἀπόξω ἀπ' τὸν καιρὸ κι ἀπὸ τὸν τόπο ἀπόξω,
κρατώντας μεσ' στὴν ἄβυσσο τῆς ἀγκαλιᾶς τοὺς δλα
τὰ πλάσματα ποὺ εἶν' ἄξια νὰ ζοῦν, καὶ δὲν πεθαίνουν,

καὶ ποὺ τὰ παίρνουν ἀπ' αὐτὲς καὶ μᾶς τὰ ξαναφέρνουν
τοῦ κόσμου ὄνειρατα ἀπιαστα πανώρια κάποιοι μάγοι,
μὰ ξέρω πὼς οἱ ἀμίλητες κ' οἱ ἀλόγιαστες Μητέρες
τῆς δόσανε νὰ χαίρεται τῇ χάρη τῆς Ἑλένης.

Νά την ἢ Αὐγούστα Θεοφανώ! Πούλια καὶ Φούρια. Κοίτα.
Βέργα κρατᾶ, λιγνόβεργα, καὶ στήν κορφή τῆς βέργας
ἀσάλευτος ὁ τρίφυλλος λωτός, μαλαματένιος.
Καὶ εἰν' ὁ λωτός ποὺ δὲν τὸν τρώς, τὸ στριγλοδότανο εἶναι
ποὺ μὲ τὸ θῶρι σὲ χαλᾶ, μὲ τᾶγγισμα σὲ λιώνει,
κι ὅποιος κι ἂν εἶσαι, ἀσκητευτῆς ἢ χαροκόπος, ὅτι,
τὰ ξεχνᾶς ὅλα· τῇ ζωῇ, τῇ δύναμει, τῇ νιότη,
κι ἂν εἶσαι τίμιος, τὴν τιμῇ, τὸ θρόνο, ἂν εἶσαι ρήγας·
θησαυριστῆς, καὶ γίνεσαι ζητιάνος κ' ἐρμιοσπίτης,
παιδὶ γιὰ τὴν ἀγάπη της, φονιάς γιὰ τὸ φιλὶ της.
Καὶ μὲ τῇ βέργα κυβερνᾶ καὶ δένει πολεμάρχους,
τοὺς λογισμοὺς καὶ τίς καρδιές, τίς χῶρες καὶ τοὺς κόσμους,
αὐτοκράτορας Ρωμανούς, Φωκάδες, Τσιμισκῆδες,
κι ὅσα γιὰ νὰ κυβερνηθοῦν κι ὅσα γιὰ νὰ δεθοῦνε
στοῦ πέλαου τὰ πλεούμενα καὶ στοῦ ντουνιαῖ τὰ κάστρα
ταράζουν τὰ γυμνά σπαθιά καὶ τᾶξια παλληκάρια
καὶ τὴν ὄγρη φωτιά ποὺ καίει, δὲ σβύνει, καὶ ρημάζει.
Κι ὅπως δὲ σβύν' ἡ ὄγρη φωτιά μηδὲ στὸ πέλαο μέσα,
καὶ καταλύτρα καὶ στῆ γῆ καὶ στὸ νερὸ ἐκδικήτρα,
νά την ἢ Αὐγούστα Θεοφανώ, παντοῦ καὶ πάντα ἀφέντρα,
γιὰ βασιλεύει στὴν καρδιά, γιὰ κυβερνᾶ στὴν Πόλη.
Σὰν τὸ δοξάρι τοῦ οὐρανοῦ τοῦ κόρφου της οἱ ρόγες
λάμπουν, καὶ τίς βυζαίνουνε καὶ τρεμοκοκκαλιάζουν
τὸ χαῦνο βασιλόπουλο τὸ γυναικοδοσμένο
κι ὁ νικητῆς ὁ ἀσύντριφος τῶν ἀμηράδων, ὅμοια
καὶ λάμπει, βίγλα ἀγγελικὴ σὲ οὐρανικὴ μιὰ πύλη,

τὸ μουσικὸ χαμόγελο στὰ πλαστικά της χεῖλη.
 Νά την ἢ Αὐγούστα Θεοφανώ! Γλυκοτηρᾶ καὶ σφάζει·
 στὴν ἄκρη ἀπὸ τῆ βέργα της πῶς κρέμεστε, σφαγάρια!
 Καὶ νὰ κ' ἢ Αὐγούστα Θεοφανώ! γλυκογελαῖ καὶ στάζει
 τὸ φόνο καὶ τὸ χαλασμό, καθὼς ἡ αὐγὴ σταλάζει
 μέσ' ἀπὸ τὰ ροδόχερα δροσομαργαριτάρια.
 Τοῦ νιοῦ τὸ θρασομάνημα, τοῦ γέρου ἢ ξελογιαστρα,
 λυγίζει τοὺς ἀλύγιστους, τὰ κατεβάζει τᾶστρα·
 μὲ τὴν εἰδὴ της ἢ ὁμορφιά σὰν τὸ χρυσὸ δρεπάνι,
 σὰν τὴν ἀράχνη ἢ σκέψη της, ἢ ἀγάπη της ἀφιόνι.
 Λύσσα καὶ σφίγγα, σάρκα ἐσύ, δρακόντισσα, Ἐφροδίτη!

Καὶ ἀλύγιστη καὶ ἀχάλαστη, δέσποινα πάντα, μὰ Ἴσκιος,
 Ἴσκιος ἀπὸ μιὰ δλόφεγγη μέρα, τοὺς βράχους κάνει
 παράδεισους, τὴ νύχτα αὐγὴ, κάθε ἄλλον Ἴσκιο φέρνει
 στὰ πόδια της κι ἀγνάντια της νὰ λάμπη σὰ φεγγάρι
 ποὺ τὸ κορμί του θὰ εἶταν φῶς ἀπ' τὰ δικό της ἥλιο.
 Καὶ ἀγνάντια της γονατιστοὶ καὶ οἱ τρεῖς ἀφέντες, οἱ ἄλλοι
 κρατάρχεις τῆς Ἐνατολῆς, ψυχάρια τῆς γυναίκας
 ποὺ λιμασμένη ὠρέχτηκε καὶ ἀχόρταγη κατάπιε,
 φαντάσματα ὄξω ἀπ' τὴ ζωὴ κι ἀπὸ τὰ μνήματα ὄξω,
 καὶ μόνο μέσα βασταχτοὶ στὸ γητευτὴ τὸ γῦρο
 ποὺ χύνει ὁ Ἴσκιος τοῦ Ἰσκιου της, μιλανε καὶ βογγᾶνε,
 καὶ ὁ Ρωμανός, κ' ἐσύ, Φωκᾶ, κι ὁ Τσιμισκῆς ὁ τρίτος,
 ἀράδα ἀράδα, οἱ τρεῖς, καὶ ἡ μιὰ. Κι ἀκούστε τους κι ἀκούστε:

— Τοῦ ροδοστάματου κανί, τῆς Ἐλεξάντρας μόσκος,
 ποτήρι πορφυρόχειλο, γιομάτο ἀπὸ τὸν πόθο!
 Ἐεφαντωτῆς, κυνηγητῆς, ξενύχτης, καθαλλάρης
 γιὰ τὸ πιοτί, γιὰ τὸ φιλί, γιὰ τῆς ἀγάπης ὄλα
 τὰ ζαχαρένια, τὰ τρελλά, τὰ λαμπερά, τὰ κούφια.

Θρόνος ἐμέναν' ὁ ἔρωτας, ἡ ἀπόλαψη κορώνα,
 τῆς ξεδομένης νιότης μου συντρόφοι, ἐσεῖς λαός μου.
 Τοῦ κυβερνήτη ἀγνώριστος, ὄχτρος τοῦ καπετάνιου,
 στὸν αἰρικο πρῶτος, βασιλιάς μέσα στὸ νοῦ τῆς πόρνης.
 Ἐμὲ ὑπουργὸς ὁ μαυλιστής, δρουγγάρης μου ὁ παλιάτσος.
 Τὰ περιβόλια τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Παλατιοῦ μὲ ξέρουν,
 τάνιερα ξεφαντώματα μὲ ρόδα τὰ ραντίζω,
 λιμάνια, μῦλοι, τὰ καστέλια, οἱ κάμποι μὲ γνωρίζουν
 πῶς τρέχω γιὰ τὶς πέρδικες, τὰ λάφια πῶς ξαφνίζω,
 καὶ στὰ χρυσὰ τὰ ξόβεργα πῶς πιάνω τὰ κορίτσια.
 Στῶν ἑκατοχρονίτικων βαλανιδιῶν τοὺς ἴσκιους,
 ἀνατολίτικοι γιαλοὶ, χαλκιδικὰ ρουμάνια,
 συχνὰ καὶ καλοπρόσδεχτα μὲ βλέπατε νὰ σέρνω
 τὰ πλήθια τὰ λαγωνικὰ στοῦ κάπρου τὸ κυνήγι.
 Μὰ μιὰν αὐγὴ ποὺ πάγαινα γιὰ νὰ ξεμοναχιάσω
 τὸ δυσκολόπιαστο θεριό, καὶ παραστρατισμένους
 κλείστηκα μέσ' στὴ λαγκαδιά, σὲ κάποιου σπήλιου τὸ ἔμπα
 σ' ἀπήντησα, βασίλισσα, καὶ σύντυχα μ' ἐσένα.
 Μὲ σκλάβωσες. Μὲ ὑπόταξες. Παιδί σου. Πρόσταξέ με.
 Στὴ σάρκα σου εἶν' ἡ χώρα μου, στὰ μάτια σου ἡ φωτιά μου.
 Μιὰ νύχτα στὸ κρεβάτι σου, στὴ Δαμασκὸ μιὰ νίκη.
 Μιλᾶς; Θερρίζεις τὶς καρδιές. Γελᾶς; Τρυγᾶς τὶς γνώμες.
 Γητεύτρα κ' ἡ ὁμορφάδα σου καὶ πνίχτρα κ' ἡ ἀγκαλιά σου,
 κ' ἡ δύναμή σου ἀλύπητη κ' ἡ ἀπόφασή σου τίγρη.
 Μὲ τὸ σπαθί, καὶ καταλείς, μὲ τὸ φαρμάκι, λιώνεις.
 Τὸ γέρο πορφυρόβλαστο πατέρα μου γιὰ σένα,
 καθὼς γυρνοῦσε ἀπὸ τὴν Προύσα, στὴ χρυσὴ γαλέρα
 νὰ ρέψη τὸν παράτησα στὰ δόντια τῆς ἀστένειας.
 Καὶ τὴ σεβάσμιμα μάννα μου τὴ ρήγγισσα γιὰ σένα
 στὸ μοναστήρι ζωντανὴ τὴν ἔθαψα. Καὶ κείνες
 τὶς χάρες ἀδερφάδες μου τὶς πολυαγαπημένες,

(Ζωή, Θεodώρα, Θεοφανώ, καρδουλες μου, Ἄννα, Ἀγάθη,) τις ξέγραψ' ἀπὸ τῆ ζωῆ, τις ἔκλειψ' ἀπ' τῆ νιότη·
δαρμὸς ἀπάνω στὰ κορμιὰ τὰ δλάνθιστα τὸ ράσο
τῆς καλογοριᾶς. Καὶ πρόσφερα τῆς καθεμιᾶς κομμένα
χῦμα τὰ πλούσια τὰ μαλλιά, τὰ μεταξένια χείδια,
θυσία γιὰ τὴν ἀχόρταγη πείνα σου, στὸ βωμό σου.
Καὶ τῆ δική μου τῆ ζωῆ, δαρμένη ἀπὸ τὰ πάθη,
στὴν πρόσφερα. Τὴν πότισες. . . Καὶ πάει. Τί ἄλλο θέλεις; —

—Θέλω τὸν ἄχαρο ἥρωα ποὺ ἔφτασε ἡ ζωῆ του
καταμεσῆς τοῦ δρόμου της, κ' εἶναι ψαρὸς, καὶ πάει
βαρὺς, μαυρειδερός, κοντός, ἀδούλευτος, καὶ πάντα
στοῦ γερασμοῦ τὴν ἐμπατή καὶ δὲ γερνᾷ ποτέ του.
Τὸν ἥρωα θέλω ποὺ ἔφερε κ' ἔδωκε τοῦ λαοῦ του
σάμπως παιγνίδια σὲ παιδί, τις θεώρατες πόρτες,
τσελικωμένες, θάματα τοῦ φιλιτισιοῦ, τοῦ σμάλτου,
ἀπὸ τὰ κάστρα τῆς Ταρσὸς καὶ τῆς Μοψουεστίας·
τὸν ἥρωα τὸν ἀσκητευτὴ ποὺ ξέρει ἀπὸ μετάνοιες
κι ἀπὸ κορμι τῆς γυναικὸς δὲν ξέρει, κι ἀγνὸς εἶναι,
κ' εἶναι σὰ στύλος ἄπλαστος, γρανίτης ριζωμένος
κάπου στὴν ἀκροθαλασσιά, ποὺ χέρι ἑνὸς τεχνίτη
δὲν πέρασε ἀπὸ πάνω του, μὰ ποὺ ἀγαπᾷ τὸ κύμα
μὲ τοὺς ἀφροὺς τὸν ὄγκο τὸ σκληρὸ νὰ συχνοδέρνη,
σὰν κάποιο πείσμα νάβαλε νὰ τὸν ἀπαλοστρώση,
καὶ ποὺ ἀγαπᾷ νὰ δένεται μαζὶ του τὸ καράδι,
περνώντας του ἀπὸ τὸ λαιμὸ τῆ γούμενα. Καημὸ ἔχω
κ' ἐγώ, κισσός, νὰ σφίξω τον, σεισμός, νὰ τὸν τραντάξω,
τὸν ἥρωα τὸ μισόκοπο, τὸν ἀσκημο τοῦ κόσμου·
μὰ μοῦ τὸν πλάθει ἡ φαντασιά σὰν κέδρο μέσ' στοῦ Ταύρου
τοὺς πάγκαλους κι ἀρίφνητους κεδρώνες, ποὺ εἶν' ἀπάνου
κι ἀπὸ τὰ ἔλατα, κι ἀπάνω ἀπὸ τοὺς πεύκους. ὦ! ἔλα! —

- Ἦρθα. Ὁ Φωκᾶς. Ἐξω ἀπὸ σὲ στὰ πάντα Νικηφόρος!
 Κυρά μου ἐρωτοδέσποινα ποθοκρατόρισσά μου
 κρατᾶς ἐσὺ τοὺς ἔρωτες καὶ δόσε ἐμὲ τὸν πόθο.
- Ἐπὶ τὴν τιάρα τοῦ Αὐγούστου, μιὰ σκῆτη σταγιονόρος
 κάλλιο μοῦ πρέπει· καὶ στὴ δόξα ἀγνάντια ποὺ φυτρώνει
 στῆς Πορταΐτισσας Κυρᾶς τὸ μέτωπο καὶ φέγγει,
 τοῦ θρόνου καὶ τοῦ θρίαμβου καταφρονῶ τὴ δόξα.
 Μὰ σὲ εἶδα, καὶ αὐτοκράτορας γιὰ νὰ σ' ἀξίσω, νά με!
 Στὰ γόνατά σου ἢ τιάρα μου, στὴ δούλεψή σου ὁ νοῦς μου.
 Καὶ γέρος καὶ ζηλόφτονος. Τῆς λεβεντιᾶς τὰ βρόχια,
 τοῦ κόσμου τὰ πλανέματα, κι ὅσο ἄφοβος, τὰ τρέμω.
 Καὶ πῆρα κ' ἔκλεισα κ' ἐσὲ καὶ τὴ ζηλοφτονιά μου
 καὶ τοὺς καημοὺς τοῦ ἁμαρτωλοῦ στοῦ Βουκολέοντα μέσα
 τὸ μέγα καστροπάλατο, κατάνακρα στὸ κῦμα,
 μὲ τὰ τριπλά, τετράψηλα καὶ τᾶφταστα μουράγια.
 Καὶ πρὸς τὴ μυστικὴ φωνὴ μέσ' στᾶγριο μεσονύχτι,
 τὴν ὠρτισμένη, γιὰ οὐρανοῦ γιὰ κόλασης, μηνύτρα,
 ποὺ ρέκαξε καὶ μοῦκραξε: «Τοῦ κάκου ὑψώνεις, ρήγα,
 τοῦ καστροπάλατου τριπλὰ τετράψηλα μουράγια.
- Ἄνεβασ'τα ὡς τὸν ἔμπυρο, καὶ κλειδομανταλώσου·
 πάντα θὰ σ' εὐρηγῆ ἢ συφορά, θὰ σὲ χτυπήσῃ ἢ Δίκη!»
 Πρὸς τὴν προφήτισσα φωνὴ μέσ' στᾶγριο μεσονύχτι
 μούγγριξα κι ἀποκρίθηκα: Δαίμονα, δὲν τρομάζω.
 Κ' ἔπεσα καὶ κοιμήθηκα στοῦ λιονταριοῦ τὸ δέριμα·
 κι ὁ λιόντας πιδὲ πονετικὸς ἀπὸ τὸν ἔρωτά σου.
 Καὶ μ' ἔσφαξες μὲ τὸ σπαθὶ τοῦ Τσιμισκῆ. Τί θέλεις;
- Τὸν ἄλλο. Πρῶτος πόνος μου, στερνὴ μου ἀρρώστια ἐκεῖνος.
 Ὅλοι ἐσεῖς, σᾶς ὠρέχτηκα· μὰ ἐκεῖνου, λάτρισσα εἶμαι.
 Θέλω τὸ μικροκάμωτο μὲ τὰ μεγάλα μάτια
 τὰ γαλανὰ καὶ τὰ γλαρά, ποὺ σέρνουν καὶ ποὺ πνίγουν.

Τὸ θῶρι του ἐρωτόπουλο ξανθό, καὶ στὴν καρδιά του
 μαλιάζουν οἱ Ἀγιώργηδες, χτυπᾶνε οἱ Διγενῆδες.
 Κάθομαι, στέκω, περπατῶ, κοιμοῦμαι, ξυπνητὴ ἔμαι,
 ἂν τρώω, ἂν πίνω, ἀφέντης μου, πάντα στὸ νοῦ μου σ' ἔχω.
 Ὅλοι ἐσεῖς, τὰ τραπέζια μου ποὺ κάθησ' ἀκουμπώντας
 κ' ἔφαγα κ' ἤπια, μέθυσσα καὶ νύσταξα, κι ἀπάνου
 στῆς νύστας τῆ βαργεστισιά, καὶ σπρώχνοντας, μὲ τοῦτο
 σᾶς ἀναποδογύρισα τὸ πόδι, ποὺ σθεῖ κόσμους.
 Κ' ἐκεῖνος ἡ Ἁγία Τράπεζα. Κι ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ ἤρθα,
 στὸ φῶς τοῦ ἡλιοῦ, σὰν τὰ στοιχιά καὶ σὰν τὰ χόρταγα ἤρθα
 γιὰ δυνατή, γιὰ δέσποινα, καὶ γιὰ βασίλισσα ἤρθα
 μὲ τὸ τρεμοκοκκάλιασμα, μὲ τὴν ἀπόλαψη ὅλο
 καὶ μὲ τοῦ ἀντρὸς τὸ συντριμμὸ στῆς ἀγκαλιάς τὸ σφίξε.
 Στοῦ πόθου ἀπάνου τὸ βωμὸ καίει νύχτα μέρα ἢ σάρκα
 κι αὐγὴ καὶ βράδι τὸ φιλι νὰ κελαιδᾷ δὲν παύει.
 Μὰ μιὰ φορὰ εἶν' ἡ λεβεντιὰ καὶ μιὰ φορὰ εἶν' τὰ νιάτα
 καὶ μιὰ φορὰ ἀστραπόφεξες στὴ νύχτα τῆς καρδιάς μου,
 Ἀγάπη γιὰ τὸν ἀρνητὴ, καὶ γιὰ τὸν πλάνο Ἀγάπη!—

Μὰ ὁ τρίτος ὁ ἴσκιος, ὁ ἀρνητῆς καὶ ὁ πλάνος, δὲν ἀνοίγει
 τὸ στόμα του γιὰ συντυχιά, γιὰ λόγῳ τὴν καρδιά του.
 Βουβός. Τὸ μέγα λάγγεμα τὸν ἄδραξε, στὰ δόντια
 τὸν ἔτριψε, τὸν ἔλιωσε καὶ τὸν κατάρπαι. Πάει
 σὰν τὸ παιδί τὸ ἀνήμπορο καὶ τᾶπλερο τὸ χόρτο,
 κι ὁ ἤρωας εἶναι ποὺ τρομάξαν ἡ Ἀραπιά καὶ ὁ Ροῦσος,
 γῦρο στὴν Ἐδεσσα οἱ καιροί, στοῦ Ἰστρου τὰ πόδια οἱ τόποι.
 Τὸ λάγγεμα, τὸ λάγγεμα. Καὶ πάντα μέσα του εἶναι,
 καὶ εἶτε στὸν κόσμῳ τὸν ἀπάνου, εἶτε στοὺς ἴσκιους μέσα,
 πάντα τὸν τρώει, καὶ τρώγοντας τόνε βουβαίνει, ἐντὸς του
 στάζοντας κάτι ἀμίλητο πολὺ, πολὺ θλιμμένο
 γιὰ νὰ τὸ πῆ μὲ στεναξιές, γιὰ νὰ τὸ ζήση μὲ ἦχους.

Γιατ' εἶναι μέγα τὸ σπαθὶ πῶσφαξε τὸν πατέρα,
γιατὶ εἶναι μέγα τὸ σπαθί, καὶ μέγα καὶ τὸ κρῖμα,
γιατ' εἶναι καὶ ἡ βασίλισσα ποὺ ἠρνήθη πιδὸ μεγάλη.

Ἔτσι στὰ τραγικὰ νησιά, στὰ ἔρμα ὁμορφονήσια,
τοῦ χαλασμοῦ βασίλισσες, καὶ τοῦ χαμοῦ ρηγάδες,
τοὺς τάφους ἀπαριάζοντας, γυρνᾶν καὶ συντυχαίνουν,
μυρολογᾶν τὰ πάθη τους καὶ τὰ ξεμολογιέονται
μέσ' στοὺς ἀχνοὺς τοῦ φεγγαριοῦ καὶ μέσ' στοῦ Μάη τίς γλύκες,
μὲ τῆς νυχτιάς τὸ μάγεμα. Καμπάνες, καὶ καλοῦνε
στὸν ὄρθρο, στὸν ἑσπερινό, στοῦ κοσμικοῦ τῆ λήθη,
βόγγοι καὶ οὐρλιάζουν, σπαρασμοὶ καὶ βαργομᾶν. Καὶ ξάφνου
στριγγιὰ γρικιέται σάλπιγγα, καὶ χτύποι σὰν πετάλων,
καὶ ἀπὸ φουσσάτο χλαλοή, καὶ ὀμπρός του καθαλλάρης,
μαζὶ ἄνθρωπος, μαζὶ ἄλογο· περνᾶ καὶ σὰ νὰ πάη
προσκυνητής, καὶ νᾶρχεται, Θεοφανώ, πρὸς ἐσένα,
διψώντας τὸ φιλι κι αὐτός, ὁ βασιλιάς κι ὁ γιός σου!

Ἄλλοι ἄς ὀργίζωνται μ' ἐσέ, κι ἄς ἀναθεματίζουν
τὴ μνήμη σου κι ἄς ντρέπωνται νᾶκούνε τὸνομά σου.
Κι ἄλλοι ἄς μιλᾶν, τὴν ὁμορφιά σου διαλαλώντας, ὅπως
τὴ λαμπηράδα τῆς φωτιάς, τῆς τίγρης τὸ τομάρι.
Φλογέρα ἐγὼ προφητικὴ κ' ἐγὼ ἐπικὴ φλογέρα,
ναὸ σοῦ ὑψώνω, ἀνάπτω σου λαμπάδα, ὕμνολογώντας
μέσ' στὸν καπνὸ τοῦ λιθανιοῦ τὸ κόνισμά σου. Ὡ! δόξα,
δόξα σ' ἐσέ, κενταύρισα βασίλισσα, μητέρα
ποὺ γέννησες τὸν κένταυρο τὸ ρήγα, ὅπως γεννήθη
μ' ἓνα τῆς τρίαινας χτύπημα στὴ μυθοπλάστρα Ἑλλάδα,
ἀπὸ τὸ κῦμα τὸ πικρό, τὸ παινεμένο τὸ ἄτι.

Ἔτσι στοὺς κοσμογονικοὺς καιροὺς ἀπὸ τὴν τρύπα
ποὺ ἓνας σεισμὸς ξολοθρευτῆς θάχε τῆς γῆς ἀνοίξει,

κάποιο βουνό θὰ ὑψώθηκε κάστρο τῆς γῆς καὶ σκέπη.
 Καὶ τὸ δοξάρι τοῦ Ἑρωτα καὶ τὸ κοντάρι τοῦ Ἄρη
 τό ἴνα ἀπὸ τᾶλλο δύσκολα κανεὶς τὰ ξεχωρίζει
 τὴν ὥρα ποὺ σκληρὰ χτυπᾶν ἢ ποὺ γερὰ στηρίζουν
 καὶ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ζωῆς καὶ τάγια καὶ τανάξια.
 Καὶ γαυριασμένος ὁ Ἑρωτας καὶ ὁ Πόλεμος λυσσάρης,
 ἀλόγατα, καὶ χλιμιντρᾶν ἀδάσταγα καὶ σκάπτουν.
 Καὶ βρυσομάννα εἶν' ἡ γυναίκα· κ' ἔρχονται ἀπὸ κείνη
 κ' ἐσύ, ἄμαρτία, κι ὁ λυτρωμὸς κ' ἡ ἀνάσταση καὶ ὁ Χάρος·
 καὶ τὸ σπαθὶ ποὺ σ' ἔσφαξε, δέσποτα Νικηφόρε,
 καὶ ἡ μήτρα ποὺ σὲ γέννησε, Βουργαροφάγε ρήγα!

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

Τρίστρατα καὶ τετράστρατα καὶ μονοπάτια. Ἐκεῖνος.
Λίμνες, κορφάδες, πολιτεῖες, πόρτες, ποριές, κλεισοῦρες,
στὰ Βοδενά, στὸ Σκούταρι, στὰ Σκόπια, στὸ Μπεράτι,
μακεδονίτικες λογγιές, ἔλα τὰ κατατόπια,
κι ὁ κάμπος τῆς Πελαγονιάς κι ὁ δρόμος τῆς Τριαδίτσας,
τὸν ξέρουν, καὶ ὅπου σαγιτιτιά ρωμαϊκὴ σαρκοφάγα
χτύπησε τὸν ἀλλόφυλο καὶ τὸν Ἀμαλικίτη.
Κι ἄδραξε καὶ κατάλυσε καὶ σκλάβο τότε σέρνει
τὸ Βούργαρο ἀπ' τὸ Δούναβη, τὸ Σλάβο ἀπ' τὰ Μπαλκάνια,
καὶ μὲ τὸ βρόχο στὸ λαιμό, μὲ τὸ χαλκὰ στὸ πόδι
σέρνοντας, ὄρνια καὶ σκυλιά, βογιάρους καὶ ζουπάνους,
πίσω ἀπὸ τᾶρμα του ἔδεσε τὸ σπίτι σου, τσαρίνα.
Καὶ πῆγε τὸ Λογγόκαστρο, καὶ πῆγε ἀπὸ τὸ Λόγγο
στὴν Καστοριά πού ἀπλώνεται χλωρὴ σιμὰ στὴ Λίμνη,
καὶ τὰ στερνὰ τὰ τσάκισε τοῦ Σαμουήλ φουσσάτα,
καὶ πνίγει μὲς' στὸν ποταμὸ τὸ βρώμιο Πετσενέγο,
καίει, πέρα, στ' Ὀστροβο σιμὰ, τοῦ τσάρου τὸ παλάτι,
κ' ἐδῶ χαλοῦσε κ' ἔρριχνε, κ' ἐκεῖ ἔχτιζε καὶ ζοῦσε.
Καὶ πῆσαν τὰ Βοσόγραδα καὶ βόγγυξε ἡ Βιστρίτσα,
κι ὁ Βλαδισλάβος ἔφυγε καὶ πάει κι ὁ Νικολίτσης,
κι ἀπ' τὴν κορφὴ τοῦ Βροχωτοῦ δεμένο τὸν Ἰδάτση
τὸν ἔσυρε στοῦ βασιλιᾶ τὰ πόδια ὁ Δαφνομήλης.
Κ' ἤρθαν, τὸν προσκυνήσανε καὶ τὰ κλειδιά τοῦ φέραν
σαράντα κάστρων, τὰ σπαθιά σαράντα καστελάνων,

ὁ Δραβομίρης, τὰ παιδιὰ τοῦ Βλαδισλάβου, καὶ ὄλοι,
 καὶ ὁ Μπόγδανος μὲ τὸν Κρακᾶ καὶ μὲ τὸ Δραγομούζο,
 μὲ τὸν Κρακᾶ ποῦ γέννησες ἥρωα στερνό, Ροδόπη!
 Καὶ στὴν Πρεσλάβα στάθηκε, κ' ἤρθε κι ἀπὸ τὴν Πρέσπα,
 τὸν τόπο τὸ νησόχτιστο καὶ σὰ ζωγραφισμένο,
 στὴ λίμνη τὴν ἀξέχαστη μὲ τὰ δασὰ λειβάδια,
 μὲ τὰ μεγάλα τὰ βουνὰ τὰ λογγωμένα γυρο.
 Καὶ τὸ Βαρδᾶρι πέρασε, τὸν εἶδανε τὰ Σκόπια,
 κι ὅπου ἂν περνοῦσε, θυμιατά, κι ὅπου κι ἂν τράβαγε, ὕμνοι.
 Καὶ γόνατα λυγίζονταν καὶ προσκυνήματα εἶταν
 καὶ δάκρια στάζαν, καὶ φιλιὰ στὸ χῶμα ποῦ πατοῦσε.
 Κι ἀπὸ τὴ Μοσουνόπολη τὴν πόρτα τῆς τοῦ ἀνοίγει
 καὶ ἡ Σέρρα ἢ λαγκαδόκλειστη, καὶ πλέει μὲς' στὸ Στρυμῶνα,
 καὶ μὲς' στὴν Ἀδριανόπολη, κι ὅσοι ἀπομείναν, ἤρθαν,
 τὸν προσκυνήσανε κι αὐτοὶ κι ἀπὸ τὸ χῶμα πήραν
 ποῦ εἶχε πατήσει, καὶ σκυφοὶ ραντίσαν τὰ μαλλιά τους.
 Τᾶπαρτο παίρνει Πέρνικο, τοῦ κάμπου καθαλλάρης,
 κι αἰτὸς φωλιάζει τοῦ βουνοῦ στῆς Πρόνιστας τὸν πύργο.
 Καὶ στὴ δυσκολοσίμωτη καὶ στὴν παράξενη ἄουλα
 καὶ μὲς' στὴν Ὀχριδα, καρδιὰ τοῦ Βούργαρου, ποῦ στέκει
 σάμπως κρυμμένη στὸ ὕψωμα πρὸς τὴ μαγεύτρα λίμνη,
 κ' ἐκεῖ ποῦ ὁ Δρίνος ἔρχεται καμπυλωτὸς καὶ πάει
 μαυριδερός καὶ ὀλόμακρος καὶ ρίχνεται τοῦ Ἀδρία,
 καὶ πάτησε τῆς Ὀχριδας παλάτια καὶ χασνέδες,
 καὶ τὸ στρατό του ρόγιασε μ' ὄλους τοὺς θησαυροὺς τῆς
 κ' ἦρε κορῶνες τσαρικὲς ἀπὸ μαργαριτάρια
 κι ὡς ἑκατὸ κεντηναριῶν χρυσὴ μονέδα πῆγε
 στὴν τέντα του, ἀπὸ μάλαμα πλεχτὴ καὶ ἀπὸ μετάξι.
 Καὶ μήτε αὐτὸς ὁ ἀπάτητος μὲς' στὴ Χειμάρρα, ὁ Τιμῶρος
 στὴν πιὸ ὀρθωμένη του κορφῇ, στὴν πιὸ τραχειά του ράχη
 κι ἀπείραχτο κι ἀσκλάβωτο δὲν ἔσωσε νάφήκη

κι ἀπὸ τὸ σὸί τοῦ Συμεῶν καὶ ἀπ' τοῦ Σισμᾶν τὴν κλήρα
 χέρι γιὰ τὸ φοβέρισμα, γιὰ τὸ φευγιὸ ποδάρι.
 Τὸν εἶδαν, τότε νοιώσανε καὶ δὲν τονε ξεχάνουν,
 γιὰτὶ παντοῦ σημάδεψε τὰστραποπέρασμά του,
 κι ὅσα μεγάλα ὑψώνονται κι ὅσα πλατιὰ κυλιένται,
 Καύκασοι, Νεῖλοι, Ἀπέννινα, καὶ Ἀντίταυροι καὶ Ταῦροι.
 Κι ἀπὸ τὸ Σάβα, ὡς τὰ βουνὰ τὰ Χειμαριώτικα, ὀλα
 δικὰ του, μονοκράτορας καὶ ὡς πέρα στὰ Μπαλκάνια.
 Τὰκούει κ' ἡ Μαυροθάλασσα, κι ὁ πάγος τῆς ραῖτζει,
 κ' ἡ λαμπερὴ Ἀδριατικὴ κάποτε τὸ ἴσκιωμά του
 νοιώθει, ἀπλωμα ἀπὸ πάνου τῆς τρικυμισμένου αἰθέρα.
 Κι ἀπὸ τὴ Θράκη χάνεται καὶ φαίνεται στὴν Πόλη
 καὶ πρὸς τὴν Ἀντιόχεια τὸ φύσημά του παίρνει
 γιὰ νά βρῆ τὸ Σαρακηνό, καὶ δὲν κρατιέται ἐκεῖνος
 μηδὲ ἀπὸ τοὺς βαλτότοπους, καὶ μήτε ἀπὸ τὸ χιόνι
 στὰ βουνοτόπια τῆς Συριᾶς· καὶ γύρο του δὲν τρέμουν
 ἀρρώστιες καὶ ἀποκάρωμα καὶ δειλίασμα, τοῦ κάκου
 στὸν κουρασμένο ἢ δέηση καὶ στὸν πεσμένο ὁ βόγγος.
 Πάντα μπροστά. Τοῦ φτάνουνε, πολλοὶ γιὰ λίγοι, ἐκεῖνοι,
 καὶ μετρητοὶ καὶ διαλεμένοι, ὅσοι βαστᾶν, γιὰτ' ἔχουν
 μέσ' στὰ πλεμονία τους πνοὴ τοῦ ἀέρα τοῦ δικοῦ του.
 Κι ὀλόγυρά του ἀνάθουνε τὴ φλόγα οἱ καλιφάδες,
 καὶ κάψαλα οἱ κατοῦνες τους, καὶ κάτου τάρματά τους,
 καὶ φεύγουν πρὸς τὴ Δαμασκό, στοῦ Λίδανου τὴ σκέπη,
 τὸ λυτρωμὸ γυρεύοντας, μακριάθε σὰ γρικᾶνε
 τὸ πέταλο τοῦ ἀλόγου του, σὰ χτύπημα τοῦ ὀλέθρου.
 Κ' οἱ Ἐμίρηδες λυγίζονται καὶ γέρνουν καὶ στὸ χῶμα
 τὰ σέρνουν τὰ κεφάλια τους γιὰ νά τους συμπαθήσῃ.
 Ἀπὸ τ' Ἀρμένικα βουνὰ κ' ἴσα μὲ τὰκρογιάλια
 τὰ Ἰταλικά τοῦ πῆρε ἡ Δόξα τῶνομα καὶ τρέχει,
 πλέει τὴν αὐγὴ στὸ Δούναβη καὶ πάει καὶ πρὸς τὸ βράδι

προβάλλει και ἀργολούζεται μέσ' στὰ νερά του Εὐφράτη.

Κι ἀπάνου ἀπ' ἄλλα ἢ δόξα του πάει πρὸς τὴ χώρα ποὺ εἶναι
τὸ Πάγγαιο τὸ λογάρι της κ' εἶν' ἡ Θεσσαλονίκη
βασίλισσά της, κ' ἡ Ἑδεσσα μάννα της, βρυσομάννα,
κ' εἶναι τοῦ Σλάβου τόνειρο καὶ τοῦ Ρωμοῦ ἢ λαχτάρα.
Ἀπλώνεται καὶ ὀργώνεται κι ἀνθίζει καὶ πατιέται
στὴ μέση τοῦ Ἀλιάκμονα καὶ τοῦ Ἀξιοῦ ποὺ πάντα
ποτάμια ντεληπόταμα, Βαρδᾶρι καὶ Βιστρίτσα,
δὲ στέκουν, ἄλλο ξεχειλᾶν κι ἀγριεύουνε καὶ τρέχουν,
καὶ τὴ φυλάγουν καὶ τὴ ζοῦν τὴ χώρα, μὰ τοῦ κάκου,
γιατὶ νεροσυρμὲς λαῶν κ' ἔθνῶν καταποτῆρες
κυλᾶνε πάντα ἀπάνου της καὶ τήνε πλημμυρίζουν,
πολιτισμένοι, βάρβαροι, παλιές, καινούριες φάρες,
καὶ τιποτένιοι καὶ ἀκουστοὶ γοργὰ καὶ ἀργὰ διαβαίνουν,
ψάχνουν ἐδῶ, σκάφτουν ἐκεῖ, χτυπᾶν, παραμονεύουν,
σὰ νὰ ζητᾶν ὄλοι νὰ βροῦν κάπου στὰ χῶματά της
τὸ γιγαντένιο τᾶγαλμα, χρυσοπελεκημένο
ποὺ κάποτε στυλώνοταν καὶ θάμπωνε τὰ μάτια
στὸ Σλατοβρέκι τὸ βουνό, σὲ μιὰ κορφή του ἀπάνου·
καὶ πολεμᾶνε τᾶγαλμα νὰ βροῦν, καὶ δὲν τὸ βρίσκουν,
καὶ τοὺς θαμπώνει τὸ δράμα, κ' ἡ χώρα κ' ἡ ἴδια στέκει
σὰν δράμα θαμπωτικὸ τὴ φαντασία χτυπώντας.
Κι ἀπάνου ἀπ' ἄλλα ἢ δόξα του πάει κ' ἔρχεται στὴ χώρα
καὶ διαβατάρια ἀπὸ παντοῦ, σπιτώθηκ' ἐδῶ, καὶ ἦρθε,
κ' ἡ δόξα του, γεράκι, αἰτός, γρύπας, λιοκόρνο πάντα,
ἡ δόξα του ἔγινε τσουκνιάς, ἔγινε ψαροπούλι
κ' ἔφαγε τὴν ἀφάγωτην ἀκρίδα τὴ βουργάρα.

Κι ἀφοῦ ἀγωνίστηκε τρανὸς τὸ δοξασμένο ἀγῶνα,
στάθηκε. Ἀνάπαψη; Ποτέ. Στὸ στρατολάτη πάντα

μιὰ σκέψη γιὰ περπάτημα, μιὰ ὁρμή γιὰ δρόμο, πάντα.
 Μέσ' ἀπὸ τὸν πολεμικὸ τὸ θώρακα, καὶ κάτου
 κι ἀπὸ χρυσάφια, σίδερα, κι ἀπὸ ἄρματα, κι ἀπ' ὄλα,
 κατάσαρκα τὸ δάγκωμα τοῦ τρίχινου τοῦ σάκκου
 τὸ αἰστάνεται σὰν ἀσκητῆς καὶ σὰν κριματισμένος·
 τότε φορεῖ καὶ τὸ κορμὶ τοῦ δέρνει, τοῦ ματώνει,
 στὸν παιδεμὸ κρατώντας τὴν πικρὴ καὶ νηστεμένη,
 τὴν πιστικὴ τοῦ σατανᾶ, τὴν κολασμένη σάρκα.
 Καὶ τὴν καρδιά του αἰστάνεται νὰ τὴν ἀγγίξῃ σάμπως
 μὲ δάχτυλα, προσταχτικά, καὶ νὰ τοῦ γίνετ' αἷμα
 τὸ κόνισμα τῆς Παναγιᾶς, τὸ φυλαχτάρι, πάντα
 ποὺ τῷχε γκόρφι ἀπάνου του καὶ τῷχε τίμιο Ἐῦλο,
 ταμένος καθὼς εἶτανε στῆς Παναγιᾶς τὴ χάρη.
 Στάθηκε· συλλογίστηκε· λαχτάρισε νὰ βάλῃ
 στερνὸ στὸ καισαρῖκι του, ποὺ ἀστράφτει ἀπὸ ρουμπίνια
 πόλεμων καὶ ξολοθρεμοῦ, λαχτάρισε νὰ βάλῃ
 τοῦ σπλάχνους καὶ τῆς δέησης τᾶσπρο μαργαριτάρι.
 Τάχα καὶ τί στοχάστηκε; τὸ Θεό; Τὴ στερνὴ κρίση;
 τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν; τὴ δόξα τῶν Ἑλλήνων;
 τὴν ἱστορία; τὴ σωτηρία; τὸ γένος; τὴν ψυχὴ του;
 Ποιὸς ξέρει... Μόνο σκίσανε τὴ συγνεφιά τοῦ νοῦ του
 κάποιες βασιλίσσες, μαστάρια κόσμων, κάποιες χῶρες,
 καὶ φέξαν μπρὸς του, καθεμιὰ μὲ τὴ δική της ὄψη.

Καταμεσῆς τοῦ Τίβερη καὶ τοῦ Φλαμίνιου δρόμου
 στὸ Μάρτιο Κάμπο κοίτεται μισερή, ξεσκισμένη,
 τοῦ κόσμου ἢ Ρώμῃ δέσποινα, κι ἀπάνου στὸ κορμὶ της
 ὁ Πάπας μὲ τὸν Καίσαρα πατᾶνε καὶ παλαίβουν.
 Κ' ἐσὺ τῆς Ἄσπρης θάλασσας χρυσαφικό, Ἀλεξάντρα!
 Τοῦ Ἑβραίουπραματευτῆ πιστή, πολιτικὴ τοῦ Ἀράπη,
 κοιμᾶσαι, πέφτει ἀπάνου σου καὶ ὁ Νεῖλος καὶ σὲ ὀργώνει,

κ' ἐσὺ κοιμᾶσαι Ἑλληνίσσα καὶ σθῆνειρο σου βλέπεις
 τῆς Ὑπατίας τὴν ὁμορφιά, τὸ μάλαμα τῆς Ἴντιας.
 Παραδομένη στὸ χαρέμι τᾶγριου Φατιμίτη
 τῆς Παλαιστίνης ἢ καρδιά, Σιών ἢ ἅγια, γέρνει
 ψηλάθε ἀπὸ τοῦ κάστρου της τὸν πύργο, στὸ λαγκάδι
 ξάγναντα, ἀπάνου στὴν πλαγιά, καὶ πρὸς τὸ πέλαο βλέπει
 καί, σταυρωτῆς τοῦ Λυτρωτῆ, προσμένει ἕνα σωτῆρα...
 Φαντάζει κ' ἢ Ἀντιόχεια, πλάϊ στὸν Ὀρόντη, νύφη,
 σὰν κάμπος μὲ τὰ λούλουδα, σὰν οὐρανὸς μὲ τᾶστρα.
 Καὶ κρύβοντας ἢ Πέργαμο στὸ βαθουλό της κόρφο
 θρέφει τοὺς πολεμόχαρους θεοὺς καὶ τοὺς γιγάντους·
 καὶ μὲ καθρέφτη μάγισσας καὶ μὲ πορφύρα Αὐγούστας
 ἢ Ἀρμίδα ἢ βοσπορίτισσα νά την! ἀπάνου ἀπ' ὄλες.
 Καὶ ξέχωρα, παράμερα, σὰν καταφρονεμένη,
 καὶ λιόκαφτη καὶ λιόκαλη στὴ φτώχεια καὶ στοὺς πόνους
 ἢ Ἀθήνα, χέρι ἀπλώνοντας νὰ ζητιανέψη, καὶ ὁμως
 ἀλύγιστη, μὲ τὸ κεφάλι ὀρθό, μὲ τοῦ μετώπου
 στοχαστικὴ τὴν πλατωσιά καὶ τὴ μεγαλωσύνη,
 γαληνὸ μέτωπο, γυμνὸ, καὶ σὰ νὰ περιμένη
 χέρι, τῆς Τέχνης τὸ διαμάντι νὰ τοῦ ξαναβάλλη.
 Καὶ ὁ νικητῆς κι ὁ βάρβαρος ποὺ ἀποζητοῦσε κἀτί
 σὰν ταίριασμα, ἴσκιο γιὰ δροσιά, γιὰ ἀνάπαψη λιμάνι,
 Ρώμη, δὲ στάθηκε σ' ἐσέ, δὲ σὲ ὠρέχτηκε, Πόλη,
 μὴδὲ σὲ διαλογίστηκεν Ἱερουσαλήμ, καὶ μῆτε
 ρήγισσα ἐσένα βυθινὴ μὲ τοὺς διακόσιους πύργους,
 Νίκαια! Μακεδονίτισσα Θεσσαλονίκη, μῆτε
 κ' ἐσέ, μπρὸς στὴν Ἑφτάλοφη ποὺ δείχνεσαι, σὰ νᾶσαι
 καμιὰ πατρίκισσα Ζωστὴ στὸ πλάγι τῆς Αὐγούστας.
 Μῆτε κ' ἐσέ, τῆς προσευκῆς καὶ τῆς Χριστιανωσύνης
 βωμὲ γιγάντικε, ποὺ καὶς καὶ τὸ θυμιάμα ὑψώνεις
 ἀγκρέμιστος νυχτοήμερα, χαλκιδικὸ Ἀγιονόρος.

Πέργαμο, ἐσέ, κι Ἀντιόχεια ἐσέ, κ' ἐσέ, Ἀλεξάντρα; Μήτε.
Ἀθήνα, ἐσέ ἐρωτεύτηκε· τράβηξε πρὸς ἐσένα!

Στῆς χώρας τῆς Ἐφτάλοφης ἀπάνου τὰ μουράγια
γυρίζει ἢ Βλαχερνιώτισσα πιδ δυνατὴ ἀπὸ κείνα,
μετρώντας τα, τρομάζοντας μὲ τὴν περπατησιὰ τῆς
τάγερικὰ καὶ τὰστρικὰ καὶ γῆ καὶ πέλαο γυρο.
Σὰν ἀρχαγγέλικο σπαθὶ σάχραντα χέρια σφίγγει
τὸ ἀστραφτερὸ θαματοουργὸ μαφόρι, ἔτοιμη πάντα
στὸ κῦμα τοῦ Κατάστενου τὴν ἄκρη του νὰ βρέξῃ
καὶ νὰ ξυπνήσῃ ἀνεμικές, νὰ ξαπολύσῃ μπόρες
γιὰ νὰ ρουφήξουν ἄλλη μιὰ φορὰ καὶ μιὰ γιὰ πάντα
τὸν Ἄδαρο, τὸ Βούργαρο, τὸν Ἄραβα, τὸ Ρουσο,
κι ὅποιον μὲ τὰ μονόξυλα κι ὅποιον μὲ τὰ καράβια
θὰ ξεμυτίσῃ ὀχτρὸς τῆς γῆς ποὺ ἡ Παναγιὰ φυλάγει.
Ἐκεῖ ποὺ στέκετ' ὁ Ἄθωνας, βιγλάτορας ταξιάρχης
μπρὸς στοῦ μακεδονίτικου παράδεισου τὸ ἔμπα,
κορώννα τοῦ μοναστηριοῦ καὶ σκέπη τ' Ἀγιονόρους,
νά την ἢ Πορταΐτισσα! Στὸ γόνα τῆς ἀπάνου
βρέφος ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Στὰ μάτια τῆς Παρθένου
ὄλος ὁ κόσμος, οὐρανὸς καρδιάς καὶ ἀγάπης, ὄλος,
ἀπὸ τὰ κρίνα τῆς Ἐδέμ ὡς τὰ τσεγγέλια τοῦ ἄδῃ.
Ἄν κουνηθῇ τὸ χέρι τῆς, ὄλα θὰ τὰ βλογήσῃ,
πλούσιους, φτωχοὺς, δίκιους, κακοὺς, ἀπὸ τὸ ζιζηκα ἴσα
μὲ τὴν πλατειὰ τῆ θάλασσα τῆ σμαραγδοσπαρμένη
ποὺ ἀπλώνεται στὸ πόδια τῆς καὶ ποὺ τὴν ἄγιασε, ὅταν
ἀπὸ τῆς Νίκαιας τοὺς γιαλοὺς ἔφτασε θάμα, θάμπος,
πύρινος στύλος, χορευτῆς τοῦ ἄφρου καὶ τοῦ κυμάτου.
Μὰ ὁ νικητῆς καὶ ὁ βάρβαρος τὸ νοῦ του δὲ στυλώνει
στὴ Βλαχερνιώτισσα, μηδὲ στὴ δόξα τῶν Ἰθῆρων.
Τῇ Δέσποινα τῶν οὐρανῶν θὰ πάῃ νὰ προσκυνήσῃ

πού τὸ κάστρο της ἔχτισε στὸ βράχο τῆς Ἀθήνας
 κι ἀπὸ τὰ τετραπέρατα κι ἀπὸ τὴ Θούλα δλόακρη
 τοῦ πιστοῦ δέχεται τάγνὸ πρόσφορο καὶ τὸ τάμα,
 κ' ὕστερ' ἀπὸ τὴν Ἀθηνᾶ τὴν πολεμόχαρη ἦρθε
 καὶ μὲ τὸ ἴδιο ἀνάστημα καὶ μὲ τὸν ἴδιο ἀέρα,
 μὰ γαληνόχαρη, χωρὶς κοντάρι καὶ σκουτάρι.
 Κοντάρια εἶναι τὰ χέρια της, γιὰ νίκες, καὶ σκουτάρια,
 καὶ εἰν' ἄβλαβο τὸ φοβερὸ τῆς Μέδουσας κεφάλι
 μπροστὰ στὸ γκόρφι, τοῦ αἴλου κόρφου της κρεμαστάρι,
 πού ζωγραφίζει τὸ Χριστό, τὸλόγλυκο παιδί της.

*

Πίσω στὰ χίλια δεκοχτώ. Μπρός, πίσω, πάαινε κ' ἔλα,
 λάλα, φλογέρα βάρβαρη καὶ στοιχειωμένη γλῶσσα
 στὸ στόμα τοῦ βρικόλακα, πού κράζει κι ὁ ἐρχομός του
 πὼς ἂν ἡ δόξα εἶναι καπνός, ἢ δόξα εἶναι καὶ βράχος.
 Γιατί δὲ δύνεσαι νὰ πῆς, καθὼς θωρεῖς τον ἔτσι,
 σκιάχτρο γιὰ τἀναγέλασμα, πὼς εἰν' ἐκεῖνος ὁ ἴδιος
 καὶ μῆτε πού μπορεῖ νὰ πῆς πὼς εἶναι κάποιος ἄλλος,
 τί κ' ἔτσι πού τότε τηρᾶς, μὲ τὸνομά του μόνο
 πέφτεις καὶ τότε προσκυνᾶς. Ἐγὼ ἢ φλογέρα, ἢ μία,
 στὸ ἀχειλί τοῦ βρικόλακα, κι αὐτὸς μαντατοφόρος
 τοῦ κάτου κόσμου, ἀπ' τὴ νυχτιὰ τῆς ἄβυσσος σταλμένος,
 ζῆ τὴ ζωὴ πιδ δυνατὰ καὶ πιδ φωτολουσμένα
 κι ἀπ' τῶν ἀνθρώπων τὴ ζωὴ πού χαίρονται τὸν ἥλιο.
 Ἐγὼ, φλογέρα βάρβαρη, κι ἀγιάζω τὸ σκοπό μου,
 καὶ παίρνω ἀέρα σίβυλλας καὶ γίνομαι μαντρεύτρα,
 κι ὁμορφὴ ἀπὸ τὴν ὁμορφιὰ καὶ τῶν αἰώνων ὄλων,
 σιμώνω ἐγὼ τὰ μακρινά, καὶ τὰ θαφτὰ ξεθάφτω,
 τὸ πρωτινὸ τὸ νόημα στἀνόητα ξαναδίνω,
 καὶ ξεσκεπάστρα ταῦριανοῦ, ξένου ἤχου ξεφωνήτρα,

σοφοῦ, ποῦ σὺν πρωτάκουστος ξεσπᾷ καὶ σᾶς ξαφνιάζει,
τὰ δρέγομαι δλα τὰγαθὰ, τὰληθινά, τὰ ὠραία,
τὰ χαίρομαι, τὰ χαιρετῶ, καὶ πολεμῶ νὰ κάμω
νὰ χαιρετίσετε κ' ἔσεῖς κ' ἔσεῖς νὰ τὸ χαρῆτε
ξεχωριστά, καὶ πιὸ πολὺ ἀπὸ τᾶλλα, ἀπάνου ἀπ' ἔλα,
τὸ εὐγενικώτατο ἀγαθό. Σᾶς πάω πρὸς τὴν Ἀθήνα.

Ἐσ' εἶσαι ποῦ κορώνα σου φορεῖς τὸ Βράχο; Ἐσ' εἶσαι,
Βράχε, ποῦ τὸ ναὸ κρατᾷς, κορώνα τῆς κορώνας;
Ναέ, καὶ ποιὸς νὰ σ' ἔχτισε, μέσ' στοὺς ὠραίους ὠραῖο,
γὰ τὴν αἰωνιότητα, μὲ κάθε χάρη Ἐσένα;
Σ' ἐσὲ ἀποκάλυψη ὁ ρυθμός, κάθε γραμμῆ, καὶ Μοῦσα·
λόγος τὸ μάρμαρο ἔγινε, κ' ἡ ἰδέα τέχνη, καὶ ἦρθες
στὴ χώρα τῆ θαματοουργῆ ποῦ τὰ στοχάζεται δλα
μὲ τὴ βοήθεια τῶν Ὁρῶν τῶν καλομετρημένων,
ἦρθες ἀπάνου ἀπ' τοὺς λαοὺς κι ἀπάνου ἀπ' τίς θρησκείες,
κυκλώπειε, λυγερόκορμε, καὶ σὰ ζωγραφισμένε.

Ὅμοια τὰ πολυτίμητα παντοτινὰ μαγνάδια,
ἴδια στὴ στέγνια, στὴ νοτιά, στὸ φῶς καὶ στὸ σκοτάδι,
ποῦ χέρι δὲν ξεῦφαίνει τα, καὶ χρόνια δὲν τὰ φτεῖρουν,
καὶ μάτι δὲ μπορεῖ νὰ βρῆ πῶς ἀπ' ἀρχῆς πλεχτήκαν,
κι ἀνήμερο' εἶναι ἡ μαστοριά νὰ τὰ ξαναρχινήση,
στοιχιά γιὰτὶ τὰργάστηκαν ἀπὸ δροσοσταλίδες
καὶ νεράιδοι μὲ τοὺς ἀφροὺς καὶ ἀγγέλισσες μὲ ἀχτίδες.
Ἔτσι κ' ἐσύ. Οὔτε δύνουσιν ἄλλου, ναέ, νὰ ζήσης
παρὰ ὅπου πρωτοφύτρωσες. Ἄνθος, κ' ἡ Ἀθήνα γάστρα.
Ἐδῶ τοῦ ἀθάνατου ἡ πηγῆ, τῆς ἐρμιᾶς τώρα ἡ κλάψα.
Στὴν ἴδια γῆ, στῶν ἴδιω σου θεῶν τὸ κατατόπι,
καθὼς φυτρῶναν ἀπὸ τῶν ἀθάνατων τὰ δάκρια
καὶ ἀπὸ μακάρων αἵματα, ποῦ στάζαν ἐδῶ κάτω
καὶ βοήθαγαν τὴ γέννα τους, φύτρωσες ὡς φυτρῶναν

οί νάρκισσοι κ' οί υάκινθοι και οί δάφνες κ' οί άνεμώνες
 κι οσα απ' τάνθρώπου τὸ κορμί στοῦ λουλουδιοῦ περνοῦσαν.
 Κι οπου σου πήρανε βλαστὸ και σπὸρο οπου σου κλέψαν,
 τὸ ξαναφύτρωμα ἄμοιαστο, για πάει τοῦ κάκου ὁ σπὸρος.
 Ναέ, τὰ θέμελά σου ἐσὲ δὲν εἶναι ριζωμένα
 σὰ νὰ τὴ γγίξαν τρίσβαθα τὴν τέλειωση τοῦ κόσμου,
 μηδὲ τὸ μέτωπό σου ἐσὲ πάει πέρα ἀπὸ τὰ γνέφια,
 σὰν πυραμίδας κολοσσὸς ἀπάνου σ' ἔρμωτόπι
 τῆς Ἀφρικῆς. Ἀνάλαφρα κρατᾶν ἐσὲ στοῦ ἄερα
 τὴ διαφανάδα τὴ γλαυκὴ τῶν Ὀλυμπίων τὰ χέρια.
 Κ' ἡ ἀρχοντικὴ κορφή σου ἐσὲ δίχως θρασσὰ νὰ πάη
 για νὰ χαθῆ στα ἀπέραντα ποῦ μάτι δὲν τὴ φτάνει,
 τὸ Πνέμα πρὸς τὰπέραντα ξέρει ἀπαλὰ και φέρνει.
 Ἐσένα δὲ σὲ χτίσανε τυραγνισμένων ὄχλοι,
 καματερά ἀνθρωπόμορφα σπρωμένα ἀπ' τὴ βουκέντρα
 φαρμακερά και ἀλύπητα δυνάστη αἱματοπότη.
 Ἐσένα μὲ τὸ λογισμὸ κ' ἐσὲ μὲ τὸ τραγοῦδι
 σὲ ὑψώσαν τῶν ἐλεύτερων οἱ λογισμοὶ ἐκεῖ οπου
 και ὁ Νόμος σὰν πρωτόγινε τῆς Πολιτείας προστάτης,
 μὲ τὸ ρυθμὸ πρωτόγινε, κ' εἶταν κι αὐτὸς τραγοῦδι
 και ὁ δαμαστής σου, μάρμαρο, ναέ, και ὁ πλαστοουργὸς σου,
 δίχως νὰ ἰδρώση νικητῆς, δίχως ἀγώνα πλάστης.
 Κι ἀκούστε! Πρέπει κι ὁ ἀνθρωπος, κάθε φορὰ ποῦ θέλει
 νὰ ξαναβρῆ τὰ νιάτα του, νᾶρχεται στὸ ποτάμι
 τῆς Ὁμορφιάς νὰ λούζεται. Σ' ὄλα μπροστὰ τὰ ὠραῖα
 νὰ στέκεται ἀδιαφόρευτα και γκαρδιακὰ νὰ σκύδη
 προσκυνητῆς, ἐρωτευτῆς, τραγουδιστῆς, διαδᾶτης.
 Κι ἀφοῦ ὄλων πάη ταξίματα και μεταλάβη ἀπ' ὄλα,
 πάλι και πάντα νὰ γυρνᾷ σ' ἐσένα μ' ἕναν ὕμνο.
 Μ' ἐσένα τὸ ξανάνιωμα τοῦ κόσμου νᾶρχινάη,
 τοῦ κόσμου τὸ ξανάνιωμα μ' ἐσὲ νὰ παίρνη τέλος.

Ποῦ νὰ τὴ βρῶ, καὶ σὰν τὴ βρῶ, ποῦ νὰ τὴν καταλάβω
τῆς καλλονῆς σου τὴν ψυχὴ, νὰέ, καὶ τῆς ψυχῆς σου
τὸ μυστικὸ πῶς νὰ τὸ πιῶ, τί δάχτυλα, ποιά χέρια
θὰ μοῦ τὸ παίξουνε, καὶ ποιά πνοὴ θὰ μοῦ κυλίση
τὸ μυστικὸ σου μέσα μου σὰ ροδοκόκκινο αἷμα
γιὰ νὰ τὸ κάμω λάλημα, ποῦ νὰ τὰξίζῃ ἐσένα;

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

—Κοντάρια, ἔπλα πετρόβολα, κριάρια, σκορπιοί, σφεντόνες,
μεριάστε, ὄρμη τοῦ πέλεκα, τοῦ δοξαριοῦ ριχτιά.

Τῆς γῆς οἱ στρίγλες τρέμουνε καὶ τοῦ νεροῦ οἱ γοργόνες
τῆ μαγικῆ φωτιά.

Μιά σκύλλα ἀπὸ τὴν ἄβυσσο, μιὰ φούρια ἀπὸ τὸν ἄδη,
κατοῦνες, κάστρα, κάτεργα, τὰ καταλεῖ, γητιά.

Γήταυροι, σμύρνες, ὄχεντρες, ἔλα τὰγρίμια ὀμάδι,
νά τιν ἢ ὀγρή φωτιά!

Τοῦ Κωσταντίνου ὀδηγητῆς ὁ ἀρχάγγελος πετοῦσε
κ' ἢ Ρώμη ἢ νέα ξεφύτρωνε. Στὴ δίπλα τὴν πλατειά
κρυμμένη τῆς ὀλόλαμπρης φτερούγας τοῦ κρατοῦσε
τῆ φτερωτῆ φωτιά.

Καὶ τοῦ μεγάλου βασιλιᾶ χάρισμα πιὸ μεγάλο,
σὲ μιὰ γοργῆ κι ἀπὸ σιωπῆ καὶ ἀπὸ ἀστραπῆ ματιά,
μὲ τὸνα χέρι τοῦ ἄφησε τὴν Πόλη καὶ μὲ τᾶλλο
τῆ μυστικῆ φωτιά.

Καὶ τῆς στεριᾶς ἀρματωλῆ καὶ τοῦ πελάου κουρσάρα
κι ἀπὸ τοὺς κάβους τοῦ Μοριᾶ πέρα ὡς τὴν Εὐφρατιά,
μέσ' στὴ νυχτιά ἀστραποκαμὸς, μέσα στὴ μέρα ἀντάρτα
τοῦ Γένους ἢ φωτιά.

Κοντάρια, ἔπλα πετρόβολα, κριάρια, σκορπιοί, σφεντόνες,
τοῦ τσεκουριοῦ κοπάνισμα, τοῦ δοξαριοῦ σαϊττιά,
σκουριάζουσι τᾶρματα οἱ πολέμοι ἀλλάζουσι, οἱ αἰῶνες
πάνε, μὰ νὰ ἢ φωτιά!

Χαρὰ σ' ἐσᾶς, Ἑλλαδικοί, δόξα σ' ἐσᾶς, Πολίτες,
 δράκοι καὶ δρακοντόπουλα, ρωμαϊκὴ λεβεντιά,
 σᾶς ἔφαε, Βούργαροι, Ἄδαροι καὶ Ροῦσοι καὶ Ἀραβίτες,
 ἢ Ἑλληνικὴ φωτιά! —

Ἄκου, ἀπὸ θέματα λογιῆς, μέσα στὰ νούμερα, ἔτσι
 στρατιῶτες τῆς παραταγῆς, λεβέντες τοῦ φουσσάτου
 τὴν τραγουδᾶνε τὴν πυρὴν φωτιά, τὴν ὀγρὴν φλόγα,
 χάρισμα μέγα, μυστικὸ πιδὸ μέγα, ποῦ τυλώνει
 τοῦ Κράτους τοῦ βυζαντινοῦ τὴ φλέβα ἀπὸ αἰῶνες.
 Καλὸ εἶναι τὸ ταξίδι τους, ἔπαψε τὸ σεφέρι,
 Πόλεμε γαῦρε ἀνύσταχτε, σὰν ἀποκαρωμένοι,
 τραβᾶν τὴν Ἀθηνιώτισσα νὰ διπλοπροσκυνήσουν,
 μέσ' στὰ φηκάρια τὰ σπαθιά, τὰ φλάμπουρα ἀνεμίζουν.
 Καισάρου, ἐξάρχου, μάγιστροι, δομέστικοι, δουκάδες,
 ταξάτοι, ταξιδιάρηδες, ἀκρίτες, ἀπελάτες,
 σπαθάρηδες, δρουγγάρηδες, καθαλλαρέοι, ἀρμάτοι,
 καπετανέοι, ἀρχοντολόγια, ταπεινογαλμένοι,
 ἀπὸ τὰ Δωδεκάνησα καὶ πέρα ὡς τὴν Ἰσλάντα.
 Λίμιτα, νούμερα, σκολές, τῶν ἀσκεριῶν ξεφτέρια,
 θεληματάρου, ρογιαστοί, κατάφραχτοι, ἀλαφρίτες,
 τοῦ δυνατοῦ ἀγγαρέματα, μαζώματα τοῦ ἀνέμου,
 καὶ κάθε χώρας καὶ φυλῆς, γνῶμης, καρδιάς καὶ γλώσσας,
 τῶν τετραπέρατων πουλιά, ζούδια τῶν κόσμων ἔλων,
 καὶ κάτου ἀπὸνα λάβαρο, καὶ κάτου ἀπὸ μιὰ διάτα,
 καὶ σκέπη τους ἓνα ὄνειρο, κ' ἐσύ, μιὰ ἰδέα, τοὺς δένεις,
 ἢ Πόλη ἢ Βοσπορίτισσα, τοῦ Κωσταντίνου ἢ κόρη.

Μὰ ἐγὼ φλογέρα μυστικὴ καὶ ὄνειροχτυπημένη
 τὸ καταλόγι τεχνικὰ δὲ δύναμαι νὰ πλέξω,
 γιὰ νὰ ἱστορίσω ξάστερα καὶ νὰ σκαλίσω ἀπάνου

στοῦ λόγου μου τὸ μάρμαρο μὲ πράξη καὶ μὲ τάξη
 τῶν πελεγρίνων τοὺς λαοὺς καὶ τῶν ἀντρείων τὶς ὄψεις.
 Σὲ μιὰν ὄνειροφαντασιὰ ποὺ σθεῖ μόλις ἀστράφη,
 περνᾶνε, θάμπωμα στὰ μάτια, καὶ σταυτιά βαβούρα,
 καὶ ξαναλέω κι ἀντιλαλῶ καὶ παίζω, σὰ νὰ δίνω
 μάκρεμα κάποιο μουσικὸ στοῦ ὄνειρου τὴν εἰκόνα.
 Ἔτσι ἕνας ποὺ προσπέρασε γοργὰ καὶ ξεγνοιασμένα
 καὶ μὲ τῆς νιότης τὴν ὄρμη ποὺ ἄλλοῦ θὰ τοῦ κρατοῦσε
 τὸ λογισμὸ του καρφωτό, ἔτσι ἕνας ἀπὸ ξένη
 χώρα ποὺ νιὸς προσπέρασε, καὶ τὴ θυμάται ξάφνου
 κι ἀπὸ καιρὸ, τῆς ξένης χώρας δὲ φυλάει καθάριο,
 γιὰ νὰ ξαναζωγραφιστῆ, τίποτε μέσ' στὸ νοῦ του,
 καὶ τοῦ διαθαίνει ἀπὸ τὸ νοῦ ξανὰ καὶ τοῦ προβάλλει
 μακρινὸ κάτι καὶ θαμπὸ κι ἄφραστο ἢ χώρα ἢ ξένη,
 μὰ πάντα σάμπως πρόσωπο ξεχωριστό, ποὺ κάπου
 μᾶς ἔγνεψε κι ἀπάνου μας τὰ κάρφωσε δυὸ μάτια
 καὶ πιά δὲν ξερριζώνονται μέσ' ἀπὸ τὴν καρδιά μας.
 Τῆς ἐπικῆς μου θάλασσας τὴ γαληνιά τὴ δέρνουν
 παθητικὲς ἀνεμικὲς καὶ λυρικὰ μελτέμια
 κι ὄλο ἀρμενίζει στὰ ἤσυχια νερά της τὸ καράβι
 μιᾶς φαντασίας ἀνήσυχης, πάντα δραματισμένης
 καὶ τώρα τὸ καράβι μου γιομάτο ἀρματωμένο,
 προσκυνητὴ αὐτοκράτορα, ἀπὸ σὲ καὶ τὸ στρατὸ σου!

Διαθαίνουν οἱ παραταγὲς καὶ τὸ καθένα ἀλλάγι,
 τὰ πανωκλίβανα ριχτά, κ' οἱ ἀρματωσιὲς ἀστράφτουν.
 Καὶ οἱ στρατιῶτες οἱ Ἕλληνες ὄλοῦθε καλεσμένοι
 ἀπὸ τοῦ Ταίναρου τὰ σπήλια ὡς τὰ λαγκάδια τοῦ Αἴμου.
 Σὲ τί ὄνομα νᾶκούν; Καὶ ποιοί; Πῶς νὰ τοὺς ξεχωρίσω;
 Καὶ βιαστικοὶ καὶ ἀνάκατοι καὶ ἢ ζωγραφιά τους βγαίνει
 κ' ἐδῶ θαμπῆ κ' ἐκεῖ σβυστῆ κι ἀπὸνα μαῦρο βᾶθος,

γλιστρᾶ, ἀλαργεύει, ἀποζητᾶ νὰ ξαναμπῆ στὴ νύχτα.

Κεφαλλονίτες. Κρέμεται στόνομά τους ἀπάνου τῶν ἀπαλῶν Ἐφτάνησων ἢ ἀξιωσύνη. Καὶ εἶναι κι ἀπὸ τὴ μοσκοβολιστὴ Ζάκυθο. Λευκαδίτες, ποὺ ξέρουσι ἀπὸ ἀρματωλούς, κ' εἶναι καρδιὰ γιομάτοι. Παιδιὰ κι ἀπὸ τὴν Κέρκυρα, τῆς Πόλης πιστὴ, πάντα κι ἀπὸ τὸν ξένο ματιασμένη, στὸ ἔμπα καθὼς στέκει τοῦ γονικοῦ τοῦ παλατιοῦ, τῆς ρήγισσας ποὺ μέσα κάθεται, βεργολυγερὴ πορτοφυλάκισσα. Εἶναι κι ἀπὸ τὴν Κρήτη, ἀπ' τὸ νησι ποὺ δὲ γερνᾶ, δὲ γέρνει, καὶ ἡρωϊκὴ πνοὴ τὸ ζῆ καὶ μιὰ ἔπαρση μεγάλη, καί, σκλαθωμένο, ἀσκλάβωτο, πάντα εἶναι γιὰ νὰ δίνῃ τῆς λευτεριάς μαθήματα καὶ νὰ ποτίζῃ μὲ αἷμα τῆς πατρικῆς γῆς τὸ ἀνυδρο δεντρό, θεριεύοντάς το. Καὶ Κρητικοί, καὶ τῆς στεριάς καὶ τοῦ πελάου πετρίτες, πάντα τὸ σίδερο ζωστοί, μὲ σεισμο καὶ μὲ διῶμα, καὶ στὸ βουνὸ καὶ στὸ κατάρτι ἀπάνου βαρδιατῶροι. Κι ἀπὸ τοῦ Πενταδάχτυλου τὰ ριζοβούνια, κοίτα! Χολιαστικοί, ἀλαζονικοί, μ' ὄλα τὰ καταφρόνια, κι ἄσεβοι πρὸς τὴν ἀφεντιά, καὶ σὲ δικούς καὶ ξένους σκληροί, μὲ κύρη τους τὸ κοῦρσο, ἐρωτιὰ τὸ κέρδος, πρωτομαστόροι τῆς χωσιάς, καὶ μέσα τους κρατώντας, καὶ χριστιανοὶ κι ἄς λέγωνται, μιὰ σπιθα ἀπὸ τὴν πίστη τῶν τσακισμένων εἰδωλῶν, τῶν πρωτινῶν Ἑλλήνων, ἀκόμα ἀχώνευτη σὲ στάχτη μέσα. Νὰ οἱ Μανιάτες! Κ' εἶναι ὅπως εἶναι οἱ βράχοι τους, καὶ σουβλεροὶ καὶ ὀλόρθοι, καὶ ὀλόγυμνοι καὶ ἀπάτητοι καὶ ξεμοναχιασμένοι, τὰ Κακοβούνια, ὁ Ματαπᾶς. Κουρσάροι γιὰ κουρσάρους. Καὶ βρῖσκονται καὶ πλάι μ' αὐτούς, μόνο μ' αὐτούς μονιάζουν, κι ἄλλοι ἀνυπόταχοι, στερνοὶ καὶ μετρημένοι, ἀρχαίων,

σδυσμένων Ὀλυμπῶν πιστοί, καὶ καλογεροφάγοι.
 Κι ἀπὸ τὶς χῶρες τοῦ Μοριᾶ τὶς προεστῆς φαμέγιοι,
 βουργήσιοι, ἀρχόντοι, ἀπὸ προνιῆς κι ἀπὸ καστελλανίκια,
 κι ἀπὸ τὰ κάστρα τὰ μικρὰ πὸ ἀπάνω στὰ μεγάλα
 τραχώνια σάμπως ριζωτά, κι ἄπαρτα σάμπως νᾶναι.
 Κι ἀπὸ τὴ Λακοδαιμονιά, τὴ φουμισμένη ἀκόμα,
 πῶχει τοὺς πύργους, τὰ καλὰ τειχιὰ μὲ τὸ χορήγι,
 κι ἀπὸ τὶς καστροφύλαχτες τέσσερεις πολιτεῖες
 τῆς Κόρθος, τοῦ Ἄργους, τοῦ Ἀναπλιοῦ, τῆς Μονεθᾶσιας, ἄντρες.
 Γειά σου χαρά σου, Ἀργολικὴ, τὸ στρατιωτόπι ἐς' εἶσαι
 τὸ πλούσιο πάντα, καὶ ἦ φυτιά, καὶ βγάξεις παλληκάρια.
 Κι ἀπὸ τὴν Πάτρα πὸ λατρεύει σῶστη καθαλλάρη
 τὸν ἅγιο Ἀντρέα τῆς καὶ μπροστὰ κ' ἴσα μὲ τὴν Κορώνη,
 κι ἀπὸ τὰ κάστρα στοὺς γυαλοὺς ὀπόχουν τοὺς λιμῶνες,
 κι ἀπὸ τὰ κάστρα τὰ χαμνὰ πὸ ἀπὸ σπαθιοῦ τὰ παίρνεις,
 κι ἀπ' τὰ δυσκολοπάτητα πὸ εἶναι σὲ βραχοσπήλια
 γιὰ σὲ μεγάλα καὶ πλατιὰ βουνά, κι ἀπὸ τὰ μέρη
 πὸ εἶναι στοὺς κάμπους μὲ τειχιὰ περιζωστὰ καὶ πύργους,
 κι ἀπὸ τὴ βοστιτσάνα γῆ, κι ἀπὸ τὴν Καλαμάτα
 τὴν ἔμνοστη, μὲ τὰ νερά, τὰ πλήθια τὰ λιβάδια,
 τὸ μοναξὸ τὸ κάστρο τῆς καὶ σάμπως μοναστήρι,
 κι ἀπ' τὰ βουνά πὸ ἄλλα σὰν κάστρα ἀπὸ τὴ φύση στέκουν
 κι ἄλλα σὰν ἀποκόμματα, κι ἀπὸ τὰ δυναμάρια,
 κι ἀπὸ τὰ κάστρα τὰ λογῆς πὸ εἶναι κλειδιὰ τῶν τόπων,
 κι ἀπὸ τὰ ποροφάραγγα καὶ ἀπὸ ζυγοὺς καὶ δρόγγους,
 χῶρες, χωριά, πολεμιστῆς προσκυνητῆς, φερμένοι.

Κι ἄλλοι, ἀπὸ τᾶγγιχτα βουνά κι ἀπ' τὰ κλεισμένα κάστρα,
 τὴν πατρικὴ κληρονομιά κρατᾶν ἀψεύτιστη, ὅσο
 κι ἂν τὴ φυράναν οἱ καιροί· κι ἄλλους, παιδιὰ τῆς χώρας,
 τῶν ἀνοιχτόκαμπων κορμιά, ζῆ μιὰ ψυχὴ ἀπὸ ξένο

φύσημα πρωτοστάλαχτη, πρωτοζωντανεμένη,
 πνονή λατίνα, βλάχισσα, κι ἀπάνου ἀπ' ἔλα σλάδα.
 Μὰ ἡ ρωμιογεννηται, ἡ ρωμιοί, ἡ τουρκόσποροι, μιὰ πίστη,
 και γλώσσα μιὰ, και ιδέα μιὰ, και μιὰ ψυχὴ· ἓνα Γένος.
 Κοπρίσματα, ἀνεμορριπές, κλαδέματα, πλημμυρες
 σταλώσανε ἡ λυγίσανε τὸ δέντρο· δὲν τἀλλάξαν.

Κι ἀπὸ τὴν Ἄδριανόπολη, τὴ χώρα τὴ μεγάλη,
 σολντάτοι, τῆς Νικόπολης, τοῦ Δυρραχιοῦ, τῆς Ἄρτας,
 κι ἀφέντες ἀπ' τὴν Ἑγριπο κι ἀπ' τὰ νησιά δουκάδες,
 παιδόπουλα, ἀρχοντόπουλα. Και τῆς Θεσσαλονίκης
 βλαστοί, πρωτοπαλλήκαρα, και πολεμάρχοι, μέσα
 κι ἀπὸ τὴ γῆ ποὺ ἱέρισα και καπετάνισσα εἶναι,
 στόνα τῆς χέρι τὸ σπαθι και στᾶλλο τὸ βαγγέλιο,
 και τοῦ πελάου και στεριανή, και στὸ ρωμαϊκο Γένος
 ἀφρὸς ἀπὸ τὴ δόξα του κι ἀπὸ τὴ δύναμή του.
 Μακεδονίτες ποταμοί, μακεδονίτες ἀντρες
 ἀνταμωμένοι ἀπάνου τῆς θεριεύουε και στέκουν
 κι ἀντρεϊούονται τοῦ Βούργαρου και τὸν κρατᾶν τὸ Σλάβο.
 Κι ἀπ' ὄσους τοῦ Ἄσπροπόταμου τὸ ρέμα θρέφει τόπους,
 Βραχώρια, Ἄιτοί, Ἀγγελόκαστρα, Βόνιτσεσ, Καρπενήσια,
 κεφάλια τοῦ Ξερόμερου, τοῦ Βάλτου παλληκάρια.
 Καὶ Ζητουνιατές και Θηβαῖοι και νά, και μετρημένοι,
 κι ἀπ' τὴν δλόχρυση Ἀττική, τοῦ Λόγου τὴ μητέρα.
 Ἄλλοι πιὸ νέοι, πιὸ φανταχοί, και πιὸ παλληκαρίσιοι,
 μὰ κ' οἱ Ἀθηνιώτες πιὸ ὁμορφοι ξάγναντα στᾶλλα γένη,
 μὲ τὰ καθάδια τάρχαϊκά και τὰ ψηλά τὰ σκιαδία,
 σὰ νὰ φυλάνε στᾶρματα και στὴν κορμοστασιά τους
 ἀπὸ μιὰ δόξα κι ἀπὸ μιὰ σοφία, σθυσμένες, κάτι.
 Κ' ἡ Διάκουρα τῆς Λιβαδιᾶς και ἡ Γκιόνα τοῦ Σαλώνου
 μὲ τὸν ἀνθὸ τῆς ἀντρεϊωσύνης, και τὸ Γαλαξίδι,

κι ἀπὸ τῶριοτριγύριστο κάστρο του ταξιδιωτῆς.
Γιάννενα ἐσεῖς, Ἄγραφα ἐσεῖς. Κι ἀπὸ τὰ κορφοβούνια
τῆς Ρούμελης οἱ ἀρματωλοί, πού, ἀργὰ γοργά, γραφτὸ εἶναι
σταίνοντας τὰ λημέρια τους ἐκεῖ πού λημεριάζουν
οἱ λύκοι, τὰ γριογούρουνα, διωγμένοι ὀλοῦθε, ἐκείνοι
νὰ διαφεντέψουν τὴν ψυχὴ τοῦ Γένους καὶ τὴ δόξα.

Δὲν ξεχωρίζονται. Ἄκλουθᾶν κολλῆγοι καὶ ξωμάχοι,
καὶ σέρνουν τὰ φοράδια τους, καὶ βόιδια καὶ ἀγελάδες,
καὶ τὰ σκυλιὰ καὶ τὰ ὄνικα, κι ἀριφνησμὸ δὲν ἔχουν.
Δύσης καὶ Ἀνατολῆς λαοί, στὸν τσίρκο καὶ στὴ τζούστρα
πανηγυριῶτες γιορτεροὶ σὰ νὰ τραδᾶν, μὰ πάντα
πρόθυμοι νὰ διαφεντετοῦν, ὀρθοὶ νὰ πολεμήσουν,
καὶ πάντα σὰ νὰ καρτερᾶν τὸ πρόστασμα πού κράζει:
«Τίς πίκες γύρτε πρὸς τὴ γῆ! Σωπαίνετε. Σταθῆτε!
Καὶ τίς ἀναμεσάδες σας πιάστε! Κ' ἐμπρός! Χτυπάτε!
Κι ἀπάνου τους! Καὶ πάρτε τους!»

Κι ἀπὸ τὴ θάλασσα εἶναι
τῆς Ἐπαχτος πού ἡ Βενετιὰ τὴ μάτιασε, ἀπ' τὴν Κύπρο
πού εἶναι καὶ κείνη ξακουστὴ παλληκαριῶν γεννήτρα
καὶ τραγουδιῶν, εὐλογημένη ἀπὸ τὴν Ἀφροδίτη
πάντοτε, πού εἶτανε θεά, καὶ τώρα ἡ Ρήγαινα εἶναι
κ' ἡ ἀγέραστη, κ' ἡ ἀντίμαχη τοῦ Διγενῆ, καὶ τᾶστρο
τὸ ἀμάντευτο πού τὸ νησί θαμπώνει μὲ τὸ φῶς του.
Κι ἀπὸ τὰ καθαλλαρικὰ τὰ θέματα βγαλμένοι
Μακεδονίτες, Θεσσαλοί, Θρακιῶτες, Ἡπειρώτες
τᾶρματα τὰ βυζαντινὰ σὲ τούτους πρῶτα πρῶτα,
γιὰ τιμηθοῦν, γιὰ ντροπιαστοῦν, τιμῆ, ντροπὴ χρωστᾶνε.
Καὶ νὰ καὶ τῶν Ἀραβιτῶν οἱ φάγσσοες· οἱ Ἀκρίτες,
τοῦ παλατιοῦ τοῦ ἀπέραντου πορτοφυλάκοι· οἱ δράκοι.
Ἄγουροι, στίς ἀπάτητες νυχτόμερα κλεισδορες

χαρὰ τὸν κίντυνο ἔχουνε, τὸν πόλεμο γιορτάσι,
 ἐξουσιαστὲς μέσ' στῆ Συριά, στὸν Ἰγρη καπετάνιοι,
 σὲ δρόμο πάντα. Ἐέρετε τὸ ζόρι τοῦ χειριοῦ τους,
 Χαλέπι, Χαρσιανή, Ἀρακλειά, Βαγδάτι, Ἀμόρι, Κόνια!
 Καβαλλικεύουνε φαριά, μαῦρα σὰ χελιδόνια,
 σὰν περιστέρια κάτασπρα φαριά καβαλλικεύουν,
 καὶ πλέκουνε τίς χῆτες τους μὲ βένετα λιθάρια·
 τὰ χρυσοκούδουνα πολλὰ καὶ κάνουν ἦχο μέγα·
 πράσινα τὰ φακιόλια τους καὶ τάρματ' ἀσημένια·
 σὰν τοὺς αἰτοὺς βλέπουν μακριά, σὰν τὰ γεράκια τρέχουν,
 πρωτομαστόροι στὸ σπαθὶ καὶ πῶτοι στὸ κοντάρι.
 Πατᾶνε, σειένται τὰ βουνά, κράζουν, καὶ ἀχᾶν οἱ λόγγοι.
 Μὲ τὸ κοντὸ ραβδὶ τραβᾷ στῆ βίγλα καὶ νηστεύει
 κι δλάγρυπνος καὶ τὰ θεριά σκοτώνει καὶ τὰ γδέρνει,
 κ' εἶν' ὁ ἀπελάτης· λιονταριοῦ δέρμα τὸ στῶμα του εἶναι.
 Παραμονεύει· ἀρχοντικὸ συμπεθεριὸ διαθαίνει,
 κι ἀπὸ τάρματωμένα του χέρια χυμᾷ κι ἀρπάζει
 γαμπρὸ καὶ νύφη· ὁ γάμος πάει. Καὶ τῆ χαμοπετοῦσα
 πέρδικα πιάνει ἀπλώνοντας τὸ χέρι του. Ἀπελάτες
 κι ἀκρίτες πᾶν καὶ τραγουδᾶν τὸ Διγενῆ ποῦ στέκει
 τοῦ βασιλιᾶ τὸ καύκημα, καὶ τάντρειωμένου ἢ παίνια,
 τῆς Ρωμανίας εἰρηνευτῆς, καταλυτῆς τοῦ σκιαχτροῦ
 τοῦ ἀγαρηνοῦ ποῦ ρήμαξε πέλαα, στεριές, τὰ πάντα,
 κ' ἐσέ, τραχειὰ Καππαδοκιά, κ' ἐσέ, πανώρια Σμύρνη.
 Καὶ τραγουδᾶν τὸ πάλαιμα στὰ μαρμαρένια ἀλώνια
 τοῦ Χάρου καὶ τοῦ Διγενῆ τρεῖς μέρες καὶ τρεῖς νύχτες,
 καὶ τὸ χαμὸ τοῦ Διγενῆ, καὶ μέσα στὸν Εὐφράτη
 χτισμένο τὸ κιβούρι του πλατὸ ψηλὸ ἀπ' τὸν ἴδιο,
 κι ἀπ' τὴν Ἰαρσό τὸν ἐρχομὸ κι ἀπὸ τῆ Βαβυλώνα
 τῶν πρώτων τῆς Ἀνατολῆς, κι ὄλων τῶν κλεισουράρχων,
 κι ὄλων τῶν ἀπελάτηδων, τῶν ἀντρειωμένων ὄλων,

όλων ἀπ' ὄλες τις μεριές, τὸ μυρολόϊ τὸ μέγα
 γιὰ νὰ τοῦ στήσουν· καὶ ἤρθανε. Καὶ τραγουδᾶν οἱ Ἄκριτες
 καὶ λένε: «Γίς, κι ἂν τὸν κρατᾶς, δὲν τὸν ἔφαγες, ἄδη.
 Δὲν πέθανε. Μαρμάρωσε. Κοιμᾶται. Θὰ ξυπνήσῃ».
 Κι ἄλλοι Στρατιῶτες τραγουδᾶνε, μέσα στὰ τραγοῦδια
 τῆς Στράτας, τὰ θαλασσινὰ πουλιὰ καὶ τὰ βουνίσια,
 ποὺ πάντα, σὰν ἀπαντηθοῦν, ἀμόνιαστα, μαλλώνουν
 γιὰ τίς βοσκές, γιὰ τὰ βουνὰ καὶ γιὰ τὰ περιγιάλια.
 Κι ἄλλοι τοὺς κόπους τῆς στρατιᾶς, τίς νίκες τῷ ρηγᾶδῳ
 στὴν Κρήτη, στὸ Δορύστολο, στὴν Πρέσπα, στὸ Ζητούνη
 δοξάζουν, κι ἄλλοι διαλαλᾶν τῆς ἀγκαλιᾶς τῆ γλύκα,
 τὴν ἄξια στεφανωτικιά, τὸ τιμημένο σπίτι,
 τὸ ζωντανὸ τὸ χωρισμό, πιδ μαῦρο ἀπὸ τὸ Χάρο,
 τὸ ρήμασμα τῆς ξενιτιᾶς, τῆς ἀπιστιᾶς τὸ φίδι.

Κι ὅπως ταιριάζουν ἐκεῖ μέσα λοῆς φυλές καὶ γλώσσες,
 τέχνες ἐκεῖ πολεμικὲς ἔτσι ἄμοιαστες ταιριάζουν.
 Κ' ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι μαθημένοι στάνοιχτὰ νὰ στέκουν
 καὶ καρτερᾶνε κονταριές νὰ δώσουνε στὸν κάμπο,
 κι ὄχι νὰ σαγιττεύουνε φευγάτοι ἢ χωσιασμένοι,
 κ' ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι ὁ πόλεμος ἢ μαστοριά τους, ὄχι
 κατακαμπῆς καὶ πρόσωπο μὲ πρόσωπο, μὰ πάντα
 μὲ πονηριές καὶ μηχανιές καὶ νύχτα καὶ κλεφτάτα.
 Κι ἀπὸταν ἓνας βασιλιᾶς πολεμικὸς τῆς Πόλης
 μέσα στὸ ξεθεμέλιωμα τοῦ κόσμου, καὶ στὸ χάος
 μέσα, ποὺ παντοσκόρπισε τοῦ βάρβαρου τὸ διάδα,
 ξαναἠῦρε καὶ ξανάδραξε καὶ ξαναπῆε στὴ ζήση
 τῆς Ρώμης κοσμοδέσποινας τὴν πολεμήστρα τάξη,
 καὶ κλήρα τὴν παράδωκε τῆς Ρωμανίας, μὲ κείνη
 σ' Εὐρώπη, Ἀσία καὶ Ἀφρικὴ νικήτρα νὰ τραβήξῃ·
 κι ἀπὸ τὴν ὥρα, ἀπὸ καιροὺς ὕστερα κι ἀπὸ χρόνια,

πού ὁ μέγας ἀρχιστράτηγος, ὁ γκρεμιστῆς καὶ ὁ χτίστης,
 μὲ τὸ αἷμα πού τὸν πύρωνε χίλιων ἡρώω Φωκάδων,
 ἤυρε στοῦ Εὐφράτη τὰ νερά, στοῦ Ταύρου τίς κλεισοῦρες
 καινούριους τρόπους ματωμοῦ, καὶ χαλασμοῦ ἄλλους νόμους,
 τοῦ κλεφτοπόλεμου ὀρθωτῆς τοῦ ἀκριτικοῦ καὶ πλάστης,
 ἔτσι ἀπὸ κείνον τὸν καιρὸ κι ἀπὸ τὴν ὥρα ἐκείνη
 ὁ στρατιώτης ὁ Ἑλληνας λογιέται ἀρχιτεχνίτης
 κάθε μαλλιᾶς, κάθε χτυπιᾶς, κάθε ὄπλου, κάθε νίκης.

Μέσ' ἀπὸ κάθε νούμερο, μέσ' ἀπὸ κάθε ἀλλάγι,
 τὰ φλάμουλα, τὰ φλάμπουρα, καὶ τὰ μπαϊράκια, δλόρθα,
 μυριόθωρα, μυριόχρωμα, μυριόλαμπα. Σὲ τοῦτα
 νὰ ὁ πρωτοστράτηγος Μιχαήλ! Τὰ οὐρανικὰ συναΐζει
 τάγματα, κι ὁ ἴδιος σαλπιστῆς, κ' εἶναι τὸ ἀνάβλεμμά του
 πιὸ φοβερὸ ἀπὸ τὸ πυρὸ μαχαίρι του. Καὶ στᾶλλα
 τὰ φλάμπουρα ὀχτωπόδαρα, καὶ στὸ καθένα πόδι
 ὀχτῶ ἱεράρχες ὅσοι βλογᾶνε καὶ ξορκᾶνε.
 Στᾶλλα, πού σταυροφέρνουνε, ξανοίγεις τὸν Προκόπη,
 μεγαλομάρτυρα ἥρωα, τὸ Γεροσολυμίτη
 πού τὸ σπαθί του στὴ Συριά τὸ τρέμαν οἱ Ἀραβίτες.
 Στᾶλλα τὸν Παντοκράτορα, καὶ στᾶλλα τὴ Θεοτόκο.
 Στᾶλλα τοὺς δυὸ τοὺς Θόδωρους καὶ τὸ Μεγαδημήτρη,
 πατέρα τοῦ Σαλονικιοῦ κι ἄλλης τῆς Ρωμιοσύνης
 καὶ μοναξὸς ὁ ἀχνούδωτος ὁ καθαλλάρης νὰ τος,
 μὲ τοῦ Ἑρακλῆ τὴ δύναμη, τοῦ Ἀπόλλωνα τὴν ὄψη.
 Καὶ νὰ τα καὶ τὰ φλάμπουρα πού ἀρίφνητοι δρακόντοι
 σουρίζουνε στὶς δίπλες τους, καὶ κάστρα τὰ κεφάλια,
 καὶ βάραθρα τὰ στόματα, σίφουνες τὰ κορμιά τους,
 τέρατα πολυπρόσωπα καὶ πλουμιστὰ μὲ λέπια.
 Καὶ σ' ἄλλα φλάμπουρα, χρυσός, λιθομαργαρωμένος,
 ἄστρο, κορμί, ἄρματα, φαρί, τῆς Πόλης ὁ δεσπότης

κι ἀπάνου ἀπ' ὄλα, ἥλιος τῶν ἥλιων, θάμπωμα καὶ τρόμος,
τὸ λάδαρο, καὶ οἱ διαλεχτοὶ πενήντα τὸ κυκλώνουν.

Καὶ μεροκαματιάρηδες, μὲ τὸ πετοὶ ἀργασμένο,
κι ἀπὸ τὰ μακεδονικὰ βουνὰ κι ἀπὸ τῆς Θράκης
τοὺς κάμπους, Καππαδόκηδες ξωμάχοι, Ἀνατολίτες
ἀπὸ τὸν Πόντο νιοφερμένοι, ἀπὸ τὸ περιδῶλι
κι ἀπ' ὄλα τῆς Ἀνατολῆς πιδ πλούσια καρπισμένο,
πάντα ἄγριοι κι ἀσυντρόφιαστοι Καραμανίτες, ὄλων
οἱ καταφρονητές, καὶ θεῶν καὶ τῆς Λυκαονίας
ἀγρίμια ποὺ μερεύουνε καὶ γίνονται στρατιῶτες
ἀτρόμαχοι κι Ἀρμένηδες τοῦ Ἀραράτ, καὶ Σλάβοι
ἀπὸ τ' Ὀφίκι, ἀπὸ παντοῦ, κι ἀπὸ τὴ χώρα ποὺ ἔχουν
καταμεσῆς ὁ Σιάγγαρος κι ὁ Μαίαντρος καὶ τὴ θρέφουν,
τῆς Πέργαμος, τῆς Μίλητος στρατιῶτες καὶ τῆς Σμύρνης
καὶ Ἀμαλφίνοι, καὶ Βενετσάνοι, τοῦ πελάου τεχνίτες,
καὶ Δαλματοὶ καὶ Χάζαροι κι ἀπὸ τὴ Βιθυνία
Σκλαβοῦνοι, κι ἀκροποταμιῶν κι ἀκρολιμνιῶ σκηνίτες,
κι ἀπὸ τῆς Μεγαλοβλαχίας τοὺς πάντα ποτισμένους
κάμπους, καὶ τῆς Ἀρβανιτιῆς Μιρδίτες, καὶ Ἀρβανίτες,
πάντα σὰν ἕνας ποταμὸς ποὺ εἶναι ἡ πηγὴ του μέσα
στὰ σκοτεινά, στὰ ὀλόθαθα καὶ ἡ πεισματάρια ἡ φάρα
ποὺ πότε καλλουργεὶ τὴ γῆ, μὲ ἀλέτρι σκίζοντάς την,
πότε ἀνυπόταχτη περνᾷ σκηνίτισσα, καὶ ἀχνάρια
τοῦ διάθα τῆς τὰ κάψαλα σκορπᾷ καὶ τὰ κουφάρια.
Παιδόγγονα τῶν Παυλιανῶν καὶ οἱ Μαρδαίτες, μὲ ὄλα
σημαδιασμένοι τὰ κακά, ψεγαδιασμένοι ἀπ' ὄλους
ἄσοι πορεύονται ἄθαθα, κοπαδιαστά, καὶ ζοῦνε
στὴν τύφλα καὶ στὴν ἄθανιά, δασκάλοι, καλογέροι,
κι ἄσοι δασκαλοφέρνουνε καὶ παπαδοκρατιένται,
καὶ οἱ Μαρδαίτες, πυρολάτρες ἄθεοι, ἀποδειγμένοι,

καὶ ἀφωρισμένοι εἰκονομάχοι, οἱ Μαρδαῖτες, κέδρα
τοῦ Λίβανου, τῆς στεριάς πάρδοι, τοῦ πελάου δελφίνια,
χάλκινο κάστρο ὑψώσανε στὸν Ταῦρο οἱ Μαρδαῖτες
γιὰ νὰ κρατᾶν τοῦ Ἀγαρηνοῦ τὸ ἀκράταγο τὸ διάβα.
Καὶ ἀλύγιστοι καὶ οἱ πιὸ τρανοὶ διαφεντευτῆς τοῦ Γένους
καὶ σκορπισμένοι καὶ παντοῦ, στὶς πολιτεῖες τῆς Θράκης
ἀπ' τὰ στενὰ τοῦ Λίβανου, κι ἀπὸ τὴν Ἀρμενία
στά διάσελα τῆς Ρούμελης καὶ στοῦ Μοριά τοὺς κάμπους.
Καὶ μὲ τὸν Κατεπάνω της διαβαίνει ἡ κάθε φάρα.
Καὶ οἱ Βαρδαριῶτες, τοῦ Ἀξιοῦ τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ χρόνια
ψυχόπαιδα, καὶ στὴν καρδιά τῆς Ρωμισσύνης, ἔλο
τριγυριστοὶ ἀπὸ σλαβικὰ φύλα ὠργισμένα, ἕνας
κ' ἕνας, τὴν πίστη ἀλλάξανε, τὴ γλώσσα δὲν ἀλλάξαν'
τουρκοτατάρικα τὸ Θεὸ δοῦάζουν τοῦ Βαγγέλιου.
Καὶ Πέρσες ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Θεόφιλου, κι ἀκόμα
τὸν ἀρχηγό τους Θεόφοβο, μονάκριβο λουλούδι
τῆς δόξας τους, τοῦ βασιλιᾶ σφαχτάρι, καρτερᾶνε
νάναστηθῆ, γιὰ νὰ τοὺς πάη στὴ νίκη πάλε ἡρώους.
Καὶ οἱ Πετσενέγοι ἀκάθαρτοι καὶ τρῶν τὰ μολυντήρια,
καὶ ἀλύπητοι. Καὶ βρίσκονται στάλλάγια καὶ Οὐγγαρέζοι,
πληγῆ τοῦ κόσμου, ὀργὴ Θεοῦ, καὶ βούνευρα καὶ ἀκρίδες,
καὶ λάβες, ποὺ ξεχύνονται παντοῦ, πυροῦ βουλκάνου,
τὴν ἴδιαν ὥρα ἀπὸ παντοῦ κι ἔλα τὰ καίνε. Τρέχουν
καβαλλαρεῖοι ἀσύγκριτοι στά φτερωτὰ ἄλογά τους,
μὲ τὴν περίσσια ἀποκοτιά, τῶν Οὐννων κληρονόμοι.
Καὶ μέσα σὲ ἄλους ποὺ ἤρθανε στὴν Πόλη καὶ ριζώσαν
γιὰ νὰποχτήσουν ὄνομα καὶ νὰ κερδίσουν τόπους,
καὶ Βάραγγοι Σκαντιναβοί. Μόνο ἕκατό, καὶ κάνουν
ἀκέρια ἀσκέρια· τίποτε τὸ δρόμο τους δὲν κόβει.
Καὶ Ροῦσοι ἀπὸ τὴ Βαλτικὴ ποὺ πρωτοκατεδήκαν,
πιστοὶ τῶν εἰδῶλων Περούν, θεῶν ἀνθρωποφάγων,

μέσ' στάλαφρὰ μονόξυλα, σκαμμένα κορμιὰ δέντρων.
 Ξαφνίζουσι τοὺς Ἀφρικανοὺς καὶ τοὺς Ἀνατολίτες
 μὲ τὰ κορμιὰ σὰ φοινικιές, καὶ σὰ λαμπάδες, καὶ ὄλοι
 γενναῖοι καὶ χεροδύναμοι καὶ σὰν τοὺς ἀντρειωμένους
 πῶχουσι οὐρὰ καὶ δείχνονται τοῦ κάτου κόσμου γέννες.
 Σταλμένοι ἀπὸ τὸν Τσάρο τους πρὸς τὴ μητέρα Πόλη
 γιὰ νὰμπούνε στὴ δούλεψη τοῦ βασιλιᾶ τῆς Πόλης,
 μπήκαν καὶ μείναν, δείχνονται μὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη,
 μὰ πάντα εἰδωλολάτρισσα στέκει ἡ ψυχὴ τους μέσα.
 Καὶ μέσα ἐκεῖ δουλεύουσι καὶ σκλάβοι τοῦ πολέμου,
 καὶ ὁ μέγας σκλάβος, ποὺ ἔφαγε τοῦ Βασιλιᾶ πενήντα
 χρόνια σκληρὰ καὶ δάγρυπνα καὶ ὅσο νὰ γονατίσῃ
 καὶ ὅσο νὰ πέσῃ τρίψαλο, νὰ ὁ Βούργαρος τοῦ Ἰστρου
 καὶ ὁ Βούργαρος τοῦ Μέτσοβου, ποδοσιδερωμένοι,
 συρτός, χαϊντοῦτοι, καὶ μπροστὰ βογιάροι καὶ ζουπάνοι,
 βυζαντινοὶ στὴ φορεσιά, στὴ γνώμη σκύθες, φάρα
 πεισματικὴ καὶ ἐφτάψυχη καὶ ἡρωϊκὴ, πλασμένη
 μὲ τὸ φαρμάκι τοῦ φιδιοῦ καὶ μὲ τὴ φρονιμάδα,
 π' ὅσο καὶ ἂν κομματιάζεται, τὸ κάθε του κομματί
 σαλεύει καὶ τραβᾷ μπροστὰ, σὰ νᾶχῃ τὸ καθένα
 ψυχὴ ἀρκετὴ γιὰ νὰ τὸ ζῆ καὶ γιὰ νὰ τὰνασταίνη.
 Μαζώματα καὶ ἀσύστατων ἐθνῶν σὲ τοῦρμες μέσα
 σὲ λακκιὰς ξένες καὶ ἀγκωνές πολεμικὸς ἀγέρας
 τίς ἔρριξε τίς φύτρες τους, καὶ ξαναρριζωθήκαν
 ἄλλοῦ, παντοῦ, καὶ νά! ξανά τοὺς ἔχει ξερριζώσει
 τὸ χέρι κάποιου δυνατοῦ καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τοὺς πάνε
 τυχάρπαστους οἱ πόλεμοι, τὰ μακελλιά, οἱ φουρτούνες.

Κ' οἱ ἀστραφτεροὶ Κατάφραχτοι καθαλλαρέοι καὶ πάντα,
 ἀπὸ τῶν ἵπποκένταυρων τὸ γένος φυτρωμένοι,
 μπροστὰ γιὰ τὰ φαξίματα, μπρὸς καὶ γιὰ τὰ γιουρούσια,

σὲ σιδεροπουκάμισα καλοπελεκημένα
πάντα κλειστοί, καὶ γίνανε σὰ δεύτερα κορμιά τους,
ἀπείραχτοι ἀπὸ τὸ σπαθί, δὲν τρέμουν τὸ κοντάρι,
θωρακωτοὶ λαμποκοπᾶν, καὶ οἱ λάμες τους ἀνάθουν
στὸν ἥλιο τῆς Ἀνατολῆς, καὶ αὐτοὶ βαστᾶν τὴν πύρη,
καὶ ἀκούραστοι καὶ ἀσάλευτοι καὶ δὲν τοὺς γονατᾶνε
τ' Ἀσκάλωνα οὔτε κ' οἱ ἄμμουδιές, οὔτε κ' οἱ ἔρμιες τῆς Γάζας.
Καὶ Ἀνατολίτες χτυπητοὶ τὰ λαμπερὰ ταιριάζουν
βλαττιὰ μὲ τᾶλλα τὰ μουντὰ βαμμένα ἐπιβαλτάρια
ποὺ τὰ φορᾶν οἱ βοριανοί, κι ἀράδα ἀράδα πάνε
πλούσια μὲ σαμουρόγουνες πολέμαρχοι ντυμένοι
καὶ σὲ τομάρια ἀπὸ θεριά βαλτοὶ πολεμιστάδες.
Κι ἄρματα καὶ πλατιὰ σπαθιά καὶ μακρομύτες λόγχες
μὲ τὰ μικρὰ διχαλωτὰ φλάμπουρα ποὺ γραμμένος
ὁ ἀγγελικὸς ἀπάνου τους σαλεύει Ταξιάρχης,
τὰ δαμασκιὰ, οἱ καμαρωτὲς οἱ δίκωπες ρομφαῖες.
Κι ἄρματα γιὰ κατακλισμοὺς τῶν κάστρων, γιὰ γιουρούσια,
γιὰ φύλαξες, γιὰ κρύμματα σὲ κάμπους καὶ κλεισοῦρες,
τοῦ πάρισιμου, τοῦ χαλασμοῦ δασκαλεμοὶ καὶ τέχνες
καὶ γιὰ πολέμους ἀνοιχτοὺς καὶ γιὰ κλεφτοπολέμους.
Λουρίκια, χρυσοκλίθινα, βαριά, ἀλαφρά, πλεμένα,
πελεκημένα, торνευτά, γερὰ μαστορεμένα,
χυτά. Κι ἀπὸ βοιδόπετσο σκουτάρια κι ἀπὸ ἀτσάλι,
σπαθιά, δοξάρια, δρέπανα, σφεντόνες καὶ κοντάρια,
μὲ προσωπίδες χάλκινα κασίδια καὶ σαῖττες,
κι ἀπελατίκια καὶ πελέκια, ἀγκίστρια καὶ καμάκια,
καὶ μηχανὲς φανταχτερές, ξεβράσματ' ἄλλου κόσμου.
Καὶ σκόρπιοι μέσ' στὰ νούμερα καλόγεροι στρατιῶτες,
μαυρολογᾶν τὰ ράσα τους ἀπάνου στᾶλογά τους
τάνεμοκυκλοπόδικα, ρόπαλα τᾶρματά τους,
κι ἄλλοι στρατοκαλόγεροι κρατᾶνε καὶ δοξάρια.

Και λειτουργοὶ μακρόμαλλοι κατάμπροστα βαλμένοι,
 μέσ' στὰ φελόνια τους χρυσοὶ ἐπισκόποι καὶ παππάδες
 καὶ ἱερωμένοι ἀστόλιστοι γιὰ λάβαρα σηκώνουν
 τοὺς μακροκόνταρους σταυροὺς πῶχουν τὰ τίμια Ξύλα.
 Καὶ βούκινα καὶ νάκαρα ξεσπᾶνε καὶ φρενιάζουν,
 τὰ ντέφια καὶ τὰ τούμπανα βροντομαχᾶν καὶ οὐρλιάζουν,
 καὶ τῶν ἀντρείων τὰ στόματα ξεχύνουν καὶ ξαπλώνουν
 καὶ ὑψώνεται μεσουρανής τῆς Ὁδηγήτρας ὁ ὕμνος :

- Ὡ Στρατηλάτισσα Κυρά, σ' Ἐσὲ τὰ νικητήρια!
 Λαοὶ τὸν ὕμνο πλέκουνε, σὰν τὸ στεφανοπλόκο,
 μὲ χίλια βάγια δοξασμοῦ, κρίνα λαχτάρας μύρια,
 στὴ χάρη Σου, Θεοτόκο!
 Μακεδονίτισσα, Ἀθηναία, Πολίτισσα! Ἡ Βλαχέρνα
 γιομάτη ἀπὸ τὸ θᾶμα Σου. Τοῦ Σκύθη ὦ καταλύτρα,
 τοῦ κολασμένου ἢ δέηση, καὶ τοῦ ἐλέους ἢ στέρνα,
 τῆς γῆς παρηγορήτρα!
 Τράβα ἀπὸ μᾶς τῆς ἁμαρτίας τὸν κίντυνο. Σπλαχνίσου.
 Τοῦ πονηροῦ τοῦ λογισμοῦ τὸ ἀκάθαρτο ζωῦφι
 μέσα μας πάτα το. Σ' ἐσὲ ταμένοι εἶν' οἱ λαοὶ σου.
 Χαῖρε, ἀπάντρευτη νύφη! —

ΛΟΓΟΣ ΠΕΜΤΟΣ

Γεννήτρα γῆ, κυματιστὰ σ' ἐσένα εἶν' ἔλα, Ἑλλάδα!
Γιαλός, κ' ἔνα ἀνατρίχιασμα καὶ στή γαλήνη σου εἶναι,
κορμὶ γυναίκα, καὶ ἔλα σου, καὶ ἀπὸ κορφή ὡς τὰ νύχια,
καὶ ἀνάερα καὶ καμαρωτὰ λυγιένται, καὶ σὰ στέκουν.

Καταποτήρας ὁ Καιρὸς πέρασε καὶ ἀπὸ σένα,
καί, σὰ νάλλαξοπίστηδες καὶ τῶνομά σου ἀλλάζεις,
καὶ ἀκούεσαι Μεγαλοβλαχιά, καὶ κάτου ἀπὸ τὰ πόδια
τοῦ Γόθου, τοῦ Οὔνογούντουρου, τοῦ Σέρβου καὶ τοῦ Βλάχου
σπαράζεις, καθὼς σπάραζες καὶ πρῶτα κάτου ἀπ' ἄλλα
ποδάρια μ' ἄλλα ὀνόματα· μὰ ἡ Θεσσαλία καὶ πάντα.
Σ' ἐσὲ πρωταναβρίσανε θεοὶ καὶ ἰσόθεοι. Χαῖρε!
Τὸ χῶμα σου πολύκαρπο, τὸ ποταμοθρεμμένο,
καὶ τὰ λιβάδια δλόδροσα, χαμπηλὰ τὰ λαγκάδια,
φυτρώνει τὸ γρασίδι σου βιός, κ' εἶναι σάν τὸ μέλι,
καὶ τὰ γελάδια σου τὸ τρών, πληθαίνουν καὶ θεριεύουν.
Σὰν τὸ πολύκαρπο τὸ χῶμα, ἡ Φαντασία σ' ἐσένα
κάρπισε, μὲ τὸν ἔλληνα τὸ νοῦ γλυκοσμιγμένη
καὶ γέννησε ἑλληνόπουλα ζωγραφιστά, τοὺς Μύθους,
καὶ εἶν' ἀρμονίες τῶν ποιητῶν, τοῦ διαλεχτοῦ λατρεῖτες,
ἴσα μὲ τῶρα ἀγέραστοι, χαρὲς τοῦ κόσμου ἀκόμα,
καὶ ἀγνάντια τους καὶ τίποτε δὲ στέκεται γιὰ ταίρι,
καὶ ταίριασμα μονάκριβο τὰ θαμασμένα Τέμπια,
γιατὶ καὶ αὐτὰ σὰ μυθικά, τῆς φύσης παρθενώνας.

Δουλευτικά σου τάλωγα, μὰ οἱ γιοί σου ἀνάμελοι εἶναι,
 σὰ χτυπητοὶ ἀπ' ἀγερικά, σὰν ἀποκαρωμένοι,
 κι ἀπάνου ἀπὸ τάλωγατα κι ἀπάνου ἀπὸ τοὺς γιούς σου,
 φαρομανήτρες, τρόμασμα τῆς νύχτας, οἱ γυναῖκες,
 οἱ ξελογιάστρες μάγισσες, στρίγλες, καρποὶ τῆς γῆς σου,
 ποὺ τὰ δεντρόφυλλα μετρᾶν καὶ τᾶστρα λογαριάζουν
 καὶ δέρνουν κατεβάζοντας κι ἀρμέγουν τὸ φεγγάρι,
 παίζουσι ἀπάνου στὴν παλάμη τὰ μαργαριτάρια,
 τὸ σιδερόχορτο τρυγᾶν, τάντίψυχο μαζώνουν,
 τὰ μαγισσότανα πιστά, γιὰ κέρασμα, ρουφᾶμε
 τὸν ἔρωτα ἢ τὸ σίχαμα, γειά σας χαρά σας, φρένα!
 Ἡ δόξα σου εἶναι πιὸ πολὺ στὸ χεῖμα τοῦ Μύθου
 κι ὅσο δὲν εἶναι στὴ φωνή τῆς Ἱστορίας καὶ λέει
 τὴν ἀρχοντιά σου ἢ δόξα σου, πανάρχαια, στῶν Ἑλλήνων
 πρωτογραμμένη τὸ χρυσὸ βιβλίο κι ἀπὸ τὴν ὥρα
 τῆ μακρινῆ ποὺ ὁ Κένταυρος ὁ ἀθάνατος, ἡ βρῦση
 κάθε σοφίας καὶ μουσικῆς, καὶ τῶν θεῶν καμᾶρι,
 τὸν ἔθρεψε μὲ τὸν ἀφρὸ καὶ τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα,
 μὲ τὸ μυαλὸ τοῦ λιονταριοῦ, καὶ μὲ ὄρφικὴ μιὰ λύρα
 τῶν ἀντρειωμένων τῶνειρο, τὸν ἤρωα ποὺ γιομίζει
 τὴν Ἰλιάδα σου, Ὁμηρε, τῶν τραγουδιῶν τραγοῦδι.

Καὶ πουθενὰ δὲν ἔχει ἡ γῆ μεγαλοσύνη τέτοια,
 πάντα χυμένη σύμμετρα κι ὅσο θρασὰ κι ἂν εἶναι,
 (σὰ νὰ στοχάζεται μὲ νοῦ μιᾶς τέχνης πάντα ἢ πλάση),
 καὶ πουθενὰ δὲν ἔχει ἡ γῆ μεγαλοσύνη τέτοια
 σὰν τὴν ἀγεροκρέμαστη μεγαλοσύνη ποὺ ἔχουν
 οἱ βράχοι, οἱ βράχοι, οἱ βράχοι σου, στῆς γῆς σου δλόρθοι τὸ ἔμπα,
 κυκλώποι βράχοι τῆς στεριάς, βράχοι τοῦ πέλαου σκύλλες,
 μοναχιασμένοι, ἀπάτητοι, κι ἄμοιαστοι, τινασμένοι
 τάχα ἀπὸ ποιοὺ κατακλυσμὸ προτοῦ νὰ φέξῃ ὁ κόσμος,

βράχοι, σὰ βάθρα, ἀπάνου τους γιὰ νὰ δεχτοῦν, ποιὸς ξέρει,
 στημένα ποιῶν ἰσόθεων ἀγάλματα καὶ σκιαχτρα
 καὶ ποιῶν τοῦ κόσμου ἀπαρνητῶν ἀσκηταριά, ποιὸς ξέρει !
 Βράχοι, πού μόνο τοῦρανοῦ τὰ σύγνεφα σὰν παίρνουν
 πρόσωπα χίλια φανταχτὰ ἀζωγράφιστα μπορούνε
 κι ἀγνάντια στὴν ἀγριάδα τους κι ὀμπρός στὴν ὀμορφιά τους
 νὰ παραβγοῦν. Καὶ τώρα, λές, ξεπίτηδες φυτρώσαν
 γιὰ νὰ κατευδώσουνε καὶ νὰ καλοσορίσουν
 τὸ διάβα τοῦ προσκυνητῆ λαοῦ τοῦ νικηφόρου.

Τὸ Πήλιο δασοφούντωτο, τετράψηγη μιὰ βάρδια,
 τοὺς ξάνοιξε, καὶ οἱ πλούσιες του βαλανιδιές τὸ βουῆξαν
 καὶ οἱ θεριεμένες καστανιές, καὶ ὁ Κίσσαθος τοὺς εἶδε
 κ' ἔγνεψε πρὸς τὸν Ὀλυμπο πού τὴ θωριά στυλώνει
 σὰν πιὸ ψηλὴ κι ἀκόμα πιὸ ξεχωριστή, γιὰτ' εἶναι
 πάντα κρυφώνας καὶ θεῶν καὶ ἀρματωλῶν, καὶ κάποιον
 λόγο πού ψιθυρίσανε, γῦρο τότε γρικῆσαν,
 τὸν ἄκουσε κι ὁ Σαλαμπριάς πού τρέχει ἀνάμεσό τους
 βασιλικά καὶ πομπικά, βουνῶν καὶ κάμπων κύρης,
 κι ἀλαργεμένα τὰ κρατᾶ τὰ δυὸ λεβεντοβούνια,
 γιὰτ' εἶναι πάντα ἀντίμαχα κ' ἔχει ἔγνοια μὴν πιαστοῦνε,
 τὸν πήρε, τότε σκόρπισε στὰ παραπόταμα ὄλα
 πού τὰ χωνεύει μέσα του κι ὄλο ἀπὸ κείνα πλάθει
 πλατιὸ μακριδὸ τὸ ρέμα του καὶ πλείσια τὴν ὄρμη του.
 Καὶ νὰ τὸ Φαρσαλίτικο ποτάμι, νὰ κι ὁ ἀρχαῖος
 ὁ Ἄπιδανός· τὸ ξέχασε μπορεῖ καὶ τῆνομά του,
 μὰ πάντα στὸ θυμητικὸ κρατᾶ καὶ μουρμουρίζει
 πόλεμους καὶ πολέμαρχων περάσματα καὶ λόγια
 πού ὀμπρός του σταματήσανε νὰ πάρουν κάποια ἀνάσα
 γιὰ συντριμμένοι ἀπὸ ντροπή, γιὰ στὰ φτερά τῆς νίκης.
 Ρεματιές, παραπόταμα, ποτάμια, ἀπὸ τὴν ὥρα

πού πρωτονοιώσαν τὴν ζωὴ τοῦ Μέτσοβου τὰ ράχια
 κι ὡς τὴ στιγμὴ πού χάνονται στῆς θάλασσας τῆς Ἄσπρης
 τᾶβαθνα, δὲ θυμῆθησαν ποτέ τους νὰ χυθοῦνε
 κ' ἔτσι πλατιά κ' ἔτσι παντοῦ, σκεπάζοντας τὰ πάντα,
 σὰν τέτοιο ἓνα ξεχειλισμα, πλημμύρα τῶν ἀρμάτων,
 παλληκαριῶν ξεχειλισμα στῆς Θεσσαλίας τὰ πάντα
 πρὸς τῆς Ἑλλάδας τὴν καρδιὰ πέρα ἴσα στὴν Ἀθήνα.

Ἡ ὥρα δὲ σήμανε, δὲν ἦρθε ἡ λύρα ἢ σαλισμένη
 σὲ ξύλο ἀπάνου δρυϊδικὸ μὲ τις χρυσὲς τις κόρδες
 στόλασπρο φῶς τῶν Ὀλυμπῶν ἀπὸ τῆς Ἀρμονίας
 τὰ χέρια γιὰ νὰ μᾶς τὸ πῆ τὸ πέρασμα τοῦ γόη
 τοῦ στρατοκόπου Ἀλαμαννοῦ καὶ σὰν ἀναδρισιμένου
 ἀπὸ τοῦ Ρήνου τὰ νερὰ τὰ νεραῖδοπαρμένα
 στὴ μέση ἀπὸ σκουτάρηδες βαράγγους καθαλλιέρους,
 χτίστη καὶ ξεθεμελιωτῆ, τραβώντας πρὸς τὴ Σπάρτη,
 γαμπρός, γιὰ νᾶβρη τῆς ιδέας τὴ νύφη, τὴν Ἑλένη,
 καθὼς τὴν πρωταγνάντεψε στὸ μαγικὸ καθρέφτη,
 πὼς ἀγναντεύουν οἱ ἄγγελοι στὸ θρόνο τὴν Παρθένο,
 καὶ κόσμοι δυὸ νὰ σμίξουνε γιὰ τὸν καινούριο κόσμο.
 Καὶ μεγιστάνοι τοῦ ἡ Μαντὼ ἡ προφήτισσα, οἱ Σειρήνες,
 λάμεις, νεραῖδες, κένταυροι, κι ἀρχαῖοι καὶ νέοι δαιμόνοι.
 Καὶ μαγεμένος κι ὁ Πηνειός, καὶ νεῖρεται πὼς τρέχει
 φέγγοντας μέσ' στῶν Ἑλισίων τὰμάραντα λιβάδια.
 Γιὰ μέναν' ἡ ὥρα σήμανε. Φλογέρα στοιχιωμένη,
 κάποιου ἄλλου διάβα ἄλλης φυλῆς, μεγαλοσύνης ἄλλης,
 κι ὅσο κι ἂν εἶμαι ἀνάξια, νά με, ἐγὼ εἶμ' ἡ διαλαλήτρα.

Κι ἀπὸ τῆς Γκούρας τὸ βουνὸ περάσανε, κι ὁ κόρφος
 τοῦ Ζητουνιοῦ τοὺς γέλασε τὸ μπλάβο γέλασμά του.
 Κι ὁ κάμπος ὁ κατάσπαρτος πού τρέχεις, Ἀλαμάνα,

τοὺς δέχτηκε, καὶ στὶς μυρτιῆς μιλήσανε τὰ βούρλα,
τὰ χαμοδέντρια στὰ δεντρά καὶ τὰ δεντρά μιλήσαν
πρὸς τὰ πουλιά· καὶ γέρανοι καὶ περιστέρια, τὰ ὄρνια,
καὶ οἱ σιταρήθρες τῆς αὐγῆς ἴσα μὲ τὰ τριζόνια
τὰ βραδινά, ἀπὸ τὸν αἶτό στὴν πεταλούδα, καὶ ὄλα,
κι ὄσα φτερά κι ὄσα φωνές, μήνους καὶ χρόνια ζοῦνε
μ' αὐτὸ τόνειροπέρασμα.

Καὶ πήγαν καὶ πατήσαν
καὶ τὸ Στενό. Τοῦ βασιλιᾶ τῆς Σπάρτης τὸ πλατύναν
καὶ τῶν τρακόσων τὰ κορμιά, τὸ κάμανε σὰν κόσμο.
Κ' εἶδαν καὶ τὸν Καλλίδρομο, κι ἀπ' τὴν Ὑπάτη ἀπάνου
τὴν Καταβόθρα, βίγλα τῆς· καὶ ξεσκεπάζει διμπρὸς τοὺς
νὰ κ' ἢ Ἀλαμάνα φάντασμα τὸ κάστρο ποῦ εἶταν ὄλο
χτιστὸ ἀπ' ἀνθρώπων κόκκαλα καὶ ἀλόγων, τῆς τὸ ὑψώσαν
τοῦ Νικηφόρου τ'Οὐρανοῦ τὰ νικηφόρα ἀσκήρια
κατάνακρα στὶς ἄκριες τῆς, νὰ τὸχη γιὰ προικιὸ τῆς.
Κάστρο, κι ὀλάσπρο ὀλόφεγγε στὸν ἥλιο διαλαλώντας
τὸν Ἑλληνα ποῦ ξέκαμε τὸ Βούργαρο. Καὶ κάστρο
κι ὀλάσπρο πάντα ὀλόφεγγε καὶ στὸ φεγγάρι, μὲ ἄλλην
ἀσπράδα. Μόλις τὸγγιζε τόνειρεμένο φέγγος,
τοῦ ζύπναε μέσα τὴν ψυχὴ τῶν ξωτικῶν καὶ κάτι
τὸκανε ποῦ εἶταν πάγανο καὶ τυλιμένο κάτι
σφιχτὰ σὲ νεκροσάβανο μὲ χίλιες μύριες δίπλες.
Πάγανο, καὶ στὰ πόδια του κυλοῦσε κ' ἢ Ἀλαμάνα
τὸ ρέμα τῆς καὶ κοίταζε νὰ τὸ δροσολογήσῃ
μὴν ξεδιψάσῃ στὰ στερνὰ καὶ λίγη ἀνάπαψη εὔρη
ὄσο ποῦ τὰ βασίλευτα τὰ μάτια νὰ σφαλίσῃ.
Γιατὶ διψοῦσε μιὰ σκληρὴ, παντοτινὴ μιὰ δίψα,
γιατὶ καὶ πάντα ἀπόμενε στοιχιδὸ καταραμένο
τὸ μέγα καυκαλόκαστρο, μήτε ποῦ τοῦ φελοῦσε
τὸ κρῦο νερό, μηδὲ νερὸ διψοῦσε· γύρευε αἷμα.

Τὸ αἷμα διψοῦσε καὶ ἤθελε, τὸ αἷμα τὸ χυμένο
 στῆς Ἀλαμάνας τὰ βαθιά, τὸ αἷμα τὸ περίσσιο
 νὰ πάρῃ ἀπὸ τὸν πόταμο, καὶ νὰ τὸ ξαναβάλλῃ
 στὶς φλέβες, καὶ νὰ ξαναμπῆ στὴν πλάση καὶ στὴ ζήση.
 Καὶ τῆς Κωσταντινόπολης ὁ βασιλιάς ὁ βράχος,
 σὰν εἶδε μὲ τὰ μάτια του τὸ στοιχωμένο κάστρο,
 δὲν πρόφτασε τὸ πέρασμα στὰ σπλάχνα του νὰ κόψῃ
 κάποιας πνοῆς που θάλεγε ἀνατριχίλα θὰ εἶταν,
 αὐτὸς ποὺ τἀνατρίχιασμα δὲν τὸννοιωσε οὐδὲ τότε
 (στὴν ὥρα τὴν ἀνάξια του καὶ στὴ σκληρότατη ὥρα)
 ποὺ ἀπὸ μπροστά του πέρασαν κατὰ τὴν προσταγή του
 στοῦ τυφλωμοῦ τὴν κόλαση γιὰ πάντα βυθισμένοι
 τοῦ συντριμμένου Σαμουὴλ οἱ ἀντρεῖοι πολεμιστᾶδες,
 ἀπὸ στραβὸ μονόματο συρμένοι ὁ κάθε λόχος,
 καὶ στὴν ἀδήγητη ὄψη τους, τῆς μοίρας μπαίγνιο, ὁ τσάρος
 ξαφνοχτύπητος ἔπεφτε σὰν ἀπ' ἀστροπελέκι.

Καὶ πάνε πρὸς τὰ Σάλωνα, καὶ οἱ καταρράχτες ὄλοι
 μέσ' ἀπ' τὰ σύλλογγα βουνὰ τοὺς βροντοχαιρετήσαν.
 Τὰ περιβόλια φουντωτά, καὶ μέσ' στὴ βλάστηση ὄλη
 νὰ σαλωνίτισσα κ' ἡ ἐλιά πιδ ἀδρῆ, πιδ φουντωμένη.
 Τῆς Ἀττικῆς ἱερῆ κ' ἡ ἐλιά καὶ τῆς ἰδέας εἰκόνα,
 κ' ἐδῶ καλοπιθύμητη σὰ μεστωμένη σάρκα.
 Μαυρολογᾶνε τὰ βουνὰ μέσ' ἀπὸ ἔλατα ἄλλα
 κι ἄλλα μέσ' ἀπὸ σύγνεφα. Λαγκάδια καὶ λιβάδια,
 καὶ εἶναι χορτάτα ἀπὸ νερό, καὶ πλούσια κι ἀπὸ δέντρα,
 καὶ σὰ γνοιασμένους λογισμοὺς ἀπλώνουν κάποιους ἴσκιους,
 πρηνάρια καὶ βαλανιδιές, οἱ πεῦκοι, τὰ πλατάνια,
 ἄλλα στοὺς βράχους καρφωτὰ καὶ στὶς κορφές ὀλόρθα,
 κι ἄλλα σκυφτὰ στὶς ποταμίες, πάντα μ' αὐτὲς δεμένα.
 Καὶ μέσ' ἀπ' τὸν Καλλίδρομο καὶ ἀπὸ τὴν Οἴτη μέσα

καὶ μέσ' ἀπὸ τὸν Παρνασσὸ τὰ ρέματα καὶ πάντα
 φιδουκυλᾶν καὶ χύνονται παιγνιδιστὰ στὸν κάμπο
 καὶ ὅσο νὰ βροῦν τὸν Κηφισσὸ νὰ τὰ γοργορροφήξῃ,
 καὶ σὰ νὰ κοντοστέκονται ζητώντας νὰ ταιριάσουν
 μὲ τοῦ στρατοῦ τὸ πάτημα καὶ τὸ δικό τους δρόμο.
 Κόρφου, ποτάμια, διάσελα, κάβοι, ζυγοί, κλεισοῦρες,
 βουνὰ ποῦ ξεχωρίζουνε μονά, βουνὰ δεμένα
 τὸνα μὲ τᾶλλο, ξακουστὰ βουνά, βουνὰ σθυσμένα
 καὶ ἀπὸ τὴ μνήμη τοῦ θνητοῦ καὶ ἄσθυστα πάντα μέσα
 στὴν πλάση τὴν τετράπλατη, μ' ὅποιο ὄνομα ἂν ἀκούνε,
 τῆς Διάκουρας, τοῦ Μέτσοβου, τῆς Γκούρας βουνοτόπια,
 Βαρδούσια, Γκιόνα, Ὁξιὰ, Χλωμέ, Προφήτη Διά, Βελοῦχι,
 κ' ἐσὺ κορφὴ τοῦ δίζυγου τοῦ Πίντου, Περιστέρι,
 καὶ ὦ ράχη ποῦ τὸ χάρηκες τὸ μακελλιδὸ τοῦ ὄχτροῦ σου
 ἀπὸ χαντζάρι ἐλληνικὸ καὶ κράζεσαι ἀπὸ τότε
 Βουργάρα! Μὲ τῶν πεύκω σας τίς μοσκοβολισμένες
 πνοές, καὶ μὲ τὰ ἐλάτια σας λαμπαδωτὰ πιδὸ ἀπάνου,
 καὶ ἄλλου ψηλά μὲ τοὺς γυμνοὺς ζυγοὺς καὶ μὲ τὰ χιόνια,
 τοὺς εἶδατε· τοὺς βλέπετε καὶ ἀκόμα στὰ ὄνειρά σας
 ποῦ ξαγναντεύουν πιδὸ μακριὰ καὶ ἀπ' τῶν αἰτῶν τὰ μάτια!

*

Τὸν Παρνασσὸ ἀγναντέψανε, κ' ἓνα παιδί, στρατιώτης,
 θυμήθηκε τῆς μάνας του, καὶ σὰν ψαλμό, ἓναν ἦχο
 καὶ ἀπλὸ καὶ μυστηριακὸ, καὶ μύριζε θυμιάμα :

—Σὲ μιὰ πλαγιὰ τῆς Διάκουρας μιὰν ἐκκλησιὰ χτισμένη,
 μιὰν ἐκκλησιὰ κλεισμένη.
 Κι ὅποιοι περνᾷ φωνές γρικᾷ σὰν κάποιοι μέσα νᾶναι
 καὶ νὰ δοξολογᾶνε.
 Κι ὅταν κυλᾷ ἡ νεροσυρμὴ καὶ δλα τὰ ξερριζώνει,
 καθὼς κοντοζυγώνει

στήν ἐκκλησούλα τὴν κλειστή, τὸ δρόμο τῆς θάλλᾶξῃ,
νὰ μὴν τῆνε πειράξῃ.—

Γρικᾶ τὸν ἦχο ὁ Παρνασσὸς καὶ τὸ λαὸ ἀγναντεύει,
τραγουδί ἀρχίνησε κι αὐτός, γιατί τραγουδί εἶν' ὄλος,
ἀσώπαστο, ριζόκορφα, σὰν τῆ Φλογέρα ἐμένα.

Καὶ τὸ τραγουδί τὸ εἶπανε τὰ στόματα καὶ οἱ λύρες
τῶν ὄσα ἀνθοῦνε καὶ πετᾶν κι ὄσα κυλᾶν καὶ στέκουν
στὰ πλάγια, στὰ λαγκάδια του, στὰ σπήλια, στὶς κορφές του :

- Διπλὲς ἐμένανε οἱ κορφές, διπλὸ καὶ τὸνομά μου,
ὁ γέρος εἶμαι ὁ Παρνασσὸς καὶ ἡ Λιάκουρα ἢ λεθέντρα.
Κ' εἶμαι σὰν ἕνα ἀντρόγενο, κ' εἶμαι σὰ δυό, σὰν ταίρι
σφιχτοδεμένο ἀχώριστο, μιὰ πλάση κ' ἕνας κόσμος,
π' ὄσο κι ἂ δείχνονται ἄμοιαστα, τὰ κἀνω ἐγὼ καὶ μοιάζουν.
Εἶμαι ἄντρας κόσμος καὶ γυναίκα πλάση· ἀρχαῖος κόσμος,
νιὸς ἥλιος πάντα στοῦρανοῦ τοῦ νοητοῦ τᾶστέρια.
Τὰ δυὸ τὰ πάναγνα, τὸ φῶς καὶ τὸ νερὸ ἐδῶ πέρα,
πήρανε σάρκα, γίνανε πλάσματα, γίναν πλάστες
καὶ τὸνα ὑψώθηκε θεός, Ἀπόλλωνα τὸν εἶπαν,
καὶ τᾶλλο βλάστησε θεά, κ' εἶναι ἢ θεά, εἶν' ἢ Μοῦσα
ἢ ἐννιαδίπλη κ' ἢ ἐννιαψυχη κ' ἢ ἐννια φορὲς μητέρα.
Κι ἀγάπες πλέξαν καὶ χοροὺς χορέψαν ἐδῶ πέρα
θεϊκοὺς ἢ ὄροσοστάλαχτη κι ὁ φωτογεννημένος.
Καὶ νά! στὰ πόδια μου ὁ ναὸς ὁ ἀλαφροκαμωμένος
μὲ τὸ κερί τῆς μέλισσας καὶ τὸ φτερὸ τοῦ κύκνου,
καρδιά τῆς γῆς, προσκύνημα τῆς οἰκουμένης· τὸ αἷμα
τοῦ δράκοντα τοῦ στοίχισε τὰ θέμελα· καὶ πέσαν
ἀπ' τᾶστρα κ' οἱ ἀστραπόπετρες, καὶ τὰ δελφίνια πλέξαν
ἀπ' τοὺς γιालούς, καὶ δούλεψαν γιὰ τὴ δική του δόξα.
Κ' ἔσμιξε μὲ τὸ βόγγο μου τῆς δελφικῆς προφήτρας

τᾶγιο τὸ παραμιλητό, κ' ἡ Κασταλία ποτίζει
 τὸν Πήγασο καὶ ὑψώνει τον, κι ὄλα τὰ μπαλσαμώνει.
 Κι ἀντάμα μὲ τὸν κόσμο ἐμέ, ποὺ δίχως νὰ πεθάνω,
 χάθηκα καὶ ξανάλαμψα στὸ ψῆλος τῆς Ἰδέας,
 ἐγὼ εἶμ' ἢ πλάση, ἀπὸ φωτιά καὶ ἀπὸ ὄροσιᾶ καὶ σάρκα,
 καὶ χέρια σου καὶ μάτια σου κι αὐτιά σου τὰ γιομίζω
 μὲ τὸ κορμί, μὲ τὴ γραμμὴ, καὶ μὲ τὸν ἦχο, κάθε
 φορὰ ποὺ ἐμένα μὲ γρικᾶς, μὲ ψηλαφᾶς, μὲ βλέπεις.
 Κ' ἐγὼ εἶμαι σὰν ξεχειλιστὴ κι ἀπάνω στὸν καιρὸ της
 γυναίκα, ποὺ ἐτοιμάζεται νὰ ρίξῃ τὸν καρπὸ της,
 κ' ἐκεῖ ποὺ εἶν' ἐτοιμόγεννη, πανώρια πάντα στέκει.
 Τώρα οἱ θεοὶ καὶ οἱ θεήσσης πιὰ δὲν εἶναι, μιὰ γιὰ πάντα
 κ' οἱ λειτουργοί, οἱ προφήτισσες, τὰ τάματα, οἱ παιάνες,
 τὰγάλλατα, οἱ χρησιμοί, οἱ ναοί, κ' οἱ θησαυροί, καὶ ἡ νιότη,
 πὰν ὄλα· πὰν τὰ εἶδωλα, θαμμένα, ἀσβολωμένα,
 βαρβάραι τὰ συντρίφανε καὶ Γαλιλαῖοι τὰ διώξαν,
 καὶ δαιμόνοι γινήκανε καὶ σκιάχτρα τοῦ ἄλλου κόσμου·
 ὅσο ποὺ νᾶρθῃ ἓνας καιρὸς νὰ ξαναἰδοῦν τὸν ἥλιο,
 μέσ' στὰργαστήρια τοῦ σοφοῦ, τοῦ ὠραίου μεσ' στὰ μνημοῦρια,
 καὶ λείψανα καὶ τρίμματα νὰ ξαναλατρευτοῦνε
 πιὸ γυρευτὰ καὶ πιὸ ἀκριβὰ κι ἀπὸ τὸ κάθε ἀκέριο.
 Γιὰ πάντα ἡ ζωντανὴ ζωὴ σᾶς ἔχασε, γιὰ πάντα
 μὰ ἐγὼ δὲ χάθηκα μ' ἐσᾶς, καὶ πάντα ὑπάρχω· νὰ με!
 Καὶ μ' ὄλα τὰ διαβατικά καὶ μὲ τὰπέραστα ὄλα,
 καὶ μ' ὅσα ὄνειρατα εἴσαστε καὶ μ' ὅσα πράματα εἴστε·
 κ' οἱ ἄφροι καὶ οἱ πέτρες ζοῦν ἐδῶ μιὰ ζήση ἀδερφωμένη.
 Ὅλα εἶν' ἄφροι καὶ ὄνειρατα. Γιατὶ ὁ Θεὸς ποὺ ὑπάρχει
 ἀπάνου ἀπὸ θεοὺς θεὸς κ' ἓνα ὄνομα δὲν ἔχει,
 νὰ τὰ χαλάσῃ βιάζεται, τρανά, μικρά, ὅσα πλάθει,
 κι ὅσα εἶν' ὠραῖα καὶ γονατᾶ ἢ ψυχὴ νὰ τὰ λατρέψῃ.
 Καὶ δυνατὰ καὶ στανικά, μὲ τὴ σπουδὴ τὴν ἴδια

τὸ χέρι τοῦ ξολοθρεμοῦ τὸ βάζει ἀπάνου σ' ἔλα,
 κι ὅ,τι θωρεῖ πού ράγισε σεισμός, τὰπογκρεμίζει.
 Ὅχι γιατί' εἶν' ἀδιάφορος κι ἀλύπητος ὁ Πλάστης·
 εἶναι κρυφός και ἀμίλητος κι ἀξήγητος ὁ Πλάστης·
 ἔλο τραβᾷ και μάχεται νὰ καταφέρῃ κάτι,
 θεὸς ἀπάνου στοὺς θεούς, πού ἀσύγκριτα νάξιζῃ.
 Κι ὅσα παλιὰ και τρικλιστὰ παραμερίζει τα ἔλα,
 γιὰ νὰ τὸν τρέχῃ ἀνέμποδα τὸ μυστικό του δρόμο,
 μπορεῖ πρὸς κόσμο πιὸ μεστὸ ἀπὸ τοῦτο και πιὸ ἀκέριο.

Ἐγὼ εἶμ' ἡ πλάση ἡ δίκορφη πού δείχνομαι μακριάθε
 μὲ καισαρίκι κάτασπρο, και μὲ στολὴ γεράνια,
 κ' ἐμένα εἶναι τὰ πλάγια μου κ' εἶν' οἱ ζυγοὶ μου, πότε
 γυμνοὶ και ροδοκόκκινοὶ, και πότε μοῦ φοροῦνε
 τὴν καταχνιά πουκάμισο, τὸ σύγνεφο μαντίλι·
 σὰν τὸ δοξάρι τοῦρανοῦ, τὰ χρώματα ἔλα τᾶχω,
 ταιριάζοντάς τα ὅπως ποθῶ, φορώντας τα ὅπως θέλω.
 Κ' οἱ βράχοι εἶναι τὰ κάστρα μου, τὰ ἐλάτια εἶν' ὁ στρατός μου,
 και τὰ πουλιά μου εἶν' ὁ λαός, κ' οἱ αἰτοὶ μου οἱ πολεμάρχοι.
 Στὴν πιὸ ψηλὴ μου τὴν κορφὴ, στὸ ἀπάτητο Λυκέρ·
 λάμπει σὰν τὸ ἡλιοπάλατο παλάτι κρουσταλλένιο,
 και κάθεται ὁ Κατεβατός μέσα ταμπουρωμένος,
 τύραγνος μέσα στὰ στοιχιά, τῶν ἀνεμῶν ὁ δράκος,
 και τὸ πρωτοπαλλήκαρο κι ὁ ἀποκρισάρης μου εἶναι.
 Κι ὅσο δροσάτες μου οἱ πηγές, τόσο οἱ πνοές μου χაίδια,
 κι ὅσο βαθειές μου εἶν' οἱ σπηλιές, τόσο ἀπλωτές μου οἱ στέρνες
 γιὰ τὰ καλὰ κοπάδια μου πού φέρνει τα ἐκεῖ πέρα
 μέσ' ἀπ' τὰ βοσκοτόπια μου καλόθρεφτα ὁ τσοπάνος
 νὰ ξεδιψάσουν. Τίποτε δὲν καταφρόνεσα· εἶναι
 κ' ἡ στρούγγα ἐμένα δόξα μου, καθὼς θὰ μοῦ εἶταν ἕνας
 ναός, κι ἀκούω τὸ λάλημα τοῦ κούκκου μὲ τὸ ἴδιο

θηρησκευτικὸ λαχτάρισμα τοῦ ἀκούω κι ἀπάνωθὲ μου
νὰ πολεμᾶν τὰ νέφελα καὶ νάστραποβροντᾶνε.

Τὸ γάλα ἀπ' τὶς ἀρνάδες μου κερνώ, λευκὸ μεθύσι,
καὶ τὸ πλατὺ καρπόφορο λιβάδι μου μεστώνει
ὁ βλογημένος μου καρπός, τὸλόξανθο σιτάρι.

Ἔχω κ' ἐγὼ τὶς πίκρες μου καὶ τὰ σαράκια μου, ἔχω
τὶς ἔγνοιες μου καὶ τοὺς καημοὺς τοῦ καίνε καὶ λιγνεύουν,
τὶς νύχτες μου ἀξημέρωτες, ἔχω τοὺς λογισμοὺς μου
ποὺ αἰνίγματ' ἀξεδιάλυτα μέσα τους παραδέρνουν,
καὶ ποὺ ὅσα δείχνει κι ὅσα κλεῖ σκληρὰ καὶ μαῦρα ὁ κόσμος
μέσα τους ξαναδείχνονται καὶ ξανακλειέονται χίλιες
φορὲς πιὸ μαῦρα, πιὸ σκληρὰ ξαναδομένα, ὀμίενα!
Καὶ ξανακούεται μέσα μου τὸ μυρολόι τοῦ κόσμου
ξεχειλισμένο πιὸ πικρὰ, σὰν ἀπὸ πλῆθος γλώσσες.

Κι ἀνίσως δὲν πιστεύετε, γιὰ ἐλάτ' ἐδῶ καὶ ψάχτε
κάποιες μου τρύπες, κάποιες μου σπηλιὲς ποὺ δὲν τὸν εἶδαν
ποτὲ τὸν ἥλιο, φυλακὲς παντοτινὰ καὶ κλειοῦνε
μέσα τους κάποιες ξωτικές, καὶ κείνες ὄλο κλαίνε,
σκλάβες, τὸν ἥλιο π' ἀγαπᾶν κι ἀποζητᾶν τοῦ κάκου,
καὶ στάζουνε τὰ δάκρια τους καὶ γίνονται πετράδια.

Καὶ μοναχὸς ὁ ἀντίλαλος πονετικὸς πααίνει
καμιὰ φορὰ καὶ τὶς ρωτᾷ κι αὐτὲς τοῦ ἀπολογιέονται
σκουίζοντας μ' ἀναφυλλητὰ καὶ δέρνοντας τὰ στήθια,
κάνοντας σάμπως ἑκατὸ καὶ σάμπως χίλιες νᾶναι.

Κι ἂν κανεῖς ἄνθρωπος ποτὲ τὸ πάτημά του φέρη
ξεταχτικὸς πέρα ὡς ἐκεῖ μὲ τοῦ δαυλιοῦ τὴ λάμπη,
κάτω ἀπ' τὴ λάμπη τοῦ δαυλιοῦ σέρνεται πιὸ μεγάλο
καὶ ξυτυλιέται πιὸ πυκνὸ τὸ σκότος ἐκεῖ μέσα.

Καὶ τώρα μέσ' στὰ σπίτια μου καὶ κάτω ἀπ' τὴ σκεπή μου
καὶ σὰ νὰ μοῦ εἶτανε γενιὰ τότε φιλεύω ἀπ' ὅλα
τὸν ἄνθρωπο ἀσημάδευτο ἀπὸ γένος κι ἀπὸ δόξα,

πού είναι βοσκὸς μὲ πρόβατα καὶ μὲ φλογέρα ψάλτης,
γιὰ τῶν παλιῶν προσκυνητῆς, γιὰ κάνας ἔρμωσπίτης,
ἢ μὲ τὰπελατήμι του κανέννας ἀπελάτης.

Γιατ' ἀγαπῶ τοὺς ταπεινοὺς καὶ τοὺς ἀπλοὺς, κ' ἐκείνους
τοὺς ἀντρειωμένους, κι ἀγαπῶ καὶ τοὺς ἀποδιωγμένους
τοῦ κόσμου, πῶρχονται σ' ἐμὲ καὶ δὲν τοὺς λαχανιάζει
τάνέδα μου, οὔτε τὸ τραχὺ τῆς ὄψης μου τρομάζουν.

Κ' ἔρχονται πρὸς τὸ λυτρωτὴ γιὰ ναῦρουν τὴν ἀνάσα,
καὶ νὰ κρατήσουν τὴν τιμὴ, καὶ λεύτεροι νὰ μείνουν,
καὶ νὰ ξανάψουν τὴ φωτιά, καινούρια νὰ ρουφήξουν
ὄρμη μὲ τὸν ἀέρα μου καὶ μὲ τὸ κρῦο νερό μου.

Γιατίστη χώρα εἶν' οἱ κακοὶ κ' οἱ ὀκνοί, στὸν κάμπο οἱ σκλάβοι.

Καὶ τὰ περιμαζεύω ἐγώ, κ' ἐγὼ τὰ διαφεντεύω
τὸ χέρι πού ἀντιστέκεται, τὸ στόμα πού εἶναι βρύση
τοῦ τραγουδιοῦ. Καὶ φτάνει μου. Θυμαῖμαι τίς προάλλες
οἱ πέτρες μου ἀπὸ πάτημα βαριὸ γοργοκυλήσαν,
μοῦ τρίξαν τὰ χαμόδεντρα, μοῦ ρέκαζαν τὰ ὄρνια,
καὶ βλέπω, σκαρφαλώνουνε, καὶ βλέπω, δρασκελᾶνε
τὰ βράχια καὶ τὰ πλάγια μου λευκὲς κορμιὰ, λεβέντες.

—Τ' εἶσαστ' ἐσεῖς; — Καλὰ καλὰ δὲν ξέρουμε· μὰ πὲς μας
τῆς Ρωμοσύνης ὄρφανά, τῆς Μοίρας ἀποπαῖδια.

—Ποῦθ' ἔρχεστε; — Ἀπ' τὸν Ἑλυμπο. — Στὸ θεῖο τους πανηγύρι
μῆνα σᾶς εἶχαν οἱ θεοὶ οἱ μακάριοι καλεσμένους
νὰ σᾶς ποτίσουν τὸ κρασί τὸ οὐρανικὸ ἐκεῖ ὅπου
σ' ἀέρα μέσα δλόφωτο καὶ τὸ κορμί φῶς εἶναι;

—Παράξεν' εἶν' ἡ γλῶσσα σου, κι ὁ νοῦς μας δὲν τὴ βάζει.
Στὸν Ἑλυμπο ὄρνια φώλιασαν, καὶ λύκοι ἐκεῖ μονιάζουν,
κ' οἱ λαγκαδιές του ἀρίφνητες κι ἀνέγγιαγα τὰ χιόνια,
καὶ τὰ λημέρια εἶν' ἄπαρτα, κ' εἶν' ἀποφασισμένα
τὰ παλληκάρια τὰ γερά μὲ τάρματα στὰ χέρια.

Στήσαν τὰ μετερίζια τους ἐκεῖ καὶ τὰ ταμπούρια

καὶ τὴ ζωὴ τοῦ λεύτερου ἴσα κεῖ τὴν ἀνεβάσαν
 γιὰ μιὰ καινούρια ἀνάστασις καὶ γιὰ μιὰ νέα πατρίδα.
 Καὶ τώρα μοιραζόμαστε· κι ὅπου βουνό, λημέρι.
 Κ' ἤρθαμε καὶ σ' ἐσένανε, παππού, κ' ἐδῶ νανάψη
 μὲ τοῦ πολέμου τὴ βροντὴ ἢ φωτιά μας. Τῆς ἰδέας
 πλάστες κ' ἐμεῖς μὲ τᾶρματα.

— Καλῶς τὰ παλληκάρια!

Ἐγὼ εἶμι' ἀκόμα ὁ Παρνασσός, τώρα κ' ἡ Λιάκουρα εἶμαι,
 κ' ἐγὼ εἶμαι πάντα ἢ ἐκκλησιά τοῦ σὲ καιρὸ κανένα
 δὲν τῆς ἀπόλειψε ὁ Θεὸς μ' ὅποιο ὄνομα ἂν τὸν κράξης.

Κ' ἐσεῖς τοῦ μεγαλόπρεπα διαβαίνετε ἀπὸ δῶθε
 καὶ τρέμει καὶ βουλιάζει ἡ γῆ μὲ τὰ πατήματά σας,
 δυσκολομέτρητοι λαοὶ καὶ ἀπόκοτοι, φερμένοι
 ἀπ' τὸν ἀλύγιστο Ἕρωα, τὸ ρήγα καβαλλάρη
 ποῦ ξεχωρίζει ἀπ' ὄλους σας κι ἀξίζει ὁ ἕνας ὄλους,
 χίλιωνε δρόμων ὁ ἴδρωτας σταλάζει ἀπ' τὰ κορμιά σας,
 καὶ στίς ματιές σας οἱ φωτιές χίλιων πολέμων καίνε,
 κ' εἶστε σὰ νὰ πηγαίνετε πιά ὄχι σὰν καὶ πρῶτα
 στὰ ξαφνικά καὶ στὰ γραφτὰ ξολοθρεμῶν κ' αἱμάτων,
 μὰ κάπου ἄλλου, χαρούμενα καὶ γιορτερά, πρὸς κάποιον
 θρησκευτικὸ προσκύνημα καὶ μέγα πανηγύρι,
 παραστρατίστε, ἀκοῦστε με, λαοί, κι ἀλλάχτε δρόμο,
 κ' ἐλάτ' ἐδῶ καὶ σκύφτ' ἐδῶ καὶ διπλοπροσκυνῆστε
 πρὸ ἄξια κι ἀπὸ πρὸ σιμὰ τὸν ὅποιον θεὸ σας,
 ἀπὸ τὰ κορφοβούνια μου. Καὶ τὸ προσκύνημά σας
 θὰ τὸ δεχτοῦν καὶ θὰ τὴν πὰν ψηλὰ τὴν προσευκὴ σας
 ἅγια κι ἀχεροκάμωτα κονίσματα πανώρια
 ποῦ φέγγει τους ἢ ἀκοίμιστη χρυσοκαντήλα τοῦ ἡλίου,
 ὄλα ὄσα στέκονται σπαρτὰ καὶ τὰ γναντεῶ ἀράδα,
 ἀπὸ τὰ Σάλωνα ἐδῶ δὲ στὴ θάλασσα ἴσα κάτω

τῆ θεσσαλονικιώτικη κι ἀκόμα ὡς τ' Ἀγιονόρος,
ρωμαϊκοὶ κάθοι καὶ βουνὰ κι ἔλα τὰ περιγιάλια
ποὺ παίζουσι πάντα ἐρωτικά καὶ σμίγουν μὲ τοὺς κόρφους,
ἔλα ἔσα ὀρθὰ στυλώνονται κι ἀναπαμένα γέρνουν,
τὰ γαλανὰ, τὰ πράσινα, καὶ τὰ ματοβαμμένα,
ἀπὸ τὸ σταυραδέρφι μου τὸν Ἑλικώνα ὡς πέρα
στοῦ μακρινοῦ τετράψηγλου Ταῦγετου τῆ βάρδια.—

ΛΟΓΟΣ ΕΧΤΟΣ

Μπήκανε στὸν καλόστρωτο στῆς Λιβαδιάς τὸν κάμπο,
στὴ Λιβαδιά, στὴν πολιτεία τὴν πιθωμένη ἀπάνου
στὸ ἔμπα μιᾶς γκρεμόρραχης λαγκάδας, καὶ περνώντας
τῆνε ποτίζει ἡ Ἔρκυνα, παιδούλα τοῦ Ἑλικώνα,
μικρούλα ξεροποταμιά, καὶ γίνεται μεγάλη
σὰν παίρνη κάθε χειμωνιά, μὲ τὸ νερὸ τῆς Κρύας
πηγῆς ποῦ τὴν πρωτόβγαλε, κι ἄλλα νερὰ φερμένα
κι ἀπὸ λογιῆς νεροσυρμὲς ἀνάμεσα στὰ βράχια.
Ἦ νερομάννες, ὦ πηγές, ὦ ἀνάβρες, ὦ βρυσούλες,
εἴσαοτ' ἐσεῖς οἱ ξωτικές κ' ἐσεῖς οἱ ἀμαδρυάδες
μὲ τᾶπιαστα δροσόπλαστα κορμιά, τὰ γυμνὰ κάλλη,
καὶ κάνανε τὸν ἔρωτα μ' ἐσᾶς τρελλὰ καὶ λάγνα
τάνδιάντροπα τὰ πάγανα μὲ τάνθρωπου τὸ λόγο
καὶ μὲ τοῦ ζώου τάνέγνωμο μαζὶ σημαδεμένα.
Ἦ νερομάννες, ὦ πηγές, ὦ γάργαρες βρυσούλες,
ἄφροί, δροσοσταλάσματα καὶ κύματα καὶ φίδια,
κάτι ἀπ' τῶν Ἰσκιων πιὸ πολὺ τὴν αὔλη τὴν τρομάρα,
πιὸ λίγο ἀπὸ τὴ σαρκική λαχτάρα τῆς γυναίκας,
δαιμονικά καὶ μαγικά, θέϊσσες, ξωθιές, μὰ πάντα
ὠραῖες, ὅμοια πασίχαρες καὶ δροσοδότρες πάντα,
κι ὅμοια φερτές, καθὼς προτοῦ, στὴν ἀγκαλιά τῆς Πλάσης,
δείχνεστε, κι ἀδιαφόρευτα κι ἀδιάφορα, ἴδιες πάντα,
στὸ διάβα τῶν ἀλλόπιστων καὶ ξένων ἀντρειωμένων,
κ' ἔτοιμες πάντα καὶ σ' αὐτοὺς γιὰ νὰ παραδοθῆτε,
σὰ νὰ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ Τρίτωνες καὶ οἱ Σάτυροι καὶ οἱ Πάνες.

Τὸ λιθαδίτικο βουνό, νὰ τὸ Λαφύστι! Νέοι
 δεσπότες δὲν τὸ πάτησαν ἀκόμα, μὲ καινούρια
 γραφτὰ νὰ τὸ μοιράνουνε, καὶ τὰ πατήματά τους
 νὰ φήσουνε στὶς πέτρες του, κι ὁ ξαναμμένος Βάκχος,
 ὁ μυστικὸς Διόνυσος, τοῦφυγε μιὰ γιὰ πάντα,
 κι ἀπὸ τὰ θεῖα σημάδια του δὲν τοῦ ἄφησε οὐδ' ἀχνάρι.
 Καὶ πάει καὶ τοῦ Τροφωνικοῦ πανάρχαια κ' ἡ μαντεύτρα
 λαλιά, στερνόλαλο πουλὶ στὸ σῶπασμα τῶν ἄλλων,
 κι ὄλο βαλτότοποι ἀνοιχτοί, καὶ μοναχὰ τὸ ψῆλος
 τὸ σεβαστὸ τοῦ Ὁρχομενοῦ, κυκλώπικο συντρίμι,
 καὶ κάπου κάπου καὶ παντοῦ, λείψανα καὶ ρημάδια,
 καὶ εἶτανε κάστρα καὶ ναοὶ καὶ ἀκρόπολες καὶ χῶρες,
 καὶ πιά δὲν εἶναι, καὶ ἄλαλα ψευτοζοῦν, καὶ δὲ στέκουν,
 καθὼς ἡ Φύση στέκεται μιλώντας πάντα σὲ ὄλους.

*

Καὶ κόσμος τρέχει νὰ δεχτῆ, πολυσπορίτης κόσμος,
 καμπίσιοι τρέχουν, καστρινοί, καὶ ἀφέντες καὶ κολλῆγοι,
 ντόπιοι καὶ ξένοι ἀνάκατα, πελάου, στεριάς ἀργάτες,
 κι ὄλα τὰ ξεροβλάσταρα τάρχαιου κορμοῦ καὶ τᾶλλα
 χλωρόκλαδα ποὺ φύτρωσε τᾶγριο καινούριο μπόλι,
 καὶ σκλάβος κόσμος, δουλευτής, ἀργός, πολυσπορίτης,
 καὶ βρίσκειται ὅπως βρίσκονται χτίσματα ποὺ ὑψωθήκαν
 ὄλα ὅπως ὅπως βιαστικά, καλύδια, σπίτια, πύργοι,
 κατοῦνες, κάστρα, κ' ἐκκλησιᾶς καὶ σκῆτες καὶ ταμπούρια,
 μὲ ζόρι καὶ μὲ σφίξιμο, κι ἀπὸ μιὰ σ' ἄλλη νύχτα,
 κι ἀπάνου σὲ γκρεμίσματα κι ἀπάνου ἀπὸ ρημάδια,
 ποὺ μιὰ φορὰ εἶτανε ναοί, καστέλλια, καὶ παλάτια,
 μὲ τὸ χρυσάφι στὴν κορφή, τὸ σίδηρο στὴ ρίζα,
 καὶ μὲ τὸ μάρμαρο παντοῦ. Κι ἀπὸ τὰ ρέπια ἐκεῖνα
 κι ἀπάνου στὰ συντρίμματα καὶ μὲ τίς ἴδιες πέτρες
 στὰ ἴδια ἀπάνου θέμελα τὰ νέα χτίσματα εἶναι,

ὡς ποῦ κι αὐτὰ κατακλισμὸς νέος νὰ τὰ συνεπάρη,
 ἔ ἦ νὰ τὰ βάλῃ στοῦ ρυθμοῦ τὴν τάξιν κάποιος πλάστης.
 Καὶ ἀπὸ τὴ χωραφιά ὁ ζευγάς, σκαφτιάδες ἀπ' τὰμπέλια,
 τσοπάνηδες,πραματευτές, ὁ ἀργαστηριάρης, τρέχουν,
 κονίσματα, ξαφτέρουγα, κρατᾶνε καὶ λαμπάδες,
 στοὺς δρόμους βάγια σπέρνουνε, στοὺς δρόμους ροῦχα στρώνουν
 γιὰ νὰ περάσῃ ὁ Βασιλιάς καὶ γονατᾶν ὀμπρὸς του.
 Κ' ἐκεῖνος λυτρωτὴς περνᾷ, καὶ σκλαβωτὴς διαβαίνει,
 κι ἀκούει δοξολογήματα, μὰ οἱ δοξολογητάδες
 ἄδειοι ἀπὸ γνώμη καὶ καρδιά, λείπει ἀπὸ τὴ χαρὰ τους
 τὸ φτέρωμα τοῦ ἀσκλάβωτου, καὶ μιὰ ψυχὴ, μιὰ φλόγα.
 Στὴ δημοσιὰ ποῦ πάει πλατειά κατὰ τὴ Θήβα οἱ κῆποι
 προσμένουν πυκνοφύτευτοι νὰ ξαναρθοῦν τὰηδόνια
 στ' Ἀπρίλη ἀπάνου τὰ φτερὰ καὶ καρτερώντας βλέπουν
 τὸ μαῦρο ἀστραποσύγνεφο καὶ κρυφολαχταρίζουν.
 Μέσ' ἀπὸ τὰ καλόχτιστα τὰ μοναστήρια βγαίνουν
 οἱ ρασσοφόροι καὶ βλογᾶν, καὶ οἱ χτύποι τῆς καμπάνας
 ταράζουν τὸν καλόγερο στάσκηταριὸ τοῦ μέσα.
 Καὶ μόνο δὲ σαλεύουνε κάποια ρημάδια, πύργοι
 ἀπ' τῶν Ἑλλήνων τὸν καιρὸ. Στὴν ἱερὴ Λεψίνα
 δὲν πάει, σὰν πάντα, ὁ Κηφισὸς ἀπὸ τὰ ριζοβούνια
 τοῦ Κιθαιρώνα· ὁ δρόμος του πιὸ γλήγωρος καὶ τρέχει
 πρῶτος νὰ πάῃ τὸ μήνυμα γιὰ νὰ τὸ μάθ' ἡ Ἀθήνα.

Νὰ κι ὁ Ἐλικῶνας δίκορφος ἀπὸ τὴ Θήβα φτάνει
 κατὰ τῆς Κόρθος τοὺς γκρεμοὺς καὶ πάει πρὸς τὰ Ξαμίλια.
 Κ' εἶν' ὁ Ἐλικῶνας ἀπὸ δῶ καὶ τὸ βουνὸ τῆς Σφίγγας
 εἶν' ἀπὸ κείθε, γείτονας τῆς Μούσας τὸ παλάτι
 καὶ τὸ καστρί τῆς φόνισσας τῆς στρίγλας ποῦ πετοῦσε
 τὸ μάντευμα τὸ ἀμάντευτο· καθὼς γειτόνοι στέκουν
 τὸ βαθυρώτημα τοῦ νοῦ στὸ αἰνίγμα τοῦ κόσμου

πού τις πορφύρες ἀκριβῆς δὲν τις δουλεύουν τώρα
 μὲ τῶν πολέμων τὰ αἷματα, πού τις πορφύρες τώρα
 δουλεύουν πολυγύρευτες μὲ τάπαλὰ μετάξια.
 Μὰ ἡ Θήβα τότε ξέχασε μεγάλο στοὺς μεγάλους
 τὸν κύκνο της, εἰρηνικὴ τὰ εἰρηνικὰ γυρεύει
 καὶ τᾶπλαστα καινούρια της τραγούδια τὰ ταιριάζει
 μὲ τᾶργαλειοῦ της τὸ ρυθμό, δουλεύτρα χρυσοχέρα.
 Καὶ εἶδαν τὴ Θήβα. Καὶ καθὼς κοντόφωτα εἶχαν μάτια
 πού τᾶκανε καὶ σπάραζαν τοῦ βασιλιᾶ τους κι ὁ Ἰσκιος,
 καὶ καθὼς εἶχαν καὶ ταῦτιά βαριά, βάρβαροι πάντα,
 μόνο νᾶκούν τοῦ βούκινου τοὺς ἤχους γυμνασμένα,
 καὶ τᾶγρια τῶν πολέμαρχων προστάσματα, δοσμένα
 σ' ἄμοιαστες γλώσσες, ἀπὸ δῶ φερμένες κι ἀπὸ κείθε,
 δὲν εἶδαν, οὔτε ἀκούσανε τὸ φάντασμα τὸ μέγα
 τ' Ἀσκραίου τοῦ ψάλτη πού γυρνᾷ χουγιαζοντας τὰ βράδια
 κατὰ τῆς Δίρκης τὰ νερὰ καὶ τὰ πικρὰ ἀνταμώνει
 δάκρυα μὲ τις μурμουριστὲς πηγῆς καὶ τις θολώνει,
 καὶ κλαίει τὴ Θήβα θλιβερά, γιατί κρατᾷ τὴ χάρη
 μὲ τωρινὰ καὶ χτεσινὰ καὶ ταῦριανὰ νὰ ξέρη
 ὁ διαλεχτὸς ὁ ἀκριβογιὸς τοῦ τραγουδιοῦ, καὶ κλαίει
 μαζί τῆς ζήσης τὰ δεινὰ, τὸν ξεπεσμό τοῦ ἀνθρώπου
 καὶ τῆς γυναίκας τὴν ψευτιά καὶ τῆς δουλειᾶς τὴν πίκρα,
 κ' ὕστερα καὶ τὴν ἄφραστη τὴν ἀπονιὰ τῆς Φύσης,
 τῆς Λάμιας, πού εἶν' ἀπὸ λιμοὺς καὶ λοιμικῆς καὶ μπόρες'
 καὶ κλαίει ἀμάχες καὶ σκλαβιῆς καὶ συφορῆς καὶ ὀλέθρους,
 μύρια κακὰ στὸν τόπο του καὶ μύρια στὴν Ἑλλάδα,
 πού σὰν τὸ χιόνι στὸ Χελμό καὶ τῶνα ἀπάνου στ' ἄλλο
 πέφτουν, καὶ σήμερ' ἀπὸ δῶ κι αὔριο ἀπὸ κει τὰ φέρνουν
 ἀλλότριες κλήρες καὶ φυλὲς ἀπὸ βοριᾶ καὶ δύση.
 Καὶ κλαίει τὴν πιὸ κακὴ σκλαβιά καὶ τὸ χαμὸ τὸ μέγα
 πού εἶναι γραφτό, γλήγορ' ἀργά, νὰ φέρη ἀπ' τῆς Ἀσίας

τὰ τρίσβαθα... Καὶ νά! καὶ νά! τὴν ὥρα τούτη ἀρχίζει
καὶ πολεμᾷ νὰ ξαπλωθῆ σὰ νύχτα ποὺ τὴν ἔχει
Ξαπολυτὴ μιὰ κόλαση, καὶ πρωτοξεμουτίζει
στὰρμένικα ἀκροσύνορα, τοῦ Πέρση κληρονόμος,
ὕστερ' ἀπ' τὸ Σαρακηνό, νάτον, κατάρρα! ὁ Τοῦρκος!

*

Εἶναι οἱ πηγές πολύκρουνες κ' εἶναι τὰ κεφαλάρια
κι ἀστέρευτα κι ἀσίγητα μὲ τὸ μουρμούρισμά τους.
Καὶ τίς μουριές ποτίζουνε κι ἀπ' τίς ἴτιες περνᾶνε
καὶ γοργοπαγινδίζουνε μὲ τὰ μακρὰ μαλλιά τους
ὅσο νὰ πάνε στοὺς βυθοὺς τῆς Δίρκης νὰ χυθοῦνε,
θυμώνοντάς την, πλαστουργές πηγές, καὶ κεφαλάρια.

Δίρκη, χαρά σου! ἂν ἄλλαξες τάρχοντικὸ ὄνομά σου
καὶ κράζεσαι Πλακιώτισσα, κ' ἐγὼ ἢ φλογέρα ἢ ξένη
σὲ λέω κ' ἐγὼ Πλακιώτισσα τραχιά, κι ὠριαστολίζω
μὲ τοῦ ρυθμοῦ τὴ δύναμη καὶ μὲ τὴ μουσικὴ μου
τὸ νιό σου τῶνομα κι ἀγάλια ἀγάλια τὸ ἐτοιμάζω
γιὰ τὰ καινούρια ριζικά ποὺ θᾶρθουνε νὰ σ' εὔρουν,
κ' ἐσὲ κ' ἐμᾶς ὀπόχουμε μὲ σένα μιὰ πατρίδα.

Ἔτσι γυμνοὺς κι ἀστόλιστους τοὺς τοίχους μιᾶς καλύδας,
ἄσπροι κι ἂν εἶν' ἢ ἀπὸ καπνιά κι ἂν εἶναι μαυρισμένοι,
γνοιασμένα μ' ἀγριολούλουδα στολίζει κάποιον χέρι
γιὰ κάποιον ταίρι νιόνυφων ποὺ ἐκεῖ θὰ ξευχτήση.
Κ' ἐσένα, Δίρκη, καὶ μαζί μ' ἐσένα ὅλα τὰ πάντα
ποὺ σὰν ἐσὲ ἀναδρῖσανε καὶ σὰν ἐσένα τρέχουν,
ποτάμια, κεφαλόθρυσα, πηγές, πηγάδια, ρυάκια,
χερσοτοπιές, χλωρότοποι, κάμποι, βουνά, καστέλλια,
κι ἀπὸ τὸ χιόνι τοῦ Ὀλυμποῦ κι ὡς τῆς Ἀθήνας τᾶστρον
κάθε κομμάτι τᾶχραντου κορμιοῦ σου, ὦ μάννα Ἑλλάδα,
κ' ἐσὲ τὴν ἴδια ὅσο μπορῶ πιὸ δυνατά, ὦ Ἑλλάδα,

μὲ τὸ καινούριο τῶνομα σᾶς κράζω, ὅσο κι ἂν εἶναι
 γραφτὸ νὰ μαρτυρήσετε, νὰ καταφρονηθῆτε,
 καὶ νὰ πεθάνετε μ' αὐτό, (πάντα καθὼς πεθαίνει
 θεὸς ποῦ κι ὅσο κι ἂ χαθῆ κι ὅσο κι ἂν πάη στὸν ἄδη,
 γλήγορ' ἀργὰ τὸ χάρο του πατᾶ καὶ ξαναβγαίνει),
 μὲ τὸ καινούριο τῶνομα σᾶς κράζω: Ρωμιοσύνη!
 Μὲ τὸ καινούριο τῶνομα κ' ἐγὼ σᾶς στεφανιώνω,
 καὶ τὸ στεφάνι σας αὐτὸ θωρώνοντας πόσο ὠραῖα
 ταιριάζει στὸ κεφάλι σας, γιὰ μυρτοστέφανο εἶναι,
 γιὰ στέφανο ἀγκαθόπλεχτο, σπαράζω κι ἀλλαλάζω!
 Καὶ μὲ τὰ νέα ὀνόματα σᾶς κράζω τὰ δικὰ σας,
 τῆς μοίρας εἴμ' ὁ ἀντίλαλος, τῆς ἱστορίας ὁ κράχτης,
 κι ὄλο σκαλίζω τῆ σβυστῆ φωτιά γιὰ νάναδύσῃ
 καὶ ἦ σπῖθα στῆ θολόσταχτη θαμμένη, καὶ νὰ γίνῃ
 φλόγα, ἦ νὰ ψήσῃ τὸ ψωμί, γιὰ πυρκαγιὰ νάναψῃ.
 Φυσῶ τὴν τόλμη καὶ ξυπνῶ τὸν καταφρονημένο
 τὸν κόσμο ἀπ' τοὺς κοντόφωτους κι ἀπ' τοὺς μικροὺς τοῦ κόσμου.
 Ἄκόμα στὰ δευτέρια τους σοφοὶ κι ἂ δὲ σᾶς γράψαν,
 κι ἂ δὲ σᾶς ξέρουν οἱ ἄνθρωποι, σᾶς κελαιδᾶν τάηδόνια.
 Ἀπὸ τὰ κελαιδίσματα τῶν ἀηθρονιῶν σᾶς παίρνω,
 ὀνόματα ποῦ πήρατε, κι ὀνόματα ποῦ ἀκόμα
 δὲν πήρατε, καὶ ποῦ αὔριο θὰ πάρετε, χαρὰ σας
 τώρα ὀλονῶνε, κι αὔριο δόξα σας ὄλων πάλε,
 ἀρχαῖοι, ποῦ σὰ νὰ δείχνεστε μὲ κάτι νέο, ὦ τόποι!
 Ἔτσι ἦ γυναίκα ἦ νιόνυφη τἀλλάζει χωρὶς θλίψῃ
 τὸ πατρικὸ τῆς ὄνομα τὸ μυριοδοξασμένο
 μὲ τῶνομα τἀγνώριστο πῶχει ὁ καλὸς τῆς, ὅποιος.
 Σὰν τὸν καλὸ τῆς, ἀκριδὸ τὸ κάνει ὁ πόθος ὁ ἅγιος
 καὶ τῶνομα τἀγνώριστο, καὶ τῶχει πὰ καμάρι
 σ' ὅποια ζωῆ, καλῆ, κακῆ, πάντα, καὶ μ' ὅποια μοῖρα.

ΛΟΓΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

Πρωτῶ, καὶ λιοπερίχυτη καὶ λιόκαλ' εἶναι ἡ μέρα,
κ' ἡ Ἀθήνα ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι.
Τὸ φῶς παντοῦ, κι ἔλο τὸ φῶς, κι ἔλα τὸ φῶς τὰ δείχνει
καὶ στρογγυλὰ καὶ σταλωμένα, κοίτα, δὲν ἀφίνει
τίποτε θαμποχάραγο, νὰ μὴν τὸ ξεδιαλύνης
δνειρο ἂν εἶναι, ἢ κι ἂν ἀχνός, ἢ ἂν εἶναι κρουστὸ κάτι.
Περὴφανα καὶ ταπεινά, κι ἔλα φαντάζου ἴδια.
Καὶ τῆς Πεντέλης ἡ κορφὴ καὶ τὰ χαμνὸ σπερδοῦκλι,
κι ὁ λαμπρομέτωπος ναὸς καὶ μιὰ χλωμὴ ἀνεμῶνη,
τὰ πάντα, ὅμοια βαραίνουε στὴ ζυγαριὰ τῆς πλάσης.
Κι ἔλα σιμὰ τὰ φέρνεις, φῶς, κι ἔλα τὸ φῶς τὰ δείχνει
μὲ μοῖρα σὰν ξεχωριστή. Τῆς Αἰγινας ὁ κόρφος
ἀσπρογαλλιᾶζει ὀλόχυτος, λαμποκοπᾷ τὸν πάει
σιμὰ πρὸς τοὺς κυματιστοὺς καὶ σὰ γραμμένους λόφους
καὶ τὸ βαθὺ ἀκροούρανο σημαδεμένο μόνον
ἀπὸ τὸ μαῦρο ἑνὸς πουλιοῦ καὶ τᾶσπρο ἑνοῦ συγνέφου
τὰ πάει πρὸς τὸ βουνόπλαγο, καὶ τοῦ βουνοῦ τὴ ράχη
τὴν πάει σιμὰ στὸ λιόφυτο τοῦ κάμπου, καὶ τὸν κάμπο
τόνε σιμῶνει στὸ γιαλό, καὶ τοῦ γιαλοῦ καὶ οἱ βάρκες
στά σπιτικά κατώφλια ὀμπρὸς τραβᾶν κατὰ τὴ χώρα
ἤσυχα γιὰ νὰράξουε. Κι ἔλα τὸ φῶς τὰ δείχνει
ἀεροφερμένα πιὸ κοντὰ σάμπως καημὸ νὰ τῶχη
νὰ τὰ ὀρμηνέψη νὰ πιαστοῦν κ' ἓνα χορὸ νὰ στήσουν,
ὅσο πού τῶνα στάλλουνοῦ τὴν ἀγκαλιὰ νὰ πέση.

Ἔτσι δλογύρα τὰ βουνὰ κι ὁ λογγωμένος Πάρνης
 κι ὁ ἔλεφαντένιος ὁ Ὑμηττός κ' ἡ ἀγέρηνη Πεντέλη
 βλέπονται κι ὄλο βρίσκονται σὲ συντυχιά μὲ τᾶλλα
 τὰ πιὸ φτενόγραφα καὶ πιὸ μακριὰ ξαγναντεμένα
 βουνὰ τῆς Ὑδρας, τ'Αναπλιῶ, τοῦ Δαμαλαᾶ, τῆς Κόρθος
 κι ἄκρες καὶ λόφοι καὶ στενὰ καὶ βράχοι κι ἀκρογιάλια,
 Τριπύργι, Φάληρο, Περαιάς, καὶ οἱ σκάλες καὶ οἱ λιμιῶνες,
 κ' ἡ Σαλαμίνα ἀθάνατη, κ' ἡ ἔρημικὴ Ψυτάλη
 ὡς πέρα πού τὸν ἄσπρο ναὸ βασιλικὴ κορώνα
 φορεῖ, δειγμένο ἀπὸ παντοῦ, τὸ Σούνιο τὰκροτόπι.
 Κ' ἡ ἀττικιὰ ἀκροθάλασσα, καὶ ξεχωρίζει μέσα
 στὴν Ἄσπρη θάλασσα, καὶ ζῆ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάννας,
 εὐγενικώτερη ἀπ' αὐτὴ καὶ σάμπως πιὸ γαλαζία.

Σήμερα πρωτοθώρητο, κάτι σὰ θᾶμα, κοίτα,
 πέρα ἀπ' τὸν κάμπο χάραξε κι ἀπ' τὸ πυκνὸ λιοστάσι
 ξαπλώνεται κι ὄλο τραβᾷ στὸ μαγεμένο Βράχο
 πού καὶ μικρός, σὰν πιὸ ψηλὸς ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο εἶναι.
 Ἐκεῖ μιὰ ἀσάλευτη ζωὴ, καὶ στοιχιωμένη ἡ χώρα,
 μαρμαρωμένοι καὶ οἱ θνητοὶ κ' οἱ ἀθάνατοι, κ' ἡ πέτρα
 κι ἄνθος ἀπὸ τὴν ὁμορφιά κι ἄστρο ἀπὸ τὴν ἰδέα,
 καὶ τὰ σκληρὰ κορμιὰ ἀπαλὴ πνοούλα τὰνασταίνει.
 Πάντα ὁ ναὸς ὁ μουσικὸς τοῦ στοιχιωμένου Βράχου
 κορώνα γύρο ὑψώνεται σ' ὄλα κι ἀπάνου ἀπ' ὄλα,
 κι ἀπὸ τῆς πλάσης τὰ καλὰ κι ἀπ' τὰγαθὰ τῆς χώρας,
 σάμπως ἐκεῖνος πιὸ καλὰ καὶ πιὸ ἀγαθὰ πλασμένος.
 Καὶ πάντα οἱ βρύσες ρέουν ἐκεῖ τοῦ Μύθου κι ἀναβρίζουν
 τῆς Ἱστορίας οἱ πηγές, κ' εἶναι τὰνάβρυσμά τους
 πάντα κ' εἶναι τὸ ρέμα τους τῆς δόξης καὶ τῆς χάρης
 τὸ ρέμα καὶ τὰνάβρυσμα, καὶ τῆς Ἀθήνας πάντα.
 Καὶ πάντα ὁ δωρικὸς ναὸς ἀπλὸς καὶ τρισεγγάλος

και ἡ πιὸ λιγνὴ γραμμούλα του σοφὰ λογαριασμένη,
 και σιδεροθεμέλιωτος και φτερωτὸς ἀντάμα
 και λυγερός και μ' ὄλο του τάλύγιστο τόλόρθο.
 Πλάσμα ποὺ ἐνῶ τὰ μάτια σου γιομίζοντας τὰ εὐφραίνει,
 στέκει σὰν κάτι τι νοητὸ και καθεμιὰ του ἀράδα
 κι ὄλοι του οἱ κύκλοι ἀσύγκριτοι, στοχάζονται, μιλᾶνε.
 Καὶ πάντα εἶναι τὰ μέτωπα και τὰ πλευρά του πάντα
 και πάντα εἶν' οἱ κολῶνες του και οἱ ζῶνες και οἱ κορφές του,
 μὲ τὰ σεμνὰ σκαλίσματα, μὲ τὰ λαμπρὰ πλουμῖδια,
 ρουγιές και αἶτοὶ και ἀστράγαλοι, κύματα, φῖδια, ρόδα,
 τὰ χρώματα, ἀπὸ τοῦ δεντροῦ τὸ πράσινο, ὡς τῆς ὄχρας
 τὸ κίτρινο, τὰνάγλυφα, τὰγάματα, και κεῖνα
 ποὺ ἀκέρια ἀπὸ τοὺς κόκκινους τοὺς τοίχους ξεχωρίζουν
 και παρασταίνουν ζωντανά, πλεμένα καθὼς εἶναι,
 τῶν Ἀθηνῶν τὰ ἡρωϊκά, τῆς Πολιτείας τὰ τίμια,
 κι αὐτὰ ποὺ λιανοχάραγα και μόλις τὰ ξανοίγεις
 μέσ' ἀπὸ βάρθια γαλανά, θρησκευτικὲς εἰκόνες
 λατρείας ποὺ εἶν' ὄλη ἀπὸ χαρά, ζωῆς ποὺ εἶν' ὄλη ἀπ' ἄνθια.
 Καὶ πάντα οἱ δώδεκα οἱ θεοὶ σὰν κυβερνήτες εἶναι
 τοῦ κόσμου ποὺ ἀκυβέρνητος πιά στέκεται γιὰτ' ἡῦρε
 τὴν ἀκριμάτιστη ζωὴ στὸν οὐρανὸ τῆς Τέχνης.
 Κι ὄλο γεννιέται κ' ἡ Ἀθηνᾶ, και ἡ γέννα της δὲν εἶναι
 σὰ βρέφους· ὄριμη, τρανή, μέσ' στὴν ἀρματωσιά της,
 τοὺς Ὀλυμπίους τριγῦρο της μὲ βιᾶς μετροῦ ἡ ματιά της
 ἀπὸ τὰνάερο τῖνασμα θαμποὺς και ξαφνισμένους,
 καθὼς τινάζεται ἄξαφνα, καθὼς πετιέται ἀτόφια.
 Καὶ πάντα λάμιες μονοβύζες οἱ Ἀμαζόνες τρέχουν
 ἀδάμαστες μὲ τᾶλογα τὰδάμαστα και πάντα
 τοὺς κόβουνε τὸ δρόμο τους κοντὰ στὸ Ἰλίσσιο ρέμα
 γερότεροι ἀπ' τὸν ποταμὸ λεβέντες Ἀθηνιωτές.
 Κι ὁ πολυτάραχος θεὸς τῆς θάλασσας παλαίβει

μὲ τῆς Σοφίας τῇ δέσποινα γιὰ ἴνα βασιλείω πάντα,
 κ' ἢ Ἀθήνα τὸ βασίλειο, κ' ἐσύ, Ἀθηναῖ, ἢ νικήτρα,
 γιὰτ' εἶν' ὁ νοῦς πιδ δυνατὸς κι ἀπ' τοῦ πελάου τὸ κύμα.
 Καὶ πάντα σ' ἓνα μπλέξιμο γιγάντικο τεράτων,
 ποῦ εἶν' ἄτια ὁμάδι καὶ ἄνθρωποι, μὲ ἠρώους ποῦ δὲν ἔχουν
 ἀπὸ τῆ φύση δύναμη παρὰ τὴν ἀντρειωμένη
 σάρκα καὶ μέσα μιὰ καρδιά, χτυπᾶνε τοὺς Λαπίθες
 οἱ Κένταυροι, καὶ γονατᾶει τὸν Κένταυρο ὁ Λαπίθης.
 Καὶ πάντα, ἀπ' τῆς ἱέρισσας τὰ χέρια βλογημένα,
 στὰ χέρια οἱ λυγερὲς βαστᾶν τὰ φτυάρια, καὶ στοὺς σάκκους,
 ἀπὸ σπαρτὰ κι ἀπὸ καρποὺς τῆς Δήμητρας γιομάτους,
 ἀκκουμπιστήρια γίνονται τὰ καλοχτενισμένα
 κεφάλια. Καὶ παραδοτὸς ἀπὸ τὸν ἱερέα
 στὰ χέρια τοῦ παλληκαριοῦ περνᾷ καὶ κυματίζει
 πλούσιος ὁ μυριοκέντιστος παναθηναϊκὸς πέπλος.
 Καὶ πάντα ὡς πέρα ἢ θάλασσα κυματιστὴ σαλεύει
 τῆς διπλοπρόσωπης πομπῆς πρὸς τῇ θεᾷ ἀπὸ δῶθε
 πῶχει ἢ Λεψίνα, πρὸς τῇ θεᾷ πῶχει ἀπὸ κείθ' ἢ Ἀθήνα.
 Κι ὄλο ἢ πομπὴ ἐτοιμάζεται κι ἀκόμα δὲν ἀρχίζει,
 καὶ εἶν' ἢ γλυκειὰ κ' ἢ ἀνήσυχη στιγμὴ τῆς ἔγνοιας, ἢ ὦρα
 ἢ ζωντανὴ ποῦ ὀλογυρνᾷς καὶ καρτερᾷς καὶ ψάχνεις
 καὶ ψάχνεσαι καὶ χαίρεσαι καὶ δὲ σοῦ δίνεται ἄλλη
 φορὰ σὰν τούτη νὰ χαρῆς, γιὰτ' εἶσαι εὐτυχησμένος
 (ὄχι τὴν ὦρα ποῦ ἀποχτᾷς) τὴν ὦρα ποῦ προσμένεις.
 Καὶ πάντα ἀπὸ τῇ μιὰ μεριά κι ἀπ' τῇ μεριά τὴν ἄλλην
 οἱ συντροφίες ἐδῶ πιδ ἀριέες, κ' ἐκεῖ πιδ πυκνωμένες,
 μαζώνονται καὶ πλέκονται καὶ ρυθμικὰ προβαίνουν
 ἀπ' τὰ ἡλιογέρματα τραβᾶν πρὸς τοὺς βοριάδες οἱ ἄλλοι
 κι ἄλλοι πρὸς τίς ἀνατολὲς ἀπ' τοῦ βοριᾶ τὰ μάκρη.
 Κ' εἶναι ἀρχοντιά, κ' εἶναι λαός, κ' εἶναι παρθένες, βόδιδια
 γιὰ τῇ θυσία στεφανωτά, καὶ ἀργοσυρμένα ἀμάξια,

καλαθοφόρες λυγερές, λαμπαδοδόρμα ἀγόρια,
 και καθαλλάρηδες γοργοί στερνοί ἀκλουθώντας με δλα
 τῆς νιότης τὰ χαρίσματα, πού εἶν' ἀψεγάδιαστα δλα,
 στή σάρκα, στήν κορμοστασιά, στή φορεσιά, στή γύμνια,
 τὸ πανηγύρι τοῦ θνητοῦ χαρὰ θεοῦ τὸ κάνουν.
 Γι' αὐτὸ και πάντα ἀθώρητοι τὸ πανηγύρι βλέπουν
 ἀνάμεσ' ἀπ' τὸ λατρευτὸ λαὸ και ἀναγαλλιάζουν
 οἱ ἀθάνατοι, ἀπὸ τοὺς θνητοὺς πού μόλις ξεχωρίζουν,
 και μέσα στοὺς ἀθάνατους ξεχωρισμένοι ἀκόμα,
 ὁ Ἀσκληπιὸς κ' ἡ Δήμητρα κ' οἱ Διόσκουροι και ὁ μέγας
 ροπαλοφόρος Ἡρακλῆς, κ' ἡ πιὸ μεγάλη, ἡ Κόρη,
 θείσσα στὸ θρόνο τὸν πλατὺ, με τῆ μακριὰ τῆ βέργα.

Σήμερα πρωτοθώρητο κάτι σὰ θᾶμα, κοίτα,
 ξεσπᾶ, και τἀνατρίχιασμα ξυπνᾶ και ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη
 κάτου ἀπ' τὰ θεῖα παντοτινὰ στασίματα, και θάμπος
 ξυπνᾶ, και κάποιο δεῦτερο μαρμάρωμα, ἀπ' τὸ πρῶτο
 πιὸ δυνατὸ καρφώνει τα και τὰ καταχωνιάζει
 τὰ μεγαλόχαρα εἶδωλα, κ' ὕστερα τὰ σπαράζει
 μ' ἀστραφτερὰ σπαράσματα γοργότερ' ἀπ' τῆς σκέψης
 τὸ δρόμο, δταν τινάζεται σὲ χρόνους και σὲ τόπους.
 Και ξάφνισμα μέσ' στοὺς χοροὺς και τάραμα στοὺς κύκλους
 τῶν ὑπεράνθρωπων θνητῶν και τῶν θεῶν πλασμένον
 με τὸν ἀφρὸ και τοῦ κορμιοῦ και τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου.
 Και οἱ συντυχιές και οἱ μοναξιές, και οἱ μάχες και οἱ θυσίες
 και σιωπηλὰ μιλήματα και ἀμίλητα τραγούδια,
 και ὅσα φαντάζονται και λέν και μάχονται και φέρνουν
 πεζοὶ και καθαλλάρηδες, και ὅσοι σκυφτοὶ και δλόρθοι
 και καθιστοὶ φιλόσοφοι χρυσόστομοι, ὅλοι σκέψη,
 και ἡμίθεοι στήν ἀπανεμιὰ και ἡρώοι τοῦ πολέμου,
 νέοι και γυναῖκες και παιδιὰ και γέροι και παιδοῦλες

κι ἀρχόντοι καὶ φτωχολογιά, τοῦτοι ντυμένοι πλούσια,
 κ' οἱ ἄλλοι πιὸ πλούσια μοναχὰ μὲ τὰ γυμνὰ κορμιά τους·
 κι ἔλα ἔσα σκαλιστήκανε τριγῦρο καὶ βλαστήσαν
 κάτου κι ἀπάνου καὶ παντοῦ στὰ ὕψη καὶ στὰ βάθια
 τοῦ βραχορρίζωτου ναοῦ, ποῦ ἀστρόκοσμο τὸν κάνουν,
 κι ἔλα τὰ πάντα σήμερα τῆς μαγεμένης χώρας
 νὰλλάξουν παίρνουν, καὶ θαρρεῖς πῶς ἀρχινᾶν τὰ πάντα
 στὴν ἄλλη νᾶμπουν τῆ ζωῆ ποῦ μέσα τῆς μᾶς ἔχει,
 κι ἀπὸ λαχτάρια ζωῆ κυλᾶ κι ἀπὸ φροντίδα ζήση.
 Σὰν ἀπὸ τῶν παραμυθιῶν τοὺς κόσμους ἀντρειωμένος
 ξεμαγευτῆς νὰ πρόβαλε, καὶ γγίζοντας ἐτοῦτο
 τὸν κόσμο, ἀγάλια τὸν ξυπνᾶ κι ἀργὰ τὸν ἀνασταίνει,
 κι ἀκόμα δὲ μορεῖς νὰ πῆς πῶς ξύπνησε, μὰ μήτε
 «Κοιμᾶται πιὰ» μορεῖς νὰ πῆς γιὰ τὸ μαρμαρωμένο.
 Ὁϊμέ! μισόξυπνος· κι αὐτὸ τὸ μισοξύπνημά του
 κάποια φαρμάκια τοῦ θυμᾶ, καὶ τᾶθλια καὶ τὰ μαῦρα
 ποῦ ἐδῶ στῆ γῆ μας τυραγνᾶν ἀντάμα θεοὺς καὶ ἀνθρώπους.
 Γιατὶ κι ἂν εἶναι ἀπ' τοὺς θνητοὺς οἱ ἀθάνατοι πιὸ ἀπάνου,
 εἶναι κι ἀπ' ἔλους τοὺς θεοὺς — τὸ ξέρουμε — πιὸ ἀπάνου,
 (Τὸ εἶπε κ' ἡ Μοῦσα ἢ τραγική, βασίλισσα στὶς Μοῦσες,
 κ' ἔσταξες, λόγε δλόπικρε, στῆς γλύκας τὴν πατρίδα).
 εἶναι κι ἀπ' ἔλους τοὺς θεοὺς — τὸ ξέρουμε — πιὸ ἀπάνου,
 μὰ δύναμη εἶναι, καὶ θεῶν κατρακυλήτρα· ἡ Μοῖρα.
 Ὅμως τὸ τέτοιο τάραμα, τὸ τέτοιο θάμπωμα ὅμως,
 τὸ τέτοιο μισοξύπνημα γιὰ νὰ τὸ νοιώσης, πρέπει
 νὰ μὴ βαραίνῃ τὸ εἶναι σου μὰ σάρκα σὰν τὰνθρώπου.
 Μόνο κι ἂν κάπου ἐδῶ γλιστρᾶν ψυχές ἀπὸ τὸ σῶμα
 πιὰ γλυτωμένες, πνέματα κι ἂν κάπου ἐδῶ διαβαίνουν,
 ἀγγέλοι κάπου ἐδῶ ἂν πετᾶν, — μονάχα ἐσεῖς, ὦ ἀγγέλοι,
 ὦ πνέματα, ὦ ψυχές, κ' ἐσεῖς, τελώνια τοῦ πελάγου,
 καὶ τῆς στεριᾶς ἀγερικὰ καὶ ξωτικὰ τοῦ κόσμου

κι ἔλα τὰλαφροῦσκιωτα, τᾶγια τῶν θρήσκων ἔλων,
 τῆς νέας λατρείας τὰσκητικὰ καὶ τᾶύλα, ἔσεις οἱ ἀρχαῖοι
 θεοὶ οἱ διωγμένοι,—(βρικολάκοι γίναν καὶ δαιμόνοι
 οἱ ἀρχαῖοι θεοί, κι ἀπ' τοὺς βωμοὺς κι ἀπ' τὰ ἱερά τριγυρο
 λυπητερά νυχτοπετᾶν καὶ νυχτοπαραδέρνουν
 πάντα στή γῆ τοῦ φυτρωμοῦ καὶ τοῦ μεγαλωμοῦ τους
 καὶ παίρνουν ἄλλα πρόσωπα κι ὄνόματ' ἄλλα παίρνουν
 κι ἄφαντοι κάτου ἀπ' ἔλα αὐτὰ καὶ ἀσάλευτοι, γυρεούν
 ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς πιστοὺς ἴδια λατρεία, πὸν νᾶχη
 μονάχα ἀλλοιώτικο ὄνομα, καὶ λὲν οἱ ἀποδιωγμένοι:
 —"Ὅσο κι ἂν εἴστε χριστιανοί, πάντα εἴστε εἰδωλολάτρες!—)
 Μονάχα ἔσεις, πνοὲς κι αὐτοῦ καὶ τᾶλλουνοῦ τοῦ κόσμου,
 μπορεῖτε νὰ τὸ νοιώσετε κι ἀγνάντια νὰ τὸ διῆτε
 τὸ θάμπος καὶ τὸ τάραμα τοῦ στοιχιωμένου κόσμου.
 Ἔτσι ἡ ματιὰ καμιὰ φορὰ κ' ἔτσι ταῦτι κάποια ὥρα
 τᾶρπάξουν, ἔσο σιγαλὸ καὶ λιγοστὸ κι ἂν εἶναι,
 τὸ σάλεμα στή θάλασσα, τὸ φύσημα στὸ λόγγο,
 κι ἂς δεῖχνει πὼς τὴν κάρφωσε τὴν πλάση κάποιο χέρι.

Σ' ἔλα τὰ πλέρια σήμερα καὶ τὰ καλοκομμένα,
 εἴτε τῆς τέχνης θάματα καὶ εἴτε θωριὲς τῆς πλάσης,
 πὸν ἀμέσως ξεδιαλύνεις τα κ' εὐκολα τὰ γνωρίζεις,
 κι ἂν χέρι ἀπλώσης πρὸς αὐτὰ, πιστεύεις πὼς θὰ ταῦρης
 ἔλα στὸ χέρι σου μπροστὰ γιὰ ψάξιμο ἢ γιὰ χἀίδιο,—
 κάτου μακριά, χαράζοντας θαμπὰ στὰ μάτια ἀκόμα,
 βγαλμένο ἀπὸ τὰ διάσελα τοῦ Κιθαιρώνα, πέρα
 πρὸς τὴ Λεψίνα, στὰ πλατιὰ τοῦ δρόμου πὸν ὀδηγοῦσε
 τὴ λιτανεῖα τὴ μυστικὴ πρὸς τῆς Σοφίας τὴν πόλη,
 κάτι σὰν κουρνιαχτός, γιὰ κόϊτα! κάτι σὰ θολοῦρα,
 ἔλο τραβᾷ κι ἀσκώνεται κι ἔλο καὶ μεγαλώνει
 καὶ μέσα στᾶσπρο τοῦ φωτὸς κι ἔλο πιὸ μαῦρο δεῖχνει

καὶ πότε εἶν' ἀπὸ σύγνεφα κοπάδι, πότε δάσος,
καὶ πότε ἀστράφτει, καὶ ἢ βροντὴ προσμένεις νὰ βροντήσῃ
καὶ πότε εἶναι τὸ γυάλισμα μιᾶς λίμνης, καὶ σιμώνει,
κ' εἶναι περπάτημα στρατοῦ κι ἀρμάτων εἶναι λάμψη.

*

Καὶ ὁ Βράχος ὁ ξαγναντευτῆς κι ὁ ἀνταριασμένος Βράχος
ρωτᾷ καὶ συλλογίζεται, κι ἔλα τὰ χίλια μύρια
στόματ' ἀνοίγει καὶ μιλαῖ, κ' εἶναι τὸ μίλημά του
σὰν πρωτοβούισμα τῆς ζωῆς στὸ χάραμα τῆς μέρας :

- Τῆς Ρώμης αὐτοκράτορας, ἀπόστολος τοῦ Λόγου,
προφήτης τοῦ Ἡλίου ὀλόστερνος, καὶ ὁ πρῶτος μέσ' στοὺς πρῶτους,
μῆνα στρατάρχης νικητῆς ὁ Παραδάτης φτάνει
τοὺς γκρεμισμένους μου βωμοὺς νὰ τοὺς ξαναστηλώσῃ
καὶ μὴ μοῦ φέρνει ἕ λυτρωτῆς γιὰ νὰ τὰ ξαναστήσῃ
κι αὐτά, κι αὐτῶν ξεσκλαβωτῆς σ' ἀνατολὴ καὶ δύση,
ἀπὸ κουρσάρων κάτεργα κι ἀπὸ ληστάδων χέρια,
καὶ τὰ ξενιτεμένα μου τὰ μάρμαρα καὶ σπλάχνα ;
Βάρβαρος μέσ' στοὺς βάρβαρους, μ' ἔλα τὰ καταφρόνια
στῆς πέτρας τὰ ὀλοζώντανα, στοῦ νοῦ τὰ θάνατα ἔλα,
ξανάρχεται ὁ Ἀλάριχος ; Μὴν ἀπ' τὰ παραπόλια
τῆς Ἀττικῆς, ποῦ ἢ γέριχη τὰ ἱσκιώνει ἐλιὰ καὶ πάντα,
—πάντα ἱσκιωμά σας εἶν' ἢ ἐλιὰ καὶ μ' ἔλα τὰ λιοπύρια,—
σώστης χαράζει καὶ ὀρθωτῆς γονατισμένου κόσμου
καὶ πάλε ὁ Δέξιππος, τῆς γῆς αὐτῆς τὸ στερνοπαίδι,
τὸ Γόθο καὶ τὸν Ἑρουλο νὰ μπλέξῃ στὰ καρτέρια,
πάντα Ἀθηναῖος, καὶ τοῦ σπαθιοῦ πιστὸς καὶ τῆς ἰδέας,
ποῦ φάνηκε ὅπως φαίνεται σὲ μιὰ καμένη χώρα
ἀπὸ βουλκάνικη φωτιὰ μιὰ φλέβα κρῦο νεράκι ;—

Κι ὁ Βράχος ὁ ξαγναντευτῆς κι ὁ στοιχωμένος Βράχος

βογγᾶ καὶ συλλογίζεται κι ὄλα τὰ χίλια μύρια
στόματ' ἀνοίγει καὶ μιλά, κ' εἶναι τὸ μίλημά του
σὰ μάννας ἀναφυλλητὸ στὴν κάσσα τὰκριβοῦ της.

- 'Οἰμέ! τὸ κάμα εἶναι πλατὺ καὶ τὸ νερὸ μιὰ στάλα
κι ὁ λυτρωμὸς μιὰν ἀστραφὰ κι ὄνειρο τάντιστύλι.
'Ἐσ' εἶσαι ἡ γῆ ποὺ οἱ μέλισσες βυζάζανε τὸ μέλι
μέσ' ἀπ' τοῦ θείου σου τοῦ Σοφοῦ τὰ δλανθισμένα χεῖλια;
Σ' ἐσένα δυὸ τοῦ δρόμου σου καὶ τοῦ μεγαλωμοῦ σου
λύχνοι, ἀπὸ χέρια ἀκάμωτοι, μαλαματένιοι φέγγαν,
ὦ γῆ, κι ὁ θεῖος σου ὁ Σοφὸς τὸν ἀναψε γιὰ σένα
τὸν ἕνα, τὸν ἀνέβασε κορφῇ σὲ μέγα κιόνι
νὰ εἶναι τὸ φέγγος του ἄσθυστο κ' ἐσὺ οὐρανός του νὰ εἶσαι.
Τὸν ἄλλο ἢ πάνοπλη θεὰ ἢ φυλάχτρα σου ἢ παρθένα
μέσ' στὸν πανώριο της ναὸ τὸν κρέμασε γιὰ σένα
κι αὐτόν, ὅμοια ἀθασίλευτο· κι ὅμοια σοῦ φωτολάμπαν.
Κι ὁ πρῶτος λύχνος ἔφεγγε στὸ σκύψιμο τοῦ νοῦ σου
πρὸς τῆς μελέτης τὰ βαθιά, πρὸς τὰ τρανὰ τῆς γνώσης
ποὺ στέκεται ἡ στοχαστικὴ Σοφία κοσμονοήτρα.
Κι ὁ λύχνος ὁ ἄλλος ἔφεγγε στὸ ἀνέβα τῆς καρδιάς σου
πρὸς τὴ Σοφία Ἐνέργεια, τῆς ἀντρεισύνης ποὺ εἶναι
μάννα κ' εἶναι τοῦ πόλεμου θάλασσα καὶ δὲ στέκει.
Δυὸ λύχνοι, καὶ δὲν ξάνοιγες καὶ ποιῶ τὸ φῶς πῶς μέγα,
δυὸ ἀστέρια, κι ἀπὸ φῶς διπλὸ κρεμότανε ἡ ζωὴ σου.
Κι ὁ πρῶτος λύχνος ἔσβυσε κι ὁ λύχνος πάει κι ὁ ἄλλος,
καὶ σὰν κουφάρι ἀκέφαλο στέκει τὸ μέγα κιόνι,
καὶ πιάνει θελοκρέμαστος τώρα ἕνας τρίτος λύχνος
ἄλλης λατρείας, τῆς ἀνομης ξένης Ὀβριάς, τὸν τόπο
τοῦ πρωτινοῦ. Ὁ θεῖος Σοφὸς πεθαίνει, ἀκκληρὸς πάει
κι ἀπ' τὸν πανώριο της ναὸ ἢ φυλάχτρα σου ἢ παρθένα
κι ἀγύριστη κι ἀνεύρετη πάει κ' ἡ θεὰ σου, πάει.

Κι ὄλα ἀρνηθήκανε κ' ἐσὲ κι ὄλων ἐσ' εἶσαι ἀρνήτρα,
 κι ὄλοι διωχτήκαν ἀπὸ σέ, κι ὄιμέ! στερνοὶ καὶ κείνοι
 οἱ τελευταῖοι φιλόσοφοι κ' οἱ ἑφτά, δικά σου σπλάχνα,
 ἀστενικὰ ἀποκόμματα, μιὰ μέρα, νά! φευγάτοι
 μὲ τοῦ καιροῦ τὴν ἀλλαγὴ στὸ βασιλιᾶ τὸν Πέρση,
 (Γῆ, ποῦ τὸν Ξέρξη χάλασες, κ' ἔπλασες τὸν Αἰσχύλο!)
 οἱ τελευταῖοι φιλόσοφοι κ' οἱ ἑφτά, δικά σου σπλάχνα,
 μέσ' στοὺς Περσιάνους, τὰ παιδιὰ τοῦ περσοφάγου κόσμου,
 ζητιάνοι μιᾶς φτωχογωνιάς ναὸ γιὰ νὰ τὴν κάμουν,
 γιὰτὶ καὶ μῆτε μιὰ γωνιά δὲ βρῖσκαν πιά ἐδῶ πέρα
 νὰ τήνε κάμουν ἐκκλησιὰ καὶ μέσα της νὰ στήσουν
 τὸ γκρεμισμένο τὸ εἶδωλο, ποῦ πήρανε μαζί τους,
 καὶ ποῦ Σοφία τὸ κράζανε, πιστεύοντας πὺς εἶναι
 μιὰ Ἑλλάδα ἀγέραστη τὸ ξόβανο τᾶθλιο τὸ σωμένο.—

Κι ὁ Βράχος ὁ ξαγναντευτῆς κι ὁ ἀνταριασμένος Βράχος
 ρωτᾶ καὶ συλλογίζεται κι ὄλα τὰ χίλια μύρια
 στόματ' ἀνοίγει καὶ μιλᾷ κ' εἶναι τὸ μίλημά του,
 σὰν τὸ τριγωνοχάλαζο ποῦ δέρνει τὸ χωράφι:

—Μήπως γυρίζουνε ξανά, καθὼς γυρίσαν τότε,
 κι ἀπὸ τὸν Ἴσκιο ἀποδιωγμένοι τοῦ Περσιάνου ρήγα,
 ξένοι καὶ μέσ' στὴν ξενιτιά, καὶ στὴν πατρίδα ξένοι,
 οἱ τελευταῖοι φιλόσοφοι, τρεμόσβυσμα μιᾶς πούλιας,
 νὰ κλείσουνε τὰ μάτια τους κάτου ἀπὸ μέ, τὴν πόρτα
 ποῦ τοὺς βαστῶ τοῦ κάστρου μου κλειδομανταλωμένη,
 γιὰτὶ ὄρφανὸς τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς ἄλλης εἶμαι δούλος;
 Ἡ μὴ ἢ Κυρὰ ποῦ χάθηκε καὶ ποῦ κανεὶς δὲν ξέρει
 ἂν ἐσβυσε, ἂν ξανάζησε, ἢ ἂν ἤυρε μιὰ γιὰ πάντα
 μνηῆμα ἢ καινούριους οὐρανούς, μὴν ἢ Κυρὰ ἢ μεγάλη
 γυρίζει πρὸς τὸ θρόνο της τὸν πρωτινὸ στὸ Κάστρο

καὶ τὸ κοντάρι τῆς βαστᾶ, βαστᾶ καὶ τὴ δουλεύτρα
 ποὺ πάντα εἶν' ἀπὸ πίσω τῆς καὶ ποὺ τὴ λένε Νίκη,
 στὸ φτερωμένο τὸ ἄρμα τῆς ποὺ πνέει, ψυχὴ καὶ κεῖνο,
 καὶ τὴν ἀρματωσιὰ φορεῖ τὴ χρυσελεφαντένια,
 κ' ἡ σάρκα εἶν' ἀπὸ χάλκωμα κ' εἶναι ἀπὸ νοῦ τὸ ψῆλος,
 κ' ἦρθε νὰ σύρῃ τὸ σεμνὸ χορὸ ποὺ θὰ μᾶς κάμῃ
 ἐμένανε Ὀλυμπο ξανά, κ' ἐσέ, ἔρμη χώρα, κόσμο; —

Κι ὁ Βράχος ὁ ξαγναντευτῆς κι ὁ ἀνταριαστῆς ὁ Βράχος
 ρωτᾶ καὶ συλλογίζεται κι ἔλα τὰ χίλια μύρια
 στόματ' ἀνοίγει καὶ μιλά κ' εἶναι τὸ μίλημά του,
 σὰ νὰ περνᾶν ἀπὸ ψηλὰ κρᾶζοντας ἀγριοπούλια.

— Ἡ μὴν ἀπὸ τὸ Δούναβη κι ἀπὸ τὸ μακρυσμένο
 τὸ Βόλγα κι ἀπ' τὰ δασερά βράχια τοῦ Βορυστένη
 κι ἀπ' τὰ βαθιὰ τῆς Βαλτικῆς κι ἀπ' τᾶχανα τῆς στέππας
 πυκνότεροι ξεκίνησαν καὶ ξανακατεβαίνουν
 πάρδοι καὶ ἀκρίδες οἱ λαοί, Σλάβοι, Οὔνοι, Ταυροσκύθες,
 καμιάς πατρίδας καὶ φυλῆς νὰ μὴν ἀφήκῃ σπόρο
 σὲ δύση καὶ σ' ἀνατολὴ τὸ ξαναγύρισμά τους;

Ἡ μήπως ξαναουρλιάζοντας οἱ ρασοφόροι λύκοι
 ἀπὸ μιὰ πείνα ἀσκητικὴ καὶ μυστικὴ μιὰ λύσσα
 φέρνονται καταπάνω μου, στὸν κόσμο ἐδῶ ποὺ ἀκόμα
 ζῆ μὲ τὴ ζήση τοῦ θεικοῦ, πανόμορφα πλασμένους,
 σημάδι τοῦ κατατρεμοῦ, μὰ πάντα ὀρθὸς καὶ νέος,
 ἥσυχος κι ἀκατάδεχτος, τὸν κόσμο αὐτὸ γιὰ πάντα
 μὲ μιὰ χτυπιὰ, σ' ἓνα γκρεμὸ νὰ τὸν κατρακυλήσῃ; —

Κι ὁ Βράχος ὁ ξαγναντευτῆς καὶ τὸ στοιχὶ καὶ ὁ Βράχος
 ξανά ἀγναντεύει καὶ ξανά ἀνταριάζεται καὶ μ' ἔλα
 τὰ χίλια μύρια στόματα ξεσπᾶ, κ' ἡ γλώσσα του εἶναι
 σὰ χτύπημα ἀπὸ νάκαρο, σὰν ἀπὸ κέρατο ἦχος.

—Βλέπω εἶναι πάτημα στρατοῦ βλέπω, εἶναι λάμψη ἀρμάτων. Σταυροὶ κι αἰτοὶ καὶ λάβαρα καὶ λόγχες καὶ σκουτάρια, κι ἀπὸ τὸ σύγγεφο θεὸς ὀμηρικὸς δὲ βγαίνει.

Τὸ σύγγεφο εἶναι κουρνιαχτός, πόδια πεζῶν καὶ ἀλόγων τὸ ὑφαίνουν, ἔλο ὑψώνεται κι ἀριεῖει καὶ πυκνώνει κι ἄντρες τυλίγει καὶ στοῦ ἡλιοῦ τὸ τρύπημα φεγγρίζει. Χίλιωνε δρόμων ὁ Ἴδρωτας σταλάζει ἀπ' τὰ κορμιά τους, μέσ' στὶς ματιές τους οἱ φωτιές χίλιων πολέμων καίνε, δυσκολομέτρητος λαὸς καὶ ἀπόκοτος, καὶ δείχνει πὼς δὲν ὄρμα πρὸς τὰ γραφτὰ ξολοθρεμῶν κ' αἰμάτων, μὰ φτάνει ἐδῶ χαρούμενα καὶ πομπικὰ πρὸς κάποιο θρησκευτικὸ προσκύνημα καὶ μέγα πανηγύρι, καὶ τρέμει καὶ βουλιάζει ἡ γῆ, καθὼς πατᾶ. Καὶ βλέπω...

Ἐδηγητὴς τοῦ ἀλύγιστος γίγαντας καθαλλάρης, καὶ ξεχωρίζει ἀνάμεσα σὲ ἔλους, καὶ κοστίζει, ἕνας, γιὰ ἔλους. Πέστε μου, γῦρο οὐρανοὶ καὶ κόσμοι, ποιοὺς εἶν' ὁ μέγας καὶ ἀπὸ ποῦ; Βασιλικὰ ἡ στολή του.

Κι ἄλλοι στὸ πλάϊ του σὰν αὐτὸς βασιλικὰ ντυμένοι, μὰ τὴ μεγαλοσύνη του δὲν τὴ φορεῖ κανένας· γῦρο πολλοὶ βασιλικοί, μὰ ὁ βασιλιάς εἶν' ἕνας.

Ἀρχοντικὰ εἶν' ἡ ὄψη του καὶ τῆς ψυχῆς του εἰκόνα, λάμπ' ἡ χαρὰ στὰ μάτια του, κ' εἶναι τὸ κοίταμά τους ἴσο, καθάριο, καὶ χτυπᾶ, καὶ μέσα τους δὲ στέκει τὸ κρύψιμο τοῦ πονηροῦ, τὸ θόλωμα τοῦ χαίνου, καὶ σεῖ τὸ γέλιο του πλατὺ κι ἔλο τὰδρό του σώμα, καὶ μέσ' ἀπὸ τοῦ ξάστερου μέτωπου τὴν καμάρα κυβερνητῆς ὁ Στοχασμός, κριτῆς ἡ Περηφάνια· κ' εἶναι φεγγαροπρόσωπος, κι ὁ καλοστυλωμένος λαιμός του ὁμορφοκάθεται στοὺς ὦμους· καὶ εἶναι πύργος χορταριασμένος, καὶ δασὰ στὸ πρόσωπό του ἡ τρίχα, κύκλος τὰ γένεια του πυκνὸς ἀσημοχρυσωμένος,

και κάθε πού θυμού σεισμός τή σκέψη του ταράζει
 τὸ χέρι ὑψώνεται σ' αὐτὰ μὲ βιὰ και τὰ φουχτώνει,
 σὰ νὰ ζητᾷ παλαίθοντας νὰ κρατηθῆ ἀπὸ κάπου.
 Τὸ στήθος του τετράγωνο κοντρί, και τὸ κορμί του,
 τὸ βλέπω ἐγώ, δὲν ἔγινε γιὰ πεζοδρόμου στρατές.
 Τέτοιο κορμί, γιὰ τὸ ρυθμὸ και τὴν ὀρμὴ τοῦ ἀλόγου.
 Στάλογο ἀπάνου, ἀσύγκριτος, και, καθαλλάρης, ἕνας.
 Στὴ σέλλα ἀπάνου ριζωτὸς και σὰν ἐμένα ὠραῖος,
 ἀρχαῖος, και σὰν πελεκητὸς ἀπὸ 'να πλάστη πού ἔλο
 τὸ ψῆλος χύνει ἀμέτρητο στὸ μετρημένο του ἔργο.
 Στὰ κατηφόρια ὀλόισος και στὰνηφόρια ὀλόρθος,
 ὁ ἴδιος πάντα γιὰ ὑψωθῆ γιὰ κατεβῆ μὲ τάτι,
 και ἀργοπατώντας, τρέχοντας, ὀρμώντας, ἴδιος πάντα,
 και ἔλο σὰ νὰγωνίζεται μὲ κείνο νὰ πετάξῃ.
 Αὐτὸς δὲν εἶν' ὁ 'Αλάριχος, ὁ Δέξιππος δὲν εἶναι,
 τὸνειρευτὸ πεφτάστερο τοῦ Παραδάτη μήτε
 μήτε ποτάμι σκυθικὸ. Γιωματὸς γνώμη, και ἔλος
 ἕνας γρανίτης, και ἡ φυλὴ του εὐγενικιά, και δείχνει
 σὰ συγγενάδι μακρινὸ δικό μας, και δὲν ἔχει
 τίποτε πού νὰ τότε πῆς στερνοῦ φιλόσοφου ἴσκιο
 μὲ τὴ βουλή τὴν ἄβουλη, στὰ μνήματα γυρμένο.
 Πέστε μου, γῦρο μου οὐρανοὶ και κόσμοι ἐσεῖς γραμμένοι,
 ἐσεῖς, ἀσφόδελοι χλωμοὶ και σάμπως καρφωμένοι,
 ἔξω ἀπὸ τούτη τὴ ζωὴ, σ' ἐνὸς ὀνειροῦ σκέψη,
 κ' ἐσεῖς, ἐλιές πού παίζετε στὰ φύλλα σας ἀπάνου
 τὰσήμια τῆς ἀνατολῆς, τῆς μέρας τὰ ζαφεῖρια·
 κ' ἐσεῖς, γυμνὰ πλατώματα και ἀγέρινοι ὄχτοι, πέτρες,
 και ἰωνικά μαγιαπριλα και δωρικὲς μετόπες,
 πέστε μου, γῦρο μου οὐρανοὶ και κόσμοι ἐσεῖς, ποιὸς εἶναι;
 Κι ἂν, οὐρανοὶ και κόσμοι ἐσεῖς, δὲ μοῦ μιλάτε, ἀφήστε,
 ἀφήστε Ὀλύμπιο νὰ τὸν πῶ, νὰ κράξω: «'Εσ' εἶσαι, ὁ 'Αρης!»

Νὰ κράξω: «Ὁ Ἄρης εἰς' ἐσὺ, κι ἄς ἔρχεσαι ἀπὸ τόπους
ἄγριους καὶ ξένους, βάρβαρος κι ἄς δείχνεσαι· δὲν εἶσαι.
Χίλιωνε δρόμων ὁ ἔρωτας σταλάζει ἀπ' τὸ κορμί σου,
χίλιων πολέμων οἱ φωτιές μέσ' στὶς ματιές σου καίνε,
κι ἄς ἄλλαξες κι ἄς ἔρχεσαι μ' ἄλλο ὄνομα, κι ἄς πῆρες
γλώσσα ἄλλη, πολεμόχαρε. Σὲ μάντεψα· ἦρθες, ὁ Ἄρης.
Ὁ Ἄρης εἶσαι κ' ἔρχεσαι καὶ κλείς μέσ' στὴν καρδιά σου
μὲ μιὰ καινούρια δύναμη τὴν ἴδια τὴν Ἑλλάδα
κι ἀκόμα πιὸ βαθύτερα κρατᾶς μέσ' στὴν καρδιά σου
τὴ σαΐτιά τοῦ ἔρωτα ποὺ καίει καὶ ποὺ σὲ σπρώχνει
στὴν Ἀφροδίτη. Πόθησες τὴν Ἀφροδίτη. Σοῦ εἶπαν:
—Ἡ Ἀφροδίτη κάθεται στὸ Βράχο τοῦτο.—Και ἦρθες.—

ΛΟΓΟΣ ΟΓΔΟΟΣ

Μὰ ἡ Ἄφροδίτη μάρμαρο, φάντασμα ἢ Κόρη. Βράχε,
φόβος κρυερὸς καὶ μυστικὸς δένει τὸ μίλημά σου
κι ὄσους ἀπάνου σου κρατᾶς θεοὺς καὶ ἡρώους, κ' ἐκείνοι
φαντάσματα καὶ μάρμαρα.

Καὶ κάποιος λόγος τὸ εἶπε
τριγυριστής, παραδοτὸς ἀπὸ καιρὸ τοῦ κόσμου,
πὼς κάποιο ἡλιοβασίλεμα φερτὸς ἀπὸ τὴν Ἐάνθο
τὴν ἱερῇ τοῦ Ἀπόλλωνα κι ἀπὸ τὴν Ἀλεξάντρα,
στῆς Κόρης ἔφτασε τὴ γῆ, κι ἀφοῦ ἤπια ἀπὸ τὴ βρύση,
ποῦ τὸ Σωκράτη πότιζε καὶ τοῦ Σωκράτη βρύση
κι ἀκόμα ὡς τώρα κράζεται, ἀνέβηκε σ' ἐσένα,
τῆς Πρόμαχος προσκυνητῆς καὶ τῆς Παρθένος μύστης,
ὁ Λύκιος Πρόκλος, ὁ στερνὸς τῶν ἐθνικῶν προφήτης,
ἔτσι ὁμορφος, ποῦ θύμιζε τὸ θεὸ τῆς μέρας, ὅταν
ἦρθε καὶ ζοῦσε κάτω ἐδῶ, τοῦ βασιλιᾶ βοσκάρης.
Μὰ ἤυρε τὸ κάστρο σου κλειστὸ κι ἀπόξω βαρδιατόρους.
"Ὅλα στεγνά, τριγῦρο ἐρμιά, μήτε ψυχὴ, μήτε ἦχος.
Καὶ τὰ λελέκια μοναχὰ τὰ φωλιασμένα ἀπάνου
στοὺς ρημασμένους τοὺς ναοὺς, μέσ' ἀπὸ τῆς φωλιῆς τους
ξυπνώντας, μ' ἓνα ξάφνιασμα, τότε ρωτᾶν: — Ποιὸς εἶσαι,
Ἐένη, ποῦθ' ἔρχεσαι, ποῦ πᾶς; — Παράξενα πουλιὰ εἶστε,
ἀπὸ τὴν Ἐάνθο τὴν ἱερῇ κι ἀπὸ τὴν Ἀλεξάντρα,
Χαλδαῖος, ἔρχομαι, Ὀρφικὸς, καὶ πάω πρὸς τὴν Παλλάδα,
προσκυνητῆς ἀθόλωτος, μὲ τῆς ψυχῆς τὰ μάτια,

τριπλὸς ἐγώ, τῆς Ἀθηναῖς καὶ τῆς Ἀθήνας, καὶ ὄλου
τοῦ κόσμου ἐγώ, φιλόσοφος, ποιητής, ἱεροφάντης. —

— Ξένη, ἡ Παλλάδα σου διωγμένη ἀπὸ μιᾶ δέσποινα ἄλλη,
μοναχική, ξαρμάτωτη, καὶ ἀπάνου ἐδῶ ἀρασμένη
μακριάθε, ἀνέγγιχτη, ἄχαρη, καὶ σὰν πνιμένη μέσα
σ' ἕνα φακιόλι κόκκινο, σ' ἕνα μαντί γεράνιο,
χωρὶς κοντάρι καὶ σκουτάρι, οὐδὲ γοργόνειο σσιάχτρο,
μ' ἕνα παιδί στὴν ἀγκαλιά, τὸ χέρι στὴν καρδιά της,
μιὰ σιταράτη, μιὰ γλυκειά, μιὰ ταπεινή, σὰ χήρα,
σὰν κουρασμένη, σὰ φτωχιά, σὰν ἔρμη, σὰν κλαυμένη
μηδὲ κοντή, μηδὲ ψηλή, μὰ σὰ νὰ βρίσκεται ὄλο
σὲ ψήλωμα, πὺξ ξετυλιέται ἀγάλια ἀγάλια, θάμα.
Μόνο ἄπλωνε τὸ χέρι της κι ὄλοι μπροστά της πέφταν,
καὶ κάτου ἀπὸ τὸ χέρι της γονατιστοὶ λυγίζαν.
Μόνο ἡ ματιά της κοίταζε· κάτου ἀπὸ τὴ ματιά της
μάρμαρα, ἀνθρώποι καὶ θεοί, ραγίζανε καὶ λιώναν. —

Σιωπηλὰ ὁ προφήτης φεύγει, πάει συλλογισμένα.
Χτισμένο τὸ σπιτάκι του στοῦ Βράχου τὰ ποδάρια.
Ἀπὸ τὸ παραθύρι του ξανοίγεται ἡ ἀθηναία
πλάση, ἀπὸ δῶ οἱ λευκοὶ ναοὶ κι ἀπὸ κεῖ πέρα ὁ κόσμος
ὁ λιόφυτος, μαυριδερός, τὸ πέλαο παραπέρα·
κι ἀπάνου ἀπὸ τὸ μαύρισμα τοῦ κάμπου τὸ φεγγάρι
κι ἀπάνου ἀπ' τὰ σαρωνικὰ νερὰ κι ἀπὸ τὰ σπίτια
κι ἀπάνου ἀπὸ τὰ μάρμαρα λάμπει· καὶ ἡ λαμπεράδα
του ὀλόχυτη λυπητερὴ καὶ σὰν δνειρεμένη,
στερνὴ φορὰ σὰ νᾶλαμπε στῆς ἀρχοντιάς τὴ χώρα.
Πρόκλε, στὸ σπίτι. Ὀλονυχτιά. Τὸν ἔσφιγγε ἡ ξαγρῦπνια,
τὸν ἔδερνε ἡ καταδρομή, τὸν κράταγε ἡ μελέτη.
Μεσάνυχτα. Ξάφνου χτυπᾶν. Αὐτιάζεται. — Ποιὸς εἶναι; —

Γρικᾶ. Φωνῆς τρεμούλιασμα.— Συγύρισε τὸ σπίτι.
Δέξου την. Ἔρχεται ἡ Κυρά. Θέλει σ' ἐσε' νὰ μείνη!—

—Δὲν ἔχω πῶς νὰ πορευτῶ καὶ ποῦ νὰ ξενυχτίσω.
Βάλε μ' ἐδῶ, νὰ γύρω ἐδῶ, ταχιά, σὰν ξημερώση,
νὰ φύγω μὲ τοὺς γέρανους καὶ μὲ τὰ χελιδόνια.
Διωγμένη ἀπὸ τὴν πλάση μου. Παράνομη καὶ ξένη
στὸ θρόνο μου καὶ σταγαθᾶ. Κι ἀνόητα καθὼς ἦρθε,
κ' ἔτσι κλιτὰ κ' ἔτσι σβυστά, τί κακομάγισσα, ἀκου!
Πῶς ἄλλαξε! Πῶς τράνεψε! Πῶς πῆρε τὴ θωριά μου,
τῶνομα, τὸν ἀέρα μου κι ὄλη τὴ λεβεντιά μου!
Μ' ἄρματα δὲ μὲ νίκησε. Μὰ ἡ ὄψη της τσακίζει,
κι ὁ δαίμονας ὁ κρεμαστὸς παιδὶ στὴν ἀγκαλιά της.
Ἀνάθεμα τὰ μάτια της! Ποιὸς θὰ τὰ ζωγραφίσῃ;
Τῶν Ὀλυμπῶν τὸ τράντασμα, ἡ νικήτρα τῶν Τιτάνων,
τῶν Ἀχιλλέηδων ἡ ψυχὴ, τοῦ Λόγου ἡ βρυσομάννα,
κοίτα με, χαλκοπράσινη. Στὰ ἔρημα τὰ ξένα.
Μεσ' στοὺς Κιμμέριους πάω νὰ βρῶ, στοὺς Λαιστρυγόνες μέσα
καταφυγὴ, συντρόφισσα θὰ ζήσω μὲ τὸ Σκύθη,
καὶ μὲ τοὺς Σκυλοκέφαλους θὰ πλέξω ἀγάπες, θὰ εἶναι
πιὸ λίγο δίγνωμοι, καὶ πιὸ πιστοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.
Καὶ κουκουδάγια θὰ βρεθῶ ξανά κι ὄλο θὰ σκούζω
στῆς νύχτας τὸ τρεμούλιασμα ἀπάνου ἀπὸ ρημάδια.—

Καὶ γαληνός, καὶ σάμπως πιὸ κι ἀπὸ τὴ θέαινα θεῖος,
Ἀνθρωπε, λόγια μέσα σου βρῆκες βαθιά· τῆς εἶπες :

—Κυρά, τὸ σπίτι μου ἔτοιμο πάντα γιὰ σέ· κι ἀκόμα,
κι ἀχάλαστο κι ἀσύγκριτο, σπίτι ἄλλο· νὰ ἡ ψυχὴ μου.
Σήμερα ὁ τάφος σου, αὔριο τὸ κάστρο σου· ἡ ψυχὴ μου.
Καὶ θὰ σὲ κλείσω, μέσα μου θὰ ζῆς, ἀθάνατη εἶσαι,

μὰ καὶ ἡ ψυχὴ μου ἀθάνατη, πνοῦλα τῆς πνοῆς σου.
 Καὶ θὰ ξανᾶρθῃ κ' ἡ ὥρα σου καὶ ἀπὸ μέσα μου θάβῃ
 πὼς βγαίνει ἀπὸ τὴ διάπλατα ξάφνου ἀνοιγμένη πόρτα
 τοῦ παλατιοῦ τῆς ρήγισσα μὲ τοὺς μεγαλοσιάνους
 ὄλους δειγμένη πομπικὰ, θάμπωμα μπρὸς στὰ μάτια.
 Κι ὁ κόσμος, ἀπὸ σὲ ἀρφανός, θὰ σὲ ξαναποχτήσῃ
 μὲ νιάτα πιδ δυναμερὰ καὶ πιδ ξανανιωμένα.
 Σὲ παίρνει τὸ σεργούνιασμα, θάνατος δὲ σὲ παίρνει·
 τοῦ περασμένου ἢ Δέσποινα καὶ τοῦ μελλομένου εἶσαι.—

Ἔτσι μεσ' στὸ σπιτάκι του,—ναός, πού τότε ὑψώθη
 ναός ἀπάνου ἀπὸ ναούς, ὀλην τὴν ὥρα ὀμπρὸς τῆς,
 ξενυχτιστής, προσκυνητής, γονατιστός· ἐκεῖνος
 καὶ πλάϊ του σὰ γυναίκα, μιά, καὶ σὰν ἀμαδρυάδα,
 ἢ Ἀσκληπιγένεια πλάϊ του, κι αὐτὴ στερνὴ τῆς σκέψῃς
 προφήτισσα, τὸ ἰδεατὸ καμάρι του, ἢ γυναίκα,
 τριαντάφυλλο τῆς παρθενιάς καὶ κρίνο τῆς σοφίας.

Καὶ μὲ τὸ θαμποχάραμα ἀχνός ἢ θεὰ καὶ πάει.
 Καὶ πιά δὲν ξαναγύρισε. Κανεὶς δὲν τὴν ξαναείδε.

*

Μὰ ἐσύ, τοῦ τώρα δέσποινα, μπορεῖ τοῦ πάντα ἀφέντρα,
 Κυρὰ Χρυσοδαφνιώτισσα, μεγάλη σου εἶν' ἡ χάρη!

*

Κρατᾶνε τῆς Ἀνατολῆς ἀρίφνητες οἱ κέλλες,
 τῆς σάρκας καταφρονετές, ἀπαρνητές τοῦ κόσμου,
 τοὺς ταπεινοὺς καλόγερους, τοὺς ὄσιους ἐρημίτες,
 στὴν Παλαιστίνη, στὴ Συριά, στὸν Καππαδόκη, ἀπάνου
 στὸ Ἀγιοιορίτικο βουνό, τᾶπαρτο κάστρο, ὡς πέρα

στη Θηβαΐδα, τοῦ ἀσκητῆ πρωτόγονη πατρίδα.
 Καὶ μέσα σ' ἔλα, καὶ χτιστὸ σ' ἐνὸς γκρεμοῦ τὰ πλάγια,
 σάμπως κι αὐτὸ νὰ φύτρωσε πελώριο μὲ τὰ κέδρα,
 στῆς θάλασσας τὸ ξάγναντο, στοῦ ρουμανιοῦ τὸν ἴσκιο,
 τὸ μοναστήρι τὰκουστὸ τῆς Κεχαριτωμένης
 τὸν ἀναχωρητῆ κρατᾶ, τὰλλότριο πλᾶσμα, ποῦ εἶναι
 παίνεμα τῶν ἡσυχαστῶν, τιμὴ τῶν ἀσκητάδων,
 καὶ τῆ ζωὴ κάρφωσ' ἐκεῖ καὶ τήνε ζῆ, καὶ εἰν' ἔλη
 τραγοῦδι ἀπὸ μιὰ δέηση, κι ἀπὸ ἀλαλιὰν ἀρρώστια,
 κι ἀπὸ μιὰ τέχνη ἀνάβρυσμα, κ' ἡ ζωγραφιά εἰν' ἡ τέχνη.
 Τὸ μοναστήρι στὸ γκρεμό. Στὰ πόδια του μιὰ πλάση,
 κι ἔλα τὰ δέντρα τῆ γεννᾶν κι ἔλοι οἱ καρποὶ τῆ θρέφουν
 καὶ τὴν ποτίζουν ποταμιές κι ἀηδόνια τὴν κοιμίζουν
 γέρνει σὰν ὑποταχτικιά καὶ σὰ νὰ θέλῃ μὲ ἔλη
 τῆ γελαστὴ χλωράδα τῆς, ποῦ δὲν τῆς ἀπολείπει,
 χειμῶνες καὶ καλοκαιριές, τὰ πόδια νὰ φιλήσῃ
 τοῦ ἀγέλαστου μοναστηριοῦ. Τετράγωνο, ἕνας ὄγκος,
 τοῖχος τὸ κλεῖ κυκλώπικος, μεγάλ' ἡ αὐλὴ στῆ μέση,
 καὶ τὰ κελλιὰ ὀλοτρόγυρα τετράπατα, καὶ οἱ πύργοι
 ποῦ πὰν ἀπάνου ἀπ' τὰ κελλιὰ, καὶ στῆς αὐλῆς τῆ μέση
 ἡ τρουλλωτὴ ἐκκλησιά, κι αὐτὴ ὑψωμένη χρόνια τώρα
 ἀπὸ τὸ χτίστη χαριστῆ, ποῦ εἶτανε ρήγας, καὶ ἦρθε
 τὰ μάτια δακρυονόσταχτα νὰ κλείσῃ, χορτασμένα
 φῶς, δόξα, δύναμη, ζωὴ, πόλεμος, ἁμαρτίες.
 Στὰ κίονια τὰ καμαρωτά, στὰ θολοστέφανα ὕψη,
 στὰ βαθουλά καὶ στὰ πλατιά τῶν τοίχων, παντοῦ, μέσα
 στὸ Ἱερό, στὴν Τράπεζα τὴν Ἁγία, στὸ κιβούρι,
 κι ὅπου τὸ στόμα τοῦ πιστοῦ, καθὼς φιλεῖ, σπαράζει,
 σάμπως νὰ τῷγιξε ἄξαφνα τοῦ βιβλικοῦ προφήτη
 πυρὸ τὸ κάρβουνο ποῦ καίει, ποῦ καίει, καὶ καθαρίζει,
 κι ὅπου τὸ στόμα τοῦ πιστοῦ φιλεῖ κι ὅπου δὲ φτάνει

μάτι, γιομάτη κ' ἡ ἐκκλησιά καὶ πλουμιστὴ μὲ χίλιες εἰκόνες ποῦ μονότροπα κι ἀλύγιστα ἱστορίζουν, ἀπὸ τὸν Παντοκράτορα ὡς τοὺς ἁγίους μαρτύρους, τοῦ Ἰσραὴλ τὰ δράματα καὶ τοῦ Χριστοῦ τὸ δράμα, καὶ πιὸ πυκνά, πιὸ γκαρδιακά, τῆς Παναγίᾳς τὸ θᾶμα. Σὲ δίφυλλα καὶ τρίφυλλα κονίσματα, στὸ τέμπλο, στὴ διαφανάδα τοῦ γυαλιοῦ, στὸ δούλεμα τοῦ ξύλου, στοῦ μεταξιοῦ τὸ χαίδεμα, στὸ λάμψιμο τοῦ σμάλτου, μὲ τὸ κερί, μὲ τὸ ψηφί, μὲ τὴ φωτιά, καὶ μ' ὄλη τοῦ κοντυλιοῦ τὴ μαστοριά, τοῦ σμιλαριοῦ τὴν τέχνη, καὶ μ' ὄσα χρώματα καλεῖ τοῦ τόπου ἡ ἁγιοσύνη, ἀπὸ τοῦ ρόδου τὸ ἄλικο κι ὡς τοῦ καπνοῦ τὸ γρίβο, στὰ μικροκάμωτα κουτιά τὰ ἔλεφαντένια, τάφοι ποῦ τᾶγια λείψανα κρατᾶν, γνοιασμένα σκαλισμένοι, στὰ πλούσια τετραδάγγελα τὰ φλωροκαπνισμένα, στάσήμι καὶ στὸ μάλαμα, στὰ δέρματα, στὰ φύλλα, ζῆ τῆς Μαρίας ἡ ζωή, καὶ ἡ δόξα τῆς Παρθένου. Ζῆ ἀπὸ τὴν ὥρα,—ἀνίδεη, μὰ διαλεχτὴ ἀπὸ τότε —, ποῦ γύριζε ἀπὸ τὴν πηγὴ μὲ τὸ σταμνί, δροσάτη, στὴ χώρα ποῦ ὄλα εἶν' ἡμερα καὶ λαγγεμένα εἶν' ὄλα, καὶ ξαγναντεύεις τὸ Θαδῶρ σὰ στῆθος μιᾶς γυναίκας, ὡς τὴ στιγμὴ ποῦ ἀσύγκριτη σηκώθηκε πιὸ ἀπάνου ἀπὸ τὸν ἔβδομο οὐρανό, καὶ στὴν ὑπερουσία Τριάδα ἀγνάντια στάθηκε, σὰ νὰ τὴν ἀψηφοῦσε, θυμιατισμένη, λατρευτὴ, χιλιοῦμνολογημένη, βασίλισσα στὰ Χερουβεῖμ, φωτοπηγὴ τοῦ κόσμου.

Καὶ οἱ τοῖχοι νὰ τί δείχνουνε, καὶ νὰ τί λέν' οἱ εἰκόνες:

Νά! κάθεται στὸν ἀργαλιὸ καὶ τὴν πορφύρα ὑφαίνει, καὶ εἶν' ἡ πορφύρα τοῦ ναοῦ, καὶ τοῦ ναοῦ ἡ παρθένα, καὶ νὰ καὶ οἱ συνομίληκες ἔξη κοροῦλες πλάϊ,

καὶ σὰ ζηλόφτονες τηρᾶν, καὶ ξαφνιασμένες δείχνουν.—
 Κομμένο ἀπὸ τὰ μυστικά μαγιάπριλα τῆς φέρνει
 τὸν κρίνο ὁ ἄγγελος Γαβριήλ, τὸ Χαῖρε ὁ πρωτοστάτης.—
 Κοίτα! ἑτοιμάζεται νὰ πιῇ, καὶ ὑψώνει τὸ ποτήρι,
 καὶ τὸ νεράκι ἢ δοκιμὴ τῆς παρθενιαῆς της εἶναι,
 φλόγα καὶ ὀχιά, ἂν ἀμάρτησε, τὸ νερὸ θὰ τῆς γίνη.
 Νὰ βουθαθοῦν τῶν ἄπιστων τὰ στόματα ποὺ κρᾶζουν
 πὼς τήνε μόλεψε φιλί, πὼς τήνε γνώρισε ἄντρας!
 Μὰ πόνεσε ἡ ψυχούλα της καὶ ἡ ὄψη της θλιμμένη,
 καὶ νά! στῆ βρῦση τοῦ ματιοῦ τὸ δάκρυο της διαμάντι.
 Στρογγυλογένης ἱερέας ἀλύπητος προσμένει.
 Χαίροντ' οἱ ὀχτροί, θλίβοντ' οἱ φίλοι. Τοῦ Κυρίου, στὸ βάθος,
 μισοξανοίγεται ὁ ναός. Στῆ μέση ἓνα πηγᾶδι,
 κατάβαθα τὸ φοβερὸ νερὸ ποὺ δοκιμάζει·
 ὀλόψηλα ἓνας ἄγγελος μὲ σκῆπτρο ἑνὸς δεσπότη
 ξαπλώνει τὰ γιγάντικα φτερά νὰ τῆ σκεπάσῃ.—
 Κοίτα! Κοντὰ σὲ μιὰ σπηλιά. Τὸ συριανὸ μαφόρι
 τυλίγει τᾶπλερο κορμί, καὶ ὑψώνεται τὸ χέρι
 στὸ πικραμένο πρόσωπο ποὺ εἶν' ἕτοιμο νὰ κλάψῃ,
 κι ἀπάνου ἀπ' ταεῖπάρθενο κεφάλι ἐξάχιδο ἄστρο,
 καὶ τρέμει σὰ νὰ πολεμᾷ κορώννα της νὰ γίνη.—
 Κοίτα! Σὲ θρόνο κάθεται βασιλικὸ ἢ Παρθένο,
 κι ἀπὸ τῆ μιὰ τοῦ θρόνου της μεριά κι ἀπὸ τὴν ἄλλη
 τὴν παραστέκουνε πιστοὶ καὶ σκλάβοι τῆ δουλεύουν
 ἄγγελοι, δυό ἀπὸ πάνου της τὸ Πνέμα τοῦ Κυρίου,
 μιὰ λάμψη καθαλλάρισα στὰ γνέφια, κατεβαίνει.—
 Κοίτα! οὐρανὸς ἀπέραντος. Καὶ τοῦρανοῦ σημάδια,
 νὰ τὸ φεγγάρι τὰργυρό, καὶ νὰ ὁ χρυσὸς ὁ γήλιος,
 καὶ μὲ τὸν ἥλιο πρόσωπο, μὲ τὸ φεγγάρι στῆθος,
 ἀπάνου ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, μὲ τὸ θεὸ στὸ γόνα,
 πάλε καὶ πάντα, Παναγιά, στῆς δόξας σου τὸ θρόνο!

Κι ἀπάνωθὲ τῆς, γῦρο τῆς καὶ πλάϊ τῆς κι ἀπὸ πίσω προφῆτες, εὐαγγελιστές, ἀπόστολοι, μαρτύροι, τῆς ἀγιοσύνης ἀρχηγοί, τοῦ ἀσκητισμοῦ κορώνες, δαρμένοι ἀπὸ τὴν ἀσκησι, κι ἀπὸ τὴν ἔκστασι αἵλιοι, κορμιὰ γερμένα, λογισμοὶ ὀλόρθοι, καὶ πιὸ ἀπάνου, μακαριστοὶ καὶ δίκαιοι, μέσ' ἀπὸ τὰ περιβόλια τὰ οὐρανικά, ὠριοπλούμιστα μὲ πετεινά, μὲ δέντρα, καὶ τὰ κυκλώνουε τειχιὰ χρυσολιθοχτισμένα.

Ἄλλοι κρατᾶν περγαμηνές, βιβλία διαβάζουσι ἄλλοι, καὶ γράφουσι οἱ περγαμηνές καὶ τὰ βιβλία κηρύχουσι:
 «Ἡ σκέπη καὶ τὰνθρώπου ἐσύ, τὰγγέλου ἐσύ καὶ ἡ δόξα, μὲ τὴν χαρὰ σου χαίρεται, Χαριτωμένη, ἡ χτίσι!»
 Τῆς ζωγραφίᾳς τετράπλατης ἀκροπρεπίδια, δλοῦθε βλέπουσι, πετᾶν, ὕμνολογᾶν καὶ φέγγουσι καὶ βιγλίζουσι οἱ Ἄρχές, οἱ Θρόνοι, οἱ Δύναμις, ἀγγέλοι καὶ ἀρχαγγέλοι· ρομφαία τους εἶν' ἡ ἀστραπὴ καὶ σάρκα τους ἡ ἀχτίδα.

Στὴν ἐκκλησιὰ ὁ Καλόγερος, κι ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους τοὺς ἀδερφοὺς ξεχωριστός, καθὼς τὸ κυπαρίσσι μέσ' στὴς κλωνόγυρτες ἰτιές ξεχωριστὸ φαντάζει, σὰν πιὸ ψηλό, σὰν πιὸ λιγνό, πιὸ μελαψό, μὲ κάποιον σάλεμα σάμπως μυστικὸ, μ' ἄμοιαστὴν χάρη· ἐκεῖνος.
 Στὴν ἐκκλησιὰ. Εἶν' οἱ ὥρες του σὰν τάματα ἀσημένια σὲ χρυσομένον κόνισμα. Στὴν ἐκκλησιὰ. Καὶ ὁ νοῦς του σὰν τὸν ἀχνὸ τοῦ λιβανιοῦ στῆς Παναγιᾶς τὴν ὄψη.
 Στὴν ἐκκλησιὰ. Καὶ δουλευτής, καὶ σὰν τὸ φῶς ποὺ καίει μέσ' στὴν καντήλα ἀκοίμιστο. Δουλεύουσι οἱ κελλιῶτες, ἄλλοι χωράφια σκάφτοντας, πλέκοντας ψάθες ἄλλοι, χαλκιᾶδες ἄλλοι, τρίχινους σάκκους ὑφαίνουσι ἄλλοι.
 Κι αὐτὸς δουλεύει στὸ χαρτὶ καὶ ρίχνει στὸ δεφετέρ, (ντύνοντας τοῦ γραμματικοῦ τὸ Λόγο, ποὺ διηγέται

τῆς Παναγιᾶς τὰ θάματα, σὸ συναξάρι μέσα,
 μὲ τοῦ χρωμάτου τὸ βλαττί, μὲ τὴ στολὴ τοῦ ὠραίου,
 καὶ κάνοντάς τονε γαμπρό),—παιδοῦλες ἱστορίες
 ποὺ τὸ κορμί τους λυγιστὸ καὶ ἡ χάρη τους περίσσια.
 Ἄπάνου σὲ χρυσὸ οὐρανὸ λαμπροχρωματισμένες,
 τριανταφυλλιές καὶ βυσσινιές καὶ σταχτερές καὶ δλάσπρες
 καὶ μ' ὄλα τὰ στολίσματα καὶ μ' ὄλα τὰ πλουμίδια
 ποὺ τοῦ ζωγράφου δίνουνε πέλαα, στεριές, αἰθέρες.
 Καὶ σὸ γαζέλλινο χαρτί καθάριο ἀνιστορίζει
 τὴ ζήση καὶ τὴν κοίμηση τῆς ὑπεράγιας Κόρης,
 πράος, ὑπομονετικός, καὶ γαληνὸς καὶ ὑπάκουος,
 ἀμίλητος, λυπητερός, νεκρὸ σὰ νᾶχη ὀμπρός του,
 ἀπὸ τοὺς τοίχους τοῦ ναοῦ κι ἀπ' ὄλες τίς μεριές του,
 μὲ τῆς ματιᾶς τὸ μάντεμα, τοῦ κοντυλιοῦ τὴ γνώση,
 τὰ ξόμπλια ξεσηκώνοντας, καὶ μέσα στὴν ψυχὴ του,
 μὲ τῆς ἀγάπης τὴν πνοή, μεταμορφίζοντάς τα,
 ὅσο ποὺ φανερώνονταν ἀπάνου στᾶγιου βίβλου
 τὰ φύλλα σὰν πρωτόφαντα, σὰν πρωτογεννημένα.
 Στὸ μοναστήρι φύσημα τὸν ἔσυρε ποιᾶς μοίρας,
 ἔτσι λειψὸ κ' ἔτσι κλιτὸ, σδυσιμένο καὶ σωμένο,
 μὰ ποὺ ἔδειχνε σὸ φέρισμο καὶ σὸ περπάτημά του
 κάποτε κάτι τι ἀκριβό, σὰν ἀρχοντιά, σὰ νιότη;
 Ρίζας βλαστὸς εὐγενικῆς. Φλωριά καὶ φέουδα. Πλούσιος.
 Μὰ πάντα πλούσιος πιδὸ πολὺ μὲ τοῦ Θεοῦ τὸ φόβο.
 Μὰ ὁ νοῦς του σὰ σκοταδερὸ κελλί, μέσα του κάτι
 θαμπό, κάτι ἀργοκοῦνητο, καὶ ἀνήμπορος νὰ μάθῃ
 πάντα εἶτανε σὲ μάλλωμα μὲ τὴ βουλή του ἢ γνώση,
 κ' αἰνίγματ' ἀξεδιάλυτα καὶ χελιδόνια, ποὺ ὄλο
 χέρια ἀπλωνε γιὰ νὰ τὰ πιάσῃ, κι ὄλο τοῦ ξεφεύγαν,
 τοῦ χριστιανοῦ τὸ κήρυγμα, τοῦ παγανοῦ ἢ σοφία.
 Μὰ στὴν ψυχὴ του βάραινε καὶ τότε τυραγνοῦσε

παράξενα τοῦ λογισμοῦ του ἢ σκοτεινὰ σὰν κρίμα,
 ὡς που σιχάθη τῇ ζωῇ κι ὡς που τὸν κόσμο ἀρνήθη,
 στὸ μοναστήρι ντύθηκε τὰγγελικὸ τὸ σκῆμα,
 χαρίζει ὄλο τὸ ἔχει του κι ὄλο τὸ βίός του ρίχνει:
 — Δέηση, φωτίζεις· δέξου με· κ' ἐσύ, μετάνοια· ἀγιάζεις! —
 Δασκάλοι· του, κατηχητὲς τοῦ κάκου οἱ καλογέροι,
 δασκάλεμ' ἀνωφέλευτο, μαθήματα χαμένα.
 Ἀγράμματος καὶ ἀκάτεχος. Ψαλτήρια καὶ βαγγέλια,
 κάστρα, καὶ οἱ πόρτες τους κλειστὲς κι αὐτὸς ἀπόξω πάντα.
 Ἐ γνῶμη του ὑποταχιικιά, ρέμπελος πάντα ὁ νοῦς του.
 Καὶ μάθημα μονάκριβο, καὶ θησαυρὸ σοφίας,
 κράτησε ὁ νοῦς τοῦ ἀνάξιου καὶ μουρμουρίζοντάς το
 τὰ χεῖλια τρεμοσάλευε πάσα ὥρα, στιγμὴ πάσα,
 (κι ὅταν τὸ σήμαντρο χτυποῦσε ὁ βηματάρης, τὰγρια
 μεσάνυχτα, στῆ σύναξη τοὺς ἀδερφοὺς καλώντας),
 ξυπνώντας με τὸ σήμαντρο, πλαγιάζοντας με τοῦ ἡλιου
 τὸ γέρμα, στὸν ἑσπερινό, στὴν ἀγρυπνιά, στὸν ὄρθρο,
 στὰρχονταρίκι, στὸ ναό, στὴν κέλλα, στὸ τραπέζι,
 μόνο ἓνα μάθημα ἀκριδὸ, παρμένο σὲ δυὸ λόγια:
 τοῦ ἀγγέλου τὸ χαιρετισμὸ στὴν Κεχαριτωμένη!
 Καὶ μόνο ὅταν τὰ κάρφωσε τὰ μάτια του στὸ τέμπλο
 τῆς ἐκκλησιᾶς καὶ ὀλόγυρα σὲ τοίχους καὶ σὲ κίονια
 περπάτησε τὰ μάτια του καὶ ξάνοιξε τὰ ἔργα
 τὰ χίλια μύρια εὐλογητὰ ζωγραφισμένα ἀπάνου,
 κάτι σὰν τὸ ξημέρωμα μέσ' στὴν καρδιά του νοιώθει
 καὶ κάτι σὰν τὸ φτέρωμα. Καὶ νά! καλοτεχνίτης,
 ἀγάλια, ἀργὰ με τὸν καιρὸ, σιγὰ με τὸν ἀγώνα,
 μὰ πιὸ πολὺ, ἀναπάντεχα, γοργά, καλοτεχνίτης
 με τοῦ Κυρίου τὸ ἔλεος καὶ με τὴν εὐλογία.
 Κι ὅπως τὸ βοριανὸ πουλί, τὸ ξένο τὰγριοπούλι,
 ποὺ ἀνήξερο νὰ περπατᾷ, στὸ πέταμα εἶναι πρῶτο,

γιατί τὰ πόδια τοῦ μποδᾶν ἀδέξια καὶ τοὺς μπλέκουν
τὸ δρόμο τὰ φτερούγια του, τρανά, τὰ μαθημένα
στοῦ αἰθέρα τὰ τετράψηλα νὰ χύνουν τὴν ὄρμή τους,
ὅμοια κι ὁ καλογερευτῆς· ξένο ἀγριοπούλι ὁ νοῦς του.
Σκολιό του; Νά το· ἡ ἐκκλησιά. Γράμματα; Εἰκόνες. Νά τα!
Ἡ ζωγραφιά ἐπιστήμη του καὶ σκέψη του ἡ Παρθένο.
Καὶ τίποτε ἄλλο. Βουβαμὸς καὶ ἀνηξεριά. Καὶ πάντα
κατάχνια τοῦ ἔζωνε τὸ νοῦ, τοῦ σφράγιζε τὸ στόμα,
καὶ μοναχὰ στὰ χεῖλια του τρεμόφεγγε καὶ σθοῦσε
καὶ σάλευε νυχτόημερα τὸ δῖλογο τραγοῦδι
σ' ὄλους τοὺς ἤχους τοῦ ψαλμοῦ: Χαῖρε, Χαριτωμένη!
Κι ἄστραφτε κι ἀπὸ τὴ χαρὰ κι ἀπὸ τὴν περηφάνια
τοῦ λόγου, καὶ δὲ χαίροταν, καὶ καύκημα δὲν τοῦ εἶταν
τὸ πλαστουργὸ κοντύλι του ποὺ κράταε κυβερνώντας.
Νύχτες καὶ μέρες καὶ γιορτὲς κι ἀργατινές, μιλοῦσε
μὲ κειὰ τὰ δυὸ ἱερόλογα: Χαῖρε, Χαριτωμένη!
Κ' ἦρθε καιρὸς ποὺ ἀνήμπορος καὶ τὸ κοντύλι ἀκόμα
νὰ περπατᾷ στὸν πάπυρο, τῆς Παναγιᾶς ζωγράφος,
μιὰ μπόρεση τοῦ ἀπόμνε: γονατιστὸς νὰ πέφτη
στὴν ἄγια εἰκόνα τῆς Κυρᾶς, ὅπου τὴν ξάνοιγε, ὅπου,
μὲ τὸ σιγομουρμούρισμα: Χαριτωμένη, Χαῖρε!
Ἔλα τοῦ κόσμου ἀνόητα κι ἀλλότρια ἔλα τοῦ εἶταν,
ὡς ποὺ ἦρθε κ' ἡ ὄρα ἡ φοβερὴ κ' ἡ ἀφεύγατη· μὲ κείνα
τὰ λόγια τὰ μοσκόβολα κι ἀπάνου στὰ φτερά τους
πάει λυτρωμένη ἀπ' τὸ κορμί μακάρια κ' ἡ ψυχὴ του.
Τὸ λειψανὸ του εὐώδιασε τὴ γῆ ποὺ τότε πῆρε
κι ἀπάνου ἀπὸ τὸ μνημα του πλήθαινε ὁ μόσκος, καὶ ἦρθε.
πλημμύρισε ἡ μοσκοβολιά στὸ μοναστήρι, καὶ εἶταν
τριγῦρο σὰ μιὰν ἀνοιξη, πλοῦσια κι ἀλόγιαστη εἶταν.
Κ' ἔναν καιρὸ κάποιου ἀπριλιοῦ φανταχτεροῦ καὶ κάποιου
σπάταλου μάη, στὰ νιάμερα, γίνηκε μέγα θάμα.

Στὸ μνήμα τὸ μοσκόβολο ξεφύτρωσε ἄσπρος κρίνος.
 Ἄπάνου στὰ κρινόφυλλα χρυσογραμμμένα λόγια
 διαβάζονταν δόλαμπρα: Χαῖρε, Χαριτωμένη!
 Κ' εἶτανε κάτι ἀφάνταστο καὶ ἦ μυρουδιὰ τοῦ κρίνου.
 Τρέχει, φωνάζει ὁ Γούμενος:—Σκάφτε, παιδιὰ μου, ἀνοίχτε
 τὸ μνήμα. Θᾶμα! Κύριε, μεγάλη ἡ δύναμή σου!
 Τάχα κι ἀπὸ ποῦ νᾶρχεται, τάχα καὶ ποῦ νὰ πάη,
 τάχα καὶ ποῦ ἡ χρυσοπηγὴ τῆς χάρης ποῦ ἀναδριζεῖ
 ἀπ' τὴν Κυρὰ Ἄειπάρθενο;—Καὶ σκάψανε κι ἀνοίξαν
 ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ νεκροῦ νὰ ὁ κρίνος, φουντωμένος!
 Καὶ σὰ νᾶργοψιθύριζε τὸ στόμα του καὶ μέσα
 στὸ μνήμα τὸ τραγούδι του:—Χαῖρε, Χαριτωμένη!—
 Τὸ πήραν εὐλαθητικὰ τὸ λείψανο, τὸ ψάχνουν,
 καὶ βρίσκουν τὴν κρινόρριζα μέσ' στὴν καρδιὰ τοῦ ἁγίου.
 Καὶ στὴν καρδιὰ καταμεσῆς, ἀπίστευτα γραμμμένη,
 τῆς Παναγιᾶς ἡ ζωγραφιά. Χαριτωμένη, Χαῖρε!

Μητέρα τῶν ἀνέλπειδων κι ἔλου τοῦ κόσμου σκέπη,
 κάτου ἀπὸ σέ κ' οἱ ἀνέλπειδοι κι ἔλος ὁ κόσμος ἴσοι!
 Τέτοιος ὁ κόσμος ἔγινε μ' ἐσέ' τὰ πλοῦτια του ἔλα,
 θησαυροὺς δύναμης, χαρᾶς, καὶ τέχνης καὶ σοφίας,
 ἔλα τᾶρνήθηκε γιὰ σέ, καὶ γίνηκε γιὰ σένα
 κόσμος φτωχὸς ἀπὸ τὸ νοῦ, γυμνὸς ἀπὸ τὴ γνῶση,
 κι ἀστόχαστος καὶ βάρβαρος· καὶ παραπεταμένος
 στὰ πόδια σου καλόγερος, ἀσκητευτῆς μπροστά σου,
 μαράζωμα ἔλη του ἡ ζωὴ καὶ ὁ νοῦς του μοναστήρι.
 Μπρὸς στὴν εἰκόνα σου γυρτὸς ὁ κόσμος, μὲ τὸ στόμα
 τρεμουλιαστὸ, κρεμάμενο μόνο ἀπὸ τῶνομά σου
 κι ἀπὸ τὴ σκέπη σου, Κυρά, κι ἀπὸ τᾶνάδλεμμά σου,
 μ' ἓνα τροπᾶρι μυστικὸ, μὲ μιὰ πνιχτὴ μουρμούρα,
 δυὸ ἀπέραντα κοντόλογα: Χαῖρε, Χαριτωμένη!

Τὸν πρῶτο κόσμο πίνιξες Ἐσύ, τὸν πλούσιο κόσμο,
καὶ ἀπ' τὸν πνιμένο φύτρωσε χρυσόγραφτος ὁ κρίνος,
καὶ στᾶσπρα καὶ στᾶμάραντα φύλλα του χαρασμένα
τὰ λόγια τὰ δοξαστικά: — Χαῖρε, Χαριτωμένη!
Καὶ τώρα ὁ κόσμος δείχνεται στόμα θαμμένου ἀγίου,
γάστρα ἑνὸς κρίνου μυστικοῦ, καὶ στὴν καρδιά τοῦ κόσμου,
ἀπὸ τὸν ἄγνωρο ἀσκητὴ ὡς τὸ Βουργαροφάγο
τὸ νικητὴ ποῦ ἀνέβηκε γιὰ νὰ σὲ προσκυνήσῃ,—
κατάμεσα, Θεοτόκο, Ἐσύ, λαμπροζωγραφισμένη!

ΛΟΓΟΣ ΕΝΑΤΟΣ

Καὶ πάντα ὁ δωρικὸς ναός, ἀπλὸς καὶ τρισεγγάλος.

Καὶ ἀπλὸς καὶ τρισεγγάλος. Ναί. Μὰ μέσα στὴν ἀπλότη
καὶ στὴ μεγαλοσύνη του κακοσημαδεμένος
ἀπὸ τὸ μάτι τὸ τυφλὸ καὶ τὸ σκληρὸ τὸ χέρι
τοῦ Ναζωραίου. Γιὰ κοίτα!

Σ' ἔφτασε καὶ σὲ λάβωσε, χιονάτο περιστέρι,
τοῦ κυνηγοῦ ἢ σαῖττα!

Στῆς ὁμορφιάς τὸν οὐρανὸ σὰ νὰ μὴν εἶχες γέριμα,
τῆς μαστοριάς ἀστέρι ἐσύ.

Κ' ἔγυρες καὶ μολεύτηκες σὰν ἀπὸ ξένο σπέρμα,
καὶ τοῦ καθάρου ὁ θησαυρός, παράξενος γασμούλος·
καὶ τοῦ σεμνοῦ πολύθεου μετώπου σου ἕνας τρούλλος
κορώνα ἀναγελαστική!

Ἔτσι ἕνας ρήγας βάρβαρος, ὁ μέγας Κωνσταντῖνος,
μπόγιας τοῦ Ἀπόλλωνα ἔγινε, τοῦ ὠραίου θεοῦ, καὶ ἀπάνου
στὸ μαρμαρένιο ἀκέφαλο κορμὶ τὸ ἄρμονισμένο,
τοῦ ρηγικοῦ του κεφαλιοῦ τὸ εἶδωλο στυλώνει,
καὶ νά! σὰ σιαχτρο τὸ ἄγαλμα, πού εἶταν χαρὰ τοῦ κόσμου.

Καὶ ἀπλὸς καὶ τρισεγγάλος. Ναί. Μὰ μέσα στὴν ἀπλότη
καὶ στὴ μεγαλοσύνη του κακοσημαδεμένος
πάντα κι ἀπ' ὅ,τι πέρασμα θάλλάξῃ
κι ἀπ' ὅ,τι

πόδι πατώντας θά σπαράξῃ

τὸ Γένος.

Κάθε φορὰ πού ἀλύπητα μιὰ Μοῖρα
τὸ Γένος θά χτυπήσῃ,
καρδιά τοῦ Γένους, ὁ ναὸς θά τὸ πρωτοδεχτῆ
κατάβαθα τὸ χτύπημα καὶ θά σειστή
καὶ θά ραῖσῃ.

Σὰ βασίλισσα χήρα,
σκλάβα, σὲ ξένου ἀφέντη θά συρθῆ
τὰ πόδια καὶ θά τοῦ παραδοθῆ,
καὶ θάλλαξοπιστήσῃ.

Καὶ θά τὸν κάμῃ χριστιανὸ ὁ βυζαντινός,
ὁ φράγκος θά τονε φραγκέψῃ,
καὶ θά φορέσῃ τὸ σαρίκι, ἀγαρηνός,
καὶ κάθε φάρα θά χυθῆ νὰ τὸν κουρσέψῃ.
Καὶ νά! θαλασσοτίναχτη στὸ θεῖο κορμί του ἀπάνου,
φωτιὰ τοῦ Βενετσάνου!

Καὶ θά καῖ. Καί, σύντριμμα, θά ρέψῃ.

Καὶ τότε, ποιὸς θά τὸ πιστέψῃ;

Στερνὸς ἀφέντης θά κολλήσῃ στὸ ἱερὸ ρημάδι
ὁ Δάσκαλος νὰ τὸ μολέψῃ.

Σὰ νυχτερίδα ἢ γνώμη του, σὰ μολυντήρι ἢ σκέψῃ.

Ὅϊμέ! τοῦ κάκου θάρχεται πονετικά τὸ βράδι
νὰ σιγοκλαίῃ μέσ' στοῦ ναοῦ τῆ ρημμασμένη χάρι
καὶ σὰν εἰδωλολάτρης τὸ φεγγάρι.

Ὅσο πού νάρθῃ ὁ Ποιητῆς μετ' τῆ φεγγοβολουσα
στὸ πλάϊ του Μοῦσα,
μελετητῆς καὶ γητευτῆς τοῦ ρημαδιοῦ,
νὰ οἰκοδομήσῃ
μετ' τῆ βοήθεια τοῦ στοιχοῦ, τοῦ Τραγουδιοῦ,
στοῦ δάσκαλου τὸ πείσμα,

κορώνα τοῦ καλοῦ ξανά σέ ἀνατολή καὶ δύση,
τοῦ Λόγου τὸ ναό, καινούριο χτίσμα.

Ἄλλαξοπίστησε ὁ ναός. Κι ὅπου ὁ Καιρὸς δὲ βάζει
χέρι καὶ σάμπως ντροπαλὰ περνᾷ καὶ φροντισμένα,
νὰ ὁ ἄνθρωπος ἀνεύλαχος παντοῦ πατᾶ καὶ γίγξει.
Θρασὰ τὸ χέρι σου ἄγγιξε, βυζαντινὲ τεχνίτη,
τοὺς ἀφεγάδιαστους ρυθμοὺς τοῦ πλαστοουργοῦ ἀθηναίου.
Κλεισμένη ἢ θύρα ποὺ ἔχυνε ποτάμι σὲ ὄλα μέσα
τὸν ἥλιο τῆς ἀνατολῆς. Τώρα οἱ φεγγίτες, τρύπες,
κλειστὲς κι αὐτὲς μὲ τὰ πυκνὰ καφάσια, φοβισμένα
λὲς πὼς τὰφίνουε τὸ φῶς τὸ ἡμερινό, σὰν ξένο,
χλωμό, ὑπερούσιο, μυστικὸ, νὰ φτάνη ὡς ἐκεῖ μέσα.
Τὰ κατηχούμενα ἀπὸ δῶ· τὸ γυναιτικὸ ἀπάνου
μὲ τὴ σκεπὴ τὴν κέδρινη καὶ τὴν κυπαρισσένια.
Τὴ δωρικὴ γυμνὴ ὁμορφιά καμαρωτὰ φορτώνου
φανταχτερὰ φορέματα. Πολίτικα στολίδια
στά κιόνια ἀπάνου τὰ ἀττικά. Τὸ θολωτὸ κιβούρι
σκέπη τῆς Ἁγίας Τράπεζας. Ὁ πρόναος Ἁγιο Βῆμα,
καὶ βαφτιστήρι ὁ πέτρινος βωμὸς ποὺ τὸν πλουμίζουν
καρποί, στεφάνια, βούκρανα, λουλούδια, ἀμπελοκλάδια.
Ἄγνάντια ἀπὸ τὸν ἄμπωνα, σὰν ξεχασμένη, ἀρχαία
μιὰ πολυθρόνα στέκεται· σφίγγες τὰ δύο τῆς χέρια.
Καὶ τοὺς ἀγγέλους τοὺς χρυσοὺς οἱ σφίγγες μαρμαρένιες
τηρᾶνε, πάντ' ἀξήγητες· καὶ μιὰ φτερουγοφόρα
γυναῖκα, στοῦ ἀρκουδόβατου τὴ φυλλωσιὰ κρυμμένη,
στὴν πλάτη ἀπάνου σκαλιστὴ τῆς πολυθρόνας, δείχνει
τὸ παγανὸ τῆς πρόσωπο, τὸ ξαφνιασμένο μάτι.

Ἀπάνου ἀπὸ τὸ Ἱερό, στὴ βαθουλή ἀχιθᾶδα,
ζωγραφιστὴ μὲ τὸ ψηφί, ξεχωρισμένη, λάμπει.

Ὀλόρθη, ἀστόλιστη, καμιὰ κορώνα δὲν τῆς πρέπει.
 Μῆτε παιδί στην ἀγκαλιά. Μόνη. Καί σὰν πλασμένη,
 Ὀλύμπια θύμηση στερνή, ἀπὸ ἀττικό τεχνίτη.
 Κρυφώνας τοῦ χοῦκοῦ κορμιοῦ, συρτὸ βαριά ὡς τὰ πόδια
 τὸ φόρεμα τὸ πράσινο, κι ὁ βουσσινῆς ὁ πέπλος
 μαστορευτὰ διπλώνεται καὶ ἀπλώνεται καὶ πάει
 κάτω ἀπ' τὸ γόνα τὸ ξερβὶ καὶ σὰ φτερό φαντάζει.
 Καὶ ἀπαλογύριστη δεξιά κι ἀκκουμπημένη ἀπάνου
 στὸ δεξὶ πόδι, ἀνάλαφρα λυγίζει πρὸς τὰ πίσω
 τᾶλλο τῆς πόδι, καὶ βαστᾷ μὲ τὸ ξερβὶ τὸ χέρι
 στὸν κόρφο τὸν πανάμωμο τὴν ἄλικη τὴ σκέπη.
 Καὶ στέκει σὰ στοχαστικὴ καὶ σάμπως καρτερώντας
 τὰμάξι τὸ χερουδικὸ νὰ φύγη, ταξιθεύτρα.

*

Μὰ νά! τὸν ὕμνο Ἰης ὑψώνει
 μισουρανῆς τῶν ἱερῶν ψαλτάδων ὁ χορός.
 Ἐπὸ τὰνθρώπου τὴν ψυχὴ στὸ μαρμαρένιο κιόνι,
 τὰ πάντα εἶναι λατρείας προσφορά,
 καὶ τρέμουνε, σὰ φύλλα καὶ φτερά,
 στῆς Ἀθηναίας τὴν ἄσδυστη χρυσοκαντήλα ἐμπρός.
 Παππάδες καὶ δασκάλοι,
 φόφιοι ρήτοροι, ἄδειοι σοφοί, τεχνίτες παπαγάλλοι
 τάρχαλου τοῦ λόγου, ξωτικά πού τὴ ζωὴ φευτίζουν
 καὶ πελεκᾶν τὴν ὀμορφιὰ καὶ τὴν ἀλήθεια βρίζουν,
 στὸν Αὐτοκράτορα μπροστὰ λυγίζονται καὶ στέκουν·
 βυζαντινὰ ἀερόλογα τὸν ἔπαινό του πλέκουν.
 Κ' ἐσύ, Αὐτοκράτορα; Γρικᾶ χωρὶς νὰκούη, δὲ βλέπει,
 κι ἀνίσως δείχνει πὼς κοιτᾷ.
 Στῶν οὐρανίων τὴν παντοχί, στῶν ἐπιγείων τὴ σκέπη
 μὲ τὰ φτερά τῆς δέησης πετᾷ.

Καὶ ἡ δέηση παράξενη, καὶ φέρνει στὰ φτερά της
 μιὰ φλόγα πολεμόχαρη, μιὰ μυστικὴ δροσιά.
 Διπρόσωπη· καλόγερος ἀντάμα καὶ ἀπελάτης,
 τὸ μαῦρο ράσο της χρυσὴ βαραίνει ἀρματωσιά.
 Καὶ δυὸ ἀζευγάρωτοι χοροὶ τὴ δέηση ἀρμονίζουν.
 Ὁ πρῶτος, ἡ τρανὴ ζωὴ. Καὶ μέσα του γυρίζουν,
 ἀστράφτουν, ξαναπλάθονται, βογγοῦν τὰ κοσμικά.
 Ὁ δεῦτερος, δειράτα σκορπίζει ἐκστατικά...
 Λευκὸ τὸ μοσκολίβανο, χρυσὸ τὸ θυμιατήρι.
 Γύρο πολύθοο ξέσπασε τὸ μέγα πανηγύρι.
 Ἐδῶ ἀπαλὸ τὸ ψάλσιμο, τὸ σκούσμα ἐκεῖ τραχύ.
 Κι ὁ βασιλιάς ἀμίλητος· καὶ δέεται. Μιὰ ψυχὴ.

*

—Μαρία Κυρὰ Ἀθηνιώτισσα, πιὸ γαληνὴ, πιὸ ὠραία
 στὸν πιὸ ὠραῖο, πιὸ γαληνὸ μέσα στοὺς θρόνους θρόνο,
 νικῆτρα Ἐσὺ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ σκέπη τῆς Ἀθήνας!

Ἀνασασμός μου ὁ πόλεμος καὶ λογισμός μου ἐκεῖνος.
 Κάτου κι ἀπάνου πόλεμος, καὶ γιόμισε κι ὁ κόσμος
 ρημάδια καὶ ξεβράσματα. Καὶ ἡ πλάση, Λάμια· καὶ ὅπου
 ρίχνω τὸ μάτι, ὅπου γυρνῶ τὴ θύμηση, ὀλοένα
 τὸν πόλεμο θὰ στοχαστῶ, τὸ Χάρο θάγναντέψω.
 Βροχὴ ἀπὸ αἶμα ἀργόβρεξε, κ' οἱ ἀνεμικὲς καὶ οἱ μπόρες
 χυθῆκανε καὶ φρυάξανε, καὶ οἱ χῶρες ἀπομείναν
 χῆρες ποὺ δέρνονται σκυφτὲς πρὸς τάφους νισκαμμένους.
 Καὶ ποταμοὺς καὶ θάλασσες καὶ λίμνες τὰ καρφώνει
 πάγος ποὺ μόνο θάνατος ἔτσι σκληρὸ τὸν ἔχει.
 Καὶ ἦρθε σεισμός ξερριζωτῆς σ' ἀνατολὴ καὶ δύση,
 κάστρων καὶ πύργω χαλαστής. Κι ὁ μέγας τρούλλος πάει,
 κορῶνα τῆς Ἁγιά Σοφιάς. Καὶ ἀπάντεχα θεριεύει

τὸ κῦμα τοῦ Κατάστενου καὶ τὴ στεριά ρουφάει,
 καὶ ὁ φράχτης ποῦ διπλὸς τριπλὸς τὴν Πόλιν σφιχτοζώνει
 ἀπὸ τοὺς Πύργους τοὺς ἑπτὰ πέρα ἴσα στὶς Βλαχέρνες,
 βασιτᾶ τὰχνάρια τοῦ σεισμοῦ στὸ πέτρινο κορμί του.
 Καὶ τριζογέρονν, ἔτοιμα νὰ σωριαστοῦν, παλάτια
 θεόρατα, καὶ χάσκουε κάτου ἀπὸ κείνα οἱ τράφοι
 καὶ καρτερᾶνε μέσα τους νὰ θάψουν τὰ παλάτια·
 καὶ ἀπὸ ἴνα σπῖτι τρίψηλο δὲ σώθηκε ὀρθωμένος
 παρὰ ἕνας τοῖχος, κ' ἔλεγεσ πὼς θάπεφτε κ' ἐκεῖνος
 ἀνίσως καὶ δὲν τοῦ ἄπλωνε τοὺς κλάδους τοῦ ἀντιστύλια
 στὸ πλάϊ του ἕνας πλάτανος. Κ' εἶπα μέσ' στὴν ψυχὴ μου
 τρυφερεμένα ἐγὼ ὁ σκληρὸς: Κάποιες χλωρὲς ζωοῦλες
 ἀπὸ τὸν ὄλεθρο ἄγγιχτες, ἔτσι, ὅταν τὰ μεγάλα
 λαδώνονται καὶ ρεύουε, βοηθᾶνε τὰ μεγάλα,
 κρατώντας τα ἀπὸ τὸ χαμό, καὶ ὅσο ἄπλερες καὶ ἂν εἶναι.
 Τέτοιο ποτὲ δὲν ἠῦρα ἐγὼ στὴ ζήση μου ἀντιστύλι.
 Ἡ ἀναβροχιά καὶ ἡ λοιμικὴ καὶ ἡ πείνα ξολοθρεύουε.
 Τὴν Πολιτεία νεροσυρμὴ σὰ νὰ τὴ συνεπαίρνη,
 τίς χῆτες τους ἀπὸ ψηλὰ οἱ κομητες ἀνεμίζουε,
 κ' εἶναι σὰ νὰ μουγκρίζουε στὴν ἀλλαγή τὴν πλάση,
 καὶ πέφτουε οἱ ἀστραπόπετρες, προφήτισσεσ τοῦ ὄλεθρου
 καὶ ἡ θάλασσα ξεχείλισε καὶ πήγε ὡς τὴν κολώνα
 ποῦ εἶταν τὸ κάστρο τᾶφταστο τοῦ ἀσκητευτῆ τοῦ γέρου.
 Ἀπόξω ἀπὸ τὰ κοσμικά, στυλῶνοταν ὁ ἴδιος,
 νοσητὴ κολώνα ἀπόκοσμη, καὶ σὰν τὸ στοχασμὸ του
 κατάβαθο ἠῦρε θάνατο στὴν ἄδυσσο. Κι ὁ κόσμος
 τρόμαξε κ' εἶπε: «Κύριε, κακὸς ποῦ εἶν' ὁ θυμὸς σου!»

Κι ἀπάνου ἀπ' ὄλα, πιδὸ πολὺ καὶ ἀπ' ὄλα, ἐγὼ ἀπὸ μένα
 πόλεμος, πάντα πόλεμος μὲ ξένους καὶ δικούς μου,
 πόλεμος μὲ τὴν Ἀραπιά, πόλεμος μὲ τὸ Ροῦσο,

με τὸ σκυλὶ τὸ Βούργαρο, με Φράγκους, με Ἴβηρίτες,
 με βοριανούς, με δυτικούς, με ἀνατολίτες· πάντα
 μ' ἀδέρφια, με ὑποταχτικούς, με ὀχτρούς, με μπιστεμένους,
 με λογοθέτες, με σοφούς, με ἀρχόντους, με τοὺς πρώτους
 ἀπάνου στάρματα, με ἀγνούς, με δίδουλους, με κλέφτες,
 καὶ με τῆς βασιλείας μου τὶς δυὸ θεοσταλμένες
 πληγές, τὸ Βάρδα τὸ Φωκὰ καὶ με τὸν ἄλλο Βάρδα·
 με χίλιους μύριους πόλεμος, καὶ πόλεμος καὶ μ' ἔλους.
 Κι ὁ ἀμολόγητος πόλεμος κι ὁ πιὸ βαρὺς ἀγώνας,
 τοῦ ἴδιου ἐμένα ὁ πόλεμος μ' ἐμένανε τὸν ἴδιο!

Στὸν πόλεμο ὀδηγήτρα Ἐσύ, μεσίτρα στὴν εἰρήνην,
 Ὑπέρμαχη Στρατήγισσα, σ' Ἐσὲ τὰ νικητήρια!

Βαρὺς κι ἀργοξεθύμαστος θυμὸς με τρώει ἐμένα,
 καὶ πότε δοῦλος τοῦ θυμοῦ καὶ πότε ἀφέντης του εἶμαι.
 Ἄπο γλυκὰ κ' εὐγενικὰ φερσίματα δὲν ξέρω.
 Πῶς εἶμουν, καὶ πῶς ἔγινα! Δικό σου εἶναι τὸ θάμα,
 ὦ Παναγιά Ἀθηνιώτισσα, στὸ κάστρο σου ντυμένη
 μ' ὄλο τὸ φῶς τὸλόχυτο περίγυρα, ποὺ τέτοιο
 μηδὲ στὴν Πόλῃ ἀνάβρισε, στὴ μάσσα τῆς λαμπράδας.
 Ὅ,τι κι ἂν εἶμουν, γίνηκα νὰ βασιλεύω, κ' οἱ ἄλλοι
 μικροί, μεγάλοι, νὰ μ' ἀκούν, γιὰ τῶχει γράφει ἡ Μοῖρα,
 γιὰ τῶγραψε τὸ χέριμου· σὰ Μοῖρα εἶναι καὶ κείνο.
 Ὁϊμέ! παραπατήματα καὶ κρίματα τῆς νιότης,
 πιὸ ἀστόχαστα καὶ πιὸ βαριά κάθε φορὰ ποὺ πάτε
 καὶ τῶν πορφυρογέννητων ἀρπάζετε τὴ ζήση
 καὶ τῆνε κατεβάζετε με τὴ ζωὴ τῶν ἄλλων
 στῶν παθῶν ἀξεχώριστα τῶν ἴδιων τὴν κυλίστρα!
 Καὶ στρατολάτη τοῦ χαμοῦ κ' ἐμένα με γνωρίσαν
 οἱ ἄνεμοι, τὰ δροσόπαγα, τὸ κάμα, τὸ μελτέμι,

ξεφαντωτή, ξευχιτιστή και τρελλοχαροκόπο,
 κάτω από τάστρα τούρανοῦ και μέσα στά κουδούκλια,
 σέ μονοπάτια, σέ σπηλιές, λακκώματα, λαγκάδια.
 Και τὰ καλοπεράσματα κ' οἱ ἀκαματιές με ξέρουν·
 στά κονταροχτυπήματα και στά τρυκανιστήρια,
 τῶν ἀλαφιῶν κυνηγητής και τῶν κυράδων κλέφτης.
 Μὰ κ' οἱ ἀγκαλιές οἱ ἀχόρταγες κ' οἱ δλονυχτιές με ξέρουν,
 ἀνοιχτοχέρης, ξεοδευτής, ἀκράταγος, τὰ πάντα.
 Κι ἄξαφνα, νά! Ἰδια ἡ ζωὴ μου κράζει «Στάσου!» κ' ἡ ἴδια
 με βιάς με γύρισε ἄξαφνα. Τὸ μαθημένο χέρι,
 τῆ δύναμη ὀλη δίνοντας, ἔτσι γυρίζει τὸ ἄρμα
 τὴν ὄρα ποῦ τὸ ἄλογο ξαφνιάζεται και σέρνει
 στὸ γκρεμὸ τὸ ἄρμα· και ἄλογο κι ἄρματοδρόμο και ἄρμα
 στὴν πλατωσιὰ τὰ ξαναπάει τοῦ δρόμου, γιὰ τὴ νίκη.
 Και νὰ ὁ Σκληρὸς και νὰ ὁ Φωκὰς και νὰ στὸ πλάϊ μου ὀλοι
 και οἱ δολοπλόκοι και οἱ κρυφοὶ κ' οἱ ἀχάριστοι κ' οἱ ἀντάρτες,
 τῆς νύχτας ἀρχιστράτηγοι και πρωτοκυβερνήτες.
 Καταραμένοι ἂν εἶσ' ἐσεῖς, εὐλογημένοι νᾶστε!
 Πλωρίτη με ξυπνήσατε, γιομίζοντάς με μάτια,
 κάματε τὸ καράδι μου κι ἀρμένισε ἴσα πέρα
 ἀπὸ τίς βαλτοθάλασσες κι ἀπὸ τὰ ρήγια, ἀπ' ὀλα
 ταναποφάσιστα, τὰ ὀκνά, τὰ γλιστερά, τὰ σάπια,
 στά πέλαγα τὰ ὀλάνοιχτα, γιὰ νᾶβρη τὴ φουρτούνα!

Μ' ἐσὲ ξημέρωσε ἡ χαρὰ και σθεὶ ἡ κατάρα, πῆρε
 μ' ἐσέ, Μητέρα, κι ὁ Θεὸς τὴν ὀμορφιά τοῦ Βρέφους,
 κι ὁ γέρο κόσμος ἄλλαξε και νιὸς ξαναστυλώθη.

Ἦρθε τὰπίστευτο ὄνειρο στὴν ὀπνοφαντασιά μου :

Εἶδα ὀλοτρόγυρα ἀπὸ μέ, και γνώρισά τους ὀλους,

ἴδιους ἀπ' τὴν κορμοστασιά κι ἀπ' τὴν περπατησιά τους,
 ἴδιους μὲ τὸν ἀέρα τους καὶ μὲ τὴ φορεσιά τους,
 στὴ μακρυσμένη ἀντιφεγγιά τῶν περασμένων, καὶ εἶδα
 καὶ μέσα στῶν ἀγέννητων αἰώνων τὴ θολούρα
 καισάρους καὶ δομέστικους, δουκάδες καὶ ρηγάδες,
 κι ὄσους μ' ἐμὲ προφτάσανε κι ὄσους θάρθουν κατόπι,
 σὲ κίονια ἀρχόντων καθιστοὺς καὶ σὲ πορφύρας θρόνους.
 Χέρια τους, πόδια καὶ κορμιά, χέρια, κορμιά καὶ πόδια
 ἀνθρώπων· τὰ κεφάλια τους ἀπὸ θεριά κεφάλια.
 Καὶ ζούσανε. Καὶ κάνανε μιὰ λειτανεία καὶ ψέλναν,
 —πατριάρχης δαίμονας μπροστά—, τοῦ Σατανᾶ τὴ δόξα.
 Κι ἀργοπερνώντας μούγγριζαν, οὐρλιάζαν καὶ φρυμάζαν,
 ἀγριόγατοι, ὄναγροι, βαινες, οὐραγγοτάγγοι, λύκοι,
 γήταυροι, ἀρκοῦδες, τέρατα. Κ' ἔδειχνε κάθε ὄψη
 καὶ τὴν ψυχὴ τοῦ καθενοῦ στὸ ταιριαστό της εἶδος.

Σκέπη τοῦ κόσμου πὶδ πλατεῖα ἀπ' τὸν κόσμο, στὸ σκοτάδι
 πύρινε στύλε ὀδηγητὴ, καὶ τῆς ψυχῆς λιμάνι,
 καὶ ποταμὲ πὸ μᾶς κυλᾶς τὸ μέλι καὶ τὸ γάλα!

Ὅλους τοῦ νὰ τοὺς θυμηθῶ, πῶς νὰ τοὺς μνημονέψω!
 Πρωτόγαλτος κι ἀθάρρευτος κι ἀκάτεχος τοῦ κόσμου
 πρὸς τὸν Παρακοιμώμενο τὸ συνονόματό μου
 τὴ σκέψη πρωτογύρισα καὶ στύλωσα τὸ μάτι·
 μεγάλη μέσα του ἡ ψυχὴ σὰν τὸ κορμί του ἀπόξω!
 Τὴ ζυγαριά μου σὰν κι αὐτὸν κανεῖς δὲν ἔγερνε ἄλλος.
 Κυβερνητὴς καὶ φροντιστὴς. Καὶ τοῦ εἶπα· «Τράβα, ἀφέντης,
 κυβέρνα καὶ βασίλευε γιὰ μέ, σὰ νὰ μὴν εἴμουν
 ἐγώ, σὰ νὰ γεννήθηκες ἐσὺ στὸ θρόνο!» Μόνο
 πῶς δὲν τοῦ εἶπα· «Τράβα ὀμπρός! Κ' ἐγὼ θὰ σ' ἀγναντεύω
 ἦσυχά καὶ σπουδαχτικά. Καὶ θάγναντεύω σε, ὄχι

για νὰ προβάλω σου κριτῆς καὶ νὰ σὲ στεφανώσω
 μὲ τὰ στεφάνια ποὺ φοροῦν τοῦ τσίρκου οἱ νικητῆδες·
 θὰ σ' ἀγναντεύω γιὰ νὰρθῶ κατόπι σου στὸ δρόμο
 ποὺ ἔσκαψες κι ἄνοιξες ἐσὺ παραμονεύοντάς με,
 νὰ φτάσω ὅπου δὲν ἔφτασες καὶ νὰ σὲ ξεπεράσω».

Ὁ δάσκαλός μου χτύπαγε συχνὰ πυκνὰ ταῦτιά μου
 μὲ ποιοῦ, δὲν ξέρω, ἀρχαίου σοφοῦ, μπορεῖ λησμονημένου,
 λόγια: «Ἡ ζωὴ σὰν τὸν ἀγῶνα· μέσα στὸν ἀγῶνα
 μόνο οἱ πολλοὶ ἀγωνίζονται, μὰ οἱ διαλεχτοὶ ἀγναντεύουν·
 κι αὐτοὶ εἶν' ἀπάνου ἀπ' τοὺς πολλούς, κι ὁ διαλεχτὸς ἀξίζει
 γιὰ χίλιους μέσα στοὺς πολλούς». Μὰ καταδέξου τώρα
 καὶ γίνε μαθητοῦδι μου κ' ἐσύ, καὶ γρίκησέ με,
 δάσκαλε, νά! μεγάλωσα, ἀπόκοτο μὴν πῆς με:
 Μέσ' στοὺς πολλοὺς οἱ διαλεχτοί· κι ἀπ' τοὺς πολλοὺς ἀπάνου
 κι ἀνάμεσα στοὺς διαλεχτοὺς οἱ δυνατοί, πιὸ ἀπάνου,
 πιὸ ἀπάνου ἀπὸ τοὺς διαλεχτοὺς οἱ δυνατοί, πιὸ ἀπάνου·
 οἱ δυνατοὶ ποὺ ὀρθώνονται καὶ ποὺ ξανοίγουν πρῶτα
 στοχαστικά, ἀκατάδεχτα, γαλήνια, φροντισμένα,
 στὸν τσίρκο κάθε ἀγωνιστῆ καὶ κάθε ἀρματοδρόμο,
 πάντα παραμονεύοντας καὶ πάντα καρτερώντας
 γοργὸ καὶ δέξιο τὸν καιρὸ γιὰ νὰ χυμήσουν οἱ ἴδιοι,
 ἀγωνιστάδες ἔτοιμοι, δασκαλεμένοι σὲ δλα,
 γιὰ τὰ σφιχτοπαλαίματα καὶ τοὺς μακρικοὺς τοὺς δρόμους.

Παραδυνάστη σὲ ὕψωσα, κ' ἐσὺ δὲν εἶπες: Φτάνει!—
 Μὰ τολμηρὲ καὶ ἀστόχαστε καὶ φαντασμένε, πότε
 μέσα στὸ νοῦ σου τῶβαλες καὶ μέσ' στήν πράξη τὸ εἶδες
 τὸ κάτι ποὺ δὲ γίνεται καὶ σὰ γενῆ εἶναι κρίμα,
 τὸ κάτι ποὺ δὲν πλάθεται καὶ σὰν πλαστῆ εἶναι τέρας,
 νὰ εἶμαι στὸ πλάϊ σου δεύτερος κ' ἐσὺ μπροστά μου πρῶτος;
 Σὰν κέδρο καὶ ἂν ὑψώθηκες, ἐγὼ εἶμαι ὁ ξυλοκόπος

μὲ τὸ τσεκούρι ποὺ χτυπᾷ τὰ κέδρα, καὶ τὰ ρίχνει.
 Καὶ μ' ἕνα μόνο γνέψιμο καὶ δίχως ἄργητα εἶδα
 κ' ἐσὲ καὶ τὰ μεγάλα σου νὰ σωριαστῆτε ἐμπρὸς μου.
 Ἐένο τὸ σπλάχνος μου ἔγινε κ' ἡ καλοσύνη ὀχτρός μου.
 Μέσα μου κάτι πέθανε. Καὶ κάποτε θυμᾶμαι
 πὼς ξόδι ἐτοίμασα λαμπρὸ μιᾶς λυγερῆς καὶ πῆγα
 κ' ἔσκαφα καὶ τὴν ἔθαφα· κ' εἴσουν, ἐσύ, καρδιά μου.

Ἐγὼ βιβλίο καὶ ζωντανὸ ποὺ τῷχει σφραγισμένον
 τὸ Πνέμα, ρόδο ἀμάραντο, πύρινη θρόνε, χαῖρε!

Καθάρια ἐγὼ καὶ δυνατὰ στάπλᾶ καὶ στὰ μεγάλα
 δίνω μιὰ σάρκα στρογγυλή, κι ὄλα τὰ κἀνω ἀλήθειες
 ποὺ εἶταν καπνοὶ καὶ ὄνειρατα· ἐκεῖ ποὺ ὀλόγουρά μου
 καὶ οἱ καθαροὶ κ' οἱ δυνατοὶ κι αὐτοὶ ποὺ σὰν ἐμένα
 περήφανα καὶ τὸ σπαθὶ δουλεύουν καὶ τὴ βέργα,
 ρηγάδες, πρωτοστράτηγοι, θαμπὰ παραπατᾶνε,
 καὶ κυνηγᾶν τὰ σύγνεφα καὶ μάχοντ' ὄλο μὲ ἴσκιους.

Φύτρωσες, βέργα μυστική, τὸ ἀμάραντο λουλούδι,
 ἄρμα τοῦ Ἐσένα διάλεξε κι ὁ νοητὸς ὁ ἥλιος.

Ἐφτώχεια εἶν' ἡ καλή μου ἐμέ, τοῦ πλούτου ἂν εἶμαι ὁ κύρης,
 καὶ τὰ πολλὰ γιὰ νὰ κρατῶ, φτάνουν ἐμέ τὰ λίγα.
 Σύνεργο ἐσὺ λαμπρότατο τοῦ χαλασμοῦ, χρυσάφι!
 Λάμια τὸν ἄσωτο ποὺ τρώς, ὦ ξωτικό, ποὺ πῆρα
 καὶ τὰ φτερά σου τᾶκοψα κ' ἔκρυψα τὰ φτερά σου
 καὶ σὲ κρατῶ ὑποταχτικὸ τῆς γνῶμης μου, καὶ σκλάβο.
 Μεστὰ εἶναι τὰ παλάτια μου κ' οἱ θησαυροὶ μου εἶν' ὄλοι
 μέσ' σὲ κατώγια ἀνήλιαγα κι ἀνεύρετα κελλάρια
 μὲ τᾶσπρα καὶ τὰ πέρπυρα καὶ τὰ κωσταντινάτα,

κι ἀπ' ὄσα τῶν Ἰβηριτῶν οἱ τόποι ἐμένα δώκαν,
 κι ἀπ' τοὺς Καλίφες τῆς Συριᾶς ἀμέτρητα ὄσα πῆρα
 κι ὄσ' ἀρπαχτὰ ἀπὸ τοὺς Κελτοὺς κι ὄσα φερτὰ ἀπ' τὸ Σκύθη
 κι ὄσ' ἀπ' ἀλλότριους μάζωξα κι ἀπὸ δικούς μου βρήκα
 καὶ στὰ σεφέρια τάνοιχτὰ καὶ στὰ κρυφὰ καρτέρια.
 Τί θέρος ἀλογάριαστος καὶ τί σοδεῖα εὐεργέτρα
 γιὰ τοὺς καιροὺς τοὺς ἄρρωστους ποὺ ἀργὰ ἦ γοργὰ πλακῶνουν!
 Βαθιά' σκαψα κι ἀπόκρυφα σὲ στέρνες καὶ σὲ γούδες,
 —ἔτσι οἱ νεκροὶ στοῦ Μισιριοῦ κοιμοῦνται τοὺς κρυφῶνες—
 καὶ κάρφωσα καὶ σκόρπισα καὶ τὰ μαργαριτάρια
 καὶ τὰ ζαφειροσμάραγδα καὶ τὰ διαμάντια, μέσα.
 Καὶ δὲ στολίστηκ' ἀπ' αὐτὰ μὲ τίποτε, καὶ μήτε
 ποὺ μοίρασ' ἀπ' τῆ χάρη τους κανίσκια καὶ τὸ χέρι
 δὲν ἀπλωσα νὰ γίξω τα' καὶ φυλακάτοράς τους
 παράξενος ἀτάραχα κι ἀχόρταγα τὰ βλέπω,
 καὶ σφιχτοχέρης ἔτοιμος γιὰ νὰ τὰ σπαταλέψω
 μαζί καὶ τὰ καταφρονῶ καὶ τὰγαπῶ, σὰν κάτι,
 ποὺ δὲν ἀξίζει τίποτε, κι ὄλο τὸν κόσμο ἀξίζει
 γιὰτὶ μπορεῖ σὲ μιὰ στιγμή τὸ τίποτε νὰ γίνη,
 σὰν προστασμένο ἀπὸ τὸ πνέμα τοῦ Κυρίου, νὰ γίνη
 μιὰ πλάση ἀρμάτων, караβιῶν, παλληκαριῶν καὶ κάστρων.

Ὅπου ἔσταξες, τὸ γιάτρεψες τὸ φλόγισμα τοῦ εἰδώλου.
 Δροσιά, γιὰ Σένα κι ὁ ὕμνος μου σ' αἰῶνες τῶν αἰῶνων.

Μακριὰ ἀπὸ μὲ τὸ κάθε τι ποὺ τίποτε δὲν κάνει
 παρὰ νὰ πλάθῃ τῆ σκλαβιά καὶ νὰ σφυροκοπήῃ
 χαλκάδες, κι ὄσα ἀνόητα ζητᾶν νὰ τὸ ποδίσουν
 τὸ τρέξιμο τοῦ δυνατοῦ, μακριὰ ἀπὸ μὲ τὰ πάντα.
 Κι ἀπὸ τᾶδεῖα ὀρμηνέματα τοῦ φίλου λυτρωμένος,
 καὶ πρῶτ' ἀπὸ τῆ βρωμερῆ λαχτᾶρα τῆς γυναίκα.

Κ' ἔγινα ὁ μαυροφόρετος καλόγερος τοῦ ἔργου
 πού ἔλο τραβᾷ μὲ τὸ σταυρὸ μπροστὰ καὶ μὲ τὴ σπάθα.
 Κι ὅπως ἀπὸ τὰ τρυφερὰ κι ἀπὸ τὰ χαῦνα, ἀπ' ἔλα,
 ψυχὴ μου, σὲ ξεστόλισα, καὶ σ' ἄφησα μὲ μόνο
 τὸ γυάλισμα τῆς γύμνιας σου, σκληρῆς, τραχειᾶς, ἀντρίκειας,
 ἔτσι ἔρριξ' ἀπὸ πάνω μου κ' ἔβγαλ' ἀπ' τὸ κορμί μου
 τὰ πλήθια τὰ διαμαντικά καὶ τὰ λαμπροβαμμένα
 φορέματα καὶ τὰκριθὰ σαγιὰ καὶ σκαραμάγια,
 γιατί ἔλα τους ἀταίριαστα κι ἀνάξια τῆς ζωῆς μου,
 ἀστόλιστης κι ἀσκητικῆς κ' ἐλεύτερης, πού πάει,
 πάει στὴν ἰδέα πανύψηλη ταμένη κι ἀνεβαίνει
 πανάλαφρη, καὶ τίποτε δὲ θέλει νὰ βαραίνει
 τὰνέθα της. Νοῦς καὶ ψυχὴ, καὶ σάρκα, καὶ ὄψη, καὶ ἔλα,
 μιὰν ἄρμονία πολύφωνη πού ἀνάλλαχτη κρατιέται,
 κι ὁ πρωτοφάλτης εἴμ' ἐγὼ καὶ ἡ βέργα μου ἀδερφώνει
 στόματα κι ἄργανα σφιχτὰ δεμένα στὸ σκοπὸ μου.

Τοὺς φιλοσόφους ἄσοφους δείχνεις, καὶ μωρολόγους
 τῶν ὁμορφῶν παραμυθιῶν τοὺς ραψωδοῦς, ὦ Κόρη,
 κ' ἐπλεξες τὸ στεφάνι. Ἐσὺ πού εἶν' ἀπλεχτο ἀπὸ χέρια.

Πάρε κ' ἐσὺ ἓνα τρίψαλο τῆς δυνάμῆς μου καὶ ἄμε
 καὶ μάσε τὰποκόμματα καὶ τὰποδιαλεγούδια,
 ἄμοιαστο ἀδέρφι, πού μεθᾶς κι ἀπὲ βαριά κοιμᾶσαι
 στὶς ἀγκαλιὰς μὲ τοὺς μικροὺς καημούς, μὲ τὰ τραγούδια.
 Ὁ κληρονόμος μου εἶν' αὐτός! Δέσποινα, μὴν τὸ δῶσης,
 καὶ τὸ δικό μου τὸ σπαθὶ νὰ τὸ κληρονομήσῃ!
 Θὰ πέσῃ ἀπὸ τὸ χέρι του, καὶ θὰ τὸ συνεπάρῃ,
 ποῖος ξέρει, ποῖα νεροσυρμὴ! κι ἀνίσως δὲν προστάξῃ
 τὸν ἄγγελό του ὁ Κύριος νὰ τὸ περιμαζώξῃ,
 ποῖος ξέρει σὲ ποῖα γῆ θὰ βγῆ καὶ πού θὰ καταντήσῃ,

σὲ τόπους ποιοὺς ἀλαργινούς, ποιά χέρια ἀλλότρια, χέρια
 πολέμια, θὰ τάρπάξουνε μιὰ μέρα τὸ σπαθί μου,
 γιὰ νὰ χτυπήσουνε μ' αὐτὸ τὰ σπλάχνα μου στὴ γῆ μου!
 Κάλλιο γιὰ πάντα νὰ χαθῆ στῆς ἄβυσσος τὸ βάθος!
 Τώρα, ὅσο ζῶ ζῆσε κ' ἐσύ, τᾶμοιαστο ἀδέρφι, μέσα
 στὶς στράτες τὶς λιβαδιωτὲς κορφολογώντας ἀνθια,
 καὶ μέσ' στὰ μαρμαρόλουτρα καὶ στὰ χρυσοπαλάτια
 τὴ θηλυκὴ σου τὴ ζωὴ τὴ μοσκοβολισμένη
 μὲ τοὺς κολάκους ξόδευε καὶ μὲ τοὺς χαροκόπους·
 καὶ μὲ τοὺς γερακάρηδες τὰ ὄρατα κυνήγια παίζε,
 καὶ τάζε τὰ λαγωνικὰ τᾶλάφια νὰ σοῦ πιάνουν,
 καὶ ζῆσε γιὰ νὰ σοῦ ρουφᾷ τὸ αἷμα σου ἢ γοργόνα.
 Σέρνε τὰ πόδια ὅπου στρωτὴ μπροστά σου ρούγα βλέπεις,
 καὶ σήκωνε τὸν κουρνιαχτὸ τῆς χιλιοπατημένης.
 Τὴ στρώνω ἐγὼ τὴ ρούγα μου καὶ τὴν πρωτοπατάω,
 κι ὄλο τραβάω στᾶλλοῦ μακριὰ καὶ φτάνω πέρα ὡς πέρα
 στὴν ἄκρη, στᾶκροσύνορα, καὶ μάκρος δὲ γνωρίζω,
 ὁ Διγενὴς γιὰτ' εἶμ' ἐγὼ, γιὰτ' εἶμ' ἐγὼ ὁ Ἄκριτας.
 Τραβῶ πρὸς τὴν Ἄνατολὴ καὶ πάω κατὰ τὴ Δύση,
 κι ὅπου κλεισοῦρα καρτερῶ καὶ στέκομαι ὅπου πόρτα,
 κι ὄλο κρατῶ στᾶπόμακρα μὲ τὴ γυμνὴ ρομφαία
 τῆς Ρωμισούνης τὸν ὄχτρο, τὸν ἄπιστο τοῦ θρόνου.
 Κ' ἐγὼ εἶμ' ὁ γλήγωρος βοριάς ποῦ μέσ' ἀπὸ τὰ δέντρα
 βροντολογάω σὰ βούκινο τῆς παρουσίας τῆς θείας,
 καὶ ποῦ τὰ μαῦρα σύγνεφα σπρώχνω μακριὰ καὶ διώχνω,
 κι ὄλο καὶ κάνω πιὸ πλατιά τὰ οὐράνια τὰ γαλάζια.

Ψηλότερη ἀπ' τοὺς οὐρανοὺς, τῆς γῆς τὸ θέμελο εἶσαι!

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ

—Εἶταν ὁ Βάρδας ὁ Σκληρὸς κορφὴ τῆς ἀντρείουσῆς,
πολλ' ἄξιος γιὰ νὰ στοχαστῆ καὶ γιὰ νὰ πράξῃ πρῶτος,
τοῦ εἶταν τὸ βιὸς βασιλικό, τὸ χέρι του ἀτσαλένιο,
κατορθωτῆς, ξολοθρευτῆς, καὶ πλάστης τῶν πολέμων.
Εἶταν ὁ Βάρδας ὁ Σκληρὸς ὁ κλέφτης καὶ ὁ ἀπελάτης,
ὁ μέγας ἀνυπόταχτος, ὀργὴ Θεοῦ, καὶ ἀρρώστια
ποῦ κάθεται μετ' τὴν αὐγὴ καὶ ἀψώνει μετ' τὸ βράδι,
ὁ φοβερὸς καὶ ὁ πονηρὸς μετ' τὰ γλυκὰ τὰ λόγια,
μετ' τὰ δεξὰ φερσίματα, ποῦ γνώριζε νὰ δένη
τάπλου στρατιώτη τὴν ψυχὴ στὴ φούντα τοῦ σπαθιοῦ του,
τὸ εἶδωλο τῶν ἀπιστῶν καὶ τῶν πιστῶν, καὶ κάθε
φάρας ποῦ θάβγαζ' ἢ Ἄραπιὰ καὶ θάστελνε ἢ Σαχάρα.
Κ' ἦρθε καιρὸς, καὶ μοῦ ἔκοψε καὶ ἀπ' τὴ στεριά τὸ δρόμο,
τὸ δρόμο καὶ ἀπ' τὴ θάλασσα, καὶ μ' ἔλα τάρματά του,
καὶ ἀπ' τὰ δικὰ μου πιὸ γερά, σφιχτοπεριπλεξέ με,
ἐμένα τὸν ἀγναντευτὴ καὶ τὸν ἀφέντη ἐμένα
τῶν τόπων τῶν τετράπλατων, σὲ πλοκαμοὺς φιδίσους.
"Ὅσο ποῦ σήμαν' ἢ ὥρα του, καὶ βρέθηκε μπροστά μου
καὶ αὐτὸς ἀνήμπορος, τυφλός, παράλλαμα, συντρίμμα,
καὶ πρόσπεσε στὰ πόδια μου, τοῦ σπλάχνου μου ζητιάνος.
Κι ὅπως τὰ πονηρὰ στοιχιά, δαμασμένα, σφιγμένα
μέσ' στάντρειωμένου τὴ φουχτιά, τὰ ρίχνουν τάρματά τους
τὰ τρομερά, καὶ ἀνοίγουνε καλόκαρδα τὸ στόμα
καὶ κάποια λόγια ποῦ βοηθᾶν μηνᾶνε τάντρειωμένου,

ἔτσι κ' ἐκεῖνος ἀνοιξε τὸ στόμα, δίνοντάς μου,
 γιὰ νὰ τίς κάμω φυλαχτό, τίς φρόνιμες ὁρμήνιες.
 Δὲ μὲ ξαφνίσανε, βγαλτὲς ἀπ' τὸ δικό του στόμα,
 τί μέσα του τίς ἀκουγα κι ἀπὸ καιρὸ πιὸ ἀκέριες.
 Κάθε κορφή ποὺ νὰ ὑψωθῆ γυρεύει ἀκόμα ἀπάνου,
 σὰ νὰ ζητᾶ νὰ γίνῃ ἐγώ, νὰ τῆ χτυπάω, μοῦ εἶπε,
 κι ἂν θέλω πάντα ἀστραφτερά τάρματα κι ἄξια νὰ εἶναι
 στὰ χέρια καὶ στὴ διάτα μου, νὰ τὰ κρατῶ τὰ χέρια
 πάντα μακριὰ ἀπ' τὸν πειρασμὸ τοῦ πλοῦτου, προσταχτής του
 πάντα κι ἀφέντης του, ποτὲ δοῦλος του σφιχτοχέρης.
 Ἄγνὰ καὶ τὰ παλάτια μου νᾶχω ἀπὸ τῆς γυναίκας
 τὴν ἁμαρτία· τοῦ δαίμονα βρόχος, ὁ πιὸ μεγάλος,
 εἶν' ἢ γυναίκα· ἀσίμωτος γκρεμόβραχος νὰ στέκω,
 κι ὅ,τι κρατῶ στὸ λογισμό, νὰ μὴν τὸ φέρνω γύρα.
 (Ὅμοια καὶ τὰ φαρμακερὰ φυτὰ ποὺ θανατώνουν,
 γίνονται γιατροβότανα μέσ' στοῦ σοφοῦ τὰ χέρια).

Μὰ ἐγώ εἶμαι ἀπ' τῆ ζωῆ σοφός, μοῦ δώκανε τὰ χρόνια
 τῆ γνώση, καὶ μοῦ πλάσανε καρδιὰ καὶ νοῦς τὸ λόγο,
 καὶ γνώση καὶ σοφία μου καὶ λόγος μου, ὦ Παρθένο,
 εὐλογημένα εἶν' ἀπὸ Σέ. Καὶ στὸ σκολεῖο τοῦ κόσμου
 μιὰ δύναμη ἔγινε σ' ἐμέ δασκάλισσα γιὰ μένα,
 καὶ μῦθαθε τὰ γράμματα ποὺ εἶν' ἄμαθα ἀπ' τοὺς ἄλλους.
 Ὁ νομοθέτης κι ὁ ὑπουργός κι ὁ στρατηγός ἐγώ εἶμαι,
 βουλή καὶ χέρι εἶν' ἀπὸ μὲ κ' ἢ προσταγὴ μου ὁ νόμος.
 Ὅχτρος μου εἶν' ἢ γυναίκα ἐμέ· τὸ ψέμα εἶν' ἢ γυναίκα,
 εἶν' ἢ γυναίκα ἢ ἄβυσσο, ὄχι γιὰτ' εἶν' ἐκεῖνη
 πιὸ δολερὴ ἀπ' τὸ ταίρι της τὸν ἄντρα καὶ πιὸ μαύρη
 εἶν' ἄμοιαστη, κι ἀταίριαστη μέσ' στὰ δεινὰ τῆς πλάσης,
 γιὰτ' ἔτσι ψεύτρα, εἶν' ἄγγελος, κ' ἔτσι ἄβυσσο, εἶναι βρέφος,
 καὶ πνέει, σὰ νὰ τῆ φύσηξε τὸ στόμα Σου, Θεοτόκο!

Δὲν εἶμαι τῆς γυναίκα^ς γιός, μηδὲ βλαστάρ^ι τοῦ ἀντρα,
 (ἔλεος, Κυρά, καὶ σῦσε μου τῆ φλόγα τῆς βλαστήμιας),
 ἄνθρωπος ὄχι, Κένταυρος θά εἶταν ὁ πρῶτος πῶχει
 σπαρτὸ τὸ γένος ποῦ ἔφερε στὴν οἰκουμένη ἐμένα.
 Ὅχτρος μου ἐμένα κ' ἡ ἄσοφ^η σοφία τοῦ διαβασμένου,
 βλοῖ οἱ φονιάδες τῆς ζωῆς καὶ οἱ πνίχτες τῆς ἀλήθειας.
 Φύτρα κακῆ, γραμματικοί, ρητόροι, φιλοσόφοι,
 μὲ τὰ γιομάτα ὀνόματα καὶ τὰδεῖα τὰ κεφάλια,
 πλέχτες τῶν ἀερόλογων καὶ τῶν ἀνόητων ψάλτες!
 Εἶν' ὁμορφος κὶ ὁ θάνατος ἀπ' ὅ,τι μέσα του ἔχει
 ἀξήγητο κὶ ἀπέραντο κὶ ἀθάνατο καὶ μέγα,
 κ' ἐσεῖς, ἀντὶ νὰ γίνετε τῶν κρίνων τρυγητάδες
 ποῦ μέσ' ἀπὸ τὰ μνήματα σὰν πιδὸ χλωρὰ φυτρώνουν,
 (γιατὶ τὰ πότισαν καρδιῆς μὲ δάκρυα καὶ μὲ αἷμα),
 καὶ κάτου ἀπ' τῶν ἀμάραντων κυπαρισσιῶν τοὺς ἴσκιους
 ἀντὶ νὰ μελετήσετε τὸν κόσμον ποῦ διαβαίνει
 κὶ ὄλο εἶν' ὁ ἴδιος κὶ ὄλο ἀλλάζει, — ἐσεῖς, γυρτοὶ στοὺς τάφους
 ταραζετε τὰ κόκκαλα καὶ ψηλαφολογᾶτε
 τίς κάμπιες, κὶ ἀπ' τοῦ θάνατου τῆ νέκρα εἶν' ἡ ζωὴ σας.
 Καὶ ζῆτε ἀπὸ τὴν ἀσκημιὰ σὰν καταχωνιασμένοι,
 κὶ ὄλο φαντάζεστε πὼς εἶναι ἀχτίδα τῆς ἀλήθειας
 τάχνοφεγγο τοῦ σκέλεθρου καὶ τῆς πυγολαμπίδας,
 πάντα στραβοί, κὶ ἀγρίκητα κὶ ἀμίλητα σᾶς εἶναι
 ὄλα τὰ ὠραῖα καὶ τὰγαθὰ, δειχτὰ ἢ κρυφτά, τῆς Πλάσης.
 Ἡ γλῶσσα ποῦ βροντομαχᾶ στὸ λόγο μου εἶν' ἡ γλῶσσα
 τῆς ἀργατιᾶς, τῆς λεβεντιᾶς, καὶ τῶν ἀκέρων, καὶ εἶναι
 μὲ τῆ δική σας ἄμοιαστη πῶχει τὰ λόγια πάντα
 ξεθωριασμένα σὰ νεκρὰ καὶ σὰ μπαλασαμωμένα.
 Ἐμένα ροδοκόκκινα τὰ λόγια μου σαλεύουν
 σὰν τοῦ ματιοῦ τὸ παίξιμο, καὶ σὰν τὴν ὄψη ἀλλάζουν,
 γιατί στῆ γλῶσσα τῶν ἀπλῶν, κάθε ποῦ τὴν ἀφήσουν

ὄλο νὰ δώσῃ τάνθος τῆς, τὸ Πνέμα τᾶγιο πνέει
 ποὺ χέρια πάει καὶ λογισμοὺς πρὸς τὰ μεγάλα ἔργα.
 Καὶ ρίμες καὶ πιττάκια σὰς κι ἔλα σὰς τὰ γραμμένα,
 φύτρα κακῆ, σκολαστικοί, ξυλόσοφοι, λογάδες,
 δὲν εἶναι τίποτε, μπροστὰ στὸ καταφρονεμένο,
 στάγραφο, στάποσπερινὸ τραγοῦδι, ποὺ τάρχίζει
 σὰν κατεβαλινὴ ἀπ' τὸ χλωρὸ βουνόπλαγο ὁ τσοπάνος
 καὶ τοῦ τάρπάζει ἢ θάλασσα καὶ τοῦ τὰποτελειώνει
 στὴ μέρα ποὺ ἀργοσβύνοντας τὰκούει, κι ἀναγαλλιᾶζει!

Δέσποινα, μὴ με μπιστευτῆς, γιὰ νὰ μὲ διαφεντέψουν
 ἀνθρωποὶ ἐμένα δίγνωμοι, δέξου τὴ δέησή μου.

Εἶταν ὁ Βάρδας ὁ Φωκᾶς τῆς λεβεντιάς ἀστέρι,
 κ' ἔφεγγε κι ἀπ' τὸ φέξιμο τᾶλλου Φωκᾶ, τοῦ ρήγα.
 Καὶ τᾶλλου Βάρδα ἀντίμαχος, πέρα ἀπ' αὐτὸν τραβοῦσε
 καὶ στοῦ χεριοῦ τὴ δύναμη καὶ στοῦ κορμιοῦ τὸ ψῆλος.
 Καὶ πάντα ὀλόρθος ἔστεκε στὰ πόδια του, καὶ πάντα
 βιγλάτορας ἀνήσυχος, ἄτι βαρδάτο, πάντα
 σὰν κάτι νὰ μυρίζοταν καὶ νᾶδλεπε μαυριάθε.
 Στὰ κούρσα πρωτομάστορας καὶ στὶς χωσὲς τεχνίτης,
 καὶ καστρομάχος ἄφταστος καὶ δράκος τῶν πολέμων.
 Ἄλλοιὰ του ὅποιονε λάθωνε λαθωματιὰ δικῆ του!
 Μὲ τὴ χτυπιὰ ποὺ θᾶπαιρνε παίρνοταν κ' ἡ ψυχὴ του,
 καὶ τὸ φουσσάτο σὰ σεισμὸς τὸ τάραζε ἢ φωνὴ του.
 Κι ὁ Πειρασμὸς τοῦ ξάναψε, γιὰ νὰ τὸν ξολοθρέψῃ,
 καταραμένη φαντασιὰ καὶ μαύρη περηφάνια,
 καὶ μὲ θυμὸ τὰ πάτησε σὰ νὰ εἶταν τιποτένια,
 πολέμους του καὶ νίκες του καὶ τὶς ἀντραγαθιὲς του
 στὴν Ἀντιόχεια, στῆς τραχειᾶς Καππαδοκιάς τὰ κάστρα,
 στὰρμένικα ἀκροσύνορα καὶ πέρα ὡς τὸ Μπαγδάτι,

καὶ τὴν πορφύρα ντύθηκε καὶ φόρεσε τὴν τιάρα
καὶ φόρεσε τὰ κόκκινα καισαρικά καμπάγια,
κι ἄφησε κι ἀλαλάζοντας νὰ τὸν ἀνασηκώσουν
τῶν ὄρκων καταφρονετὴ στὸ χάλκινο σκουτάρι,
τοῦ βασιλιᾶ του ἀπαρνητῆ, καταλυτῆ τῆς χώρας.
Κ' ἔφτασε κι ὡς τὴ θάλασσα τοῦ Μάρμαρα ὁ ἀντάρτης
κι ἀψήφιστα μὲ σίμωσε· τὸν εἶδε γυρο ἢ γῆ μου
ταμπουρωμένο ὀλόμπροστα στῆς Ἰαυδοῦ τὸ κάστρο·
κι ἀπάνου ἀπὸ τὰ πέλαγα σὰ νᾶθελε νὰ τρέξῃ
πετώντας ὅπου τέντωσα καὶ τότε καρτεροῦσα.

Εἶδα καὶ ποιὸς εἶν' ὁ στρατὸς κι ὁ ἀχάριστος ποιὸς εἶναι,
ποῦ σέρνεται εἶδα ὁ ἄπιστος, ποῦ κρύβεται ὁ προδότης,
εἶδα τοὺς πολεμάρχους μου τριγῦρο μου ὄλους, καὶ εἶταν
κάλπικοι, ψεῦτες, μὲ τὸ φῶς ὑπάκοοι δουλευτὲς μου,
καὶ μὲ τὴ νύχτα λαγουμιῶ σκαφτιάδες γιὰ νὰ πέσω.
Καὶ τοὺς δικούς μου ὠχτρεύτηκα, καὶ τὸ ρωμιὸ τὸν εἶδα
στὰ πόδια μου σὰ σκώληκα καὶ σὰ μονομερίδα
καὶ πρὸς τὸν ξένο γύρισα. «Δικὸς μου ἐσ' εἶσαι, τοῦ εἶπα,
τρέξε γιὰ μένα, Βάραγγε, βόηθα με, Ταυροσκύθη,
γεια σας, χαρές, ἀφροντισιές, πιά δὲν πιστεύω ἀνθρώπου,
(μόλις τάντρίκειο χάραζε στὸ πρόσωπό μου χνούδι),
Σαρακηνέ, κάλλιο μ' ἐσέ, μ' ἐσένα, εἰδωλολάτρη,
ξέσκεποι στὸν κατατρεμὸ κι ὀλδίσοι στὴ βοήθεια.
Πάω νὰ μ' ἀργάση ὁ πόλεμος καὶ νὰ μὲ ψήση ἢ φλόγα.
Καὶ σφίγγω τὸ πολεμικὸ σπαθὶ μὲ τὸνα χέρι,
μὲ τᾶλλο τὸ πανάγιο Σου τὸ κόνισμ' ἀγκαλιάζω,
Μητέρα Ἐσὺ θαματοουργῆ τῶν ὄπλων καὶ τῶν ὄλων!
Ἐκεῖ στῆς Ἰαυδοῦ μπροστὰ τὸ πυργωμένο κάστρο.

Καὶ μὲ τοὺς Ἰθνηρίτες του, χιλιάδα διαλεμένη,

πού πρώτοι λογαριάζονται τού κόσμου πεζομάχοι,
 έλοι ψηλοί, λαμπαδωτοί, τρανότερος κανέννας,
 σά νά τούς καλομέτρησε ξεπίτηδες ό Πλάστης,
 παιδιά μέ φτενοχάραγο τού μουστακιού τό χνούδι,
 μέ τó μαχαίρι στό δεξί, χέρια, κορμιά, ποδάρια,
 θυμός, και όρμη, και άκράταγοι και χύμησε μέ κείνους,
 μπροστά τους, και ξεχώριζε σάν άξιος καπετανίος,
 ίσα κατά τó Βασιλιά, μέ τó ύψωμένο χέρι
 τó σπαθοφόρο, άπάνω μου μήτε καιρό πού χάνει,
 κ' έδειχνε πώς μέ γύρευε μέ κείνο νά μέ σκίσει,
 κ' εΐτανε σάν τó σύγνεφο πού άγέρηδες τó φέρνουν
 τρικυμιστοί, και τράνταζε στό πέρασμά του ό κάμπος.
 Και τόν περίμενα κ' έγώ μέ τó σπαθί στό χέρι,
 κ' εΐτανε τήπλο μου άψυχο κι αδύναμο, κ' έν άλλο
 άπάνου μου όπλο είχε ψυχή και δύναμη είχε, και εΐταν
 τήπλο πού κρυφαγκάλιαζα μέ τάλλο μου τó χέρι,
 τó κόνισμά Σου, Παναγιά, και ή χάρη Σου, Μητέρα!
 Κ' είδα τó Βάρδα τó Φωκά, κι άγνάντεμα δέν εΐταν
 μέσ' από μάτια άνθρωπινά, θάμα και όραμα εΐταν.
 Εΐδα νά πέφτη άπ' τάλογο μέ μιās ό καθαλλάρης,
 σά χτυπητός από γοργή σαΐτιιά κι άστροπελέκι,
 κι ό άλάβωτος κι ό άσκλάβωτος, κατακυλώντας, μπαίγνιο
 τής γής νά χαμοσέρνεται, κι άπάνου του ένας όχλος
 νά ρυάζεται χτυπώντας τον και κομματιάζοντάς τον,
 κ' ένα κουφάρι άκέφαλο στη λάσπη νά βουτιέται,
 κ' έμέ νά μου προσφέρνεται κανίσκι ένα κεφάλι.
 Και τόν όχτρό μου χτύπησε χέρι άφαντο, μά τό είδα,
 τó χέρι τάρχαγγελικό, τóδηγημένο χέρι,
 τών ουρανών Κυρά, από Σέ. Και ξέσπασες ψηλάθε
 και υπέρμαχη στρατήγισσα στυλώθηκες και σκέπη
 σκοταδερή και φοβερή, όσο ήλαρή χαράζεις

κι ὅσο γλυκειά, κάθε φορά πού δείχνεσαι κρατώντας,
 Ὑπεραγία, στὸν κόρφο Σου τὸν ἀχραντο τὸ Βρέφος.
 Καὶ τὴν εἰκόνα Σου ἔνοιωσα μέσ' στὸ δικό μου κόρφο
 νὰ παίρνη σάλεμα ζωῆς, νὰ γίνεται ψυχὴ μου.
 Κ' ἐγὼ ἀπὸ τότε στέκομαι συλλογισμένος πάντα,
 σὰ νὰ μὲ χτύπησε κ' ἐμὲ γιὰ πάντα ἡ ὥρα ἐκείνη,
 καθὼς χτυπᾷ τὸ νυχτοκόπο ἀφρόντιστο νεραΐδας
 ἀγνάντεμα στὴ δόξα της καὶ τὴ μιλιὰ τοῦ παίρνει.
 Κ' ἐγὼ ἀπὸ τότε βρίσκομαι μάτια σὰ νάχω τοῦ ὄρνιου
 πού τὴν τρυπᾷ τὴ σκοτεινιά καὶ μέσ' στὴ νύχτα βλέπουν.
 Σὰ νὰ θωρῶ τὰ θώρητα, σὰ νὰ μιλῶ μὲ ἴσκιους,
 κ' εἶμαι ἀπὸ τότε ἀγέλαστος καὶ μυστικὸς καὶ στέκω
 σὰ μαζωμένος μέσα μου καὶ τυλιχτὸς μ' ἐμένα,
 καὶ σὰ νὰ ὑποψιάζομαι τὰ πάντα ὀλόγυρά μου.
 Εἶναι μακριῶ τὸ πείσμα μου, πέφτει κακιὰ κ' ἡ ὀργή μου.

Μέσα στὸ πλῆθος διαλεχτοὺς καὶ μέσα στὸ λαό μου
 σέρνω ἀκριβοὺς, μὲ τὴν τιμὴ δειγμένους πού τοὺς πρέπει,
 κάποιους, τῆς Τέχνης λειτουργοὺς, πνευματικοὺς τοῦ Λόγου.
 Πρωτομαθῆτορες, μελωδοί, ζωγράφοι, ἐλάτε, ὦ πλάστες!
 Ζωγράφε, ἀπὸ τὸ μελωδὸ, κ' ἐσύ ἀπὸ τὸ ζωγράφο
 βοηθήσου, μελωδέ, κ' ἐμπρός! Δόστε τὰ χέρια, πάρτε
 συντροφικὰ τὸ φύσημα, καὶ ψάλτε καὶ ἱστορίστε
 τῆς Ἀθηνιώτισσας Κυρᾶς τὸ ρίζωμα ἐδῶ πέρα
 καὶ τοὺς βλαστοὺς πού σκόρπισε στὸν κόσμον ἀπὸ δῶ πέρα,
 τὴ ζήση της, τὴν κοίμηση, τὰ θάματά της, ὅλα.
 Στὸ μοσκολίδανο πνιμένη, σὰν τολάσπρο γνέφος
 γίνε, φεγγόβολη Ἐκκλησιά, κι ἀπ' τὸν ἀχνό σου ἄς ἔβγουν
 (ἀντὶ ἀρχαγγέλων τάγματα πού βλέπαν οἱ προφῆτες
 ἐκστατικοὶ νὰ δείχνωνται μέσ' ἀπὸ τᾶστρα γνέφια),
 μέτρα ἱερά καὶ σύμμετρες ἱερὲς εἰκόνας, ὅμοια.

Κανοναρχάτε, μελιστές, κ' ἑσείς, εἰκονογράφοι,
 νὰ ἦ ἐκκλησιά, πλουμίστε τῆς τὰ πλάγια, ἀπάνου ὡς κάτου,
 μὲ ἀχνογελοῦσες Παναγιές, μὲ Παναγιές θλιμμένες,
 μὲ Παναγιές ἀγέλαστες, μὲ Παναγιές φουρτοῦνες.
 Καὶ κάτου ἀπὸ τὰ πόδια τους, γιὰ νὰ πατᾶν ἀπάνου,
 γράφτε κ' ἐμέ, τοῦ πόλεμου τὸν κύρη καὶ τῆς νίκης,
 μέσα σ' ὀλόχρυσο οὐρανὸ κοκκινισμένο γέμμα,
 μὲ τὶς χιλιάδες τοὺς ὄχτρούς, μὲ τὶς ἑκατοστάδες
 τὰ κάστρα, κάστρωνε καὶ ὄχτρῶν πατητή, καταλύτη.
 Καὶ σὰν ἀποσωθοῦν οἱ ὄχτροι κι ἀποσωθοῦν τὰ κάστρα,
 κάτου ἀπ' τὰ πόδια τῆς Κυρᾶς βάλτε τὴν παραδείσια
 χλόη, τῶν ἀγγέλων τὰ φτερά καὶ τοῦρανοῦ τὰ στέρια.
 Κι ὅπου στὸ μέγα διάβα μου ἀπὸ τὴν Τριαδίτσα
 πέρα ὡς ἐδῶ στὴν Ἀττική, σταμάτησα γιὰ λίγο
 σὲ λάκκωμα, σὲ ψήλωμα, στὸ ξάγναντο, στὸν ἴσκιο
 νὰ ξανασάνω, ἀφίνοντας τὰλόγου μου τὰχνάρια
 σάμπως βαθύτερα στὴ γῆ,—χτίστες καλοτεχνίτες,
 ἀγιάστε καὶ τὰχνάρια μου, νάτε χρυσάφι, ὑψῶστε
 μὲ τὸ δικό μου πρόστασμα στῆς Παναγιᾶς τῆ χάρη
 προσκυνητάρια κ' ἐκκλησιές καὶ λαῦρες καὶ ξωκκλήσια.
 Γιὰ νὰ τὸ χαίρωνται οἱ καιροί, στοιχιῶστε μου τὸ διάβα!

Ἔφερα ἐγὼ ταξίματα χαρίσματα λογάρι,
 σημαδιακά, ποὺ ἡ χάρη σου θὰ τὰκριθήνη ἀκόμα
 καὶ θὰ τὰ κάμη ἀτίμητα στολίδια τοῦ σπιτιοῦ σου.
 Νὰ τᾶσπρα τὰ δλομέταξα παννιὰ τῆς Παλαιστίνης,
 τοῦ Πριλεπιοῦ, τῆς Ἀχριδας τὰ κούρσα καὶ τῆς Πρέσπας,
 τὰ βάζα τὰ ξεχειλιστὰ μὲ τὰ χρυσὰ δηνάρια,
 καὶ τὰ ταπιὰ τῆς Δαμασκὸς τὰ πορφυρογενμένα,
 λαμπάδες, πολυκάντηλα, τὰ δικοπότηρα, ὄλα,
 δεσποτικά φορέματα, ράσα, σκεπάσματα, ἓνα

κ' ἓνα, κι ἀπὸ τὸ μάλαμα βαριά κι ἀπὸ τὰσῆμι,
 θῆκες καὶ μίτρες καὶ σταυροί, καὶ γκόρφια καὶ βαγγέλια,
 τὰ φιλιτσένια, σκαλιστά, γραμμένα, σμαλτωμένα
 μὲ ζά, λεβέντες, τέρατα, λουλούδια· ἀπάνου ἀπ' ἔλα
 τὸ περιστέρι τὸ χρυσὸ καὶ τὸ χρυσὸ τὸ λύχνο,
 τὸ περιστέρι ἔλο πετᾶ κι ὁ λύχνος ἔλο φέγγει,
 τὸ περιστέρι εἶναι ψυχὴ κι ὁ λύχνος εἶναι πνέμα.

Κι ἀπ' ἔσα ἀπὸ τοὺς τόπους σου κι ἀπὸ τὰ θάματά σου
 κι ἀπ' ἔσα ἀπὸ τίς χάρες σου πῆρες ὀνόματα, ἔλα
 σὰν τοῦ μετώπου σου τὴ δόξα ἀχτιδοσταλασμένα,
 μπάλασμα σὰν τὴν ὄψη σου, βαθιὰ σὰν τὰ πηγάδια
 τοῦ ἔλεους καὶ τῶν οἰχτιρμῶν, ποὺ εἶναι τὰ δυὸ σου μάτια,
 παίρνω κ' ἐγώ, —εἶν' ἀρίφνητα— καὶ σοῦ τὰ ξαναφέρνω,
 σὰ γκόρφια καὶ σὰν τάματα, φλωροκαπνίζοντάς τα
 κι ἀρχοντικὰ σμαλτώνοντας μὲ τᾶξια τῆς ψυχῆς μου
 καὶ μὲ τῆς πίστες μου τᾶγνά. Παντάνασσα, Ἐλεούσα,
 Γλυκοφιλούσα, Ἀκάθιστη, Γιάτρισσα, Πονολύτρα,
 Παραμυθιά, Περίδλεφτη, Πανάχραντη, Ὁδηγήτρα,
 Ἀντιφωνήτρα, Τριχερούσα, Βαγγελίστρα, Λαύρα,
 Γοργοεπίκη, Ἀθηναία, Ρωμαία, Φανερωμένη,
 Πύργε χρυσοπλοκώτατε, λιοσταλασμένε Θρόνε!
 Τὸ οὐράνιο τόξο ζώνη σου. Πιὸ διάπλατη, πιὸ πλούσια,
 πλημμύρισε τὸν οὐρανὸ, σημάδι ἐσὺ πιὸ μέγα.
 Φορεῖς τὸν ἥλιο φόρεμα, σκαμνὶ σου τὸ φεγγάρι
 γιὰ νᾶκουμπᾶς τὰ πόδια σου, καὶ γῦρο στὰ μαλλιά σου
 στεφάνι δωδεκάστερο. Καὶ δέρνουν τὰ πλευρά σου
 φτερούγια σὰν τοῦ σταυραῖτοῦ, μὲ κείνα γιὰ νὰ τρέχης
 ἀπ' τῆς παράδεισος τὸ φῶς στῆς κόλασης τὴ νύχτα.

ΛΟΓΟΣ ΕΝΤΕΚΑΤΟΣ

—Παρακαλῶ σε, ὁ πόνος μου βαθύς, δὲν ὑποφέρνω
τῆ σαίττιά τοῦ Σατανᾶ, δέ με σκεπάζει σκέπη,
ἀπὸ παντοῦ μὲ πολεμᾶν, καταφυγὴ τοῦ κόσμου!
Δὲν ξέρω πῶς νὰ βολευτῶ καὶ ποῦ νὰ καταφύγω!
Ὁ νικητὴς ἀνέλπιδος. Τῆς Πολιτείας ὁ σώστης
ἀπαρηγόρητος. Ἐσὺ παρηγορήτρα ἐλπίδα!
Ἀπὸ δικοὺς καὶ ἀλλόφυλους καὶ ἀνθρώπους καὶ δαιμόνους
κι ἀπ' ὅσα ἔχουν τὴν κόλαση πατρίδα καὶ πειράζουσι
κι ἀπ' ὅλα κιντυεύουμε, καταραμένοι ἀπ' ὅλα.
Βασίλειο, Γένος, Ἐκκλησιά, Λαός μου, ἡ Πολιτεία,
Ἄγια Λεούσα, κρέμονται ἀπὸ σένα, ἐλέησέ μας
καὶ σῶσε μας, Σωτήρα ἐσὺ, γαλήνη ἐσὺ καὶ εἰρήνη
ἔλων τῶν χειμωνόδαρτων καὶ τῶν κατατρεμένων.
Στάχτη νὰ γίνουν οἱ ἄσεβοι ποῦ δὲν τὰ προσκυνᾶνε
τάγια σου τὰ κονίσματα· θαματουργὰ εἶναι· τάχουν
ἱστορισμένα ἀπόστολοι μὲ ἀγγελικὰ κοντύλια.
Ψηλότερη ἀπ' τοὺς οὐρανοὺς πιὸ καθαρὴ ἀπ' τὸν ἥλιο
καὶ πιὸ ἀκριβὴ ἀπ' τὰ Χερουβείμ, πιὸ δοξασμένη ἀκόμα
κι ἀπὸ τὰ Σεραφεῖμ ἐσὺ, στάμνα τοῦ θεοῦ τοῦ Μάνα.
Πληθύναν οἱ ἁμαρτίες μας, ἀπὸ τὰ κρίματά μας
ἄρρωστησε καὶ ἡ σάρκα μας, ἄρρωστη κ' ἡ ψυχὴ μας.
Τοῦ σπλάχνους ἄνοιξε σ' ἐμᾶς τὴν πόρτα, Θεοτόκο!

Γιατί εἶν' ὁ πόνος μου βαθύς;

Γιατί, ἄξαφνα, μὲ πῆρες,
 μνήμη τῆς ὑπνοφαντασιᾶς, ἀπίστευτης.—Μοῦ φάνη
 στὸ παραθύρι ἀκκουμπιστὸς τοῦ Παλατιοῦ πῶς εἶμουν.
 Τοῦ Βόσπορου τοῦ Θρακικοῦ τὸ μέγα τὸ Παλάτι
 κόσμος ἀφέντης χαστικὸς, καστροπεριζωμένος.
 Ἡ Πόλη σὰν ἑκστατικὴ γουμένισσα γερμένη
 στὰ πόδια του, καὶ πίσω της καλόγριες τὰ προπόλια,
 καὶ τήνε κάναν κι ἀστραφτε σταυροὶ καὶ τροῦλλοι, πού εἶταν
 ἀπὸ τὰ δέντρα σάμπως πιὸ πυκνοί, καὶ σὰ νὰ κρύβαν
 τὸ πράσινο τῆς βλάστησης. Διαβάτρα, ἀπὸ τῆς Θράκης
 τοὺς κάμπους τοὺς δλάνοιχτους, μὲ δροσολόγαιες, αὔρα.
 Στὸ βάθος πλατυξάνοιχτο τὸλόχρυσο Κοσμίδι.
 Καὶ νά! στὸ πλάϊ μου βρέθηκε στυλωμένος δλόρθος
 ἀποκρισάρης Ἄγγελος τοῦ ἀξήγητου καὶ σάμπως
 ἀπὸ τὴν πλάση πιὸ πλατὺς πού ξάνοιγα μπροστά μου.
 Μ' ἄγγιξε, κι ἀνατρίχιασα. Μοῦ φύσηξε στὰ μάτια,
 εἶδα. Εἶταν τῶνα του φτερὸ σὰ χάλκινο δεφτέρι,
 θαμποφέγγαν ἀπάνου του τῆς Μοίρας τὰ γραμμένα.
 Εἶτανε τᾶλλο του φτερὸ σὰ μαγικὸς καθρέφτης,
 καὶ μέσα του οἱ ἀγέννητοι καιροὶ μαυρολογοῦσαν.
 Εἶχε μιὰν ὄψη πού ἐπαιζε καὶ σάλευε δειγμένη
 τρίδιπλη, σὰν τὴ θάλασσα πού κάποτε καὶ ἀντάμα
 κι ἀσπρογαλλιᾶζει καὶ χλωρὴ δείχνει καὶ μαυροφέρνει.
 Πότ' ἔμοιαζε μὲ τοῦ Θεοῦ τὸν ἄγγελο, καὶ πότε
 μὲ τὸν ἀρχάγγελο ἔμοιαζε τῆς ἄβυσσος, καὶ πότε
 μὲ τὸν Παρακοιμώμενο τὸ συνονόματό μου.

Τριπλὸ τὸ σκιαχτρο μὲ τὴ μιὰ καὶ μὲ τὴν τρίδιπλη ὄψη,
 μὲ βουῖσμα, σὰν τριπλὸ κι αὐτό, καὶ σὰ νεροῦ φερμένου,
 γλυκοῦ νεροῦ, νεροῦ ἀρμυροῦ, μέσ' ἀπὸ τὰ πηγᾶδια,
 τὰ κοντινά, τὰ μακρινά, τοῦ λογισμοῦ, τοῦ ὄνειρου,

τοῦ παραμιλητοῦ, τριπλά. Κ' εἶταν τὸ βουίσιμα τέτοιο:

—Στὴν Πόρτα στὴ Χρυσόπορτα ποὺ δλάνοιχτη καὶ ἀστράφτει,
 καιροί, ἀπὸ σᾶς, ἡρωϊκοί, κι ἀπὸ τῶν τροπαιοῦχων
 αὐτοκρατόρων πομπικὸ τὸ πέρασμα, προσμένουν
 νὰ σὲ δοξολογήσουνε καὶ νὰ σὲ στεφανώσουν
 μὲ τὸ στεφάνι ποὺ κανεῖς δὲ φόρεσε ὡς τὰ τώρα,
 σὲ περιμένει ὁ Θρίαμβος ὁ γίγαντας καὶ ἡ Δόξα
 σὲ περιμέν' ἢ ἀγγελίσσα, Δέσποτα καθαλλάρη.
 Σὰ μυδαλιὰ λουλούδιασε καὶ ντύθηκε σὰ νύφη
 ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ἢ Πόλη σου κι ἔλου τοῦ κόσμου ἢ Πόλη
 γιὰ νὰ διαβῆς ἀπάνου της, πατώντας την, ἀφέντης.
 Καὶ τὰ παλάτια βγάλανε στὸν ἥλιο καὶ ἀραδιάσαν
 τάνῆλιαγα βλυσίδια τους γιὰ νὰ σὲ χαιρετίσουν
 παλάτια καὶ τὰ σπίτια εἶναι καὶ τὰ καλύθια, καὶ ἔλα,
 περῆφανα, καὶ πράσινα κι ἄσπρα, γιορτάζοντάς σε.
 Τὰ πέπλα τὰ ὀλομέταξα, τὰ βελουδένια πεύκια,
 τὰ λιανοπλούμιστα παννιά, τοῦ δρόμου σου στρωσίδια
 κι ὅπου εἶν' ὁ δρόμος ἄστρωτος, γδύνονται καὶ σοῦ στρώνουν
 τὴ γῆ μὲ τὰ χλανίδια τους, κι ἀργατικοὶ καὶ ἀρχόντοι,
 καὶ γιὰ τὸ καλοσόρισμα, γιὰ τὸ προσκύνημά σου
 τὰ φλάμπουρα ἔλα, ἀνάερα, στίς δάφνες ἔλες, θέρος.
 Ἀπὸ τῶν κάστρων τὰ τειχιά, καὶ ἀπάνου ἀπὸ τοὺς πύργους
 ξαγναντευτὲς τῶν πέλαγων, ψάχτες τῶν κάμπων, ὅπου
 στυλώνουνε τὰ μάτια τους κι ὅπου ρωτᾶνε, γῦρο
 στὰ τετραπέρατα, πουλιά, σύγνεφα, τὰ σημάδια,
 κι ὅπου γυρνᾶν τὰ μάτια, κι ὅπου ταξιδεύτρα ἢ σκέψη,
 τὰ πάντα μιὰν ἀπόκριση, κι ἔλα ἓνα μήνυμα εἶναι:
 «Πόλη, χαρὰ σου, δέσποινα κι ἀνατολῆς καὶ δύσης!»
 Ἀπὸ στεριᾶς κι ἀπὸ γιαλοῦς, ἔλες οἱ στρατές, πλῆθος
 γνῶριμοι δρόμοι καὶ ἄγνωροι, καὶ οἱ χιλιοπατημένοι

καὶ οἱ πρωτοχάραχτοι ἀπὸ σέ, στήν Πόλη σου ἴσα πάνε,
 μὲ τῆς Εὐρώπης τὰ καλά, μὲ τῆς Ἀσίας τὰ πλούτια,
 καὶ οἱ δρόμοι σου ὑποταχτικοὶ σ' ἐσέ, ἀπὸ σέ γιομάτοι,
 πεζούρα, ἀλόγατα, ἄρματα, δικά σου, καὶ πιστά σου.
 Μηδὲ πολέμια πουθενὰ σαῖττα δὲ σφυρίζει,
 κι ὅπου εἶν' ὄχτρος γυρτὸς τραβᾷ στὰμάξι σου ζεμένος·
 πολυσπορίτης ὁ στρατός, καὶ τὰ ξανθὰ τὰ Γένη,
 κι ὄσους ψηλάθε βαλτικὲς καὶ στέππες κατεβάξουν,
 κ' οἱ λιοψημένοι ἀφρικανοὶ κ' οἱ ἀνατολίτες, κάθε
 φυλῆς καὶ πίστης μάζωμα, σ' ἐσένα ρογιασμένοι·
 σκλάβος ὁ Σλάβος, βοθητὲς Λατίνοι καὶ Ἀλαμάνοι,
 μαυράδι μισοξάνοιχτο μακριὰ εἶν' ἀκόμα ὁ Τοῦρκος,
 καὶ καπετάνιος ὁ Γραικὸς καὶ τὸ Βυζάντιο στύλος.

Μὰ οὐαί, Χρυσόπορτες, καὶ οὐαί, Θρίαμβοι! Ἐπὸ τὴ νύχτα
 στὴ νύχτα, σὰν τὰ πάγανα καὶ σὰν τὰ χαμοδράκια,
 σὰ μολεμένοι ἀνασασμοὶ μέσ' ἀπὸ σάπια λάκκων,
 ξεβράσματα ἀπὸ μνήματα, τοῦ πονηροῦ βλαστάρια,
 παράμερα, ὄχλος καρτερᾷ, Δέσποτα καθαλλάρη,
 τὴ νύχτα, νὰ χυθῆ· κ' ἐσέ, νὰ ξεκαβαλλικέψης
 πεζὸς τραβώντας πρὸς τὸ μέγα ἀγύριστο ταξίδι.
 Ἡ σάρα ἢ μάρα καρτερᾷ τὰ μάτια σου νὰ κλείσῃς
 γιὰ νὰ ξαπολυθῆ ξανὰ καὶ νὰ τὸν παραδώσῃ
 τοῦ μαλακοῦ καὶ τοῦ κιοτῆ καὶ τοῦ παραλυμένου
 τὸν κόσμον ποὺ μεγάλωσες ποτίζοντάς τον αἶμα,
 μὲ τὸ μαχαίρι κερδιστῆς καὶ μὲ τὴν νίκη χτίστης.
 Καὶ λιμασμένοι τρυγητὲς θὰ πέσουν τοῦ ἀμπελιοῦ σου
 μουνουχισμένοι, μαυλιστές, μουρλοί, παλιάτσοι, πόρνες.

Τοῦ κάκου ἢ Βλαχερνιώτισσα, τὰ χέρια σηκωμένα
 στὸν οὐρανό, παρακαλέστρα τοῦρανοῦ, τοῦ κάκου!

Βλαχερνιώτισσα, γέρασες, τὰ χέρια πιά δὲν τᾶχεις
παρὰ γιὰ τάνωφέλευτα παρακαλέσματα, ὄχι,
σὰν πρῶτα, γιὰ νὰ πολεμᾷς καὶ γιὰ νὰ σαΐττεύης
τῆς Πόλης τοὺς ἀπόκοτους φοβεριστάδες, οὔτε
γιὰ νὰ βουλιάζῃς τῶν ὀχτρῶν ἀπίστων τὶς ἀρμάδες.

Οἱ καταρράχτες θάνοιχτοῦν καὶ θὰ ξαπολυθοῦνε.
Θὰ ξεσπάσουν τὰ σύγνεφα. Θὰ βρέξουν τὰ βουλκάνια
τῆ λάβα τους. Μὲ τὰ φτερά τους, ἔλα πέρα ὡς πέρα
θὰ τὰ σαρώσουν οἱ ἄνεμοι, βοριάδες καὶ χαμψίνια.
Μέσα σου, ἀπάνου σου θυμοί, σεισμοί, πληγές, ἀστένειες,
καὶ ἀφορισμοὶ καὶ ἀφανισμοί, καταραμένε τότε!
Κύματ' ἀπὸ τὴν Ἀφρική, ποτάμια ἀπὸ τὸ Σικύθη
φουσκώσαν, πλημμυρήσανε, καὶ σπάσανε τοὺς φράχτες,
καὶ οἱ δρόμοι σου, αὐτοκράτορα, καὶ οἱ χιλιοπατημένοι
καὶ οἱ πρωτοχάραχτοι ἀπὸ σέ, ποὺ φέρναν ἴσα ὀλόϊσα
τῆς οἰκουμένης τὰγαθὰ στὴ δέσποινα τῆ χώρα,
ξεχωνιασμένοι οἱ δρόμοι σου, συνεπαρμένοι τώρα,
παντοῦ εἶν' ἡ ξυλοχάλαση, παντοῦ ὁ καταποτήρας.
Τὰ ρέματα, οἱ κακοτοπιές, τὰ βαλτονέρια τώρα,
ἔπου περνώντας πάταγες—καὶ τὰ πατήματά σου
γύρο τὰχολογούσανε τὰ στόματα τοῦ κόσμου,
τοῦ δοξασμοῦ σου βούκινα,—τόσο βαθιὰ τὰχνάρια
τοῦ διάδα σου τυπώνοντας, ποὺ ἔλεγες: Δὲ θὰ σβύσουν!
Παρατημένη ἡ δέσποινα στοῦ ριζικοῦ τὰ δόντια,
χίλιω χρονῶνε καύκημα, κορώνια ἔλων τῶν τόπων,
καὶ μέσα στὴ νεροποντὴ σὰν ξεμοναχιασμένο
ξέσκεπο σπίτι, ἀφύλαχτο κι ἀδόθητο, ποὺ ρεῦει
καὶ δὲ μπορεῖ μῆτε ἀπὸ μπρὸς κανεὶς μῆτε ἀπὸ πίσω
καὶ μῆτε κι ἀπὸ πουθενά, καὶ μὰ παλιοσανίδα
γιοφύρι κάνουντάς τηνε, νὰ τρέξῃ, νὰ προφτάσῃ

γιά νά τοῦ πάη, σά λυτρωμὸ καὶ σά βοήθεια, κάτι.

Σὲ κάτεργα βενέτικα, σὲ ἀφρικανὲς γαλέρες
 κι ἀπὸ καστέλλια φράγκικα, κι ἀπὸ τοὺς λεβαντίνους
 γιालούς, Λατίνοι, Νορμανοί, Κελτοί, Μογγόλοι, Τοῦρκοι!
 Νά! μὲ τοῦ Πάπα τὸ σταυρό, μὲ τᾶστρο τοῦ Σουλτάνου
 ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου πρόδρομος καὶ ὀδηγητής. Ἄδέρφια.
 Καὶ ἡ Πόλη καὶ ἡ κοσμοπόλη, ζωστή. Παρμένη. Πάει,
 Πάει. Τοῦ Κυρίου νά ὁ νάός! Ἄχουρι κοπιρισμένο
 ἀπὸ τάλόγατα τοῦ ὄχτροῦ. Μιά πόρνη καθισμένη
 στὸ θρόνο τοῦ Χρυσόστομου, στριγγόφωνη κηρύχτρα
 τοῦ δαίμονα τοῦ σαρκικοῦ. Καπίστρια τὰ φελόνια
 καὶ οἱ κολυμπήθρες γοῦρνες. Νά! Διαγουμιστάδες ἔλοι
 τῶν ἔλων. Τίμιων, ἱερῶν μαγαριστὲς καὶ σφάχτες.
 Καὶ τῆς Σοφίας τοῦ Θεοῦ, πανάκριθη, πανώρια,
 παρμένη κ' ἡ Ἁγία Τράπεζα, μέσ' στὸ καράδι κούρσοσ
 γιὰ τὴ Φραγκιά. Κυρίου ὀργή. Καὶ σύψυχο, καὶ ἀγνάντια
 στὸ Μαρμαρόνησο, χαμός. Βουλιάζει τὸ καράδι.
 Βουλιάζει κ' ἡ Ἁγία Τράπεζα. Καὶ ἡ θάλασσα τριγύρο
 λάμπει καὶ εἶν' ἥλιος, καὶ ποτὲ δὲν τρικυμίζει, καὶ εἶναι
 μυρόβολη καὶ γαλανή καὶ ἀνάμα τὰ νερά της·
 Κ' οἱ πολεμάρχιοι ἐξόριστοι κ' οἱ ἄρματωλοὶ φευγάτοι,
 σὰν ἔρμοι, σὰν κατάρατοι, γυμνοί, ἄπατροι, σκηνίτες,
 τρῶν τὸ ψωμί τῆς ξενητιάς, καὶ γιὰ νά τὸ πλερώσουν,
 τὸν ξένο δασκαλεύουνε, τοῦ ξένου παραδίνουν
 τῆς Ρωμιοσύνης τὰ σπαθιά, τὰ μυστικά τῆς νίκης,
 κι αὐτοὶ πεθαίνουν ἄχαροι, καὶ χαίρεται τὸ βίός τους
 ὁ ξένος. Γράμματα, ἄρματα—καημένη Ρωμιοσύνη!—
 διωγμέν' ἀπ' τὴν Ἀνατολή, κονεύουνε στὴ Δύση.
 Στάλπεια βουνὰ ξανανθιστὲς, τῆς Ἀττικῆς βιολέττες!
 Κι ἀπὸ τὰ γιγαντόκορμα μαζώματα φουσσάτα

μύριω φυλῶν, μύριω γλωσσῶ, φλάμπουρων μύριων κάτου
 ἀπὸ τὸ ἕνα λάδαρο τοῦ Ἐν Τούτῳ Νίκα, ὦ ρήγα
 βουργαροφάγε ἀτράνταχτε, τίποτε δὲ θὰ μείνη,
 κι ἀπ' ὅσα πλάθεις, ταίριασες, καὶ κυβερνᾷς καὶ ὀρίζεις.
 Τοῦ Χριστοῦ πίστη, μέριασε! Φυλές, λογαριαστῆτε!
 Σαξῶνοι, Ροῦσοι, Νορβηγοί, Γάλλοι, Ἴταλοί, Σπανιόλοι!
 Βάρβαροι φλαμπουριάριδες ρογιασμένοι, τραβάτε
 μὲ τὸ δικό του φλάμπουρο καθένας, νὰ τὸ ὑψώση,
 ἀγάλια ἀγάλια, λάδαρο νικητράς μιᾶς πατρίδας!
 Φυλὴ τὸ μάζωμα, ἢ φυλὴ λαός, καὶ νὰ τὰ Ἔθνη!
 Λατίνοι, Σλάβοι, Γερμανοί, μὲ τὰ ὄπλα, μὲ τὰ φῶτα,
 καὶ μὲ τὰ σύνορα πλατιά, μὲ τὰ ὄνειρα μεγάλα!
 Καὶ τῆς Σοφίας τοῦ Θεοῦ πανάκριδη, πανώρια,
 βγαλμένη κ' ἡ Ἁγία Τράπεζα μὲς' ἀπὸ τοῦ πελάγου
 τὰ βάθη, τέρας ψάρεμα ἄξιων ψαράδω φράγκων,
 καὶ μοιρασμένο κάθε τῆς θαματοργῶ κομματί
 δύσης καὶ νότου καὶ βοριᾶ. Στὰ Ἔθνη πάντα, στὰ Ἔθνη!

Κι ἀπάνου ἀπὸ τὸ Γερμανό, κι ἀπάνου ἀπ' τὸ Λατίνο,
 κι ἀπάνου ἀπ' τὸν Ἀγαρινό, κι ἀπάνου ἀπὸ τὸ Σλάβο,
 κι ἀπάνου ἀπ' ὅλα τὰ ξανθά, τὰ ναστημένα Γένη,
 μὲ τὰ πλατιά τὰ σύνορα, μὲ τὰ τεράστια κάστρα
 ποὺ δὲν τὰ χτίζουσι πέτρες πιά, καὶ δὲν τὰ στεφανώνουσι
 πύργοι, καὶ δὲν τοὺς βρέχουσι τὰ πόδια τους οἱ τράφοι,
 σὰν πρῶτα, μήτε οἱ πολεμῆστρες, μάτια τους, ἀστράφτουσι...
 Κάστρα, χαράκια καὶ πυργιά, τράφοι καὶ πολεμῆστρες,
 τὰ Πυρηνάια, τ' Ἀπέννινα, καὶ Καύκασοι καὶ Οὐράλια,
 καὶ ὁ Ρῆνος καὶ οἱ Δουνάβηδες, Ταμέσηδες καὶ Σένες,
 καὶ οἱ Μαῦροι καὶ οἱ Ἀτλαντικοὶ καὶ οἱ Βαλτικῆς καὶ οἱ Ἄσπρες,
 τάχανα τῶν ὠκεανῶν, καὶ οἱ θάλασσες ποὺ παίρνουσι
 τὸ λάγγεμα κάποιων λιμνῶν ὄνειροχαϊδεμένων.

Νὰ εἰ θάλασσεσ, νὰ τὰ βουνά, νὰ οἱ πόταμοι, νὰ οἱ γνῶμεσ!
 Νιὸσ κόσμοσ. Μέγα τάλλασμα στήν τέχνη τῶν ἀρμάτων.
 Πεζοὶ καὶ καθαλλάρηδεσ, ἀλλιά σασ, ἀντρειωμένοι!
 Σκουριάστε, δαμασκιὰ σπαθιά, κοντάρια, συντριφτῆτε,
 τοῦ τοίχου πιά ἀνωφέλευτα στολίδια τὰ δοξάρια,
 στὸ καλὸ σύρτε, σαῖττευτέσ, ἔχετε γειά, λεβέντεσ!
 Κ' ἐσύ, χυτὴ βυζαντινὴ φωτιά, διπλόζωο φίδι,
 στὸ σύνεργο τοῦ σατανᾶ, στὸ μαῦρο βόλι κλείσου,
 κατάσταιρα, ἀξεχώριστα, σημάδευε, καὶ χτύπα,
 θέριζε ἀλάθευτα μακριάθε, ἄξιουσ, ἀνάξιουσ, ὄλουσ,
 ἀρμάτουσ καὶ ξαρμάτωτουσ, κιοτῆδεσ καὶ ἤρακλῆδεσ.
 Κι ἀπάνου ἀπ' ὄλα τὰ ξανθὰ τὰ Γένη, ἀναστημένα,
 μὲ τὰ πλατιά τὰ σύνορα τὰ καλομετρημένα,
 στὸ μνήμα τὸ βασιλικὸ τῆσ Ἑλλάδασ πατώντασ
 καὶ κάνοντάσ το βάθρο τῆσ γιὰ νὰ φαντάξῃ, ἀπάνου
 σὲ κείνο, ἀκόμα πιὸ ψηλή, νὰ ἦ ζυγαριὰ τῆσ Δίκησ
 καὶ τῆσ Σοφίασ νὰ ἦ πηγῆ, νὰ ἦ δύναμη καὶ ἡ χάρη
 καὶ ἡ κυβερνήτρα καὶ ἡ κυρά, κι ὄλων ἀπάνου σὲ ὄλα,
 μὲ τὸνομά τῆσ μοναχά, μὲ τᾶκουσμά τῆσ μόνο,
 μὲ τὴν ἰδέα τῆσ πιὸ πολὺ, τὸ φῶσ τῆσ πρῶτ' ἀπ' ὄλα,
 ἢ αὐτοκρατόρισσα ποὺ ἀκούει νὰ τὴν ὕμνολογᾶνε
 τῆσ οἰκουμένησ τᾶργανα: Εὐρώπη, Εὐρώπη, Εὐρώπη!

—Πέστε, βυθοὶ τοῦ Ὠκεανοῦ, τί ἀναβρίζετε; Μήπωσ
 τὴν Ἀφροδίτη, δεύτερη φορά;—Τὴν Ἀφροδίτη;
 Ὅχι. Στὸν ἥλιο φέρνουμε ξανὰ τὴν Ἀτλαντίδα,
 τὸνειροφάνταστο νησί, ποὺ εἶναι κι αὐτὸ ἓνασ κόσμοσ.—
 Ἡ Ἀθήνα δὲν ὑπάρχει πιά ὑπάρχ' ἢ Εὐρώπη. Δὸσ τῆσ,
 Εὐρώπη, ἀπὸ τὰ σπλάχνα σου τῆσ νιοφανερωμένησ.
 Σοῦ εἶναι στενὸσ ὁ γέρικοσ ὁ γνωρισμένοσ κόσμοσ.
 Δρυμοὶ παρθένοι, ἄχανοι κάμποι, πέλαα, καταρράχτεσ,

πιό μεγάλοπρεποι από σās, κάτω από σās, μαζί σας,
 νά οί' Ατλαντες, νά οί' Ατλαντες, έρχονται, σπέρνονται, είναι,
 φυτρώνουνε, θεριεύουνε, λεύτεροι, γαυριασμένοι,
 του νέου του κόσμου κήρυδες, του γέρικου φοδέρες.
 Μά ασάλευτος και ό Κίτρινος από καιρούς και χρόνια,
 σέ άπαρτων τόπων και λαών άγγιχτων τά σκοτάδια,
 σάν από κρέας άνθρωπινό δράκοντας χορτασμένος,
 πάντα στο σάλεμα σεισμός, πάντα στο χτύπο χάρος,
 πονήρηψε, και μαθητής γράφτηκε τ' Ασπρου μάγου,
 και ξέρει από μαγέματα, κι ό ασάλευτος τινάχτη,
 κ' έγινε φίδι με φτερά, και στοίχισε, και θέλει
 νάρχιση από τό δάσκαλο τό έργο ξανά, τά πάντα
 σεισμός νά ρίξη Γνεγκισχάν και χάρος Ταμερλάνος.

Κι από τον Ατλαντόκοσμο πιό θαμαστός, πιό μέγας
 άπ' την Ασία τή Σίβυλλα κι από τή Μούσα Ευρώπη,
 και τροπικών και πολικών και υπερβορείων τόπων
 θεμελιωτής, διαφεντευτής, κρατάρχησ μέσα σέ όλα,
 και με τό μάλαμα κορμί, με τά διαμάντια μάτια,
 και με τό μάρμαρο καρδιά, τελώνιο και δαιμόνιο,
 νά ό βασιλιάς ό Μαμωνάς! Ό αντίχριστος, τό τέρας,
 και σερπετό και σταυραϊτός, και παίρνοντας κάθε όψη,
 καθώς ό μάντης που έβροσκε τίς ποσιδώνειες φώκιες
 και ζούσε μέσ' στής θάλασσας τά βαθιά. Τόν άδράχνεις
 κι όλο σου φεύγει, και είν' άφρός κ' είναι βραχνάς, και πάντα,
 κ' εκεί που τον καταφρονάς, προσκυνητής του πάντα.
 Μά ήρθε καιρός, και πλήρωσε τής δύναμής του ό γίγας
 τό κρίμα μ' όλο του τό βιός που ή γή δέν τό χωρούσε.
 Φτωχολογιά σακάτισσα, φτωχολογιά καημένη,
 σά φρύγανο στην άμμουδιά, σάν καλαμιά στον κάμπο!
 Άστραψε φώς και γνώρισες τον έαυτό σου. Βάστα,

ρίζου, ἀργατιά δρακόντισσα, χτύπα, ἀργατιά ἐκδικήτρα!
 Νά! Νά! Σηκώθη ὁ σηκωμός τοῦ κόσμου ὁ πῶς μεγάλος,
 τοῦ φτωχοῦ σήκω ὁ σηκωμός! Σφιχταλυσσοδεμένο
 σὲ τυραγοῦσε ὁ δράκοντας, καὶ δουλευτὴ καὶ δούλο
 σὲ τρύπες μέσα καὶ σπηλιές, γύφτο καὶ χτῆνος, μέσα
 σὲ πυρωμένους κλίβανους καὶ ἀνήλιαγα κατώγια,
 σὲ φάμπρικες πολύκοσμες, πολύτεχνα ἀργαστήρια,
 παλάτια εἶταν οἱ φάμπρικες, μπουντρούμια τὰργαστήρια,
 καὶ ἔλα, τῆς κόλασης κελλιά, μπουντρούμια καὶ παλάτια.
 Καὶ ὁ Μαμωνάς, κλεισμός! Χαμός! Διαλαλημός! Βοηθᾶτε!
 Στὸ πρόστασμά του ἀνατολῆς καὶ δύσης παραστάτες
 ἀρματωμένα, ἀρίφνητα, καὶ μὲ τοὺς ἀρχηγούς του
 καὶ μὲ τοὺς πολεμάρχους τοῦ μπροστὰ καθένα, τὰ Ἔθνη.
 Καὶ νά! Πολέμια χλαλοή, μὰ νά! Μεγάλο θάμα!
 Λευκοντυμένος ἄγγελος διπλώνει τὰ φτερά του
 ἀπάνου ἀπὸ τὴ βαλτωμένη, τὴ διαγουμισμένη,
 ἀπάνου ἀπ' τῆς ἀναβροχιάς καὶ ἀπ' τῆς ἐρμιάς τὴ χώρα.
 Ἀνάστα! Καὶ φεγγόβολος καὶ μεταμορφισμένος
 ἀνέστη ἀπὸ τὸ μνήμα του τὸ παραπεταμένο
 ὁ ταπεινός, ὁ κουρελλῆς, ὁ καταφρονημένος,
 ὁ ἀγνώριστος, ὁ ἀπάντεχος, ὁ ἀγέλαστος καὶ ὁ ξένος,
 μισόκοπος, σημαδιακός, ἄσκημος, ὁ ἄντρας, ὁ ἄντρας!
 Τῆς ἀργατιάς ὁ βασιλιάς, τῆς φτώχειας ὁ πατέρας,
 τοῦ κόσμου ἀφέντης. Ἔρχεται τῶν πάντων ὁ τραγάτης,
 καὶ Φτωχολέοντας κράζεται καὶ λιόντας εἶναι. Φτάνει,
 ὁ κληρονόμος ἔρχεται, στάμνα βαστᾶ καὶ σπάθα.
 Ἀπὸ τὰ δάκρυα τοῦ φτωχοῦ μεστὴ βαριά εἶν' ἡ στάμνα.
 Ὁ Φτωχολέοντας ἔρχεται, στάμνα βαστᾶ καὶ σπάθα,
 καὶ στολισμένη ἡ τράπεζα, καὶ τὰ κεριά ἀναμμένα,
 ὁ κληρονόμος ἔρχεται στό τέλος τῶν αἰώνων,
 σταμνὶ βαστᾶ, σπαθὶ βαστᾶ, γιὰ νὰ τὰ σφάξῃ τὰ Ἔθνη!

Δράκοντα, ἀλλιά σου, Μαμωνά! Στήν οἰκουμένη εἰρήνην,
ἀδερφοσύνη στους λαούς, χαρὰ καὶ καλὴ γνώμη
στὴ γῆ! Τρισεύγενη ἢ δουλειά, μιὰ Πολιτεία ὁ κόσμος!

Καὶ οἱ μοιραστὲς τῆς ἀμοιβῆς καὶ τῆς ποινῆς οἱ ἀφέντες
πάν πάνε, οἱ μοιραστὲς θεοί, πάν οἱ θεοὶ ἀφεντάδες,
πλάστες δὲν εἶναι πιά οἱ θεοί, μήτε εἶδωλα τοῦ τρόμου,
μήτε σκηνῆς ὑποκριτές, ἦ τραγικοὶ ἦ παλιάτσοι,
κάτου ἀπὸ μύριες, ἄσκημες, ὄμορφες, μάσκες. Πάνε.
Τοῦ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου πλάσματα, κι ὅσο δὲ δύνει' ἄλλο
τοῦ ἀνθρώπου ὁ νοῦς ὁ ποιητῆς ψηλότερα νὰ φτάσῃ,
τοῦ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου πλάσματα κ' οἱ θεοὶ κ' οἱ πλάστες εἶταν,
μέσα στὸν ἄφταστο οὐρανὸ φερμένοι τῆς ἰδέας,
μαργαριτάρια τοῦ ὄνειρου, τοῦ ἀξήγητου διαμάντια,
μὰ καὶ τῆς πράξης λάβαρα, μὰ καὶ σπαθιά τοῦ πάθους.
Μονόθεοι καὶ πολύθεοι, κριτές, τυράννοι, σκιάχτρα,
Βαλχάλες, Ὀλυμποὶ, οὐρανοί, παράδεισοι, ἔλα πάνε,
Σωτῆρες καὶ Παντάνασσες. Τώρα, Ψυχὴ, τὸ νοιῶθεις,
ὕστερ' ἀπὸ καιροὺς καιρῶν κι ἀπὸ αἰῶνες αἰῶνων,
πὼς Χάρος ἦρθε ἀπάντεχος, θεοκαταλύτης Χάρος.
Βουλιάζανε, χαθήκανε, δίχως ὁ μέγας Κόσμος
νὰ χάσῃ τίποτε, οὔτε βῆμα ἀπ' τὸ περπάτημά του,
φυλλάκι ἀπὸ τὴ χλώρη του, μιὰ τρίχα ἀπ' τὰ μαλλιά του.
Καὶ μέσ' στοῦ χάους ἀμέτρητου καὶ μέσ' στῆς οἰκουμένης
τῆς μετρημένης τὸ ἄπλωμα, τὰ πάντα λυτρωμένα,
χαίρονται, σταίνουν τὸ χορὸ, καλλόρρυθμα γυρίζουν,
κι ὁ Ἥλιος πρωτοχορευτής. Χρυσοστεφανωμένος,
δοξαριστής, κιθαριστής, ἀρματοδρόμος; Ὁχι.
Νὰ ὁ Ἥλιος, ἀδυσσόκοσμος, καὶ μόνοι θεοί, πού ζοῦνε
κι ἀκόμα ἀπόξω ἀπ' τὸ χαμό, νὰ ἡ Ἀθηνᾶ, Σοφία
τώρα εἶναι τῶνομά της, νά! Νὰ κ' ἡ Ἀφροδίτη, Ἀγάπη

τώρα κ' ἐκείνης τῶνομα, κι ἀφροχύνεται πάντα
 δλόγυμνη ἀπ' τὴν ἄβυσσο, καὶ πορνικὴ καὶ οὐράνια·
 κ' ἐσύ, ξαρμάτωση Ἀθηνᾶ; ὄχι Ἀθηνᾶ· Σοφία,
 βιβλίον κρατᾶς καὶ σκύβοντας ἀπάνου του διαβάξεις
 καὶ μὲ κοντύλι σίδερο σὲ φύλλα ἀτσάλια γράφεις·
 σφαῖρα τὸ πόδι σου πατᾶ, καὶ σὰ νὰ τήνε σπρώχνη,
 καὶ ἡ σφαῖρα ἀστέρι, καὶ τὰστέρι κόσμος, καὶ γυρίζει·
 τὰ μάτια σου, τρομαχτικά, τῆς κουκουδάγιας μάτια
 πάντα, κι ἀστράφτουν, οὐρανοί, κι δλόδαθα εἶναι, νύχτες.—

*

Κατάμματα καὶ ἀτάραχος τὴν κοίταξα τὴν ὄψη
 τᾶγγελου σκιαχτρου, τοῦ τριπλοῦ, καὶ σάμπως νὰ μὴν εἶμουν
 ἐγώ, σὰν κάποιος μέσα μου νοῦς αἰτομμάτης νὰ εἶταν
 ποὺ νὰ μιλήσω μ' ἔσπρωχνη, τέτοια ἡῦρα λόγια, καὶ εἶπα :

—Ὅσο ἀνοιχτοὶ εἶν' οἱ οὐρανοί, τόσο τεράστια μέσα
 στῶν οὐρανῶν ἀπλώνονται τὴν ἀπεραντοσύνη
 τοῦ ἡλιοῦ τὰ βασιλέματα· κι ὅσο κ' οἱ αἰθέρες εἶναι
 ξάστεροι, τόσο εἶν' οἱ ἀχνοὶ σὰν ξαφνικὲς φοβέρες·
 ἀπὸ τὰ ἔγκατα κ' οἱ ἀχνοὶ τῆς θάλασσας τῆς μάννας
 ὑψώνονται, μεστώνονται, καί, σύγνεφα, τοῦ κόσμου
 τὸ σκότος, τὸ δριμόχολο, καὶ τὴ φουρτούνα φέρνουν,
 γιὰ τὸ χαμὸ ἢ γιὰ τᾶνθισμα, ξολοθρευτὲς ἢ πλάστες,
 ὅσο νὰ πέσουνε ξανὰ στῆς θάλασσας τῆς μάννας
 τὰ ἔγκατα, ἀπὸ τὸ νερὸ γιὰ τὸ νερό, καθάρια,
 καὶ μ' ὄλο τους τὸ θόλωμα, τὰ σύγνεφα, σημάδια,
 στοῦ κύκλου τὰ γυρίσματα ποὺ ἀνεδοκατεβαίνουν,
 τοῦ νόμου τοῦ κυβερνητῆ ἠνιγτῶν καὶ θείων, τῶν ὄλων.

Στὴ θάλασσα τοῦ αἰώνιου χύνονται τὰ ποτάμια

τῆς προκοπῆς καὶ χάνονται, μὰ ἡ θάλασσα κρατιέται
καὶ μ' ὄλο τῆς τὸ σάλεμα, κι ὄλα τὰ πίνει, καὶ ὄλο
καὶ καταπίνει. Νὰ ἡ πηγὴ καὶ νὰ καὶ ἡ καταβόθρα.

Μπρός, πίσω, τίποτε. Χορὸς ἀνεμοκυκλοπόδης.

Εἶπα: Στὰ πάντα γυρισμὸς τῶν πάντων. Κυβερνήτες,
λαοί, δοῦλοι, κύρηδες, καὶ θεοὶ κι ἄνθρωποι πάντα κόβουν,
γιὰ μπόδισμα, γιὰ μπλέξιμο, γιὰ πάλαιμα, τοὺς δρόμους,
τοῦτοι γιὰ νὰ εἶναι πάντοτε γονατιστοί, καὶ κείνοι,
γιὰ νὰ εἶναι δλόρθοι πάντοτε. Στὴν πλάση τούτη ὁ κόσμος
δλόγυρα, κι ὁ ἄνθρωπος μέσα στὸν κόσμο ὁ μαῦρος
ποῦ εἶναι μαζί περίγελο τῶν ὄντων καὶ καμάρι,
τὸ νόμο ἀκούν· καὶ στίς καρδιές καὶ στὰ λιθάρια ὁ νόμος·
μπορεῖ ἄλλην ὄψη νάχη ἐδῶ, κ' ἐκεῖ ἄλλην ὄψη νάχη,
μὰ παντοῦ, ἀφέντης ποῦ κρατᾷ καὶ σταυρωτῆς ποῦ δένει.
Χυνόπωρα, μαγιάπριλα, χειμῶνες, καλοκαίρια
οἱ ὥρες πάντα οἱ γνωστικὲς τὰ φέρνουν καὶ τὰ παίρνουν
καὶ ρυθμισμένα τὰ μοιράζουν καὶ τὰ ξαναφέρνουν,
χειμῶνες καὶ μαγιάπριλα, πάντα γνοιασμένες οἱ ὥρες,
(καὶ οἱ τύχες ξέγνοιαστα, τυφλά, κάποτε, στὰ χαμένα),
χυνόπωρα, μαγιάπριλα, χειμῶνες, καλοκαίρια
καὶ στῆς ψυχῆς τάπόθαθα καὶ στὰ πλατιά τῆς πλάσης.
Κ' ὄλο ἓνα χέρι σπρώχνει μας· τὴν ἀνεργὴ τὴ σάρκα
μιὰ δύναμη. Πάντα ὁ μεγάλος, πάντα κ' ἡ ἱστορία
πλάι του μὲ βῆμα ταιριαστό· καὶ δὲν καταλαβαίνεις,
ἐκεῖ ποῦ περπατᾷν καὶ οἱ δυό, σφιχτοπεριπλεγμένοι,
ποῖος εἶναι τᾶλλου ὀδηγητής, ποῖος εἶναι τᾶλλου ἡ βρύση.
Μὰ ἡ κυβερνήτης ἡ ἀρχηγός, ἡρωας ἡ καπετάνιος,
ὁ καπετάνιος ἄμοιαστος κι ὁ ἀρχηγὸς πάντα ἓνας.
"Ἐνας—δὲν ξέρω—εἶμαι κ' ἐγώ· εἶμαι, εἴμουνα, καὶ θὰ εἶμαι,
καὶ πέστε πὼς κομπώνομαι καὶ πέστε πὼς πλανιέμαι.

Τοῦ στοχασμοῦ καὶ τοῦ δνειρου λίγοι πιστοὶ καὶ λίγοι σοφοί, στὰ πλήθη ἀνάμεσα, διαλεμένοι, γυρίζουν ὄρθοι καὶ λογομάχονται, σκυφτοὶ καὶ μελετᾶνε.
 Τοῦ κάκου οἱ Μοῦσες ὀδηγήτρες, μάϊσες οἱ Σειρήνες.
 Μηδὲ τοῦ ρήτορα ἢ βροντῆ, μηδὲ ἢ πνοῆ τῆς Λύρας νὰ τὸν ἀλλάξουνε μποροῦν τῆς Πολιτείας τὸ δρόμο.
 Τὴν Πολιτεία τὴ σέρνει ὁ Πόλεμος κ' ἢ Βία τὴ σέρνει σπᾶνθισμα γιὰ τὸ μαρασμό, στὴ χάση γιὰ τὴ φέξη.
 Καὶ τίποτε δὲν τὸ βαστᾷ στὴν προστασμένην ὄρα, καὶ στῶν ἔθνῶν καὶ στῶν ψυχῶν τὰ ρέματα, ποὺ ἀφρίζουν τοῦ κάκου, τῆς μπασιᾶς τὸ μπρὸς καὶ τῆς ρηχιᾶς τὸ πίσω.

Μὰ ἐγὼ εἶμαι ὁ ξεθεμελιωτῆς ὁ Πόλεμος, ὁ μέγας, ὁ Πόλεμος· τὸ θέλημα κάνω ἐνὸς πλάστη ποὺ εἶναι σὰν πιὸ μέγας ἀπὸ μέ, καὶ μ' ἔχει ρογιασμένο.
 Δέντρα, ἀντιρρίμματα πατῶ καὶ ξερριζώνω, καὶ ὄλα, μὲ τὴ φωτιά ξεπαστρευτῆς καὶ χτίστης μὲ τὸ αἶμα, καὶ γυμνά στρώνω καὶ κρουστὰ τάλώνια στοργυλεύω, γιομίζοντάς τα μὲ καρποὺς τοῦ θέρου καὶ τοῦ τρύγου.
 Μὰ ἐγὼ εἶμ' ὁ Πόλεμος, μὰ ἐγὼ εἶμ' ὁ Πόλεμος. Τὰ Ἔθνη πάντα θὰ ζοῦν, παντοτινὰ θὰ ἰδροκοπᾶν, ὁ ἀγῶνας πάντα γιὰ τὸ μέγλωμα, γιὰ τὴ δύναμη πάντα.
 Πίσω ἀπ' τὰ γρίμια κυνηγοί, κισσοὶ στὰ δέντρα ἀπάνου, παντοτινὰ οἱ καταχτητές. Πάντα οἱ καταχτημένοι.
 Ἄμοιαστοὶ πρῶτα, ἀντίμαχοι, κ' ὕστερα ταιριασμένοι μέσ' στὸν ἀτέλειωτο χορὸ γιὰ τὸν ὄχτρο ποὺ θάρθη κι αὐτὸς μὲ τὴν ἀράδα του στὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου νὰ φάη καὶ τὸν καταχτητῆ καὶ τὸν καταχτημένο.
 Καὶ οἱ σηκωμοὶ καὶ οἱ χαλασμοὶ, πλούσιοι, φτωχοί, τὰ πάντα στὸ ζύγι· πάντα ἢ ζυγαριὰ θάνεβοκατεβαίνη.
 Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῶ, ἐπὶ γῆς εἰρήνη κ' ἐν ἀνθρώποις

εὐδοκία! Ἐνὸς Ὑψιστου πάντα ἢ λατρεία, μὰ πάντα
 τοῦ πονηροῦ θὰ εἶναι τὸ φίδι ὁ ἄνθρωπος, κ' ἢ εἰρήνη
 ἢ φουσκαλίδα τοῦ νεροῦ. Θεοί, κορφές τῶν πάντων,
 παντοῦ καὶ πάντα Παναγιές, Χριστοί, δαιμόνοι, ἀγγέλοι.
 Πάντα εἶν' οἱ ἀστραπόπετρες τοῦ ἀόρατου, καὶ πάντα
 μέσ' στῆς ἰδέας τὰ ξέθωρα καὶ τᾶγραφτα, οἱ εἰκόνες.
 Πάντα οἱ θεοί, γῆ καὶ οὐρανοὶ πάντα μεστοὶ ἀπὸ κείνους.
 Καὶ πάντα θὰ ὑπάρχω ἐγώ· κι ἀφοῦ ἀπὸ δῶ θὰ λείψω,
 θὰ εἶμ' ἀπὸ κείθε, ἀφεύγατος, τριγυριστής, θὰ ὑπάρχω,
 μ' ὅποια σημάδια σφραγιστός, μ' ὅποιο ὄνομα κρασμένος,
 τοῦ κάστρου πορτοφύλακας, πιστὸς τῆς Ρωμιουσύνης,
 καὶ θαντιστέκουμαι, σπαθί· βουλή, θὰ κατορθώνω.
 Καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἢ βουλή καὶ τὸ σπαθί. Καὶ θὰ εἶναι
 μὲ κόψη πάντα καὶ ἢ βουλή, καὶ τὸ σπαθί μὲ γνώμη.
 Καί, πνέμα ἄγνὸ θὰ πνέω, γδυτὸς ἀπ' τῆ θολῆ τῆ σάρκα.
 Εἶπα: Ρωμαῖκο ὅπου φυσᾷ κι ὅπου παλαίβει Ἑλλάδα,
 κι ὅπου σταυρώνεται ἢ φυλὴ κι ὅπου εἶν' ὄρμη στὸ Γένος,
 σὲ γενεές γενεῶν, παντοῦ, σ' αἰῶνες αἰώνων πάντα.
 Στὸ σπάρασμα, στὸν ξεπεσμό, στὸ χάραμα, στὴ νύχτα,
 Ρωμαῖκο, κι ὅπου θὰ βαστᾶς, Ἑλλάδα, ὅπου θὰ ρεῖγης,
 εἶτε σὲ μιὰ τετράπλατη γῆ Πολιτεία, πὸ κόσμος
 ἀπὸ στεριῆς καὶ θάλασσες, λαοὺς καὶ τόπους εἶναι,
 εἶτε στοῦ σκλάβου τὸ κλουδί, σὲ χαμοκέλλα χώρα,
 καὶ μέσ' στὰ χρυσοτρίκλινα, καὶ στὴ μονιὰ τοῦ λύκου,
 καὶ σὲ βυζαντινὰ θρονιὰ καὶ σὲ ἀττικὰ συντρίμμια,
 καὶ μὲ πορφύρα βασιλιᾶ, καὶ μὲ φλοκάτα κλέφτη,
 ὅπου εἶν' ἀντίσταση, σταυρός, ἀγρῦπνια, σπαθί, δρόμος,
 θὰ εἶμ' ἐγώ, πνέμα, ἐγώ, ψυχὴ, θὰ πνέω, θὰ ζωντανεύω.
 Σκέλεθρο, καὶ θὰ τραγουδῶ μὲ τὸ ἐπικὸ τραγοῦδι,
 ἀνάδρα ἀπὸ τὸ στόμα μου ξένης φλογέρας, πάντα,
 βαλμένης γιὰ περίγelo, πού, ἀλλάζοντας, θὰ κάνη

τοῦ ξένου τὸ περίγελο λειτουργικὸ τροπάρι.
 Μαρμαρωμένους βασιλιάς, καὶ θὰ ξυπνῶ ἀπ' τὸ μνῆμα
 τὸ μυστικὸ καὶ τὸ ἄβρετο πού θὰ μὲ κλιῆ, θὰ βγαίνω,
 καὶ τῇ χτιστῇ Χρυσόπορτα ξεχτίζοντας, θὰ τρέχω,
 καὶ καλιφάδων νικητῆς καὶ τσάρων κυνηγάρης,
 πέρα στὴν Κόκκινη Μηλιὰ θὰ παίρνω τὴν ἀνάσα.

Τὸ τριπλὸ σκιάχτρο, ἔσβυσε, ἀχνός. Μὰ ἡ ἁμαρτία, λιθάρι.
 Παρακαλῶ σε, Παναγιά, βαθὺς ὁ πόνος μου εἶναι,
 λιμάνι ἐσὺ τοῦ ἁμαρτωλοῦ, χαρὰ τοῦ κόσμου ὑπάρχεις,
 ἔλεος, Κυρά, καὶ σβύσε μου τὴ φλόγα τῆς βλαστήμιας.
 Ὁ Πειρασμὸς μὲ πείραξε, μὲ ἀνέβασε τοῦ ψήλου,
 καὶ μοῦδειξε ἀπὸ τίς κορφές τίς βασιλεῖες τοῦ κόσμου,
 καὶ μ' ἔλα τους τὰ κρίματα καὶ μὲ τὰ τέρατα ἔλα,
 καὶ δὲν τὰ σφράγισα ταυτιά, δὲν τᾶκλεισα τὰ μάτια,
 κ' ἔγειν' ἀντίλογος ἐγὼ στοῦ πειρασμοῦ τὸ λόγο.
 Ἕμαρτον, Κύριε! Ἄς γενῆ κατὰ τὸ θέλημά σου.—

ΛΟΓΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ

Σιωπή. Σωμένο τὸ τραγοῦδι. Ὀλοτρόγυρα ἢ πλάση
στὸ χάλασμα, στὴ λαγκαδιά, στὴ ρεματιά, στὸν κάμπο,
σὰ νὰ τὴν ξάφνιασε ἢ πλατειὰ πολὺβουη ἀρμονία,
δραμα, λάλημα, δαρμὸς ματιῶν, αὐτιῶν, ἢ πλάση
πέφτει γιὰ νάποκοιμηθῆ ἰστῆς σιωπῆς τὸν κόρφο,
παιδοῦλα εὐκολοτρόμαχτη στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας.
Καὶ ξανασαίνει ἢ σιωπὴ καὶ σὰ νὰ τήνε νοιώθει
χεροπιαστή, ὅπως ὕστερα ἀπὸ μιὰ βροχὴ ὠργισμένη
ποῦ ὦρα πολλὴ συγκρατητὰ πέφτει, καὶ ἀχᾶ καὶ μ' ἔλους
τοὺς ἤχους, μὲ τὸ μούγγρισμα τοῦ βουδαλιοῦ μουγγρίζει
μέσ' στὰ ποτάμια, μύρεται μέσ' στὰ κλαριά σὰ γκιώνης,
σὰν κορασιά σιγαλοκλαίει στὰ παραθύρια ἀπόξω,
κι ἔλο φουσκώνει κ' ἔξαφνα περνᾶ σὰ νὰ μὴν εἶταν.
Μὰ κοίταξε, ἄκου! Ἕνας ἀχὸς ἀπὸ τὸ δρόμο, πέρα,
τοῦ Γαλατᾶ. Τὸ μήνυμα πῆγε στὸ ρήγα. Φτάνει.
Ἔρχεται, καὶ μὲ τὴν τιμὴ ποῦ πρέπει, φέρνοντάς του
τὰ περσικὰ κεντήματα, τοῦ Βαγδατιοῦ τὰ πεύκια,
τῆς Βενετίας τὸ μάλαμα, τῆς Θήδας τὸ μετάξι,
τᾶνθια τᾶνατολίτικα, τὰ συριανὰ τὰ μύρα,
πλοῦσια νεκροστολίσματα, βασιρικὰ σουδάρια
στὸ δεύτερο τὸ ξόδι του, πὺ φανταχτὸ ἀπ' τὸ πρῶτο.
Ἄμμος χρυσὸς τὸν πλούμισε τὸ δρόμο, τότε στρώσαν
χλωρόκλαδα, ροδόνερο τὸν ἔβρεξε, λιβάνι
μοσκοβολᾶ, ἀπροστολισμένοι ἀργοπατᾶν οἱ εὐνοῦχοι,

τοῦ λείψανου τοῦ ἀπάντεχου σταλμένοι παραστάτες.
 Στὸν ἥλιο τᾶσπρο σου βεργί, πραιπόσιτε, γυαλίξει.
 Τὸν ὕμνο ὑψώστε, μελωδοί, σιμῶστε, μυροφόροι!
 Μαυρολογᾶ τᾶρχοντολόι λυπητερά ντυμένο.
 Τὸ νεκροκρέβδατο χρυσό. Κρατᾶν οἱ μαγγλαβίτες
 τὸ διδιτίσι τὸ κοντό, τῆ σκαλιστῆ κορώννα,
 τὰ κόκκινα ποδήματα, γυμνὸς γιὰ νὰ μὴ γύρη
 ξανὰ στὸ μνήμα ὁ δοξαστός, κι ἄς ράγισε, κουφάρι.
 Σιμὰ ἢ πομπή. Πέρα, μακριὰ διάπλατη ἢ πλοῦσια τέντα
 τὸν καρτερᾶ ἢ βασιλική. Καὶ τοῦ Παλαιολόγου
 τὸ λάβαρο, τοῦ νικητῆ ποῦ πάει νὰ ξαναπάρη,
 ὄχι τὴν Πόλη, ὄχι τὴν Πόλη, ἀλλίμονο! μὰ κάποιο
 φάντασμα, κρύο τὸ εἶδωλο τῆς Πόλης ποῦ εἶταν πρῶτα,
 τοῦ Παλαιολόγου νικητῆ τὸ λάβαρο προσμένει
 νὰ χαιρετίση ταπεινά, καὶ γέρνοντας ὡς κάτου,
 τὸ βασιλιά ποῦ βυθισμένος χάθηκε σὰν ὄλοι
 στῆς νύχτας τὸν ὠκεανό, καὶ ξάφνου ἀπάντεχα ἦρθε
 καὶ στὴν κορφή τοῦ ὠκεανοῦ ξανὰ σὰ σκιαχτρο στέκει,
 κάτου ἀπὸ τοῦ σκελέθρου του σκεπάζοντας τὸν ἴσκιο
 τὰ πάντα, πιὸ στενά. Καὶ νά! Καὶ νὰ ἢ πομπή, καὶ μπαίνει
 στὸ χάλασμα. Πάντ' ἀνοιχτός ὁ τάφος, πρὸς τὸν τοῖχο
 πάντα καὶ ὀρθὸ τὸ σκέλεθρο. Στὸ στόμα του ἢ φλογέρα
 πάντα. Τὰ χέρια, βασιλιά, πρὸς τὸ λείψανο ἀπλώνεις.
 Τοῦ κάκου. Μόλις τᾶγγιξαν τὰ χέρια σου, στὸ χῶμα
 τὸ λείψανο σωριάζεται, χῶμα. Σὲ κείνο ἀπάνου
 βουδῆ ἢ Φλογέρα ἢ μουσική, γιὰ πέταμα καλάμι.

ΗΡΩΙΚΗ ΤΡΙΛΟΓΙΑ

Ἐν ἀνδρῶν, ἐν θεῶν γένος· ἐκ
μᾶς δὲ πνέομεν
ματρὸς ἀμφοτέρου.

ΠΙΝΔΑΡΟΣ (Νέμεα ΣΤ')

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 11/05/2024 17:50:09 UTC from Psifiko Apothetrio Dimosias Istorikis Vi

Restrictions apply.

λ'

ΤΟ ΧΑΙΡΕ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Στὴ δ^α Μαρία Κοτοπούλη ποὺ τοὺς εἶπε τοὺς στίχους τούτους ἀπὸ τὴ σκηνὴ τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου, τὴν ἀλησμόνητη βραδιὰ ποὺ πρωτάνοιξε μὲ τὴν παράσταση τῆς αἰσχυλικῆς «Ὁρέστειας».

Ὁλολύξατε νῦν ἐπὶ μολπαῖς.
Αἰσχύλος (Εὐμενίδες)

Μ' ἔκραξες; ἔρχομαι ἀπὸ πέρα,
χαῖρε! Σ' ἐσὲ τὸ χαῖρε, ὦ πλάστη καὶ ὦ πατέρα!
Εἶμαι ἢ βασιλισσα τῆς Τέχνης, εἶμαι ἢ Τραγωδία.
Στῆς παναρμονικώτατης Ἀθήνας τὸν ἀέρα
ἔλα εἶναι σὰν ἀγάλματα, βλαστάρια ἐνὸς Φειδία,
ἔλα, καὶ τὰ καλὰ τοῦ νοῦ, σὰν τὰ καλὰ τῆς πλάσης·
καὶ μέσα σὲ ἔλα ἕνας ἐσὺ δὲν εἶσαι γιὰ νὰ μοιάσης.
Τοῦ Λόγου ὑψώνεσαι Ὀλυμπος καὶ Καύκασος μαζί,
καὶ σὰ θεὸς ποὺ μὲ τὴν τρίαινα ἐνεργεῖ,
στὸ μεγαλόπρεπο ἄπλωμα τῆς θάλασσας τοῦ Ὀμήρου
τὴν τρικυμία τὴν τραγικὴ ξυπνάς, κ' ἐνὸς οὐνεῖρου
τιτανικοῦ σπαράζει ἀνατριχίλα
καὶ τὰ φτερά τοῦ λογισμοῦ καὶ τῆς καρδιάς τὰ φύλλα,
βογγάει τῆς Μοίρας τὸ αἶνιγμα, κλαίει τῆς ψυχῆς τὸ κλάμα,
θεοὶ μὲ ὑπέρθεους θνητοῦς
μάχονται κι ἀστραποβροντᾶν στὸ λυρικό σου δῶμα·
Ἄτλαντας μέσα του ἕνας νοῦς βαστᾷ τοὺς οὐρανοῦς.

Τῆς Τέχνης εἶμαι τὸ ἄνθισμα τὸ ὑπέρτατον ἐγώ.
 Ἄπὸ τὸν κόσμον ἰέρεια γυρίζω στὸ ναό.
 Δὲν ἦρθα ἀπὸ τὰ γνώριμα ἱερά τῶν Ἑλικίωνων,
 σὰν πρῶτα γῦρο μου οἱ ἀρχαῖοι δὲν κελαιδᾶνε Μῦθοι·
 ὦ δρόμοι μακροτάξιδοι στάλλάσματα τῶν αἰώνων!
 Ἄπὸ τὸ βάρβαρο ἔρχομαι, γυρίζω ἀπὸ τὸ Σκύθη.

Χειμῶνες τῶρριξαν ἄλλοῦ τὸ πλάνο μου καρὰβι,
 Σοφία ἢ ἀττική θεὰ φέγγει μακριὰ στὰ ξένα,
 καὶ μ' ἠῦρανε κ' ἐρωτικά μὲ χἀίδεψαν ἐμένα
 Λατίνοι, Φράγκοι, Γερμανοὶ καὶ Βρετανοὶ καὶ Σλάβοι.
 Σαιξπηροὶ καὶ Κορνὴληδες καὶ οἱ Κάλδερον καὶ οἱ Γκαῖτε
 μὲ τὸν δικό μου τὸν καημό, μὲ τὸ δικό μου γάλα
 τἀνάθρεψαν τὰ ὠραῖα τοὺς παιδιὰ καὶ τὰ μεγάλα·
 μὰ δ,τ' εἶναι μέγα μέγα εἶναι, γιατί ἀπὸ σὲ κρατιέται.
 Καὶ τῆς πορφύρας ποὺ ὕφανες γιὰ μὲ τάπομεινάρια
 γινήχαν γκόλφια ἀλλόφυλων καὶ μάγω φυλαχτάρια.

Ἄνθισα στὴν Ἀνατολὴ καὶ πέρασα στὴ Δύση·
 χίλιων ἔθνῶν, μύριων ψυχῶν πόλεμους, πόθους, μίση,
 τἀνάστησεν ὁ λόγος μου καὶ τὸ παιγνίδισμά μου,
 καὶ μέσ' στὶς ἄλλες μου ἀδερφές κι ἀπ' ὅπου κι ἂν περνοῦσα
 εἶμουν τῶν ἄλλων ταίριασμα κι ὄλων κορώννα, ἡ Μοῦσα·
 μὰ ἡ ξενητιά μου τᾶλλαξε καὶ γλώσσα καὶ θωριά μου.
 Καὶ σὰν ποτάμι ὄλο γλυκὰ λαμπρὰ νερὰ καθάρια
 ποὺ παίρνει ἀπ' ἄλλες ρεματιές κι ἀπ' ἄλλα κεφαλάρια,
 κι ἀπ' τὴ βαθειὰ του κοίτη βγαίνει,
 πλαταίνει, ἀλλάζει, καὶ θολὸ καὶ ξέχειλο πηγαίνει,
 θόλωσα, πλάτηνα, ἀλλαξα, πλημμύρισα, καὶ πῆρα
 κι ἀντάμωσα λογῆς δεινὰ κ' ἔδειξα κάθε μοῖρα
 καὶ πλάϊ μὲ τὸν ἡμίθεο κι ἀγνάντια ἀπὸ τὸ ρήγα
 ἔστησα ἐγὼ τὸν ἄνθρωπο τὸ λαϊκό, καὶ πῆγα
 κ' ἔφερα ἐγὼ τὸν ἄνθρωπο τὸν ταπεινό, καὶ πάλι

τὸ φωτοστέφανο ἔβαλα τριγῦρο στὸ κεφάλι
 τοῦ ἀπλοῦ θνητοῦ καὶ σιγαλοῦ καὶ ἀγνώριστου, καὶ εἶπα:
 Κάθε ἄνθρωπος ποὺ ἀλύγιστος τὸν ἀψηφᾷ τὸ γύπα
 σὰν Προμηθέας εἶναι καὶ αὐτός, μ' ὅποιο ὄνομα' μοῦ κάνει'
 σὲ κάθε ἀνθρώπου τὴν καρδιὰ ἢ θεία σφραγίδα πιάνει.
 Κ' ἔσβυσα κάθε σύνορο κ' ἔρριξα κάθε τοῖχο
 κ' ἔπιασ' ἀκέρια τῆ ζωῆ μέσ' στὸν πλατὺ μου στίχο
 καὶ ἀνάκατα περίπλεξα μέσ' στοὺς πυκνοὺς μου γύρους
 τοὺς ἥρωες τοὺς ἀδάμαστους μὲ τοὺς τρελλοσατύρους.

Μὰ νέο κανένα χάρισμα καὶ ξένη καμιὰ τύχη
 καὶ ἄλλος κανεὶς τραγουδιστὴς δὲν ὑψωσεν ἐμένα
 στὸ κορφοβοῦνι τᾶφταστο ποὺ μὲ τὰ δλανοιγμένα
 φτερά τους μ' ἀεροσήκωναν οἱ ἀσύγκριτοί σου οἱ στίχοι.
 Πατέρα, φέρε με ξανὰ στὰ ὕψη σου, καὶ δός μου
 μέσ' στᾶψαχτα τὰ βάθη μου καὶ ἄλλη φορὰ νὰ κλείσω
 τὸ μέγα θᾶμα τοῦ θεοῦ, τ'ἀνθρώπου, καὶ τοῦ κόσμου,
 καὶ νὰ τὸ παραστήσω

σὰν ὅταν τὸ λειτουργικὸ φοροῦσες μου χιτῶνα,
 καὶ στὰ μαλλιά μου κάρφωνες τὴν ὀρφικὴ κορώννα,
 καὶ ἀπ' ὅσα θρέφει τέρατα γῆ, θάλασσα, καὶ ἀέρας,
 ζωγράφιζες ἀγνάντια μου σὰν πιὸ τεράστιο τέρας
 τὸ ὑπέρτολμο τὸ φρόνημα στὸν ἄντρα,
 καὶ στῆς γυναίκας τὴν ψυχὴ
 τῆ λαύρα τὴν ἐρωτικὴ,
 τῶν πάντολμων ὑφάντρα.

Κ' ὕστερα πρὸς τὴ Δύναμη μοῦ κάρφωνες τὸ μάτι,
 ποὺ καὶ ἄν τὴν πῆς Ἀδράστεια καὶ Ἀνάγκη καὶ Αἴσα καὶ Ἄτη,
 πάντα εἶν' ἡ Μοῖρα' μοῦ ἔδειχνες τὴ Μοῖρα ἀπ' ὅλα ἀπάνω,
 καὶ ἀπὸ τοὺς θρόνους τῶν θεῶν, γεννήτρα, καταλύτρα,
 πῶχει προφήτη τῶνειρο τὸ νυχτοπλάνο,
 καὶ τὴν ὀρθότριχη Τρομάρα ἔχει μηνύτρα.

Δός μου. Για να τὰ ξαναειπῶ, ξανά διαλάλησέ μου,
 με τὴ βροντὴ τοῦ κεραυνοῦ, με τὴ βοή τοῦ ἀνέμου,
 με τὴ θρησκευτικὴ κλαγγὴ τῶν βακχικῶν ὀργίων,
 τῶν Ἀτρειδῶν τὸ ἀνάθεμα, τὴ δόξα τῶν Ἀργείων,
 καὶ τὸ θεοκυβέρνητο πρῶτα κι ἀπ' ὄλα κάστρο,
 τὴν αἰωνίαν Ἀθήνα σου, ποῦ εἶναι τοῦ Λόγου τὸ ἄστρο.
 Χυθῆτε, βόγγοι τῶν Περσῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων παιᾶνες,
 παρηγορήστε, Ὠκεανίδες, τοὺς Τιτάνες,
 μαρτυρικὴ προφήτισσα βαθύλαλη, ὦ Κασσάντρα!
 Πελέκα, Κλυταιμνήστρα ἐσύ, τὸν ἥρωα καὶ τὸν ἄντρα,
 μουγκρίστε, φειδοπλόκαμες φουρτοῦνες τῆς νυχτιάς·
 τὸ φῶς τοῦ ἥλιου τοῦ Ἀττικοῦ γαλήνεψε κ' ἐσᾶς!
 Καὶ πουθενὰ καὶ τίποτε νὰ μὴν τὸ σταματήση,
 μηδὲ τῆς Τέχνης ἢ βουλή, τὸ ἀκράταγο μεθύσι,
 κι ὁ Πήγασος ποῦ σ' ἄδραξεν, ἡμίθειε καθαλλάρη,
 ἴσα ὡς τὸν ἔμπυρο οὐρανὸ τὸ φύσημά του ἄς πάρη.
 Κι ἀπὸ τὴν πάλη ποῦ ἄγρια παλεύουν τὰ στοιχεῖα,
 τὸ φῶς καὶ ἡ νύχτα, ὁ δελφικὸς θεὸς καὶ ἡ Ἐρινύα,
 κι ὁ ἐκδικητὴς με τὸν κριτὴ καὶ ἡ Δίκη με τὴ φρίκη,
 σύμπλεξε γάμους ταιριαστοὺς καὶ κήρυξε τὴ νίκη,
 κ' ἔβγα ξανά, ξανθὲ καρπὲ τοῦ σπλάχνου μου, Ἀρμονία!
 (Γιὰ ἰδέες, ἢ Ἑλλάδα σου! ναὸς· ναὸς, καὶ εἰν' ὄλα του ἄδεια,
 βουδά, σβυσμένα, θησαυροί, βωμοί, Πυθίεις, λατρεῖες,
 καὶ σκύλες τοῦ Ἄδη μέσα του καὶ τοῦ χαμοῦ κοπάδια
 στὰ μάρμαρά του θρονιαστὲς οὐρλιάζουν οἱ Ἐρινύες).
 Ἕνα δράμα, ἕνα δράμα, φῶς καὶ φτερά τοῦ νοῦ!
 Πάλε σὰν πρῶτα, ἀπ' τὰ βαθιὰ τοῦ ἀμέτρητοῦ σου τραγουδιοῦ
 κάμε ἢ Ἑλλάδα νὰ ὑψωθῇ
 σὲ Ἀνατολὴ καὶ Δύση,
 ποῦ εἶναι τοῦ μέτρου ἢ μουσικῆ καὶ τῆς υἰείας ἡ βρύση,
 ἢ Ἑλλάδα· χαμογέλα της, ἀγέλαστε, κ' ἐσύ!

1903.

Β'

ΩΔΗ ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ IBSEN

Ἀφιερωμένη τοῦ ποιητῆ καὶ κριτικοῦ
Philéas Lebesgue στὸ Neuville sur le Vault

Ὁ Ποιητὴς

Πέθανες τώρα; Ἀπὸ καιρὸ δὲν εἴσουν
μέσ' στὰ σάλευτα βάθια τοῦ θανάτου;
Τί νόημα γιὰ σέναν' ἔχει ὁ τάφος;
Ἦ ζωντανὸς ἢ πεθαμμένος, ὁμοια
μιλᾷς καὶ φέγγεις.

Ἀπ' τὰ θαμπὰ καὶ ἀπὸ τὰ πέραντα ἤρθες,
ἀπὸ νύχτες ἀφεύγατες ξεκόβεις,
καὶ ἀπὸ τοὺς ἀβασίλευτους τοὺς ἥλιους·
καθὼς λαμποκοπᾷε στὰ κορφοβούνια
τῆς Νορβηγίας

ἀπάρθено τὸ χιόνι, ἔτσι κ' ἐσένα
λαμποκοπᾷε τὸ μέτωπό σου, καὶ εἶναι
στὴν ὄψη σου ἴδια ξαπλωμένη ἡ πάχνη
τῆς υπερβόρειας Θούλας, ποὺ γεννήθηκες,
ἀερομαγνάδι.

Σὰν τὰ ρουμάνια τῆς πατρίδας σου εἶσαι
πυκνός, ἀδρός, πράσινος, μαῦρος, ὄλος·
τὴν ὀρμὴ καὶ τὴ δύναμη σοῦ δώκαν,
ποὺ σκάφτει καὶ κατάβαθα τραβάει
καὶ τρώει, οἱ φιόρδες.

Ἄπ' τοὺς ἀφροὺς τοῦ βοριανοῦ πελάγου
ψάρεψ' ἐσένα ἢ Σάγα καὶ σὲ πῆρε
στὰ μαργαριταρόχλωμα φτερά της·
κάστρων καταλυτῆς ἀρματωμένος
Βίκιγγας ἦρθες.

Ἡ Μοῦσα

Μ' ἐνὸς Χαράλδου ἀέρα, μὲ τοῦ ζάρλου
τὴν περηφάνια ποὺ ζητᾷ ἓνα θρόνο,
παλιῶν καὶ νέων ἀπαρνητῆ καὶ ἀντάρτη,
νὰ μὲ πλευρώνῃ ἀπόκοτα, τὸν εἶδα.
« Βάρβαρε, τοῦ εἶπα,

ποιὸς εἶσαι καὶ τί θέλεις; Ἄπο σέναν'
ἄμαθη. Μοῦ εἶσαι ξένος. Μέσα σου ὄλοι
τῶν Κιμμερίων οἱ ζῳφοὶ στοιδιασμένοι,
μὲ σκυθικοὺς χειμῶνες φοβερίζου
τὸ καλοκαίρι

τῶν τρισμακαρισμένω μου Ἕλυσίων·
τὸ δρόμο μου γυρεύεις ποὺ ἴσα φέρνει
πρὸς τὴν κορφή τῶν τραγικῶν ἡρώων·
τράβα ὅθεν ἦρθες· τίποτε δὲν ἔχω
μ' ἐσένα. Ἐγὼ εἶμαι

ἢ Μοῦσα, καὶ τὸ φῶς πατέρας μου εἶναι.
Καὶ μοῦ ἀποκρίθη: «Τὸ παιδὶ κ' ἐγὼ εἶμαι
τῆς ἀστραπῆς καὶ τῆς βροντῆς τὰ γγόνι·
ἂν ἀστράψω, σὲ καίω κ' ἐσέ· κ' ἐγὼ εἶμαι
ἀπ' τὴν Ἑλλάδα.

Κ' ἐγὼ εἶμαι ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν Αἰσχύλων,
 τῆς μυστικῆς λαχτάρας ὁ προφήτης
 καὶ τὸ πουλὶ τῆς μπόρας' κληρονόμος
 τοῦ σκοτεινοῦ Ἡρακλείτου ποῦ σωμαίνει
 νόημα γιομάτος».

Καὶ καθὼς κ' ὕστερ' ἀπ' τὰ λόγια του, ὅμοια
 βουδῆ κι ἀναποφάσιστη στεκόμουν,
 ξάμωσε ἀπάνω μου ἄθεος τὸ χέρι
 γιὰ νὰ μ' ἀδράξῃ καὶ γιὰ νὰ μὲ σύρῃ,
 μουγγρίζοντάς μου:

«Θὲς δὲ θὲς, ὀδηγήτρα μου' προστάζω!»
 Καταχτητῆς ἔτσι τοῦ κόσμου, ὁ μέγας
 μακεδονίτης, λύγισε τραδώντας
 τὴ Χρησιμοδότρα ἀπ' τὰ μαλλιά, ποῦ ἀρνήθη
 νὰ τὸν ἀκούσῃ.

Καὶ τότε τοῦ ὑποτάχτηκα, τοῦ δείχνω
 τὸ δρόμο, ἀπὸ τὸ χέρι τότε πῆρα,
 τὴν πρώτη ὀρμὴ τοῦ φύσηξα' κι ἀμέσως,
 τὸν εἶδα, τὴν πνοὴ νὰ δευτερώσω
 προτοῦ προφτάσω,

νὰ χάνεται γοργὰ πρὸς τὰνηφόρι
 ποῦ φέρνει στὸ ἱερὸ τραγικὸ δάσος
 ἀπὸ τὸ μονοπάτι ποῦ πατιέται
 πάντα, καὶ πάντα ἀπάτητο φυτρώνει
 τὰμάραντ' ἄνθια.

Ἄεροκρέμαστο ἄλθατρο τὸν εἶδα
 γῆς κι ἄβυσσος ἀνάμεσα νὰ στέκῃ

κ' ὕστερ' ἀπάνου ἀπὸ γκρεμὸ νὰ σκύβῃ
καὶ μὲ τὰ νύχια νὰ τὰ ξερριζώνῃ
τᾶγρια λουλούδια.

Καθὼς τὰ ρουνικὰ ψηφιὰ μιὰ μέρα
στὸ πετρῆνιο πειραιώτικο λιοντάρι
σκάλισε κάποιος βάραγγος περνώντας,
στὴ θύμησή μου σκάλισε κι ὁ ξένος
τὸ πέρασμά του.

Ὁ Ποιητὴς

Κ' ἐκεῖ ποὺ βόσκει ὁ τάραντος, καὶ ὁ πάγος
ἀσύντριφτος βασιτέται, στὰ ὕψη ἀνέβῃς,
κι ἀγνάντεψες καὶ μέτρησες μακριάθε
τὸν κάμπο μὲ τοῦ σύγνεφου τὸ μάτι
τᾶστραποφόρου.

Κι ἄκουσες τὰ τραγούδια καὶ τὰ γέλια
ποὺ γῦρο σου σκορποῦσαν θεοὶ καὶ στρίγλες
καὶ τὸν παράξενο ἡῦρες Κυνηγάρη,
καὶ διάβασες βαθιὰ γραμμένα λόγια
στὸ μέτωπό του.

Καὶ σ' ἔμαθε πὼς πιὸ ἀκριβὴ ἀπ' τὸν ὕπνο
κάτου ἀπ' τὰ κυπαρίσσια τῶν προγόνων
καὶ πιὸ ἀκριβὴ ἀπὸ τὸνειρο, ἡ ἐνέργεια
κ' ἡ ζωὴ ποὺ τὴ ζῆς. Καὶ σὰν τὰτσάλι
τᾶκονισμένο

ἔγιν' ἐσένα ἢ σκέψη. Ἄπ' τὸ ποτήρι
τὸ ὑπέρτατο ἦπιες. Νὰ σ' ἀγγίξῃ

δὲ θέλησες ὁ πρόστυχος ὁ βρώμιος,
καὶ πρόσμεινες τοὺς νέους καιροὺς, μονάχος,
γαμπροντυμένος.

Ἡ Μοῦσα

Κ' οἱ νέοι Καιροὶ τὸν ἠῦρανε στὰ ὕψη
καὶ τότε προσκυνήσαν' κι ὅσο ἀξίζει
σιδερένιο καράδι τοῦ πολέμου,
τόσο ἀξίζει στὴ θάλασσα τοῦ Λόγου
τοῦ Σκάλδου ὁ στίχος.

Τῶν πολύθεων ἔσβυσε ἡ λατρεία
καὶ τοῦ Χριστοῦ μαράζωσε καὶ ἡ πίστη·
κορώννα στὸ κεφάλι μου εἰν' ἡ δάφνη
ἀκόμα ἡ βακχικὴ καὶ ἡ ἀπολλώνια·
τὸ χέρι μου ὁμῶς

τὸ γαλιλαῖο σταυρὸ κρατᾷ, καὶ τρέμει,
κι ἀνήσυχα τὰ μάτια μου γυρεύουν,
γυρνώντας ἀπ' τὰ δλόφωτα τοῦ κόσμου
μέσ' στῆς ψυχῆς τᾶφεγγα βάθια, κάτι,
καὶ δὲν τὸ βρίσκουν.

Πιὸ πέρα ἀπ' τοὺς Χριστοὺς κι ἀπ' τοὺς Ὀλύμπιους,
κ' ἐγὼ ἔνα νέο καιρὸ σὰ νὰ προσμένω
ποὺ ἡ θυγατέρα μου Ὅμορφιά γιὰ πάντα
θὰ χωριστῇ ἀπ' τὸν ἄντρα της τὸ Μύθο,
κι ἄλλο ἄντρα θᾶβρη.

Κι αὐτὸς θὰ νά εἰν' ὁ ἀγέλαστος ὁ Νόμος,
ὁ ἀσάλευτος τῶν πάντων κυβερνήτης

πού νοῦ δὲν ἔχει, καὶ εἶν' αὐτὸς νοῦς ὄλος,
τῆς ἀλήθειας ἕνας θεός, καὶ λόγος
τῆς ἐπιστήμης.

Ὁ Ποιητὴς

Ἕνας πόλεμος ἄσβυστος κρατιέται
τοῦ ἐλεύτερου, τοῦ ἑνός, τοῦ μόνου ἀνθρώπου,
μὲ τῶν ἀνθρώπων τὰ κοπάδια. Καὶ εἶπες:
« Σπάστε τὴν ἀλυσίδα, τῶνομά της
ὅποιο κι ἂν εἶναι,

κι ὅσο τρανὸ κι ἂν εἶναι τῶνομά της
καὶ σεβαστὸ καὶ λατρεμένο. Ζήτη
τῆς ἀναρχῆς Ἰδέας πού ξεσκαδιώνει!
Γιούχα τοῦ ὑποκριτῆ, τοῦ δειλοῦ γιούχα,
γιούχα τοῦ ψεύτη!

Χαρὰ στὴν ἄθην θεάινα, στὴν Ἰδέα,
στὸ μέτωπο πού λάμπει καὶ δὲ σκύδει,
στὸν ἄνθρωπο πού ἐμπρὸς τραβᾷ, καὶ φράχτη
δὲν ὑπομένει, καὶ κρατᾷ τὴ φλόγα
πού καίει τὰ πάντα!

Καὶ εἰρήνη καὶ τιμὴ σὲ κείνους πού ἤρθαν
λυτρωτῆδες καὶ πέσανε σφαχτάρια
καὶ μὲ κορμιὰ στοιχίωσαν ἀντρειωμένα
τὸ γιοφύρι πού ἀργὰ θὰ μᾶς περάση
στὴ νέα τὴν πλάση!

Τὸ λάδαρο τοῦ ἐλεύτερου, τοῦ μόνου,
τοῦ ἑνός, τοῦ καταλύτη καὶ τοῦ πλάστη,

γιγάντικα τὸ κράτησες, καὶ ἀνέβης,
καὶ φάνταξε στὰ δύο σου χέρια ἐκείνο
σὰν κόσμος ὅλος.

Τὰ ἔργα σου σὰν πέτρες εἶναι, πέφτουν,
χτυπᾶν, σεισμός, ραίζουν, ἀπ' τὸ χάσμα
ποῦ ἀνοίγει, βγαίνουν ἄντρες ὀργοτόμοι
καὶ οἱ Στόκμαννοι καὶ οἱ Μπράντηδες καὶ οἱ Σόλνες
καὶ οἱ Παραβάτες.

Τὸ χάσμα ποῦ ἀνοίξε ὁ σεισμός τὸ στρώνουν
θανατερῆς μοσκοβολιᾶς λουλούδια,
θυγατέρες σου ἀμίλητες, γυναῖκες
τῆς ἀρρώστιας, τῆς ἀμαρτίας, τῆς μπόρας
ξωθιές καὶ σφίγγες.

Καὶ νὰ ἡ Θαλασσινὴ καὶ νὰ ἡ Ρεθέκκα
κ' ἡ ξέχωρη ἀντρογύναικα Ἔντα Γκάμπλερ,
κ' ὕστερα ἐσεῖς, Σολθέγιες, Αὐρηλίες,
Ἄγνές, τοῦ ἀνθρώπου θεῖες ξαναγεννήτρες
μὲ τὴν ἀγάπη.

Τῆς λίμνης καὶ τῆς φιόρδας καὶ τοῦ δάσους
καὶ τοῦ βουνοῦ ρίζες καὶ πάχνες καὶ ἴσκιοι,
καὶ τωρινὰ καὶ ἀρχαῖα τὰ πλάσματά σου
δείχνονται σὰ βλαστοὶ μιᾶς μακρισιμένης
μουθικῆς Σιάγας.

Βασανισμένα ἀπ' τὴν Ἰδέα, πατᾶνε
μὲ τῆς ζωῆς τὸ πάτημα τῆ γῆ μας,

μὰ βλέπουν μὲ τὰ μάτια ἑνὸς ὀνείρου,
μὲ τὴ σιωπὴ τῆς νύχτας συνορεύει
τὸ μίλημά τους.

Τάμάξια τους τὰ σέρνουν τᾶσπρα τᾶτια
τοῦ μυστηρίου τὰ στοιχωμένα· ἀλλιά του
ἔποιου ἀψηφῆση τὸ χαμὸ στὸ ἀνέβα
τῶν πύργων τῶν ἐφτάψηλων ποὺ χτίζου·
καὶ ἡ Τραγωδία,

χωρὶς τὸ μετρημένο, ἔλο ἀρμονία
δρόμο της, ὅταν εἶτανε Ἄθηναία,
χωρὶς τὸ κοσμοπλάνητο μεθύσι
ἄπ' τὸ κρασί τοῦ Ἄγγλου, νά την πάλι
τροπαιοφόρα!

Ἡ Μοῦσα

Τὰ πρῶτα του ἔργα θαυμαστὰ ἱστορίζουν
τῆς σκαντιναδικῆς φυλῆς τὴ δόξα
καὶ τῆς πατρίδας τὴ δροσιά· ἡ λαχτάρια
πλάτηνε μέσα του ὕστερα, καὶ ζώνει
τὴν Ἀνθρωπότη.

Καὶ κανεὶς γιὰ νὰ μὴν τονε ταράξει
στὸ μέγα ἀγκάλιασμά του, σκληρὰ διώχνει
κάθε ζωὴ συντροφικὴ καὶ ἀγάπη,
καὶ τῆς πικρῆς τῆς μοναξιᾶς προβάλλει
ἥρωας καὶ κρᾶχτης.

Ὁ Ποιητὴς

Τῆς ἀνθρωπότης τῶνειρο τὰ πρῶτα
χρόνια μου ἔμένα τὰ θρασὰ θαμπώνει,

καὶ πρὸς αὐτὸ παράδερνα πετώντας,
ὅσο πού με γονάτισ' ἕνα χέρι
καὶ με καρφώνει

μπροστὰ στὴν ἅγια εἰκόνα τῆς πατρίδας.
Καὶ λέω γονατιστὸς καὶ καρφωμένος·
«Ὅ,τι κρατῶ, ἀπὸ σένα, καὶ γιὰ σένα!»
Καὶ τὸ πνέμα μου βλέπω νὰ τὸ ὑψώνουν
διπλὰ φτερούγια,

ἢ μοναξιά καὶ ἢ συντροφιά· δὲ φτάνει
τὸνα φτερό, παράδαρμα μέσ' σταῖδια·
τὰ δυὸ σὲ ὑψώνουν ρήγισσα, ὦ Ἰδέα!
Μόνος κ' ἕνας ἐγώ, γιὰ νὰ δουλέψω
γιὰ σᾶς, ὦ πλήθῃ!

Κοιμᾶται στὰ χτηνώδικα κορμιά σας
μιὰ θεία ψυχὴ· νὰ τὴν ξυπνήσω θέλω
μὲ τὰ χεῖδια τοῦ Λόγου καὶ τῆς Λύρας,
μὲ τὸ δαρμὸ τοῦ βούνευρου, καὶ μ' ὅ,τι
χτυπάει καὶ σφάζει.

Καὶ κανενὸς πατέρα ἀπὸ τῆ Σπάρτη
καὶ τάφου κανενὸς ἀπ' τὴν Ἀθήνα
τὰ κόκκαλα δὲν πῆγα νὰ ξεθάψω
νὰ τὰ χτίσω στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ μου,
γιὰ νὰ φαντάξω.

Στὸ χτεσινὸ τὸ χῶμα, πού τὴν ξέρει
τὴ δάφνη, καὶ τὸ γγίζει καὶ ἀναθρῖζει
τὸ νερὸ τὸ ἀρμυρὸ σὰ θυμωμένο,
ἐκεῖ πού ὁ Μπάϋρον ἐκλεισε τὰ μάτια,
πρωτόειδα σε, ἦλιε!

Ἡ Μοῦσα

Κρίματα πλήθια ἀπάνου σου τὰ πῆρες,
δικά σου, πατρικά, προγόνων, ἔλων.
Ὅλα θὰ τὰ πλερώσης· δὲ θὰ ζήσης.
Καὶ στὴν πηγὴ τοῦ ἡλίου μέσα, ἢ νύχτα
θὰ σὲ ρουφήξῃ.

Ὁ Ποιητὴς

ὦ Μοῦσα, ἄς μὴν ταράξῃ οὔτε ἀπὸ μένα
οὔτε ἀπὸ σὲ ματιὰ καὶ σ' ὅποια βάθῃ,
τὸ σιωπηλὸ κάρφωμα τοῦ ματιοῦ μας
ἀπάνου στοῦ μεγάλου τὴν εἰκόνα
ποῦ μᾶς γιομίζει.

Ἡ Μοῦσα

Τὸν ξανάειδα. Στὸ χιόνι τῆς κορφῆς του
λαμποκοποῦσε ὁ ἡλιος μιᾶς Βαλχάλας·
στὰ πόδια του ἕνας πέλεκας καὶ μιὰ ἄρπα,
τοῦ Βίκιγγα τὰ ὄπλα καὶ τοῦ Σκάλδου
τὸν καρτεροῦσαν.

Κοιμισμένος. Μιὰ ὑπέρθεη γυναίκα
σφιχτὰ στὴν ἀγκαλιά της τὸν κρατοῦσε
καὶ τῆς πιστῆς Σολβέγιας τὸ τραγούδι
ἀπάνου ἀπὸ τὸν ὕπνο τοῦ καλοῦ της
τοῦ τραγουδοῦσε:

« Στὴν ἀγκαλιά μου πέρασε ἡ ζωὴ σου
κανακευτά· κουράστηκες· κοιμήσου,
Λατρευτέ μου, σὲ ξενυχτίζω». — Ποιὰ εἶσαι;
Μοῦ ἀποκρίθη: «Ἡ γυναίκα τοῦ θανάτου,
ἢ Ἀθανασία!».

3 τοῦ Θεριστῆ 1906.

Γ'

ΓΑΡΙΒΑΛΛΗΣ

(1807 - 1907)

Ντόπια λουλούδια φόρτωσα στὸ φτερωμένο τὸ ἄτι
γιὰ νὰ ὑψωθῇ καὶ νὰ σὲ βρῇ καὶ νὰ σοῦ τὰ προσφέρῃ·
γιατ' εἶσαι τῆς πατρίδας σου καὶ τῶν πατρίδων ἔλων,
λουλούδια ἐσὲ σοῦ πρέπουνε κι ἀπ' ἕλες τίς πατρίδες.
Τὴν ἄγρια φαληριώτικη σοῦ μάζωξα βιολέττα·
μέσα στὸν ἥλιο ἀμύριστη, καὶ κάτου ἀπὸ τὰστέρια
βρυσούλα γίνετ' εὐωδιάς καὶ μεθυσιοῦ ποτήρι·
τάχα καὶ δὲ θὰ γλύκανε τάχνῳ ἀλαφρὸ κρασί της
τοῦ Καραϊσκάκη τὸ θυμό, τὸ δρόμο τοῦ Φαβιέρου;
Καὶ τὴ μισολογιτίσσα τὴν ἄχαρη ἀρμυρήθρα
σοῦ μάζωξα· τὴν ἔθρεψε τὴ φύχτα τῶν ἀντρείων
μέσ' στὸν κλεισμό τῆς Ἀραπιᾶς, μέσ' στὸ δαρμὸ τῆς πείνας.
Καὶ τοῦ Μοριᾶ τὴν ἀγριλιὰ σοῦ μάζωξα· καὶ σάμπως
νὰ ξέχασε τὸν Ὀλυμπο καὶ τᾶξια παλληκάρια
ποῦ μιὰ φορὰ στεφάνωσε, κρατᾶ στὴ θύμηση ὁμως
πάντα τοῦ Τούρκου τὸ μπαλντά, καὶ τοῦ Πασᾶ τὸ διάβα.
Σὲ ποιὰ βουνοκορφῇ ἀλπικῇ, σὲ ποιοῦ Ἀπέννινου ράχη,
σὲ ποιὸ τῆς Ἀδριατικῆς νησί, σὲ ποιὸ ἀκρογιάλι
σικελικό, διαφεντευτῆς τῆς χώρας παραστέκεις;
Μέσ' ἀπὸ ποιὰ βεζούβικη φωτιὰ ξανατινάχτης;
Μ' ἀγγέλου φύλακα φτερά, μ' ὄψη θεοῦ προστάτη,
γιὰ μοναχὰ μὲ τὴ θνητὴ θωριὰ καὶ τὸ σπαθί σου,
πλάστης ἀπάνου ἀπ' τοὺς γκρεμοὺς τῆ γῆ σου δρασκελώντας,

ἀπόξω ἀπὸ τῆς Ρώμης σου τὴν πόρτα ὀλογουρίζεις;
 Σὲ ποιὰ Ἑλύσια τὸ χορὸ μὲ τοὺς γενναίους ἀνοίγεις;
 Σὲ ποιοὺ παράδεισο τὸ φῶς ντύνεσαι μὲ τοὺς δίκιους;
 Σὲ ποιῆς καρδιῆς λημέριασες, καὶ ποιῆς ψυχῆς ὀρθώνεις;
 Ποῦ θὰ ὑψωθῆ; Ποῦ θὰ σὲ βρῆ τὸ φτερωμένο τὸ ἄτι;

Ξεχωριστὲ κι ἀπίστευτε καὶ κοσμοξακουσμένε!
 Θέλω νὰ πλέξω τὸ δικό σου τὸ στεφάνι μ' ὄλα
 τὰ εὐωδιαστὰ καὶ τὰ λαμπρὰ τοῦ Λόγου τᾶνθια, μ' ὄλα
 τᾶνθια τοῦ Λόγου τὰ πυρά, σὰ νὰ εἶναι ἀπὸ τὴ φλόγα
 κι ἀπὸ τὸ αἶμα, μ' ὄλα κειὰ τὰ βροντερά, καὶ μ' ὄλα
 τὰ στρογγυλὰ καὶ τὰ γιομάτα ὀνόματα, καὶ νᾶρθω
 μ' αὐτὰ στὸ πανηγύρι σου, καὶ νὰ εἶμαι σὰν ἀπρίλης
 περιβολιοῦ ἀπ' τὸ Βόσπορο, καὶ σὰν τοῦ ἥλιου γέριμα
 στὴ γῆ τὴν ἀθηνιώτισσα μιὰ μέρα τοῦ Γεννάρη.
 Τοῦ Λόγου τᾶνθια γαλανὰ, πράσινα, κίτρινα, ἄσπρα,
 καὶ νὰ εἶναι σὰν τὸ ροῦχο σου τὸ κόκκινο, σημάδι
 τοῦ λυτρωμοῦ καὶ φλάμπουρο τῆς παλληκαροσύνης
 καὶ νὰ εἶναι σὰν τὸ τρίχρωμο μαντίλι τοῦ λαιμοῦ σου,
 καὶ νὰ εἶναι σὰν τὴ βυσσινιά τὴ σκούφια σου, κορώνια
 τοῦ κεφαλιοῦ σου τοῦ ξανθοῦ ποὺ ἀντάμα δείχνει ἐσένα
 θεὸ τῶν πόθων Ἐρωτα καὶ πολεμόχαρο Ἄρη.
 Τοῦ Λόγου τᾶνθια, ἀραδιαστὰ τὰ ὀνόματα, ἕνα ἕνα,
 τῶνα μὲ τᾶλλο, ἀπανωτά, σπρώχνοντας τῶνα τᾶλλο,
 καθὼς βαλμένα ἀκράταγα χύνονται, ξεχειλίζουν
 γιὰ τοὺς θεοὺς τὰ ὀνόματα στοὺς ὄρφικους τοὺς ὕμνους,
 τὰ λόγια γιὰ τὸ νικητὴ στοὺς ὕμνους τοῦ Διρκαίου.
 Τέτοιο στεφάνι ἐγὼ ἤθελα νὰ πλέξω καὶ νὰ φέρω,
 πολεμιστῆς, ταξιδευτῆς, προσκυνητῆς δικός σου,
 τῆς σκέψης γαριβαλδιανός, τοῦ στίχου ἐπαναστάτης,
 στὸ γιγαντένιο μνημα σου κι ὅπου στημένο στέκει,

σ' ὅποια ἐκκλησιά, σ' ὅποια κορφή, σ' ὅποιο δρυμό, σ' ὅποιο ἄστρο,
 τραγουδιστῆς τρανόφωνος ἐγὼ τῶν τρανῶν ὄλων,
 καὶ νὰ σοῦ πῶ «Πατέρα ἐσύ, καὶ πλάστη ἐσύ, σοῦ φέρνω
 κ' ἐγὼ κανίσκι, πάρε το, μὴν τὸ καταφρονέσης,
 μέσα του ἀστράφτει καὶ βροντᾷ ἡ καρδιά τῆς Ρωμισούνης».
 Μὲ τὸν Κανάρη ἀλλάξατε φιλί, σὲ ξέρ' ἡ Κρήτη,
 καὶ τὴν Ἑλλάδα βλόγησε τὸ τίμιο τὸ σπαθί σου
 κι ἀπ' τῆς ζωῆς σου τὰ πλατιά καὶ μέσα κι ἀπ' τὸν τάφο·
 κι ἀνίσως λίγο πιὸ νωρὶς ἔσπερν' ἐσέναν' ὁ ἥλιος,
 πλαίι πλαίι θὰ καθαλλίκευες μὲ τὸν Κολοκοτρώνη.
 Σὰν τοὺς δικούς σου ἡ δόξα σου τράβηξε καὶ τοὺς ξένους,
 κι ἀπὸ τῆς Μάνης τὰ γκρεμὰ κι ἀπὸ τὰ περιβόλια
 τῶν ἀπαλῶν Ἐφτάνησων σοῦ ἀποκριθήκαν καὶ ἤρθαν,
 κι ὁ εὐγενικὸς τῆς Σφαχτηρίας νεκρὸς ὁ Σανταρόζας
 σάλεψε ἀναγαλλιάζοντας μέσ' στὸ ἱερό του μνήμα.
 — Ξεχωριστὲ καὶ ἀπίστευτε καὶ κοσμοξακουσμένε
 καὶ χτεσινὲ κι ἀπόμακρε καὶ λυτρωτῆ κουρσάρε
 κι ἀντάρτη καὶ πολέμαρχε κι ἀρματωλὲ καὶ κλέφτη
 καὶ σὰν τοὺς τουρκοφάγους μας διπλόζωε κυβερνήτη,
 στὰ ροζωμένα χέρια σου γερὰ κρατώντας ὅμοια
 τὸ χαλινάρι τοῦ ἄλογου, τοῦ τιμονιοῦ τὸ δοιάκι,
 τοῦ Καραϊσκάκη ψυχογιὲ κι ἀγγόνι τοῦ Κατσώνη,
 παραμιθιόσπαρτε Σεβὰχ θαλασσινὲ δυὸ κόσμων·
 ἄστραφτες τῆς Ἀμερικῆς καὶ βρόνταες τῆς Εὐρώπης!

Ἵμως ἀπ' ὄλα τὰ ἐπικά τὰ δῶρα ἐτοῦτα, ἀπ' ὄλα
 τὰ λυρικά στεφάνια αὐτά, στοχάζομαι, θὰ σοῦ εἶναι
 πολὺ πιὸ καλοπρόσδεχτη μιὰ θύμηση· ξυπνάει
 μέσα μου καὶ γυρίζει με γοργὰ στὰ πρῶτα χρόνια:
 Εἶμουν παιδί· στὸ σπίτι μου μπροστὰ καὶ πέρα, ὄλοῦθε
 τῇ γιόμιζε τῇ γειτονιά, τὴν ἔλουζε τῇ χῶρα

τῆς ἄρπας τῆς ἰταλικῆς ὁ χαιδεμένος ἦχος.
 Κι ἀνοίγανε παράθυρα καὶ σκύδανε κεφάλια,
 καὶ μέσα στὶς γαστροῦλες τοὺς σειοῦνταν καὶ χαιρετοῦσαν,
 τὰ φλογερά γαρούφαλλα, λιγνόχλωμες καὶ οἱ βιόλες,
 κ' ἔλεγες πρόσωπα κι αὐτὰ λαχταριστὰ πὼς εἶταν,
 καὶ τᾶλεες τοῦ χαιρετισμοῦ δακρυόβρεχτα μαντίλια·
 καὶ τὰ σαρακοφάγωτα τοῦ μπαλκονιοῦ σανίδια,
 καθὼς πατοῦσε ἢ λυγερῇ μὲ βιᾶς, τριζοβολοῦσαν·
 κι ἀπὸ τῆς ξένης μουσικῆς τῇ γνωρισμένη γλῶσσα
 τὸ κάθε αὐτὶ ποτίζοταν κι εὐφραίνονταν τὰ πάντα.
 Κάτου στὸ δρόμο νά! ἄρπιστὲς καὶ ἀρπίστρες, μαζεμένοι
 ἀπὸ τὰ τετραπέρατα τὰ ἰταλικά, δὲν ξέρω
 ποιοὶ λαλητάδες ζίζικες καὶ ποιά τριζόνια κράχτες,
 Ναπολιτάνοι ἀφρόντιστοι, βουνόζωοι Καλαβρέζοι,
 κοκκινοφόρετα ὄρφανὰ μὲ τᾶνθια, μὲ τὰ γέλια,
 κ' οἱ ἀρπίστρες πλάϊ, σταυραδερφὲς τῆς γκαϊτικῆς παιδοῦλας,
 τοῦ τραγουδιοῦ ψυχόπαιδα, τοῦ ριζικοῦ ἀποπαῖδια,
 τῆς μέρας κοσμογυριστές, τῆς νύχτας πεζοδρόμοι,
 σὰ διαβατάρικα πουλιὰ καὶ σὰ χελιδονάκια,
 μὲ τὰ φτερά τοῦ λελεκιοῦ, μὲ τᾶηδονιοῦ τῇ γλύκα
 προβάλλανε καὶ φεύγανε, καὶ τόσο μόνο στέκαν
 ὅσο νὰ σπεύρουν τῆς χαρᾶς τὸ σπόρο στὶς καρδοῦλες.
 Κάτου στὸ δρόμο οἱ ἀρπιστὲς κ' οἱ ἀρπίστρες κελαιδοῦσαν,
 τὰ δάχτυλα φιλοῦσανε τίς κόρδες, γοργοσμίγαν
 μὲ κείνες, καὶ γεννιότουνε τὸ ἐρωτοπαῖδι, ὁ ἦχος.
 Ἄρπα μεθύστρα ἰταλική, πάντα νὰ ζῆς καὶ νὰ εἶσαι!
 Καὶ τὸ στερνὸ τραγοῦδι τους κι ὁ ἀποχαιρετισμὸς τους
 ξεσπώντας, καὶ θριαυευτικά, σάν ἀπὸ στόμα Νίκης,
 εἶταν ὁ ἴδιος ὁ σκοπὸς κ' ἓνα τραγοῦδι πάντα:
 Ἐβίβα, Γαριβάλδη, ἐβίβα, Λιμπερτά.—Καὶ ἡ χώρα
 μὲ χίλια μύρια στόματα, κι ἀπ' τὸ παιδὶ ὡς τὸ γέρο,

ξανάλεε τὸ τραγούδι σου καὶ τῶκανε δικό της
καὶ τῶσιμε μὲ τὸ τραχιὸ παράπονο τοῦ κλέφτη,
μὲ τῆς ἀγάπης τοὺς καημούς, μὲ τοῦ χοροῦ τοὺς χτύπους
καὶ μ' ἔλα τάνεδάσματα καὶ μὲ τὰ κύματα ἔλα
τῆς ἄγριας ρουμελιώτισσας ἄπλαστης Ἀρμονίας.
Ἔβιβα, Γαριβάλδη, ἔβιβα, Λιμπερτά! Ἐπὸ τότε
κ' ἡ φαντασία μου σὲ κρατᾷ, γιομίζεις τὴν καρδιά μου
κ' ἔνα μοῦ δείχνεις ὄραμα, καὶ δὲν καλογνωρίζω
κι ἂν πρέπει νὰ τὰγκαλιαστῶ, κι ἂν πρέπει νὰ τὸ διώξω,
τὸ μακρυνότατο ὄραμα τοῦ κόσμου ποῦ δὲν ἔχει
πατρίδες πιά, τοῦ κόσμου πιά ποῦ εἶν' ἕλος μιὰ πατρίδα
καὶ ποῦ λατρεύει τοὺς λογῆς καὶ κάθε ὀρμῆς προφήτες
ἀνάκατα, ἀξεχώριστα, κ' ἔξω ἀπὸ κάθε τόπο
κ' ἔξω ἀπὸ καθεμιὰ φυλή, κ' ἔξω ἀπὸ κάθε γλώσσα,
καὶ μ' ἔλα τἀναβρυστικά νερὰ τῆ δίψα σβύνει,
μὰ δὲν ξεχνᾷ καὶ τίς βαθεῖες πηγές ποῦ πιά χαθήκαν,
κ' εἶν' ἡ ζωὴ σὰν οὐρανὸς ἀπὸ καρδιά καὶ εἰρήνη
κι ἀδερφосύνη, κι ὡς ἐκεῖ τᾶσπρο λιθάνι φέρνει
στὸν Ἄνθρωπο τὸν ἥρωα, στοὺς Γαριβάλδες ἔλους
τοῦ λογισμοῦ καὶ τοῦ χεριοῦ, τῆ δέηση τἀνθρώπου...
—Καὶ πάντα Ἐβίβα, Λιμπερτά, κ' ἔβιβα, Γαριβάλδη!

Τῆς ὀμορφῆς πατρίδας σου στὰ παιδικὰ ὄνειρά μου,
παράξεν' ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς καὶ παρδαλόφτερα ἔλα,
δυὸ χάρες, μάννες μου κι αὐτὲς ἀνάμεσα στὶς χίλιες
μάννες μου τίς λογῆς λογῆς, πανάσκημες, πανῶριες,
ποῦ μ' ἀναθρέψαν καὶ λογῆς μὲ μάθαν ἱστορίες,
τῆς ὀμορφῆς πατρίδας σου δυὸ χάρες μέσα μου εἶναι:
ἡ νεραϊδένια ἢ Βενετιὰ κ' ἡ λεβεντιὰ ἡ δική σου!

Τὸν ἔπαινο ἄλλοι ἄς πλέκουνε γιὰ σέ, καὶ οἱ πιὸ μεγάλοι,

πού πίνουν τῆς Ἀρέθουσας τὸ θεῖο νερὸ καὶ εἶν' ἄξιοι,
 ἄλλοι, πὶδ νέοι Ὀράτιοι μὲ νέα χορδὴ ἀτσαλένια
 τῇ λύρα δυναμώνοντας τῇ χρυσελεφαντένια.

Φλογέρες ἄλλων ἄς λαλᾶν τῆς γέννας σου τὸ θᾶμα
 ἀπ' τὴν ἀγάπη ἐνὸς ἀρχαίου θεοῦ καὶ μιᾶς νεραΐδας,
 ἐκεῖ πού οἱ Ἄλπες γελαστὲς πρὸς τὴ θάλασσα σκύδουν,
 ἐκεῖ πού ἡ γῆ πιδ πράσινη, τὸ κῦμα πιδ γαλάζιο.

Οἱ τροβατόροι ἄς τραγουδᾶν τὴν ὥρα τοῦ ἐρχομοῦ σου,
 ὅταν ἡ γῆ σου σκίζοταν καὶ ἡ μάννα σου σερνόταν
 ἀπὸ στρατοῦς καὶ τύραννους καὶ καταπατητάδες·
 καὶ μπόρα νά! ξολοθρεμοῦ καὶ νά! βροχὴ εὐεργέτρα,
 καὶ ὁ Γαριβάλδης νικητῆς κ' ἐλεύτερη ἡ πατρίδα.

Τοῦ στίχου ἀφέντες ἄλλοι ἄς λέν: «Ἡρωα, ὅπου πατοῦσες,
 πρασίνιζε ὁ ξερόδραχος κ' ἡ ἀνάσταση παντοῦ εἶταν!»

Τῇ μυστικῇ σου ἀνάληψη στὸν Ὀλυμπο πού σ' εἶχαν
 καλέσει οἱ πατρικοὶ θεοί, τῆς γῆς σου οἱ ὀμηρίδες,
 ἐκεῖνοι ἄς τήνε τραγουδᾶν. Τῆς Ἀουσωνίας ψάλτες,
 τὸν ὕμνο ἐσεῖς ὑψώστε τον γιὰ τὸ γιγάντικο Ἴσκιο,
 ἀνάμεσ' ἀπ' τὰ ἔλατα, κάθε φορὰ πού ὁ ἥλιος
 καταχνιασμένος φέρνεται στὸν ὑψωμὸ ἢ στὸ γέρμα,
 τὸν Ἴσκιο μὲ τὴν κόκκινη πορφύρα, μὲ τὰ μάτια
 τὰ οὐρανικά, μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά πού κυματίζουν,
 καὶ τὸ βοσκὸ πού ἀγνάντια του θαμπώνεται καὶ λέει·

«Τῆς Ἰταλίας ὁ ἥρωας ἀπάνου ἀπ' τὰ βουνά της
 νάτος σκυφτός, νυχτόημερα τὴν Ἰταλία φυλάει!»

Μὰ ἐγὼ δὲν ἔχω τίποτε πιδ ἀπλό, πιδ ταιριασμένο,
 πιδ γκαρδιακό, ἀπ' τὰνάκραςμα τῆς Ἰταλίδας ἄρπας
 στῶν ταπεινῶνε σου ἀδερφιῶν τὰ χέρια τρανεμένων
 ἀπ' τὴν ἀγάπη σου, ἥρωα, καὶ ἀπ' τὴ δική σου δόξα.
 Μέσ' ἀπ' τὰ πρῶτα χρόνια μου νὰ ἡ θύμησή ἡ χαρίστρα
 τὸ φέρνει: Ἐβίδα, Λιμπερτιά, κ' ἐβίδα, Γαριβάλδη!

*

- Ὁμορφῆ, δὲ χορταίνεσαι, πολυπιθυμημένη
 κι ἀπ' ὄσους σὲ ξανοίξανε κι ἀπ' ὄσους σὲ χαρήκαν
 κι ἀπ' ὄσους, ἄφταστη χαρά, γιὰ σὲ μακριάθε ἀκοῦνε,
 Μάννα, πού τὸν τραγουδιστὴ γεννᾷς καὶ τὸν τεχνίτη,
 κ' εἶσαι τῆς φύσης διαλεχτὴ, τῆς τέχνης θησαυρίστρα,
 τῆς λίμνης καὶ τῆς θάλασσας καὶ τοῦ βουνοῦ Ἰταλία,
 τοῦ Δάντη ἐσὺ ὑπνοφαντασιά, τοῦ Ραφαήλ παρθένα,
 καὶ πιδὸ πολὺ κ' ἴσα μὲ φῆς τοῦ Γκαίτε ἐσὺ ἢ Παιδούλα,
 ἢ μυστικὴ, ἢ σγουρόμαλλη κ' ἢ μεταξοτυμένη,
 τίς καστανιέτες παίζοντας καὶ τίς καρδιές τραβώντας,
 μέσα στὸ δρόμο πού περνᾷν γαληνεμένοι οἱ Μάϊστερ,
 τοῦ τραγουδιοῦ μαστόρισσα καὶ τοῦ χοροῦ δασκάλα,
 πνοὴ τῆς κιτρολεϊμονιάς, τῆς δάφνης περηφάνια,
 καὶ τῆς καρδιάς ζεστοκοπιὰ καὶ τῆς μυρτούλας χάρη.
 Καὶ τώρα πῶς μεγάλωσες! πῶς ἀπλωσες! πῶς ἤρθες!
 Πῶς πέταξες ἀνάστημα! Κ' ἐκεῖ πού δείχνεσαι ἴδια,
 ἴδια ἢ Παιδούλα ἢ γκαιτικὴ, πῶς ἄλλαξες! Πῶς εἶσαι
 σὰν τῶν Ἑτρούσκων τῆ θεά, τῆς Ρώμης τῆ Μινέρβα,
 λατίνα εἰκόνα ἀντίφκιαστη τῆς Ἀθηνᾶς Ἐργάνης,
 μὲ τὸ στημένο της βωμὸ στὸν Ἀδεντίνου λόφο,
 π' ἔλα τὰ σκόρπαιε τὰ καλὰ τῆς προκοπῆς καὶ σ' ἔλους,
 ἀπὸ τὸ δάσκαλο ποιητὴ τὸν ἑλληγότεχνο, ἴσα
 μὲ τὸν ἐργάτη πού σκυφτὸς τὰ ταπεινὰ δουλεύει,
 μὰ πού φυσᾷ στὸ ἔργο του, χοντροκομμένο ὡς εἶναι,
 τὸ στόμα τὸ θαματοουργὸ μιᾶς τέχνης μιὰ ὁμορφάδα...
 — Μὰ οὐτ' ἢ Παιδούλα ἢ γκαιτικὴ, μήτε ἢ ρωμαίαι Μινέρβα!
 Ἢ εὐτυχισμένη ἐσ' εἶσαι ἢ γῆ καὶ ἢ νιὰ καὶ ἢ νιόνυφη εἶσαι,
 σκλάβα ὡς τὰ χιτὲς γιὰ πούλημα, καὶ σήμερα μεγάλῃ
 καὶ μιὰ, Ἰταλία, τῆς Ρώμης σου, τοῦ Γαριβάλδη σου εἶσαι,
 Δέσποινα, οἱ Ἄλπες κάστρα σου, βίγλες τ' Ἀπέννινά σου!

22

Σκάφτεις ἐσύ, στοχάζεσαι, κ' ἐμπρός! μέσ' στὸ σκοτάδι
 δὲν παίζεις τὴν τυφλόμυγα μὲ τῶν ἀρχαίων τοὺς ἴσκιους.
 Καὶ τῆς ἀρχαίας εἶπες Ψυχῆς· «Γίνε ὁδηγήτρα μου, ὄχι
 δρακόντισσα γιὰ νὰ μὲ φᾶς!» Μέσ' σᾶχανο ταξίδι
 ἔτσι ὁ προφήτης ὁ Ἰταλὸς τῆς Μάντοβας τὸν κύκνο
 πῆρε ὁδηγὸ τοῦ δρόμου του. Κ' ἔτσι σὰν τοῦτον ἠῦρες
 τὴ Βεατρίκη—Λευτεριά στὸ δρόμου σου τὴν ἄκρη.
 Ἄρχισες μὲ τὸ Δάντη σου, στὸ Γαριβάλδη σου ἤρθες.
 Ἄμοιαστα τῆς κορώνας σου διαμάντια φέγγουν ὁμοια
 ἢ Φλωρεντία πολύτεχνη κ' ἢ ἐρημικὴ Καπρέρα.

29 τοῦ Θεριστῆ 1907.

Ο ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Είμαι Ἀθηναῖος . . .
Ἐἴη Ἀσάλευτη Ζωή· (Ἐκατὸ φωνές, 88)

Ἐγὼ Ἀθηναῖος ; Δὲ οἶσ' ξέρω. Ξένα,
εἰδῶλα ὠραῖα πλαστικά !
Τὰ σύγγεφρα μὲ φέραν ἴσκιον ἐμένα
γιὰ νὰ μ' ἀγκαλιαστοῦν τὰ ξωτικά.

Ἐγὼ Ἀθηναῖος ; Ὅχι. Κ' ἐσεῖς, ξένα,
τὰ ἠλιογραμμμένα δειλινά.
Σκύθισσας μάννας πεταμένη γέννα
κι ἀπὸ φρυσήματα ἤρθα βοριανά.

Κ' ἐσύ, ὀρμή, ξένη, πὸν μεθᾶς τὴ σάρκα
καὶ πὸν τὴ χαίρεσαι τρελλά !
Μιᾶς ἁμαρτίας ἀκάθαρτης ἢ βάρκα
σὲ φλεγέθοντες μέσα μὲ κυλᾶ.

Ἡ φωτιά μου γιομάτη εἶν' ἀπὸ στάχτη
καὶ τὴ σκαλίζω ἀργά, βαριά.
Τοῦ σαρκικοῦ μέσα μου κρύβω τὸ ἄχτι
καὶ τῆς γυναικίας τὴν ἀνημποριά.

Στὸ Βράχο σας τί θέλω ; Καὶ συντρίμμα,
ἔφηβοι ὠραῖοι ἰδεατοί,
λάμπετε, σὰν ὀλάκεροι. Καὶ ἡ γύμνια
μουσικὴ στὰ κορμιά σας καὶ ἀρετή.

Κ' ἐμὲ κουρέλλια μὲ κακοσκεπάζουν,
ἢ σιράτα ἀφώτιστη κακή,
παλιούρια καὶ σκυλιὰ τὴν κομματιάζουν
τὴν πορφύρα μου τῆ λειτουργική.

Στῆς Ἐρμονίας τὸ βράχο τί γυρεύω,
βραχνὴ παράταιρη φωνή ;
Κληρονομιά προγονικὴ λατρεύω
μὰ μαύρη Παναγιὰ βυζαντινὴ.

Ἄγιογδύτες τὴν κλέψαν. Πάνε, πάνε . . .
Σβύστε, τοῦ λατρεμοῦ κερδιά.
Πάρτε με, γύφτοι.— Ἀκάθαυτε ζητιάνε,
τὸ αἷμα καθάριο μέσα μας. Μακριά! —

Μέσα μου ὄλο μαραίνειτ' ἕνας κρίνος,
λύκος οὐρλιάζει νησιτικός.
Στάθηκ' ἐμπρός μου ὁ μέγας Φλωρεντίνος,
τῶν κολασμένων ὁ πνευματικός.

Μὰ σὲ κάτι πὸν λάμπει σὰ διαμάντι
κατάμακρο καὶ μυστικό,
ξανοίγω τοὺς ἀστρόκοσμοις τοῦ Δάντη
καὶ τὸν Ὀλυμπιό τὸν ὀμηρικό.

Μέσ' στοὺς βυθοὺς τῆς φλόγας καὶ τῆς πίσσας,
δροσιά, καὶ ὀλόρθο μὲ βαστᾷ.
Δαιμονικά, τοῦ κάκον οἱ παιδεμοί σας.
Διαμάντι, ὄλο σὰ μάτια μου μπροστά !

Μάης 1910.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Ὁ πρόλογος	7
Ὁ γιὸς τῆς χήρας	12

Η ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ

Λόγος πρῶτος	23
» δεύτερος	33
» τρίτος	45
» τέταρτος	58
» πέμτος	73
» ἕχτος	87
» ἕβδομος	94
» ὄγδοος	108
» ἔνατος	121
» δέκατος	134
» ἐντέκατος	144
» δωδέκατος	160

ΗΡΩΙΚΗ ΤΡΙΛΟΓΙΑ

Τὸ χαῖρε τῆς Τραγωδίας	165
Ὁδὴ στὸ θάνατο τοῦ <i>Ibsen</i>	169
Γαριβάλδης	179
Ὁ ἐπίλογος	187

ΔΙΟΡΘΩΜΑΤΑ

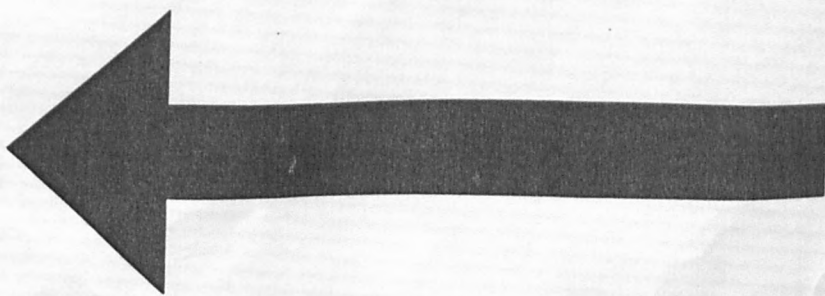
Στή σελ.	12	στ.	23	ἀντι	κ' ἀνγερινή, θέλει: κὶ ἀνγερινή
»	»	19	»	8	» τὴν νίκη, θέλει: τῇ νίκη
»	»	29	»	3	» Δέσποινα ζῆ, θέλει: Δέσποινα, ζῆ
»	»	41	»	18	» σ' ἀτήνησα, θέλει: σ' ἀπάντησα
»	»	45	»	3	» ἠρηθή, θέλει: ἀρηθή
»	»	48	»	2	» Κρακᾶ, θέλει: Κρακρᾶ
»	»	48	»	3	»
»	»	53	»	25	» στὸ πόδια, θέλει: στὰ πόδια
»	»	55	»	20	» πῶς, θέλει: πῶς
»	»	58	»	23	» σκουριάζουν τᾶρματα οἱ πολέμοι, θέλει: σκουριάζουν τᾶρματα, οἱ πολέμοι κτλ.
»	»	89	»	5	» ξαφτέρουγα, κρατᾶνε, θέλει: ξαφτέρουγα κρατᾶνε κτλ.
»	»	93	»	10	» ἀλλαλάζω, θέλει: ἀλαλάζω
»	»	109	»	20	» κόσμος, θέλει: κάμπος
»	»	122	»	14	» ἀγαρηνός, θέλει: ἀγαρινός
»	»	124	»	21	» ρήτοροι, θέλει: ρητόροι
»	»	127	»	29	» οἱ ἄνεμοι, θέλει: ἀνέμοι
»	»	141	»	29	» τᾶστρα, θέλει: τᾶστρα
»	»	142	»	29	» δικοπότηρα, θέλει: δισκοπότηρα
»	»	153	»	3	» σφιχταλυσσοδεμένο, θέλει: σφιχταλυσσοδεμένο κτλ.

Κὶ ἄλλα κάμποσα λάθια, πιὸ πολὺ ὀρθογραφικά, ποὺ κρίνεται περιττὸ νὰ σημειωθοῦν ἐδῶ.

ΑΘΗΝΑ, ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ "ΕΣΤΙΑ", Κ. ΜΑΪΣΝΕΡ & Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ 7855

192

ΤΕΛΟΣ

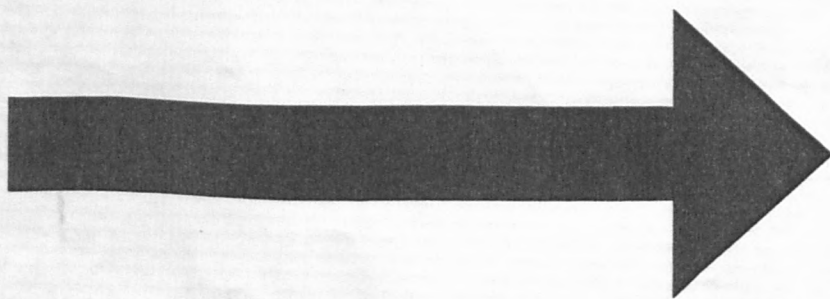
Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζαγοράς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 17/05/2024 17:50:09 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorikis Vivliothikis Zagoras.

Restrictions apply.

ΑΡΧΗ

Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζαγοράς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 17/05/2024 17:50:09 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorikis Vivliothikis Zagoras.

Restrictions apply.

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Ο Τ Α Φ Ο Σ

(ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΚΔΟΣΙΣ)

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΣΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"
44 - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - 44
1911

Ἀθήναι, Τυπογραφεῖον «Ἑστία» Κ. Μάτσου καὶ Ν. Καργαδοῦρη — 8450.

ΜΗΤΕ μὲ τὸ σίδηρο,
Μήτε μὲ τὸ χρυσάφι,
Μήτε μὲ τὰ χρώματα
Πὸν σπέρνονν οἱ ζωγράφοι,

Μήτε μὲ τὰ μάρμαρα
Τὰ τεγροσκαλισμένα
Τὸ σπιτάκι σου ἔπλασα
Παντοτεινὸ γιὰ σένα

Μόνον μὲ τοῦ πνεύματος
Τὰ μάγια! Σοῦ τὸ ὑψώνω
Σ' ἓνα τόπον ἄλλον,
Ἐπί ἀείραχτο ἀπ' τὸ χρόνο.

Μ' ὅλα μου τὰ δάκρυα
Καὶ μὲ τὸ αἷμα μου ὅλο
Τοῦ ἔχισα τὰ θέμελα,
Τοῦ σκέπασα τὸ θόλο.

Κι ἄ φοβᾶσαι, ἀγάπη μου,
Νὰ μένης μοναχό σου,
Κάλεσε καὶ κράτησε
Μέσα στὰρχοντικό σου

“Ολα τὰ ἐρωτόπλασια
Καθὼς ἐσὸν βλασάρια
Πᾶνθισαν κι ἀπόσβυσαν,
Μιᾶς χρυσαυγῆς καμάρια!

ΟΤΑΝ ΕΙΤΑΝΕ ΣΤΗ ΖΩΗ

ΓΥΡ' ἔδῳ κι ἀκκούμπησε
Καὶ μένε κι ὄλο μένε
Σιγαλὸς κι ἀσάλευτος,
ὦ πολυαγαπημένε!

Ἄχ καὶ νᾶταν νᾶνοιωθα
Στὸ μάγουλό μου ἐπάνω
Τάπαλό σου μάγουλον
Ὅσο ποὺ νὰ πεθάνω!

Ἄχ καὶ νᾶταν νᾶνοιωθα
Κι ἀκόμα ἀφοῦ πεθάνω
Τὴν ἀπαλοσύνη του
Στὸ σκληρὸν ὕπνο ἐπάνω!

Τὴν ἀπαλοσύνη του
Ποιὸ σιγαλὸ τραγούδι,
Ποιὰ πνοὴ τὴν ἐπλασε;
Τίνος βελούδου χνούδι,

Τίνος κύκνου πούπουλο,
Και τίνος ρόδου φύλλο;
Ποιὸ μετὰξι ἀνεύρετο,
Ποιὸ μαγεμένο μῆλο;

Ἐέρω ἐν ἀσπρολούλουδο,
Ἐνθὸ χωρὶς φεγάδι,
Π' ὄλο χάρηα χαίρεται
Ἐπ' τὴν αὐγὴ ὡς τὸ βράδι·

Ποὺ ποτὲ δὲν τρόμαξε
Τὰ δλόχλωρά του φύλλα
Τοῦ βοριά τὸ μούγκρισμα,
Τῆς μπόρας ἢ μαυρίλα·

Και στὸν ἴσκιο δείχεται
Σὰ θείου ὄνειρου κρίνο
Και στὸν ἥλιο χάνεται
Σὰν ἥλιου φῶς κ' ἐκεῖνο.

Κι ὅτι γγίξῃ ἀνάλαφρα
Σαυτό, και τὸ φαρμάκι,
Γίνεται χαμόγελο
Και γίνεται φιλάκι.

Γύρ' ἐδῶ κι ἀκκούμπησε
Καὶ διάλεξε γιὰ στρῶμα
Τὸ τραχὺ ξερόχωμα,
Ποῦ ἀκόμα, ὦϊμέ! κι ἀκόμα

Τὸ χτυποῦν χιονόβροχά,
Τὸ ψένουν καλοκαίρια·
Τῆς φροντίδας ὄχεντρες,
Τῆς συμφορᾶς μαχαίρια,

Τοῦ Καιροῦ ἀυλακώματα,
Τοῦ Χάρου συγγενάδια,
Πέρασαν, τὸ πάτησαν,
Τάφισανε σημάδια.

Γύρε, κι ἀπὸ τᾶφραστο
Τᾶκκούμπισμά σου ἄς πάρῃ
Χάρην ἀκριβώτερη
Κι ἀπ' ὅση παίρνει χάρη

Ξέχειλο ἀπ' τᾶστάχινο
Κυματιστὸ χρυσάφι
Καὶ τὸ πιὸ παραρριχτὸ
Βραχόσπαρτο χωράφι!

1895

ΤΑΦΟΣ

Ἦσκα καὶ σιγαλά,
Διψώντας τὰ φιλιὰ μας,
Ἐπὸ τᾶγνωστο γλιστρᾶς
Μέσα στὴν ἀγκαλιά μας.

Ὡς κ' ἡ βαρυχειμωνιά
Μ' αἰφνῆδια καλοσύνη
Κ' ἤσυχη καὶ σιγαλή
Σὲ δέχτηκε κ' ἐκείνη.

Ἦσχα καὶ σιγαλά
Σὲ χάιδευσεν ὁ ἀέρας,
Τῆς νυχτὸς ἡλιόφεγγο
Κι ὄνειρεμα τῆς μέρας.

Ἦσχα καὶ σιγαλά
Μᾶς γέμιζες τὸ σπῆτι,
Γλύκα τοῦ κεχρμποριοῦ
Καὶ χάρη τοῦ μαγνήτη.

Ἦσυχα καὶ σιγαλὰ
Ζοῦσε ἀπὸ σὲ τὸ σπῖτι,
Ὅμορφιὰ ταῦγερινοῦ
Καὶ φῶς τοῦ ἀποσπερίτη.

Ἦσυχα καὶ σιγαλά,
Φεγγάρια, ὦ στόμα, ὦ μάτι,
Μιὰν αὐγούλα σθύσατε
Στὸ φονικὸ κρεββάτι.

Ἦσυχα καὶ σιγαλὰ
Καὶ μ' ὄλα τὰ φιλιὰ μας,
Γύρισεσ πρὸς τᾶγνωστο
Μέσ' ἀπ' τὴν ἀγκαλιά μας.

Ἦσυχα καὶ σιγαλά,
ὦ λόγε, ὦ στίχε, ὦ ρίμα,
Σπείρετε τὰμάραντα
Στὰπίστευτο τὸ μνήμα!

✱

Ω! Μέσ' στὸ μακρόημερο
Τῆς ἀγωνίας κλινάρι,
Χέρια σὰν ἀπὸ κερὶ
Κι ἀπὸ μαργαριτάρι!

Ἦ χεράκια λατρευτά,
Σάρκας ἀφρός, μιὰ στάλα,
Ποῦ τάλυσοδέματα
Γεννᾶτε τὰ μεγάλα!

Χέρια ποῦ καλόβολα
Τὸ κάθε κίνημά σας
Καὶ τὴν πιὸ ἀνυπόταχτη
Βουλή τραβάει σιμά σας.

Χέρια ποῦ στὰ γέρικα
Κεφάλια τὰ χιονάτα
Τάλαφρό σας τᾶγγισμα
Δίνει ξανὰ τὰ νιάτα!

Κι ἀστροποβολᾶτ' ἐσεῖς,
Θαματοργὸ ζευγάρι,
Στοῦ κακούργου τὴν ψυχὴ
Τῆς ἀρετῆς τὴ χάρη!

Κ' εἶστε σὰ νὰ ξέρετε
Χίλια κρυφούλια μάγια,
Κ' ἔχετ' ἓνα χαῖδεμα
Σὰν εὐλογία τρισάγια!

Χέρια, ἐσεῖς κρατούσατε
Σὰ θησαυροὺς τὰ κρίνα,
Στὸ κυνήγι παίρνοντας
Τοῦ ἥλιου τὴν ἀχτίνα

Γιὰ νὰ κλείσετε κι αὐτὴ
Στὴ χούφτα σας, ὦ χέρια,
Τρισευγενικώτερα
Πλασμένα περιστέρια,

Τί κακὸν ἐκάματε,
Καὶ τώρα καρφωμένα
Στῆς ἀρρώστιας κοίτεστε
Τὸ γολγοθᾶ, καημένα;

... Ἄπο νεκροσιγαλιᾶν
Ἄγριεψε κ' ἡ νύχτα,
Σώπασε καὶ τὸ σκυλὶ
Ποῦ κολασμένα ἀλύχτα,

Καὶ στὸ κρεββατάκι σας
Τοῦ καντηλιοῦ ἢ θαμπάδα
Δείχνει, ὠϊμένα! ὠϊμένανε!
Σὰ νεκρικὴ λαμπάδα,

Καὶ στὴ νεκροθάλασσα
Τὸ σάλεμά σας μόνο,
Καραδοσυντρίμματα,
Ξανοίγω, καὶ παγώνω!

Μέσ' στὴ νύχτα φέγγετε,
Σὰ διάφανα ἀχνοκέρια,
Π' ἄσθυστη κι ἀθώρητη
Φωτιὰ τὰ καίει, ὦ χέρια!

Τώρα σὰ νὰ σᾶς κρατᾶ
Βραχνὰς δετὰ αὐτοῦ χάμου,
Παίρνετε παράλυτα
Τὰ χείδια, τὰ φιλιὰ μου.

Τώρα σὰν πουλιοῦ φτερὰ
Ποὺ κυνηγὸς λαβώνει
Ἐν' ἀργοπαράδαρμα
Σᾶς τρεμοανασηκώνει.

Τώρα φηλαπλώνεστε,
Χεράκια, ἀνάερ' ἀγάλια,
Σὰ σὲ προσευχή, καὶ σὰ
Σὲ θεῖα παρακάλια.

Τώρα ἕνας ἀνέλπιδος
Σᾶς σφιχτοπλέκει ἀγώνας,
Σὰ νὰ χάσκη ἀγνάντια σας
Τὸ στόμα μιᾶς γοργόνας!

Κ' ὕστερα καὶ ξαφνικά,
Χεράκια ἐσεῖς, ὦ μαῦρα,
Σὰ νὰ σᾶς ἀντρείψῃ
Τοῦ μαρτυρίου ἢ λαύρα,

Τῶν μαλλιῶν σας τάπαλά,
Τᾶνέγγιχτα πλεξίδια
Τᾶγριοξερριζώνετε,
Σὰ νὰ σᾶς τρώνε φῖδια!

Τί κακὸ σᾶς κάμαμε;
Μᾶς τρώνε ἐμᾶς τὰ φῖδια,
Κι ἀγριοξερρίζωνετε
Τὰ σπλάχνα μας τὰ ἴδια!

✱

ΠΕΡΑ ἐκεῖ στάντικρινὸ
Τάπόςκιο περιβόλι
Κελαῖδοῦνε τὰ πουλιὰ
Καθεμερνὴ καὶ σκόλη.

Κελαῖδοῦνε τὰ πουλιὰ
Στὰ πεῦκα, στὰ πλατάνια,
Καὶ σὲ κίσσια πράσινα
Καὶ σᾶσπρα συντριβάνια.

Χαιρετοῦν τὴ χαραυγὴ
Καὶ τὸ θλιμμένο βράδι,
Τραγουδοῦνε χωριστά,
Καὶ τραγουδοῦν ὁμάδι·

Κ' ἢ χαιδεύτρα ἢ μουσικὴ
Τῶν τραγουδιῶν ἐκείνων
Εἶναι τὸ ροδόσταμα
Τῶν γέλιων καὶ τῶν θρήνων.

Ὅμως ἀπ' τὸ θρῆνο τους
Τὸν ταιριασμένο λείπει
Ὁ τρανὸς καημὸς, ἢ πιὸ
Καρδιοφλογίστρα λύπη.

ὦ ψυχούλα δλάκριβη,
Ποῦ ἢ θέρμη τώρα τρώει,
Ποῖς θὰ πῆ τᾶστόχαστο
Δικό σου μοιρολδί;

Ποῖς θὰ πῆ τοῦ δλόανθου
Κορμιοῦ σου τὸ σαράκι
Ποῦ τὸ πολυκέλαδο
Σοῦ σφράγισε χειλάκι;

Ποῖς θὰ πῆ τᾶξέχαστο
Τρεμούλιασμα—ὦ φαρμάκια!—
Ποῦ ἔσθυσε καὶ τᾶσθυστα
Τοῦ γέλιου σου λακκάκια;

Ποῖς θὰ πῆ τὸ κάρφωμα
Τὸ μέγα τῆς ματιᾶς σου
Μέσ' ἀπὸ τᾶκόιμητα
Τὰ μάτια τὰ δικά σου,

Ποῖδς θὰ πῆ τὸ βύθος τους,
Καὶ τᾶσειστο λιθάρι
Τῆς στερνῆς ἀγρύπνιας τους,
Φωτόχυτο ζευγάρι,

Ποῦ τὶς ἐκαθρέφτιζες
Ὅλες τὶς καλοσύνες
Κ' ἔδινες διπλῆ ὁμορφιά
Στοῦ ἥλιου τὶς ἀχτίνες;

Ὡ πουλιά, ἀπ' τὸ θρῆνο σας
Ἡ ἐλεημοσύνη λείπει
Κι ὁ τρανὸς καημὸς κι ἡ πιᾶ
Καρδιοφλογίστρα λύπη.

Καὶ στοὺς γλυκοστάλαχτους
Σκοπούς σας λίγο λίγο
Μιὰν ἀπάνθρωπη ψυχὴ
Γρικῶ καὶ ξετυλίγω!

✱

Τα μαλλιά σου δλόχυτα
Στὸ πρόσωπό σου γύρω
Ἐάπλωσαν στὴν ὄψη σου
Μιᾶς ἀγιοσύνης μύρο.

Καὶ στὸ μετωπάκι σου,
Μόλις ἢ θέρμη ἐφάνη,
Γίνηκαν ἀκάνθινο
Μαρτυρικὸ στεφάνι!

✱

ΑΦΚΙΑΣΤΟ κι αστόλιστο
Τοῦ Χάρου δὲ σὲ δίνω.
Στάσου μὲ τάνθόνερο
Τὴν ὄψη σου νὰ πλύνω.

Τὸ στερνὸ τὸ χτένισμα
Μὲ τὰ χρυσᾶ τὰ χτένια
Πάρτε ἀπ' τὴ μανούλα σας,
Μαλλάκια μεταξένια,

Μήπως καὶ τοῦ Χάροντα,
Καθὼς θὰ σὲ κοιτάξῃ,
Τοῦ φανῆς ἀχάιδευτο
Καὶ σὲ παραπετάξῃ!

✱

ὦ ἀκριβές, τρισεύγενες,
Καλές μου, καὶ ὄλες, καὶ ὄλοι,
Ποῦ τὸ κρεββατάκι του
Κάματε περιβόλι!

ὦ ἀκριβοί, τρισεύγενοι,
Καλοί μου, καὶ ὄλοι, καὶ ὄλες!
Φέρτε τίς μοσκόβολες
Καὶ πλουμισμένες βιόλες,

Στὰ βασανισμένα του
Σωμένα ποδαράκια
Στρώστε τὰ μεθυστικά
Λευκόχρυσα ζαμπάκια·

Γύρω στοῦ προσώπου του
Σβυσμένη πιὰ τὴν πούλια
Βάλτε δακρυστάλαχτα
Τὰ θλιβερὰ ζουμπούλια·

Δόστε του νιοθέριστους
Ἐπ' τοὺς χλωροὺς μπαξέδες
Τῆς δροσιᾶς τὰ πάναγνα
Παιδιά, τοὺς μενεξέδες,

Καὶ σταυρώστε του μ' αὐτοὺς
Τὰ παιδικὰ χεράκια·
Νάτε κι ἄνθη σὰν καρδιές,
Κι ἄνθη σὰν ἀστεράκια,

Κι ἄνθη σὰν τὰ νέφαλα,
Καὶ σὰν τὰ πεταλούδια,
Σὰν τὰ μάτια του, καὶ σὰν
Τὸ στόμα του λουλούδια!

Νὰ κ' ἐσεῖς ποὺ δίνετε
Στοὺς μαύρους τοὺς χειμῶνες
Ρόδι·σμ' ἀνοιξάτικο,
Τῶν κάμπων ἀνεμῶνες!

Κ' ὕστερα ὦ ἀμύριστες
Κι ἀρχοντικὲς καὶ ξένες,
Μεγαλόπρεπες ἐσεῖς
Καμέλιες παγωμένες,

Ἄπ' τὰ χέρια σὰ βαλτὲς
Τοῦ ἴδιου τοῦ Θανάτου,
Κορφοστεφανῶστε τη
Τῇ μυστικῇ ὁμορφίᾳ του!

✱

Ἄνοη, ὦ νεκρολούλουδα,
Χυμένα δλόγυρά του,
Εἶστ' ἐσεῖς τὰ δνειράτα
Τοῦ ὕπνου τοῦ θανάτου;

Εἶστ' ἐσεῖς τὰ θάματα
Τῆς τέχνης ποιοῦ ζωγράφου;
Πιδ καθάρια βλέπετε
Στῆ σκοτεινιά τοῦ τάφου;

Εἶστε κάτι πιδ πολὺ
Ἐπὸ τὸ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου;
Πιδ πολὺ κι ἀπὸ τὸ φῶς
Ἰσόθεου μετώπου;

Εἶστε πιδ σιμώτερα
Στὸ φέγγος τῶν πνεμάτων;
Ἐέρετε τὰ γνῶριστα
Μυστήρια τῶν μνημάτων;

Παίρνετε νοήματα
Πρωτόφαντα ἐδῶ κάτου,
Ἄνθη, ὧ νεχρολούλουδα,
Χυμένα δλόγυρά του!

✱

ΣΤΟ ταξίδι πὸ σὲ πάει
Ὁ μαῦρος καβαλάρης,
Κοίταξε ἀπ' τὸ χέρι του
Τίποτε νὰ μὴν πάρης,

Κι ἄ διψάσης, μὴν τὸ πιῆς
Ἀπὸ τὸν κάτω κόσμο
Τὸ νερὸ τῆς ἀρνησιᾶς,
Φτωχὸ κομμένο δυόσμο!

Μὴν τὸ πιῆς, κι ὀλότελα
Κ' αἰώνια μᾶς ξεχάσης·
Βάλε τὰ σημάδια σου
Τὸ δρόμο νὰ μὴ χάσης,

Κι ὅπως εἶσαι ἀνάλαφρο,
Μικρό, σὰ χελιδόνι,
Κι ἄρματα δὲ σοῦ βροντᾶν
Παλληκαριοῦ στὴ ζώνη,

Κοίταξε καὶ γέλασε
Τῆς νύχτας τὸ σουλτάνο,
Γλίστρησε σιγὰ κρυφὰ
Καὶ πέταξ' ἐδῶ πάνω,

Καὶ στὸ σπίτι τᾶραχνο
Γυρνώντας, ὦ ἀκριβέ μας,
Γίνε ἀεροφύσημα,
Καὶ γλυκοφιλήσέ μας!

*

ΣΠΑΡΑΞΕ, κακή καρδιά,
Πίνε χολή και ξίδι,
Πάει, καρδιά, ή καρδούλα σου
Στάγυριστο ταξίδι!

Μιὰν ἀχειροποίητη
Σ' ἀπόμεινεν εἰκόνα
Νὰ τὴν ἔχῃς γκόρφι σου,
Νὰ τὴ φορῆς κορώνα.

Τώρα τῆς λαχτάρας σου
Καὶ τῆς ζωῆς σου τὰδεια
Κάποια ἀλαφροτοκίωτα
Τὰ γέμισαν σημάδια,

Κάποια σὰ φαντάσματα
Τρεμουλιαστὰ σημάδια,
Σὰν ἀστραποπέλεκα
Βουβὰ μέσ' στὰ σκοτάδια.

Σὰ νυχτοφωσφόρισμα
Τρισκοτεινοῦ πελάγου,
Σὰν δλάσπρο ἀντίφεγγο
Τ'ἀνήλιαγο τοῦ πάγου!

Μέσα σου κι ἀπέξω σου
Κι ὄπου νὰ κάμῃς γύρω
Τ'ἀδειανοῦ χρυσογαλιοῦ
Μυρίζεσαι τὸ μύρο.

Κ' εἶσαι πάντοτε ἀγκαλιὰ
Καὶ πάντοτε μαζί του·
Σὲ ξυπνάει τὸ χάϊδεμα,
Σὲ γγίζει τὸ φιλί του.

Μπρὸς καὶ πίσω σου κ' ἐκεῖ
Καὶ πέρα καὶ παρέκει
Μιὰ φυχούλα ἀθώρητη
Παντοῦ σὲ παραστέκει.

“Ὁμως τίποτ' ἀπ' αὐτά,
—Καρδιά μου, ἀλλοίμονό σου!—
Ποῦ τὰ πιάνεις ἄπιαστα
Καὶ πίσω σου κ' ἐμπρὸς σου,

Μήτ' ἢ ἀχειροποίητη
Ποῦ ἀπόμεινεν εἰκόνα,
Καὶ τὴν ἔχεις γκόρφι σου
Καὶ τὴ φορεῖς κορῶνα,

Μήτ' ἢ ἀχάλαστη ψυχὴ
Κ' ἢ ἐνθύμηση ἢ νικητέρα,
Καὶ τῆς ἀφταρτης φτορᾶς
Ἡ ἀγάπη ἢ καταλύτρα,

Ὅμως τίποτ' ἀπ' αὐτά
Ποῦ ἐσένα τριγυρίζουν
Νοερὰ κ' αἰσταντικά,
Τίποτε δὲν ἀξίζου

Ἐνα μικροκάμωτο
Κορμάκι, ἓνα κομμάτι
Ποῦ ἀπ' τὸ χέρι ξέφυγε
Καὶ χάθηκε ἀπ' τὸ μάτι!

*

Ὡ τραγουδόπλεχτη ἐσύ,
Ποῦ μὴν ἀνατριχίλα
Πρωτογνώριστη σκορπᾶς
Μέσ' στῆς καρδιάς τὰ φύλλα,

Τώρα τὰ καρδιόφυλλα
Βοριάς τὰ ξετινάζει,
Τὸ λιοβόρι τᾶκαφε,
Τὰ δέρνει τὸ χαλάζι,

Τώρα τὰ διαγούμισεν
Ἄχόρταγος κουρσάρος,
Τώρα τὰ κιτρίνισεν
Ἐνα πρὸς ἓνα ὁ Χάρος!

Τώρα—ὠϊμέ καρδιόφυλλα!—
Κι ἀκόμα κι ἄ σαλεύουν,
Μ' ἓνα λείψανο ζωῆς
Ἄκόμα κι ἂν παλεύουν,

Τώρ' ἀπὸ τὸ σάλεμα
Κι ἀπὸ τὸ πάλαιμά τους,
Τώρα μέσ' στὰ πλάτια τους
Καὶ μέσα στὰ βαθιά τους,

Ὡ τραγουδοπλέχτη ἐσύ,
Μόνο ἢ φωνή σου μένει,
Κ' ἔγεινεν ἀντίλαλος
Καὶ λέει καὶ δὲ σωπαίνει·

Λέει γι' αὐτοὺς ποῦ φεύγοντας
Κάνουν τὰ σπίτια τᾶδεια
Ἐπο πρόσχαρες φωλιές
Στοιχειωμένα ρημάδια!

✱

ΚΑΙ μοῦ φάνταξες ἐσὺ
Κριτῆς μαζὶ καὶ θῦμα,
Κ' εἴμουν ὁ ἔνοχος ἐγὼ
Μὲ τὸ μεγάλο κρῖμα.

Ἄπὸ τὸ μακάριο
Μηδὲν ἐγὼ στὸ κῦμα
Σ' ἔφερα, ἐγὼ σ' ἔπνιξα...
ᾠ τὸ μεγάλο κρῖμα!

Ποῦ εἰστε, δάκρυα τῶν ἀγνῶν;..
ᾠ μαῦρε φονιά, τρέμε,
ᾠ φονιά, γονάτισε...
—Κριτή, συχώρεσέ με!

*

ΣΤΟ δροσάτο μνήμα σου
Κ' ἐπάνω του και γύρω
Τίποτε ξεχωριστό
Λουλούδι δὲ θὰ σπείρω.

Τίποτε ξεχωριστό
Λουλούδι δὲ θάνθιση
Κάτω ἀπ' τῆς φωλίτσας σου
Τὸ μαῦρο κυπαρίσσι.

Μοναχὰ τὰγνώριστα
Χορτάρια και τὰ χίλια
Μύρια χρυσολούλουδα
Και τᾶγρια χαμομήλια.

Ὅμως τὰ φτωχούλια αὐτὰ
Και τὰ συνηθισμένα
Ποῦ μὲ δίχως φύτεμα
Και πότισμα κανένα

Ἔχουν μόνο φυτευτὴ
Κ' ἔχουν περιβολάρη
Τῆς δροσιᾶς τὸ στάλαμα,
Τοῦ ἡλιοῦ τὴ θεία χάρη,

Ὅμως τὰ φτωχούλια αὐτὰ
Στοῦ λάκκου σου τὴν ἄκρη
Θὰ σκορποῦν κάποιων ματιῶν
Τὸ φέγγος καὶ τὸ δάκρυ,

Θὰ σκορποῦν κάποιων μαλλιῶν
Τ' ἀνέμισμα καὶ θᾶναι
Σὰν ψευδὰ παιδιάτικα
Λογάκια ποὺ μεθᾶνε.

Θᾶχουνε τὸ σάλεμα
Κάποιων χειρῶν, κι ἀκόμα
Θὰ μοιράζουνε φιλιὰ
Σὰν ἀπὸ κάποιο στόμα.

Κι ὅλα τὰ φτωχούλια αὐτὰ
Καὶ τὰ συνηθισμένα
Θᾶχουν κάτι ἀσύγκρητο,
Κάτι σὰν ἀπὸ σένα!

✱

ΚΡΥΨΕ, μάνα, τὸ παιδί
Ποῦ στὸ πλευρό σου παίζει,
Κ' ἔστρωσ' ἡ Χαρόντισσα
Πρωτάκουστο τραπέζι.

Κάτου ἐκεῖ στὰ Τάρταρα
Τὰ κρυοπαγωμένα
Πείνας' ἡ Χαρόντισσα
Καὶ δίψασεν, ὠϊμένα!

Βάλθηκε μὲ τῶν παιδιῶν
Τῆ σάρκα νὰ χορτάση·
Σκέλεθρο τὸ πιάτο της
Καὶ καύκαλο τὸ τάσι.

Θέλει πλούσια ξέχειλα
Τὰ δυὸ νὰ τὰ γιομίση
Κι ὄνειρεύεται τρελλὸ
Κι ἀτέλειωτο μεθύσι,

Καὶ κρασάκι ὀρέγεται
Τριανταφυλλένιον αἶμα,
Καὶ κορμάκι λαχταρεῖ
Σὰν κρύο νερό, σὰν φέμα.

Καὶ τὰραχνιασμένα της
Γυρεύει τάνθογυάλια
Νὰ στολίση μὲ ξανθὰ
Χερουβικὰ κεφάλια.

Θέλει μῆλο μάγουλο,
Θέλει χειλάκι ρόδι,
Καὶ τὸ γιό της προσκαλεῖ
Καὶ τότε κάνει Ἡρώδη.

Τόνη στέλνει θεριστῆ
Τὸν ἄγριο καθαλάρη
Στῶ μανάδων τὰ παιδιὰ
Καὶ στῶ σπιτιῶν τὴ χάρη.

Κρύψε, μάνα, τὸ παιδί
Ποὺ στὸ πλευρό σου παίζει,
Κ' ἔστρωσ' ἢ Χαρόντισσα
Πρωτάκουστο τραπέζι.

Τῶστρωσε καὶ κάθησε
Καὶ νὰ χορτάση θέλει
Μὲ τῆς γῆς τὰ φρόγαλα
Καὶ τὸ καθάριο μέλι!

ΣΕ θρηνοῦν τὰ ζωντανὰ
Καὶ τᾶψυχα σὲ κλαίνει·
Σὲ θυμοῦνται κ' οἱ ἄδειανὲς
Γωνίτσες σου καὶ λένε:

— Μαλωμένο μιὰ βραδιὰ
Πικρὰ μοῦ ἀποκοιμήθη! —
— Ἄχ! καὶ πῶς τὸ μάγευεν
Ἐδῶ τὸ παραμῦθι! —

— Τοῦ Ἔρωτα μισόγυμνου
Καμάρωνα τῆ χάρη·
Ἔρμο τώρα κι ἄστρωτο
Μοῦ μένει ἕνα κλινάρι... —

— Πάντα τὰποζήταγα·
Βιβλίο κρατοῦσε, ὦ πόσα
Μοῦ ἐπλαθε διαβάσματα
Ἢ κελαιδίστρα γλῶσσα!

— Τί μοῦ σώριασαν ἐδῶ,
Σὰ νά εἶμαι τάφου λάκκος;
Ἔ! τὰ παιγνιδάκια του!...
Προσμένει ὁ ἀνθρωπάκος

Καὶ ξαπλώθ' ἡ παγωνιά
Τοῦ ἀνέλπιδου θανάτου
Καὶ στὰ μετωρίσματα
Καὶ στὰ καμώματά του...—

— Τὸ σπαθάκι του ἄπραγον
Ἦρθεν ἐδῶ νὰ γύρη...—
— Καὶ τὸ παραβάκι του
Χωρὶς παραβούρη!—

— Μοῦ τὸ φέραν ἄρρωστο,
Σθυσμένο μοῦ τὸ πῆραν.—
— Δάκρυα μὲ ποτίσανε,
Καὶ λίθانا μοῦ σπείραν.

— Κάτει καὶ λυώνει λυώνοντας
Κ' ἐμὲ τὸ νεκροκέρι...—
— Στὰ πορτοπαράθυρα
Βογγάει τὰ γριοναίρι,

Κι ἀντιλέει τὸ μούγγρισμα
Βαρεῖά τὰ σωθικά μας
Και μαζί βαρυβογγάει
Τὸ σπῖτι δλόγυρά μας.

— Καὶ μέσ' στὰ μεσάνυχτα
Γρικώντας ἢ μητέρα
Τέτοιον ἔξαφνο βουητὸ
Νὰ χύνεται ἀπὸ πέρα,

— Ἦρθε τὸ παιδάκι μας,
Και στέκετ' ἔξω, λέει,
Κράζει νὰ τὰνοιξομε
Και μᾶς ζητάει και κλαίει!

ΗΜΕΡΑ και πρόσχαρα
 Τὰ χρόνια σου σκορποῦσες·
 Ὅλους τοὺς ἐγύρευες,
 Ὅλους τοὺς ἀγαποῦσες.

Σῶμορφα και σᾶσκημα,
 Σὲ ξένα και δικά σου,
 Τὰ φιλόνια ἀσώτευες,
 Τὰ παιγιδίσματά σου.

Ὅσο ποὺ τὸ Θάνατο
 Ἐπάντησες μὲ μέρα...
 Τόνε σφιχταγκάλιασες·
 Τὸν πῆρες γιὰ πατέρα!

Ἀπ' τὸ προσωπάκι σου
 Τὸ ζαχαροχυμένο
 Στάλας ἓνα μάγεμα
 Σὰ μακρυνό, σὰν ξένο.

Καὶ μιὰ ξένη μουσική,
 Μιὰ μακρυνή ἀρμονία
 Ἀπ' τὴ χώρα τῆς κιτριᾶς
 Κι ἀπὸ τὴν Τευτονία,

Συμφωνία τρισεύγενη
 Κι δλόγλυκη σονάτα
 Σοῦ ἔπρεπε συντρόφισσα
 Στὴν ὑστερνὴ σου στράτα.

Κι ὁ σκοπὸς ὁ τρίςβαθος
 Κ' ἡ ὄνειρευτὴ ψυχὴ σου
 Στὸ κατώφλι ἐνὸς λευκοῦ
 Νὰ σμίξουν παραδείσου!

✱

ΕΙΣΤΕ ἀταίριαστα τὰ δύο,
Ἐσὸ κ' ἢ ἀνυπαρξία!
Μέσα στὴ νεκρόφαντη
Τοῦ νοῦ μου ἀταραξία

Κάτι τι σαλεύεται
Καὶ κάτι ξεπροβάλλει·
Κι ἄθελα νὰ σὲ δεχτῶ
Σ' ἀνοίγω τὴν ἀγκάλη.

Καὶ προσμένω σε ἀπὸ δῶ,
Προσμένω σε ἀπὸ πέρα,
Σὲ προσμένω πάντοτε,
Νύχτα κι αὐγὴ καὶ μέρα.

Ἦ καημὲ ἀνιστόρητε,
Καὶ ὦ μέγα καρδιοχτύπι,
Πάντα νὰ τὸν καρτερᾷς
Κάποιο ποῦ πάντα λείπει!

✱

Ποι θε νάβρω τον παλιό
Τεχνίτην ἐδῶ πέρα,
Τῆς παρθένας Ἡγησῶς
Τὸ δεύτερο πατέρα,

Ποῦ θὰ βρῶ τον ἄγνωστο
Τῶν τάφων Πραξιτέλη,
Σὲ μιὰ πλάκα λιγροστή,
Μιὰ πέτρα ἀπ' τὴν Πεντέλη,

Ἔτσι ἀπλὰ κι ἀστόλιστα
Καὶ τρισχαριτωμένα
Νὰ κεντήση ἀνεβαστά,
Νὰ σ' ἀναστήση ἐσένα;

Νὰ σὲ ξαναφέρῃ ἀγνὰ
Πιστὰ στήν πέτρα ἐπάνω
Μὲ τὸ μάτι δλόφωτο
Καὶ μὲ τὸ γέλιο πλάνο·

Καὶ μὲ τὸ οὐρανόχρωμον
— ὦ ἐσὺ — φορεματάκι,
Καὶ μὲ τὰ παιγνίδια σου
Καὶ μ' ὄλο τὸ σπιτάκι

Καὶ μὲ τῶν ἀφρόντιστων
Τῶν ἀδερφίων τὸ ταῖρι,
Καὶ μὲ τὴ μανούλα σου,
— ὦ ἀτέλειωτο μαχαῖρι, —

Μ' ὄλη τὴ ζωούλα σου,
Φτωγὴ κι εὐτυχισμένη,
Καὶ μὲ μιὰ παράμερα
Κιθάρα συντριμμένη...

Ποῦ θὲ νάβρω τὸν ἀρχαῖο
Τεχνίτην ἐδῶ κάτω
Νὰ τῆς βάλῃ ὀλόλευκα
Τῆς νύχτας τοῦ θανάτου,

Καί, μαγνάδι ἐρωτικὸ
Στοῦ Χάρου τὴ φοβέρα,
Νὰ ξαπλώσῃ ἐπάνω της
Τὸν ἀττικὸν ἀέρα;

✱

ΕΙΝΑΙ κάποιοι χαλασμοί
Σὲ κάποιες χώριες ὥρες
Δίχως ἀστραπόβροντα
Κι ἀνεμικὲς καὶ μπόρες.

Εἶναι κάποια δράματα
Καὶ κάποιες τιμωρίες
Δίχως ἥρωες τραγικοὺς
Καὶ δίχως ιστορίες.

Εἶναι κάποιοι ἀφανισμοὶ
Σὲ κάποιες ὥρες χώριες
Ποὺ σοῦ παίρνουν τὴ μιλιὰ
Σὰ ξωτικιὲς πανώριες.

Εἶναι κάποια δράματα
Σκληρὰ ξετιλυμένα
Στῆς ζωῆς τὰ ταπεινά
Καὶ τὰ συνηθισμένα.

Τὶς ἀσάλευτες στεριᾶς
Ἐνόητ', ἀγάλια ἀγάλια,
Ἐβαθειὰ καὶ ἀργὰ ποῦ τρῶν
Τὰ γαλανὰ ἀκρογιαλῖα!

Ἐδραμάτων δράματα
Μὲ σφραγισμένα χεῖλη...
Κι ἄγραφα κι ἀφάνταστα
Σᾶς παραιτοῦν οἱ Αἰσχύλοι!

✱

Το στερνὸ παράπονο
Σταλάζει ἀπ' τὸ τρυγόνι,
Βόγγος ἀπαλώτατος
Καὶ κλᾶμα ποῦ παγώνει.

Ὦ νυχτιὰ κατάρατη!
Γεμίζει τὴ σιωπὴ σου
Τοῦ δικαίου τὸ σταύρωμα,
Τὸ πάσχα τῆς ἀθύσου.

Ποῦ λιμάνι ἀπόσκεπο
Στὴ μαύρη ἀνεμοζάλη,
Ποῦ καὶ ξερολίθαρα
Νὰ βρῶ γιὰ προσκεφάλι;

— Ἐσύ, Δύναμη τοῦ νοῦ,
Σὲ κράζω φανερώσου,
Δεῖξε μου στοχαστικὸ
Πλατὸν τὸ μέτωπό σου!

Κ' ἔξαφν' ἀργοκίνητη
Σὲ ξετυλίγω ἐμπρός μου,
ὦ ξηγήτρα τοῦ Θεοῦ,
Τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου.

Κ' εἰς' ἐσὸ ποῦ βάφτισαν
Σὲ μιὰ πάνιερη φρίκη
Ὁ Σωκράτης δαίμονα
Κι ὁ Δάντης Βεατρίκη!

ὦ μεγαλοφάνταστη
Τῶν ἰδεῶν γεννήτρα,
Πάντα πολεμόχαρη,
Ποτέ, ποτέ νικήτρα!

Τάπειρο ἔχεις φόρεμα
Κι ὄλα τἀστέρια μίτρα,
ὦ μεγαλοφάνταστη
Τῶν ἰδεῶν γεννήτρα!

Πολεμᾶς κι ὄλο γρικᾶς,
Κι ὄλο κοιτᾶς καὶ ψάχνεις...
ὦ τῆς σκέπης τᾶσκιστα
Σκοτάδια, ὦ τῆς ἀράχνης

Τὰ καρτέρια ἀλάθευτα!
(Καὶ ὃ κλᾶμα ποῦ παγώνει!
Τὸ στερνὸ παράπονο
Σταλάζει ἀπ' τὸ τρυγόνι).

Καὶ σὰν κάτι ἀνθρώπινο
Νᾶνωισε κ' ἡ καρδιά σου,
Στάθηνες ἀγνάντια μου,
Καὶ μ' ὄλα τὰ παιδιὰ σου.

Μ' ὄλα αὐτὰ ποῦ ἀνέθρεψε
Σ' ἀνατολή καὶ Δύση
Τοῦ τρικόντιδου ὁ καημός,
Τοῦ ἀγνώστου τὸ μεθύσι.

Καὶ ποῦ τὰ εἶδαν νὰ κρατοῦν
Τρανότολμη μιὰ σμίλη
Τὰ πλατάνια τοῦ Ἰλισσοῦ
Καὶ οἱ Γάγγηδες καὶ οἱ Νεῖλοι.

Μ' ὄλα αὐτὰ ποῦ ἀντιλαλοῦν
Στὰ ξένα οἱ νέοι αἰῶνες,
Μ' ὄλων τῶν βαθύγνωμων
Καντίων τοὺς λεγεῶνες

Ποὺ τοὺς βλέπουν νὰ κρατοῦν
Τρανότολμη μιὰ σμίλη,
Μπήχνοντάς την γαληνὰ
Στὸ Πνέμα καὶ στὴν Ὑλη·

Καὶ ποὺ μὲ βαθειᾶς φωνές,
Μὲ λόγια σοφὰ πλήθια
Δασκαλεύουν: Νὰ ὁ Θεός!
Φωνάζουν: Νὰ ἡ ἀλήθεια!

Κι ὁ Θεὸς εἶν' ἄπιαστος
Καθὼς ἡ χρυσῆ σκόνη
Ποὺ ποτάμι ἀέρινον
Ὁ ἥλιος φανερώνει.

Κ' ἡ ἀλήθεια εἶνε μικρὴ
Μισόσβυστη καντήλα
Ποὺ μᾶς δείχνει πιδὸ πηχτὴ
Τριγύρω τῆ μαυρίλα.

(Τὸ στερνὸ παράπονο
Σταλάζει ἀπ' τὸ τρυγόνι·
Βόγγος ἀπαλώτατος,
Καὶ κλάμα ποὺ παγώνει).

ὦ βαθύλαλες φωνές,
ὦ λόγια σοφὰ πλήθια,
Ποῦ νὰ βρῶ καταφυγή
Καὶ ποῦ νὰ βρῶ βοήθεια;

Ποῦ λιμάνι ἀπόσκεπο
Στῆ μαύρη ἀνεμοζάλη;
Ποῦ καὶ ξερολίθαιο
Νὰ γύρω τὸ κεφάλι;

Σὲ ὕψη τίνων ἀστεριῶν,
Καὶ τίνων παραδείσων,
Σὲ ποιὸ χάος, καὶ σὲ ποιὰ
Μυστήρια ποιῶν ἀδύσσω

Νὰ ζητήσω, καὶ ἀπὸ ποιὸ
Θηρίο καὶ ποιὸ σκουλήκι
Τὴν τρανὴν ἀγάπη μου,
Τὴν ἄφαντη Εὐρυδίκη;

ὦ βαθύλαλες φωνές,
ὦ λόγια σοφὰ πλήθια,
Εἶν' ὁ Χάρος ὁ Θεός,
Κι ὁ τάφος εἶν' ἡ ἀλήθεια!

✱

ΠΗΡΕΣ τὴν τρισέβαστη
Θωριά τοῦ μαρτυρίου·
Ἰερὸν ἀχνόφευγο
Σὲ κρύβει μυστηρίου.

Κ' εἶναι τὰ χρονάκια σου
Τὰ παιδικὰ γιὰ μένα
Σύμβολα προφητικὰ
Καὶ λείψαν' ἀγιασμένα.

Ἐνα βάρος μοῦ σκορπᾶς,
Μοῦ διώχνεις μιὰ κακία·
Μ' ἀνυψώνει ὁ πόνος σου
Καὶ μοῦγινε θρησκεία!

✱

ὦ μητέρα, τῆς ζωῆς
Γεννήτρα καὶ τεχνίτρα!
Ἄλαλάζει ἀγνάντια σου
Ἢ μοῖρα ἢ καταλύτρα.

Ἔκοφες τὸ μάρμαρο
Γιὰ τὰκριβὸ τᾶγαλμά σου
Ἄπὸ τὴν ἀπάρθην
Κορφή τῆς ὁμορφιάς σου.

Κι ἄρχισες καὶ τᾶπλαθες
Ὅπως μιὰ μάνα ξέρει,
Μ' ὄλη τὴν λαχτάρα σου,
Σμίλη καὶ νοῦ καὶ χέρι.

Κ' εἶταν σὰν ξανάρχιμα
Ἡλιογυρμένης νιότης,
Κ' ἔλεγα: Νὰ ὁ Ἔρωτας
Μὲ τὸ χαμόγελό της!

Ὅμως ὅσο ξάνοιγε
Τὸ δάγρυπνό σου μάτι
Τᾶγαλμα ποῦ χάραζεν
Ἐπὶ τὸ θαμπὸ κομμάτι,

Τόσο τὸ γλυκόσφιγγες,
Σὰ νᾶθελες νὰ χτίσης
Μὲ τᾶγκάλιασμα ναὸ
Καὶ μέσα νὰ τὸ στήσης.

Ἄ! καὶ σὰ νὰ τῶλωσε
Τὸ σφιχταγκάλιασμά σου,
Πάει... ἀφρὸς τὸ μάρμαρο,
Κι ὄνειρο τᾶγαλμά σου.

Μὲ τὰ χέρια δλάνοιχτα,
Μὲ τὴν ἀγκάλην ἄδεια,
Τώρα μάρμαρο, ἄγαλμα
Μένεις ἐσύ... ὦ σκοτάδια!

✱

ΑΚΟΥΣΕ, βαρειόμοιρη,
Τί κελαΐδουν τάηδόνια:
— Πήγαν και παλέφανε
Στὰ μαρμαρένια ἁλώνια

(Πόλεμος δὲ στάθηκεν
᾿Ωσάν και τοῦτον ἄλλος)
᾿Ο μικρὸς ὁ Ἔρωτας,
Κι ὁ Χάρος ὁ μεγάλος.

Και χωρίστηκε σὲ δυό,
Στριμώχτηκεν ἢ πλάση
Γιὰ νὰ ἰδῆ ποιὸς ἀπ' τοὺς δυὸ
Τὸν ἄλλο θὰ χαλάση.

Πάν οἱ αὐγὲς κ' οἱ ἀπρίληδες...
Μέσ' στη ζωὴ τὴν ἄδεια
Χύνονται ἀλαλάζοντας
Τὰ ταρταροσκοτάδια.

Τῶν κακῶν οἱ θάλασσοες
Πλημμύρισαν τὴν πλάση,
Κ' ἔπνιξε κατακλυσιμὸς
Τῶν ἀγαθῶν τὰ δάση.

Ὅμως ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
Τοῦ σκοτωμένου τὸ αἷμα
Μέσ' στὸ χάος ὑψώθηκεν
Ἀέρινο ἓνα ρέμα.

Κι ἀπὸ τᾶστρο τὰ σβυστὰ
Μέσ' στὰ αἰθέρια βάθη
Πάλι ἀνάθει τὴ ζωή,
Καινούριους κόσμους πλάθει!

Ἄκουσε, βαρειόμοιρη,
Τί κελαῖδουν τὰ ἡδόνια
Στᾶνθη τῆς τριανταφυλλιᾶς
Καὶ στῆς μηλιᾶς τὰ κλώνια!

ΠΑΕΙ καὶ πάει! Τὸ σκέπασεν
Ὁ ἀγκρέμιστος ὁ τοῖχος!
Μήτε ὁ καρδιοφλογιστῆς
Ὁ Λόγος, μήτε ὁ Στίχος,

Μήτε ὁ πλάστιγς ὁ Ρυθμὸς
Κ' ἢ ναναρίστρα ἢ Ρίμα
Τῆ λευκῆ του ἐνθύμηση
Γλυτώνουν ἀπ' τὸ μνηῆμα.

Τούτων ὄλων ὁ καημὸς
Καὶ ὁ θρηῆνος καὶ ἡ φροντίδα
Εἶνε μὴν ὀλόχρυση
Τῆς μνήμης προσωπίδα

Καρφωτὴ στὸ πρόσωπο
Τὰμάλαγο τῆς λήθης.
— *Ἀχ! Ἐσὸν ποῦ πέταξες*
Κ' εἰσὸν ποῦ μᾶς ἀρνήθης!

Μέσ' ἀπ' τὰ στολίδια αὐτὰ
Ποῦ σ' ἔντυσα τοῦ γάμου
Σὰ νὰ σὲ ξανοίγω πὶο
Θαμπὰ καὶ πὶο μακρονά μου!

Ρίξε τὴν κορώνα σου,
Καὶ τὴν πορφύρα σκίσε,
Πρόβαλε ὅπως εἴσουνα,
Κι ὅπως γυρεύω νὰ εἶσαι,

Μὲ τάγνὸ κορμάκι σου,
Μὲ τὸ δικό σου βλέμμα.
Κάθε σίγῃς πλάνημα
Καὶ κάθε λόγος ψέμα!

ὦ ψυχή, τάληθινὸ
Τραγούδι πὸν δὲν τῶπα,
Κάμε το μὰ προσευχή
Καὶ λάτρευε καὶ σῶπα...

(24 τοῦ Φλεβάρη — 9 τοῦ Μάρτη 1898)

ΟΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ

ΣΕ ΛΟΓΟΥΣ ΟΧΤΩ

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩΝ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 17/05/2024 17:50:09 UTC from Psifiako Apothetrio Dimosias Istorikas Vivliothiki

Restrictions apply.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩΝ

ΠΑΣΙΧΑΡΟΣ

*Ἦρθε κ' ἐσὲ ἡ ἀράδα σου γιὰ νά με ταξιδέψης.

*Ἀσάλευτη Ζωή (*Ἐκατὸ φωνῆς 56).

Μόλις παράλαθ' ἐσέν', ἀκριβέ, τὸ φτωχοῦλι τὸ μνημα,
σὰ θησαυρὸ πού τὸν κρύβει ὁ φιλάργυρος μόλις τὸν εὔρη,
δίχως νὰ πάψη φτωχὰ νὰ τὴ ζῆ τὴ ζωὴ του σὰν πρῶτα,
πλουσιο μ' ἐσένα κι ἀτίμητο γίνηκε, μὰ ἔμενε πάντα
χῶμα γυμνότατο· κ' ἦρθα και τῶκαμα ἐγὼ περιβόλι
μὲ τὰ χλωρὰ και μὲ τᾶνθια, ἀκριβέ, μὲ νεράκι, μὲ δάκρια,
δούλεψα ἐγὼ κ' ἡ μητέρα σου, γνώμη, και χέρια, και πόνογ.
Τοῦ μισεμοῦ σου κατόπι ἀποζήτησα κάποιο σημάδι
κάπου νὰ βάλω, ὅπως βάνει ὁ πιστός, τῆς λατρείας του δεῖγμα
κόνισμ' ἀγίου μέσ' στὰ τρίστρατα γιὰ νὰ βαστᾷ τοῦ διαβάτη
τὴν προσευχὴ ζωντανὴ και τὸ χέρι τοῦ ἐλέουγ ὑπάκουου.
Κ' ἔδαλ' ἀπλὸ κι ἀπὸ ξύλο σταυρὸ και τοῦ χάραξ' ἀπάνω
μαλαματένιο σου τῶνομα, σὰν τὴν ψυχούλα πού εἶταν
σὰν ἀπὸ μάλαμα κ' ἔλαμπε ἀπάνω στάπλὰ τῆς ζωῆς μας.
Πᾶει ὁ καιρὸς και σαπίζει τὸ ξύλο και σθεῖ τῶνομά σου.
« Σκληρὲ κι ἀνάμελε, τοῦ εἶπα, σαπίζεις και σθύνεις τοῦ κάκου! »

Μά είσαι, ἀκριβέ, γιά τὸ χῶμα κορμὶ καὶ πνοή γιά τὰ πλάττια,
κ' εἶναι διπλοὶ σου καὶ οἱ τάφοι, στρωμένοι ἀπὸ μένα καὶ οἱ δύο.
Κ' εἶναι σου ὁ δεύτερος τάφος τραγοῦδι, τοῦ θρήνου τραγοῦδι
καὶ τοῦ ρυθμοῦ, μὲ τὸ φῶς ποὺ φωτᾷ, μὲ τὴ φλόγα ποὺ καίει·
Τάφος διαβάζεις ἀπάνω του ἓν ὄνομα, κ' εἶναι τραγοῦδι,
καὶ τὸ τραγοῦδι σὰ χτίσμα ποὺ βλέπεις, περνώντας, μακριάθε,
ἀεροθαλμένο, σὲ κάποια χλωρὴ μοναξιά μᾶς ραχούλας,
ξεχωριστό, σφραγιστό, μυστικό, καὶ λευκὸ καὶ θλιμμένο,
κᾶν ἐξωκλήσι πιστοῦ, κᾶνε κίосκι, φωλιά τῆς ἀγάπης . . .

Ἄ! τὸ δικό σου τὸ χτίσμα, ἀκριβέ μου, δὲν εἶναι, δὲν εἶναι
μῆτε ξωκλήσι πιστοῦ, μῆτε κίосκι, φωλιά τῆς ἀγάπης.
Θέμελα, τοῖχοι, σκεπές, κίονια, τρίκλιν', ἀγάλματα, καὶ δλα,
στίχοι, γυρίσματα, ρίμες· τὸ ποίημα· καὶ μέσα κρεβδάτι,
τὸ ἐλεφαντένιο κρεβδάτι, καημός, χαροπάλαιμα, βόγγος,
καὶ στὸ κρεβδάτι, ἀκριβέ μου, πανώριος ἐσὺ καὶ πεθαίνεις
μὲ τοῦ παιδιοῦ τάγγελόκρουσμα, μὲ τὴ γλυκάδα τοῦ ρόδου,
καὶ μὲ τάγιου μαρτύρου τὸ στέφανο. Καὶ τὸ τραγοῦδι
τόσο ἀπαλό, ξανθὴ τόσο ἢ θωριά σου, καὶ ὁ τάφος σου τέτοιος,
ποὺ ἤρθαν οἱ ἄνθρωποι τώρα, προσέξανε, στάθηκαν, εἶπαν :

« Νὰ τάγγελοῦδι καὶ νὰ τὸ τραγοῦδι ποὺ κάνει καὶ κλαίμε! »

Γιατὶ τὸ φῶς σου, ἀκριβέ μου, δὲν εἶναι τὸ πλούσια καὶ ξάφνου
σκληροχυμένο τῆς μέρας, δαρμὸς νυσταμένων καὶ ἀρρώστων·
τῆς χαραυγῆς τὸ ροδόσταμο εἶταν, καὶ τῶπιαν οἱ ἄνθρωποι,
κι ἀνοίξαν μάτια, ξανὰ νὰ τὸ πιοῦν, νὰ χορτάσουν γιά πάντα.

(Στέκουντ' οἱ ἄνθρωποι πάντα στοῦ λόγου μου ἀδιάφοροι τάνθος,
γιατὶ δὲν τῶχουν οἱ κῆποι τους κ' ἔτσι σὰν τέρας τὸ βλέπουν.

Ξένοι και μπρὸς στὸ τραγούδι μου οἱ ἄνθρωποι, ξένοι· τὸ φῶς του
τάρρωστημένα πειράζει τὰ μάτια τους, και τὰ σφαλνᾶνε.
Κ' ἔτσι στὸ σκότος ἀνόητα θαρροῦν πὼς ἡ νύχτα φωλιάζει
στὰ λιθοθεμμένα τραγούδια μου κι ὄχι στὰ μάτια τους μέσα).

Μὰ ἐγὼ δὲ θέλω τὴν ἔγνοια, τὸ κοίταμα ἐγὼ τῶν ἀνθρώπων,
τούτου και κείνου· τὸν ἄνθρωπο θέλω· τοὺς ἀνθρώπους ὄχι
μόνο στὸν ἄνθρωπο ἐγὼ τὸ λουλούδι τοῦ Λόγου προσφέρνω·
Μένα ἢ χαρὰ τῆς ζωῆς μου και ἢ χάρη μου, ἢ δέσποινα Μούσα,
τὸ μέτωπό μου βαθιὰ μὲ τοῦ Πάντα σφραγίζει τὴ βούλλα,
μὲ τὴ σφραγίδα τοῦ Τώρα ποτέ. Δὲ γυρεύω τοὺς ἦχους
περαστικά ποὺ νοτίζουν τὰ μάτια τῶν ὄσων περνᾶνε.
Νὰ τῆς χαρίσω γυρεύω κ' ἐγὼ τῆς αἰώνιας Ἰδέας,
γιὰ τὰ αἰώνια, τὸ χτίσμα ποὺ ἀπάνου νὰ στέκεται δλόρθο
στὰ πολυτάραχα πέλαγα ἀτάραχο σὰ νὰ τὸ στήσαν
οἱ νεροκόρες πολύτροπες, τοῦ ἥρωα τεχνίτη δουλεῦτρες.
Δὲν εἶμ' ἐγὼ γιὰ νὰ χύνω σκοποὺς και νὰ δίνω τραγούδια
κομματιαστά, πεταχτά, σκορπιστά, τῆς χαρᾶς ἢ τοῦ πόνου.
Ἦρθα νὰ ὑψώσω τὸν πύργο, νὰ χτίσω ἦρθα νά! τὸ γιοφύρι,
ἀψηφητῆς ποταμῶν ἢ γκρεμῶν ἢ κυμάτων ἢ ἀέρων·
κι ἂν νὰ ποτίσῃ τα πρέπει τὸ αἷμα τὰ χτίσματα τοῦτα
γιὰ νὰ ριζώσουν, θὰ δώσω τὸ αἷμ' ἀπ' τὰ σπλάχνα μου, θῆμα
σφάζοντας πάναγνο, μόνος μου. Και ἦρθα νὰ βάλω στὰ λόγια
τὰ πιὸ σοφὰ τὸ κορμὶ τὸ πιὸ στέρεο, και ἦρθα νὰ ρίξω
θαμπωτικὴ μιὰ πορφύρα στὴ μάγισσα γύμνια τῶν κύκλων,
τῶν ἰδεῶν, τῶν ψυχῶν, τῶν ἐρώτων, τῶν κόσμων, τῶν ὄλων.

Χαίρετε! Χαίρετε πρῶτοι κι ἀπ' ὄλους οἱ ἀρχαῖοι και οἱ πρῶτοι,

πού νά ξεχνίεστε μπορεῖ, μὰ πού ὑπάρχετε, μήτε περνάτε,
 Ὅμηρ', Αἰσχύλε, Λουκρήτιε, Μίλτονα, Δάντη, Σαιξπήρε,
 κ' ὕστερ' ἐσὺ πού δὲν ἔχεις κἄν ὄνομα, κ' εἶσαι γιομάτος
 ἀπ' τὴν ψυχὴ τοῦ μεγάλου μου Γένους, κι ἂν ὄνομα θέλεις,
 εἶσαι ὁ Λαός, εἶς' ἐσὺ ὁ ραψωδὸς κι ὁ Ἀκρίτας,
 τοῦ Κωσταντῆ πλαστοουργέ, τῆς ἀγνῆς Ἀρετούσας πατέρα,
 ἄξιός ἐσὺ νὰ δεχτῆς τὸ φιλὶ τοῦ πικροῦ Φλωρεντίνου.
 Κ' ὕστερα χαίρετε κι ὅλοι, ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ κι ἀπὸ πέρα,
 ὧ ρυθμοπλέχτες ποιητές, λατρεμένοι δασκάλοι καὶ φίλοι,
 πού τὰ τραγούδια στὸν ἄνεμο δὲν τὰ σκορπάτε μονάχα
 ξέγνοιαστοὶ καὶ ὄπου, σὰν κίτρινα φύλλα ἢ σὰν πούπουλα ὀλάσπρα,
 κ' εἶν' ἐπικὴ σας ἡ λύρα, τῆς θείας γαληνιαῆς τὸ κρυστάλλι
 περιμαζώνει καὶ ἤσυχο κάνει φῶς ἄσπρο τῆ σκόρπια,
 τὴν ἀνυπόταχτη κόκκινη φλόγα τοῦ πάθους. Γερμένοι
 στῶν δραμάτων τὰ πέλαγα μέσα ἢ κλιτοὶ πρὸς τὰ ὄντα
 καὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς πλάσης μὲ τρισβαθὰ δλάνοιχτα μάτια,
 δώσατε πρόσωπ' ἀνθρώπου στὰ ὄνειρα, δώσατ' ἀγγέλων
 ὄψη στὰ σώματα, ἐσεῖς τῶν ὠραίων μὲ καιροὺς καὶ μὲ κόπους
 οἱ ἀρχιτέχτονες! Θέλω. Τραβῶ πρὸς τὴ μαύρη τὴν πόρτα,
 τὴν κλειδωμένη, στὴ μέση δυὸ κόσμων, αὐτοῦ κ' ἑνὸς ἄλλου.
 — Παραμονεύει ξεσκέπαστη πίσω ἀπ' τὴν πόρτα ἡ Ἀλήθεια. —
 Κλειδοκρατόρισσες, ὦ! τὰ κλειδιά, κλειδοκράτορες! Κίρκες,
 κλειδιά! Ἀφροδίτες, Βιργίλιοι καὶ Σίβυλλες, ὦ Βεατρίκες!
 Ταῖρι τὸ θεῖο σας περτάτημα κάμετε μὲ τὸ δικό μου
 τὸ θνητὸ πόδι πού πάντα σκοντάφτει. Ὁδηγήστε με. Εἴμ' ἄξιός.
 Σάτυρε, εἰκόνα τοῦ κόσμου θεοῦ πού ἕνα κόσμο τὴν κάνεις
 τοῦ Βίχτορ Οὐγου τὴ χάλκινη σάλπιγγα μὲ τὴν πνοή σου,

κ' ἐσεῖς, πανάγαθοι Πρόσπεροι μὲ τῇ βοήθειᾳ τῶν Ἄριελ,
κ' ἐσεῖς ἀξήγητες πάντα καὶ ὑπέρτατες μάννες, φυλάχτρεις
τῶν Ἑλενῶν γιὰ ταιριάσματα νέα μὲ τοὺς Φάουστους!

Κίρκη, Ἄφροδίτη, Βιργίλιος καὶ Σίβυλλα καὶ Βεατρίκη,
Ἄλκη μου, ἐσύ! Τὴ θνητὴ σου ζωὴ τὴ γνωρίζει
τοῦτο σου τῶνομα, νά την καὶ ἡ νέα ζωὴ σου ροδίζει
μὲ τῶνομά σου τὸ νέο, ἀκριδέ, τῆς ἀθάνατης ζήσης.
Κράζειςαι τὴν Πασίχαρος, χάρη τῶν πάντων, τῶν πάντων
γνώστης ἐσύ, ρυθμιστὴς καὶ ὁδηγὸς πρὸς τὰ ὕψη ποὺ φέρνουν
σὲ κορφὲς κάποιες ἀπάτητες, Ἰσα, Ἰμαλάϊων καὶ Ὀλύμπων.
Τῶν ἀλλαγμάτων, ἀπίστευτων, μέγας θεὸς εἶν' ὁ Χάρος!
Ἄχι τραγούδι μ' ἐσένα, τραγούδι ὄχι πιά πρὸς ἐσένα,
ὄχι τραγούδι, σὰν κρίνου καὶ σὰν ὑακίνθου λουλούδι·
μήτε ἡ ὄροσιὰ τοῦ παιδιοῦ, μήτε ἡ στάλα τοῦ τάφου τὸ χόρτο
κρουσταλλιασμένη, ποὺ ἂν εἶναι διαμάντι δὲν ξέρεις ἢ δάκρυο.
Ἄχι τραγούδι· τροπάρη θὰ ψάλω μ' ἐσὲ καὶ γιὰ σένα,
μεγαλυνάρι τοῦ ὄρθρου ἀπὸ ψάλτη ποὺ μόλις τὸ στόμα
τάργοκινᾷ στὸ στασίδι τοῦ ἀσάλευτος μέσα, τὰ χέρια
σταυροδετὰ στὴ μαυράδα τοῦ ράσου τοῦ ἀπάνω, σὰν Ἰσκιος,
μόνο φωνή, κάποιον βούϊσμα βαρὺ καὶ μονότροπο, μόνο
μάτι ἀσκητὴ ποὺ δὲ φεύγει ἀπ' τὸ λάνοιχτο μπρὸς τοῦ φτωχίχου,
μάτι, παρὰ γιὰ νὰ πάη νὰ σταθῇ καρφωτὸ καὶ νὰ σούση
πέρα ἀπ' τὸν ἄσπρο οὐρανὸ ποὺ γεννᾷ, καθὼς καίει, τὸ λιθάνι,
πέρα, στὸ ψῆλος τοῦ τρούλλου ὅπου κρέμεται καὶ ὄλο σὲ βλέπει,
τριγυριστὸς ἀπὸ μάτια, ὄλος μάτι κ' ἐκεῖνος ὁ ἴδιος,
ὁ Παντοκράτορας . . . Μεγαλυνάρι ποὺ ἀργόχυτο κ' ἔτσι

στης ἐκκλησιαῆς τὰ θαμπὰ καὶ τοῦ ὄρθρου τὰ θάμπη, δὲν ξέρεις
ἂν ἀπ' ἀνθρώπου ἦρθε στόμα, ἢ ἂν εἶναι μουρμούρισμα κάποιο
ποῦ ἰσοζυγιάζοντας πάντ' ἀνοιχτὰ τὰ φτερὰ μουρμουρίζει
τὸ μυστικὸ Περιστέρι ἀπὸ πάνου ἀπὸ τᾶγιο τὸ Βῆμα.

Ἔνα τροπάρι. Κ' ἐγὼ θὰ τὸ ψέλνω, κ' ἐσὺ στὸ πλευρό μου
κανοναρχώντας, παιδί τοῦ χοροῦ, θὰ κρατᾶς μου τὸ ἴσο,
κ' ἢ λιγερὴ σου φωνὴ θἀνεδαίνῃ, γιομίζοντας τᾶδεια,
δλα ἄρμονίζοντας, δέηση μαζὶ κι ἀποκάλυψη καὶ ὕμνος,
σὰ νὰ τὰ στέλνῃ ἓνας ἄγγελος γαλανοφόρος ποῦ στέκει,
ζωγραφισμένος ἀπάνω στὸ τέμπλο, ποῦ στέκει, μὰ τρέχει
κάποια μεγάλη χαρὰ γιὰ νὰ φέρῃ σὲ κάποιο ἀπὸ τᾶστρα.
Καὶ τὸ τροπάρι, δὲ θὰ εἶναι ἀπ' αὐτὰ ποῦ γεννιῶνται, τρανεύουν,
δέρνονται μαῦρα καὶ κλαίονται καὶ σβιοῦνται σ' ἀγέλαστρες πέτρες
μιας χριστιανῆς ἐκκλησιαῆς. Θᾶχῃ μέσα του δλους τοὺς ἤχους
γιὰ νὰ ταιριάξῃ, στὸν κάθε ναό, μὲ τὸ φῶς τῆς καντήλας
καὶ μὲ τὴ λάμπη τοῦ ἡλίου, θεοῦς, τοὺς Χριστοὺς μὲ τοὺς Βάκχους.

Μῆτε ὁ λεβέντης ὁ στίχος ποῦ ἀκέριο τὸ Γένος χωράει
στὰ δεκαπέντε φτερά του, εἶτε μύρεται, εἶτε ἀλαλάζει,
μῆτε οἱ ρυθμοί, τῶν ἀρχαίων ἀντίλαλοι, τώρα ἤχοι νέοι,
μῆτε ὁ ἀνάπαιστος, μῆτε κι ὁ ἱαμπος, μῆτε ὁ τροχαῖος.
Εἶναι πουλιά ποῦ ἀλαφρὰ καὶ τρελλὰ παιγνιδίζουν καὶ πλάνα,
κι ἀπὸ τὴν ἔγνοια τοῦ κόσμου μεστὲς ξελογιάστρες κιθάρες.
Δὲ θέλω ἐσᾶς. Ὡ παλιὲ καὶ σεμνὲ καὶ μονότονε στίχε,
θέλησα, Ἐξάμετρε, σένανε, κ' ἔσχυσα, σ' ἐπιασα, ὡς τώρα
παραρριμένε ἦχε ἄχαρε κι ἄτυχε σ' ἄμαθων ἔργα,
βάλθηκα, σένανε θέλησα, κι ὅσο οἱ καιροὶ κι ἂ σ' ἄλλαξαν,

πρῶτα μαζί με τοὺς Ὅμηρους, ἦρωα, κ' ὕστερ' ἀκόμα
τῶν ὑπερούσιων ὧ κήρυκα στ' Ἀκραγαντίνου τὰ χέρια,
νόμει, πού πιὰ τὸ τραγούδι δὲν εἶσαι, καὶ λόγε, πού εἶσαι
μέτρο καὶ τάξη, ἀριθμὸς πού τὰ πάντα νοεῖς καὶ τρανεύεις,
πάρε τὴ σκέψη μου ἐσύ, μὴ τὴν κάμης τραγούδι, μονάχα
συντρόφευέ την ἀπλὰ καὶ σιγά, καὶ τὸ ρέμα τῆς κράτα
μέσα στὴν κοίτη, νὰ ρέη μεγαλόπρεπα κ' ἤσυχα ἢ σκέψη.

Καὶ θάνεβοῦμε ψηλὰ καὶ ψηλότερα κι ὄλο στὰ ὕψη.
Σύντροφο κι ἄγγελο ἐσὲ καὶ παιδί μου παντέχω καὶ σκέπη.
Καὶ θάψηφῆσουμε ἀνήφορους, λάκκους, γκρεμούς, μονοπάτια,
δάσια, λιβάδια, ἐρημιές, ποταμούς, ὠκεανούς θὰ διαβοῦμε,
καὶ τὰ στενά, τὰ πλατιά, τὰ χλωρά, τὰ τραχιά, νύχτες, ἥλιοι,
καὶ πολιτεῖες καὶ λαοί, θάρθουν, ὅλα· κανεὶς δὲ θὰ λείψῃ.
Καὶ τοῦ ὑπεράνθρωπου δρόμου λιμάνια καὶ ἀνάπαφες θὰ εἶναι
πότε οὐρανός, πότε γῆ· καὶ οἱ Κορφές, κάθε δρόμου τὸ τέλος.
Τῶν ἰδεῶν τοὺς Παράδεισους θάβρουμε καὶ τῶν ἐρώτων.
Κατὰ τὴν ὥρα, Πασίχαρ' ἐσύ, πρὸς ἐμὲ θὰ δανείζῃς
τῆς Φαντασίας τὰ φτερά, τὸ ραβδί τῆς Μελέτης, κι ἀπάνου,
πιὸ ἀπάνου ἀπ' αὐτά, θὰ μ' ἀπλώνῃς τὰ δύο σου τὰ χέρια,
καὶ δυνατώτερο ἀκόμ' ἀντιστύλι ἀπ' τὰ δύο σου τὰ χέρια,
τὸ χαμογέλιο σου θάχῃ καὶ θάχῃ τὸ φῶς τοῦ ματιοῦ σου.

Ἄκολουθώντας τὸ λόγο μου τότε, ὀργοτόμει τοῦ νοῦ μου,
μὲ τῆς φωνῆς σου τὴν ἄρπα, Πασίχαρε, ἀρχίνησες, εἶπες:

«Ναί: θάνεβοῦμε ψηλὰ, καὶ ψηλότερα, κι ὄλο στὰ ὕψη.

Καὶ στήν Κορφὴ θ' ἀνεβοῦμε νὰ βροῦμε μιὰ Ρήγισσα οὐραίου.
 Μαλαματένιοι ἀργαλειοί. Τῆς Παράδοσης ἀχνούφαίνει
 κι ἀργοκεντᾶ τὰ μαγνάδια· στὸ πλάϊ της ὁ ἀσώπαστος ρήγας,
 τὸ Παραμῦθι, ἀπ' τὸ αἷμα της αἷμα, ἀδερφούλης της κι ἄντρας·
 νὰ τὸ Τραγοῦδι, ρηγόπουλο, αἰτοῦ κι ἀηδονιοῦ μαζί πλάσμα.
 Κι ἀπὲ θὰ πάμε στήν ἄλλη Κορφή· τὴν δρίζει ὁ Θεσπέσιος,
 ὁ ἥρωας· τῆς πίστης ἐκείνη ὁ παράδεισος· κοίτα το ἐκεῖθε
 τρομαχτικὸ τὸ προσκύνημα κάθε καιροῦ, κάθε τόπου
 σὲ δλων, θεῶν καὶ εἰδώλων, καὶ τᾶγια καὶ τᾶγρια τὰ πόδια.
 Καὶ θὰ περάσουμε σ' ἄλλη Κορφή, καὶ σ' αὐτὴ θὰ δεχτῆ μας
 ὁ ἥρωας Ἀτρόμητος· ναὸς τῆς γαλήνης καὶ κάστρο τῆς τόλμης,
 τῆς ξεσκεπάστρας τοῦ νόμου σοφίας ὁ παράδεισος νάτος!
 Ὄνητέ, χαρὰ σου! Στὰ πόδια σου νὰ κ' οἱ θεοὶ πεθαμμένοι,
 τὰ εἰδωλα τρίμματα, γαῦρος κ' ἐσὺ στυλωμένος δλόρθος.
 Κ' ὕστερα σ' ἄλλη Κορφή. Ὁ παράδεισος τοῦτος ὁ πλάστης,
 τοῦτο τὸ κράτος τοῦ Ὀλύμπιου. Τὰ εἰδωλα, τρίμματα ποὺ εἶταν
 κ' οἱ πεθαμμένοι θεοί, ξυπνημένοι ἀπ' ἀνάσταση, λάμπουν
 ξαναχτιστοί, δυνατώτεροι, πιδὶ διαλεχτοί, κι δλοὶ ὠραῖοι.
 Ἦχων, γραμμῶν καὶ μαρμάρων οὐράνια δοξάρια, κ' ἐμπρὸς τους
 γονατισμένος ὁ ἄνθρωπος, λάτρης καὶ σκλάβος του πάλε!
 Κ' ὕστερ' ἀκόμ' ἀναπάντεχη Ἐδὲμ καὶ ἀζωγράφιστα ὕψη,
 κοίτα! ἡ Κορφὴ τῆς ἀγάπης! Τοῦ ἄστρου τοῦ δλόγλουκου ἀχτίδα,
 καὶ τῆς θυσίας βωμὸς καὶ πνοὴ καὶ γυναίκα ὀδηγήτρα,
 ποθοκρατόρισσα, νάτη, στερνὴ τρικυμιά σου, λατρεῖα
 βασιλεμένης καρδιάς, ἡ καλὴ σου, ἡ ψυχὴ σου, νὰ ἡ μία!
 Ξανασαλεύτε καημοὶ πρωτινοὶ κι ἀπ' τίς στάχτες τους μέσα
 σπιθοβολῆστε τὸν ἔρωτ' ἀγνό, δολερό, πάντ' ἀφέντη,

τῆς ἀλησιμόνητης νιότης κορῶνες χλωρές, ὦ παιδοῦλες!
Κ' ὕστερα πάμε στὴν ἄλλη Κορφή πού θρονιάζεται κύρης
κ' εἶν' ἄρχοντάς της ὁ Πρόγονος. Ἄδραξε τὰ γόνατά του,
τὰ ροζωμένα τὰ χέρια του φίλησ' τα' εἶν' ὁ γεννάρχης.
Στὸ Μισολόγγι πολέμαρχος, ἀσκητευτῆς στ' Ἀγιονόρος,
καὶ ξηγητῆς τῶν ἀρχαίω χρησμῶν καὶ προφήτης καινούριων,
ἀπ' τὸ χρυσὸ τοῦ σπιτιοῦ μας βιβλίον ἀνοιγμένο μπροστά του,
τὰ ἱστορικὰ θὰ σοῦ πῆ τῆς γενιᾶς μας πού ἡ Μοῖρα τὴν ἔχει
μὲ χωριστὴ μιὰ σφραγίδα βαθιὰ σφραγιστὴ νὰ δουλεύῃ
σὰ γιατροδότανο, μάρμαρο, μέλι, μαχαίρι, τὸ Λόγο.
Κ' ὕστερα ὁ Πρόγονος μέσ' ἀπὸ κάποια κατάβαθη τρύπα
θὰ πάῃ νὰ πάρῃ γιὰ σέ καὶ γιὰ μὲ καὶ πλατιὰ θὰ τἀνοιξῇ
τὸ λαμπερό, θαυμαστὸ μὲ τὰ μύρια του φύλλα δεφτέρη
τοῦ δοξασμένου μας Γένους, κ' ἔμεῖς θὰ τοῦ ποῦμε: «Πατέρα,
πέρασε, πέρνα γοργὰ τἀσημένια του φύλλα, γιὰ στάσου
πάνου ἀπ' τὰ φύλλα του πού εἶναι σὰν πίσσα, νἀκούσουμε θέμε
τἀγια τοῦ Γένους μας πάθη ἀπ' τὴν ὄρα πού πάρθη ἡ μεγάλη
Πόλη, ἡ καρδιά του, νἀκούσουμε θέμε ἀπὸ σέ καὶ τ' Ἀνάστα!
Πές μας τ' Ἀνάστα! Παράξενο γύρω τριγύρω σταυτιά μας
ἄς γρικηθῇ κι ἄς βογγύξῃ, κι ἀπάντεχο. Ἐσὺ μὴ δειλιάσῃς!
Πές μας τ' Ἀνάστα, κι ἄς εἶν' ἄλλου κόσμου προφήτης ὁ λόγος,
χαλαστῆς κόσμος τῶν εἰδῶλων πού εἶναι καμάρια, καὶ πλάστῃς.
Κάλπικοι ἀρχόντοι, τρομάρα σας, τύρανοι μικρομεγάλοι!
Ἵνειρεμένη ὄλονῶ μιὰ πλατειὰ Πολιτεία μητέρα,
εὐλογητὴ στὰ βαθιὰ τῶν καιρῶν, καὶ ὅσο ἀπίστευτη, λάμπε!»
Κ' ὕστερα πάμε νὰ βροῦμε τὴν ἔρμη Κορφοῦλα σταπόσκια,
πού εἶναι γιὰ σέ καὶ γιὰ μένα, τοὺς δυό, καὶ γιὰ κάποιους ἀκόμα

τὸν τρὶς φορές βλογημένο παράδεισο, ποῦ εἶναι τὸ σπίτι,
τὸ κοσμικὸ μας τὸ σπίτι, βαλτὸ στὰ γλαυκὰ τῆς Ἰδέας.
Καὶ βασιλιάς ἐκεῖ ἐσύ, βασιλόπουλο ἐγώ, καὶ ἡ μητέρα
τῶ μητεράδων ὁ νοῦς μεσ' στὶς ἄμορφες ἄμορφη, ταίρι
καὶ τὰ δερφάκια μου γύρω, μὲ δόξας καὶ στέφανα καὶ ὄψες
ἴδια θὰ βροῦμε λογάκια ἀπ' τὶς ἴδιες καρδοῦλες λουσμένες
μέσα σ' ἀθάνατης νιότης μιὰ λίμνη ποῦ πλάϊ μας θὰ λάμπη».

Εἶπες· κ' ἐγὼ κι' ὀλοτρόγυρα στύλωνα δλάνοιχτα μάτια
καὶ τὴν πνοή μου κρατοῦσα, ἀκοὴ μόνον εἶμουν, ζητοῦσα,
κ' εἶχα ματιὰ γερακιουῦ καὶ τὸ σκάψιμο ἀνήσυχου ἀλόγου,
νὰ σὲ ξανοίξω, ἀκριβέ, τὴ φωνή σου ἀπὸ ποῦ, τὴ θωριά σου ἀπὸ πέτρα
ὅμως δὲν ἔδλεπα τίποτε, ἀστόχαστος, οὔτε μποροῦσα
νὰ καταλάβω πῶς εἶσουν ἐσύ, καὶ λαλιά σου καὶ ὄψη,
μέσα σ' ἐμένα· κ' ἐνῶ μεστὸς εἶμουν παιδί μου ἀπὸ σένα,
καὶ στὴ φωλίτσα σου ἐσύ, σ' ἀπογύρευ' ἄλλου, ποῦ δὲν εἶσουν.
Κ' ἤρθες καὶ σώπασες κ' ἤρθα καὶ βρέθηκα πάλε στὸν κόσμον,
μὲ τὸν τριμμένο σταυρό, τὸ σδυσμένο ὄνομά σου, στὸ μνήμα.
Εἶπε ἡ μητέρα σου· «Κοίτα, ὁ σταυρὸς τοῦ τριμμένος,
σάμπως καὶ μέσα μας κάποιον σαράκι νὰ τὸχη τρυπήσει
τὸ κόνισμά του· σδυσμένο κι αὐτὸ τὸ μελένιο ὄνομά του,
σὰ νᾶχη σβύσει καὶ μέσ' ἀπὸ μᾶς ἡ φροντίδα του». Κ' εἶπα:
«Πάμε, γυναίκα, στὸν ἤσυχον μαρμαροπλάστη ποῦ τὸχη
στὸ κοιμητήρι σιμὰ τάργαστήρι του, βρίσκεται πάντα
καλοπροαίρετος, εἶναι τοῦ θάνατου γείτονας, δείχνει
στενοζωγράφιστο γέλιο στὰ χεῖλια του ἀμάντευτο, κάτι
σὰν ἀργοστάλαχτη σκέψη καὶ ἀπλή ποῦ δὲν ἔγινε λόγος

κ' ἔμεινε μόνο χαμόγελο, κ' εἶναι τεχνίτης, καὶ σταίνει
τοὺς ταπεινοὺς τοὺς σταυροὺς ποὺ εἰν' ὀλόχυτοι κ' εἶναι ἀπὸ πέτρα,
στά ταπεινά τὰ μνημόρια ποὺ εἰν' ἄσειστοι βράχοι, καὶ ξέρει
μαλαματένια τὰ γράμματ' ἀπάνω σ' αὐτοὺς νὰ σκαλίξη,
καὶ νὰ μὴ σβύνη τὸ μάλαμα χέρι, βροχή, καιρός, δάκρυο.
Πάμε, γυναίκα, τὸν ἥσυχο μαρμαροπλάστη νὰ βροῦμε!»

Τὸ δειλινὸ πῶς μελίχρυσο χύνοταν, ὄχι — στὴν πλάση·
τὸ δειλινὸ τὸ μελίχρυσο χύνοταν γύρω στὴν πέτρα
ποὺ εἶχα σκαμνί μου καὶ κάθομον κ' εἶμουν τοῦ τάφου σου βίγλα·
κ' ἓνα παιδί, μαρμαρὰς ἀνοιχτόκαρδος, δώδεκα χρόνων,
μὲ τὸ σφυρί του ἐνὸς τάφου τὴν πέτρινη δούλευε ζώνη,
καὶ τραγουδοῦσε, δουλεύοντας, ἔλο μιὰ ρίμα στὸν ἦχο
ποὺ σὰν τὸ γάργαρο τρέχει νερό, κ' εἶναι ρίμα τοῦ πάθους,
γιὰ νὰ πεισμώσῃ τὸν θάνατο, γιὰ νὰ ζηλέψῃ τὸ μνημα :

Σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ

σὰν τὰ μάτια μου τὰ δυό.

Κ' εἶταν ὁ ἀέρας βαρὺς παραπέρα, καὶ ἡ γῆ παραπέρα
σὰν ἀπὸ κάμα γυμνή, καὶ βοῆ παραπέρα, ὄχι δάσου,
μήτε πελάγου· φροντίδας ἀταίριαστη βοῆ καὶ βλαστήμιας,
κι ὁ μαρασμὸς παραπέρα, τὸ σύγνεφο, ἡ μούχλα, τὸ κρῦο.
Γύρω μου ὦ τί ξαστεριά! Τῆς σιωπῆς καὶ τῶν ἡχῶν οἱ γάμοι,
τὰ πανηγύρια τῶν Ἰσκιῶν ἐκεῖ, τὰ παιγνίδια τῶν ἡλιῶν,
κ' οἱ μυρουδιῆς τῶν ἀνθῶν καὶ τῶν κλάδων τὰ χαίδια, καὶ κάτι
ποὺ ἀναπαμένο τῆ ζῆ τῆ ζωῆ σ' ἀπαλώτατη κλίνη.
Κ' εἶταν ὁ γύρω μου κόσμος σὰν κόσμος ἀνάερος ψηλάθε,
δὲν τὸν ξεχώριζε μᾶκρος τῆς γῆς ἀπ' τὸν κόσμο τὸν κάτω,

μὰ τὸν ξεχώριζε τᾶδειο τᾶπέραντο, δρόμος τῶν ἄστρον!
Κ' ἐκεῖ πού ρίζα τὰ πόδια σου κάμαν, ὑψώθηκε μαῦρο
τὸ κυπαρίσσι· κι ἀγνώριστο κάποιο πουλί στὰ κλαδιά του
μ' ἓνα μυστήριο κελάϊδισμα βάλθηκ' ἐμὲ νὰ γνωρίση.

Στὸν πολυθόρυβο δρόμο τὸ σπίτι μου στέκεται· ὁ δρόμος,
τοῦ κουρνιαχτοῦ καὶ τῆς λάσπης· τοῦ κόσμου· μονάχα ἓνα πεῦκο
στὸ παραθύρι μου ἀγνάντια τῆς πλάσης τὸ χαῖρε μου στέλνει·
ἀπ' τὰ σαϊτόφυλλα μέσα τοῦ πεύκου μοσκοδόλου κάθε
ποῦ ξημερώνεις, ὦ αὐγή, καὶ ποῦ πέφτεις, ὦ βράδι, σκορπίζουν
δλα τῆς γῆς τὰ πουλιὰ τὰ τραγούδια τους δλα γιὰ μένα.
Κ' εἶμαι, στοῦ δρόμου, κλεισμένου καὶ ἀτσκιωτοῦ πάντα, τὴ μέση,
κ' εἶμαι βαθιὰ σὰ νὰ ζῶ στὴν καρδιὰ ρουμανιοῦ φουντωμένου
ποῦ εἶναι τῆς φύσης ναὸς κ' εἶμ' ἐγὼ λειτουργός του ἐρημίτης.
Μὰ τῶν πουλιῶν ἢ ὀρχήστρα ποτὲ στοὺς κρυψῶνες τοῦ πεύκου
τὴ μουσικὴ νὰ τὴν πιῶ δὲν τὴν πρόσφερε ἀκόμα σ' ἐμένα,
σὰν τὸ πιετὸ πού με πότιζε αὐτὸ τὸ πουλάκι, τὸ ἓνα.

Ἡ Φαντασία μου, λόγος· καὶ τίποτε θᾶμα δὲν εἶναι,
κ' εἶν' ἐδῶ κάτου ἓνα θᾶμα στὰ θάματα, ὁ νόμος τῶν ὄντων.
Ἦμως τῆς πλάνης κανεὶς τρανταχτής, καὶ κανεὶς τῆς ἀλήθειας
ψάχτης, Λουκρήτιος τραχύς, καὶ λεπτόγνωμος μήτ' Εὐριπίδης
δὲ θὰ μπορούσαν τὴν ἀγία ἀπὸ μέσα μου πίστη νὰ σβύσουν
τῆς μεθυσμένης στιγμῆς, ποῦ γρικοῦσα, τοῦ τάφου σου βίγλα,
νὰ κελαῖδᾷ τὸ πουλί. Καὶ ψιθύριζε ἡ πίστη: Δὲν εἶναι
στόμα πουλιοῦ· εἶν' αὐτός!

Ἦ Ψυχὴ τὰκριβοῦ μου, τί θέλεις;

τ' εἶναι σου αὐτὸ τὸ κελáιδισμα; πόθος; παράπονο; πόνος;
Μυρολογᾶς τὸ χαμό; διαλαλεῖς τὴ χαρὰ τοῦ μακάριου;
Τάρταρων εἶσαι δαρμός; εἶσαι ἀλάλασμα πέρ' ἀπὸ τᾶστρα;
Νὰ μπιστευτῆς μου ζητᾶς τὸ κρυφὸ τῆς ζωῆς; Τί γυρεύεις;
Ὅ,τι γυρεύεις, ὑπάρχει μιὰν ὥρα, ἔρχετ' ὥρα, — καὶ νά την! —
ποῦ πρὸς ἐμένα γυρίζω, κοιτάζομαι, κι ἀνατριχιάζω!
Ποῦ εἶναι τὰ πόδια μου ἐμὲ καὶ τὰ χέρια καὶ ποῦ τὰ φτερούγια
γιὰ τὰ ταξίδια περῆφανα στᾶφταστα τὰ κορφοβούνια;
Γιὰ μένα, ἐσεῖς ἰδεῶν οὐρανοὶ καὶ παράδεισοι ἐρώτων;
Μένα ὁ δικός μου ὁ παράδεισος εἶν' ἕνας λάκκος, μιὰ φούχτα
χῶμα, σκαφτὸ στὸ πλευρὸ τοῦ δικοῦ σου τοῦ λάκκου, ἀκριβέ μου.
Μένα ἢ κορφή καὶ τὸ τέλος τοῦ δρόμου εἶν' ἀξύπνητος ὕπνος.
Κι ἂν ὁ Πασίχαρος εἶσαι, ἀπὸ σὲ μιὰ χαρὰ ζητιανεύω:
Τόπο στὸ πλάϊ σου νὰ ρθῶ καὶ νὰ γύρω ὅπου κοιτεσαι, τόπο!
Τόπο γιὰ μὲ τὸ κορμί, μιὰ πληγή, στὸ σπιτάκι σου τόπο!
Τόπο γιὰ μὲ τὴν ψυχὴ ποῦ ὄνειρεύοταν ὄλο τὸν ἥλιο
κ' ἕνας ἀράπης τὴν ἔθερνε πάντα σ' ἀνήλιαγη τρύπα.
Τόπο γιὰ μὲ τὴν καρδιά, τὴν πολύσπαρτη γῆ, πάντα χέρσα.
Προσκεφαλάκι μου γίνε, τὸ χέρι σου δός μου, μὴν τρέμης.
Μέσα σ' ἐμὲ τὴν καρδιά, τὴν πολύσπαρτη γῆ, πάντα χέρσα,
στέκει ἕνας φράχτης, ἀπείραχτος· μέσα του ἀνθίζει ἕνα ρόδο.

18 τοῦ Γενάρη 1906.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 17/05/2024 17:50:09 UTC from Psifiko Apothetiro Dimosias Istorikis Vivliothiki

Restrictions apply.

ΠΙΝΑΚΑΣ

	Σελ.
Μήτε μὲ τὸ σίδερο	3
ΟΤΑΝ ΕΙΤΑΝΕ ΣΤΗ ΖΩΗ	5
ΤΑΦΟΣ	8
^ω Ω! μὲς τὸ μακροήμερο	10
Πέρα ἐκεῖ σιάντικρονὸ	15
Τὰ μαλλιά σου ὀλόχνητα	18
^α Ἀφκιαστο κι ἀστόλιστο	19
^ω Ω ἀκριβὲς τρισέυγενες	20
^α Ἀνθη, ὦ νεκρολούλουδα	23
Στὸ ταξίδι ποῦ σὲ πάει	25
Σπάραξε, κακὴ καρδιά	27
^ω Ω τραγονδοπλέχτη ἐσὺ	30
Καὶ μοῦ φάνταξες ἐσὺ	32
Στὸ δροσᾶτο μνημα σου	33
Κρύψε, μάνα, τὸ παιδί	35
Σὲ θρηνοῦν τὰ ζωντανά	38
^α Ἡμερα καὶ πρόσχαρα	41
^α Ἀπ' τὸ προσωπάκι σου	42
Εἶστε ἀταίριαστα τὰ δυὸ	43
Ποῦ θὲ γάρρω τὸν παλιὸ	44
Εἶνε κάποιοι χαλασμοὶ	46
Τὸ στεγρὸ παράπονο	48
Πῆρες τὴν τρισέβαστη	53
^ω Ω μητέρα, τῆς ζωῆς	54
^α Ἀκουσε, βαρεϊόμοιρη	56
Πάει καὶ πάει	58
Ο ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΛΕΙΣΩΝ	63

27

ΣΑΧΑΡΙΤΟ

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

ΧΩΡΙΣΤΑ ΤΥΠΩΜΕΝΑ

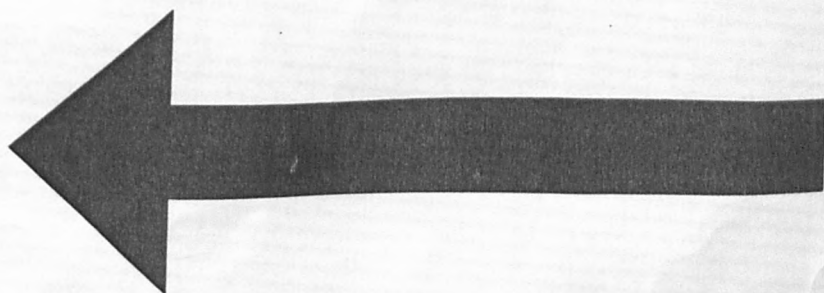
- Τραγούδια τῆς πατρίδας μου.
Ὕμνος εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.
Τὰ Μᾶτια τῆς Ψυχῆς μου.
Τὸ Ἔργον τοῦ Κρουστάλλη.
Ἰαμβοὶ καὶ Ἀνάπαιστοι.
Τάφος.
Οἱ χαιρετισμοὶ τῆς Ἡλιογέννητης.
Θάνατος Παλληκαριοῦ.
Σολωμὸς (Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ, παράρτημα II).
Τρισεύγενη.
Γράμματα, τόμοι 2.
Ἡ Ἀσάλευτη Ζωή.
Ὁ Δωδεκάλογος τοῦ Γύφτου.
Ἡ Φλογέρα τοῦ Βασιλιᾶ.

ΓΙΑ ΤΥΠΩΜΑ ΑΡΓΟΤΕΡΑ

- Τὰ Χρόνια μου καὶ τὰ Χαρτιά μου.
Ὁ Ψυχάρης.
Βραδινὴ Φωτιά.
Τὸ τραγούδι τοῦ Καραϊσκάκη.
Πεζοὶ δρόμοι.
Ὁ Καλλίμαχος.
Ὁ Δυτρωτής.
Οἱ Κλέφτες.
Σκληροὶ καὶ δειλοὶ σίχοι.
Οἱ Παράδεισοι.
Κομμάτια ἀπὸ τοὺς Λοξούς.
Φιλοσοφικὴ Τριλογία.
Οἱ καημοὶ τῆς Διμνοθάλασσης μὲ τὰ Σατιρικά
γυμνάσματα.

10124 407 2792

ΤΕΛΟΣ

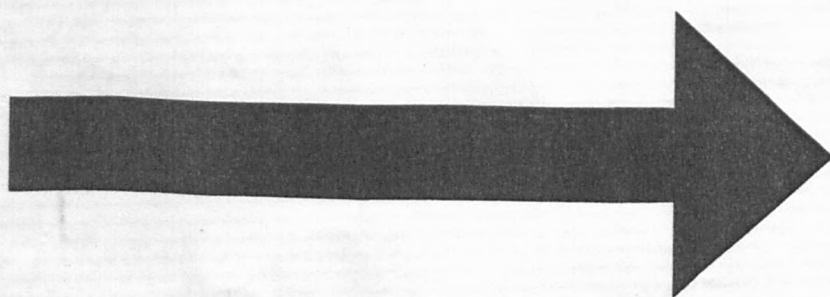
Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζαγοράς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 17/05/2024 17:50:09 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorikis Vivliothikis Zagoras.

Restrictions apply.

ΑΡΧΗ

Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζαγοράς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 17/05/2024 17:50:09 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorikis Vivliothikis Zagoras.

Restrictions apply.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΦΕΞΗ

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

ΟΙ ΚΑΗΜΟΙ ΤΗΣ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ

ΚΑΙ

ΤΑ ΣΑΤΥΡΙΚΑ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΕΞΗ

Downloaded on 17/05/2024 17:50:09 UTC from Psifisiki Apothetirio Dimosias Istorikis V
Restrictions apply.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

ΧΩΡΙΣΤΑ ΤΥΠΩΜΕΝΑ

- Τραγούδια τῆς πατρίδας μου.
Ὑμνος εἰς τὴν Ἀθηῶν.
Τὰ Μάτια τῆς Ψυχῆς μου.
Τὸ Ἔργον τοῦ Κουστάλλη.
Ἰαμβοὶ καὶ Ἀνάπαιστοι.
Οἱ χαιρετισμοὶ τῆς Ἡλιογέννητης.
Θάνατος τοῦ παλληκαριοῦ.
Σολωμὸς (Βιβλιοθήκη Μαρασλή, παράρτημα II).
Τρισεύγενη.
Γράμματα, 2 τόμοι.
Ἡ Ἀσάλευτη Ζωή.
Ὁ Δωδεκάλογος τοῦ Γύφτου.
Ἡ Φλογέρα τοῦ Βασιλιᾶ.
Τάφος (μὲ τὸν πρῶτο λόγο τῶν Παραδείσων) Δεύτερη ἔκδοσις

ΟΙ ΚΛΗΜΟΙ ΤΗΣ
ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 17/05/2024 17:50:09 UTC from Psifiako Apothetio Dimosias Istorikis Vivliot
Restrictions apply.

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ν. ΧΙΩΤΗ, ΟΔΟΣ ΓΛΑΔΣΤΩΝΟΣ 4

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 17/05/2024 17:50:09 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorikis Vivliothikis

Restrictions apply.

ΟΙ ΚΑΗΜΟΙ ΤΗΣ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Ἐπὶ καὶ σιγομίλητα τραγούδια, νάτα, ἐσένα,
ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ, ἀποζητᾶνε,
τῆς νιόνυφης κιθάρας σου ψιδύρισ' τα ἕνα ἕνα,
στὴ γλῶσσα τῆς τὰ ρύθμισα, τῆς ἀρεσιᾶς σου νᾶναι.

Γυρίζω στὰ χαλάσματα τῆς νιότης μου ἐκεῖ κάτω,
τῆς νιότης ποὺ τὴ σκότωσα, ποὺ δὲν τὴν ἔχω ζήσει,
ξυπνῶ τὸ μάγο Ἐπίταλο, μὲ τὸντιλάλημά του
χορεύουν ἴσκιοι τὸ συρτό, γλυκὸ κρατᾶ μεθύσι.

Ἐπὶ τῆς νιότης σου καὶ νοῦ καὶ χέρια νὰ τῆς δώσης,
νὰ χτίση γερὸ σπίτι.

Μοῦσα στὶς Μοῦσες ἢ Ἐρετή. Καὶ νὰ σφιγτανταμώσης
τὴν ἄρπα τοῦ τραγουδιστῆ μὲ τὸπλο τοῦ πολίτη.

(Μά, ποιὸς τὸ ξέρει, πὶὸ πολὺ, κὶ ἀπάνου κὶ ἀπὸ τᾶστρα,
κὶ ἀπὸ τῆς Τέχνης τὴν κορφὴ κὶ ἀπ' τῆς Ἰδέας τὸ βάθος,
μὴν εἶναι ἢ θέαινα ἢ φωτιά, καὶ ἢ πλάστρα καὶ ἢ χαλάστρα,
πὶὸ ἀπάνου κὶ ἀπ' τὴν Ἐρετή, τέλος καὶ ἀρχή· τὸ ΠΑΘΟΣ).

Η ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΚΑΡΔΙΑ

Ἡ Φαντασία μᾶς πάει ἄλλοῦ, στὰ τάρταρα καὶ στᾶστρο,
κ' εἶναι πλανεύτρα μάγισσα καὶ ξένη ξελογιάστρα·
μόνη δική μας ἡ Καρδιά· ζωὲς κι ἀγάπες δένει
μὲ τίς πατρίδες ἄσφαλτα· καὶ σὰ νὰ μὴν πεθαίνη.

Κορφές, βυθοί, σᾶς γύρεψα τὴν ὀρφικὴ Εὐρυδίκη·
τί πόθος τώρα μέσα μου πρωτόγονος καὶ βόγγει·
— Νὰ εἶμουν, ξυπνώντας ρυθμικά, ψαρὰς μὲ τὸ σταλίκι,
τὰ κραιμιασμένα σου νερά, καημένο Μισολόγγι!

ΤΑ ΚΑΛΥΒΙΑ
ΤΟΥ ΒΛΑΧΟΥ

Τὰ καλύβια τοῦ βλάχου στὸ Μισόκαμπο
μᾶς καρτερᾶνε, σύντροφε, σὰν πρῶτα,
πάμε νὰ φᾶμε τὸ γλωρὸ τυρὶ
καὶ νὰ γευτοῦμε τὴ σκληρὴ μπομπότα.

Πάμε, τὸ γάλα νὰ τὸ πιοῦμε ἄγνό,
κι ἀπὸ δροσιὰ κι ἀπὸ χαρὰ χορτάτοι,
νὰ νοιώσουμε ξανὰ μιὰ πείνα ἀχόρταγη
στὸ πλάϊ σου, βλαχοπούλα ἐσὺ γιομάτη.

ΓΥΡΙΣΜΟΣ

Στὸ λόγγημα, τῆς θάλασσης καὶ τοῦρανοῦ κοράλλι,
 τῆς λίμνης ματῖα, τρεμουλά τῆς νύχτας πυροφάνια,
 κ' ἐσύ, φονιά τοῦ λιοπυριοῦ, ματιστάλι,
 στὶς πόρτες χλωροκρέμαστα μαγιάτικα στεφάνια,

γλάροι, πρυάρια τοῦ βραδιοῦ καὶ τῆς ἀγῆς γαίτες,
 ἡμερα σπιτωμένα περιστέρια,
 γυρνῶ, καημοὶ μου ἀγγερινοί, καημοὶ μου ἀποσπερίτες,
 Ἰσκιος γυρνῶ καὶ πρὸς ἐσᾶς τᾶσαρχ' ἀπλώνω χέρια!

Η ΨΑΡΟΠΟΥΛΑ

Στρογγυλοφέγγαρη ψαροπούλα,
ποιά ροδοσάρκα σάν τὴν δική σου,
σάν τὴν τρεμούλα σου ποιά τρεμούλα;
Πῶς τὸ λαχτάρισα τὸ κορμί σου!

Φλογοστεφάνωτη, ἀνεμοπόδα,
στοὺς μάλους ἔτρεχες καὶ στάλωνα,
τὰ πρῖλη ἐσ' ἦσαν ὅλα τὰ ῥόδα,
κι ὅλα τῆς νιότης τὰ καταφρόνια.

Τὴ θεία φωτιά μου τὴ δρασκελοῦσες,
στὶς βάρκες ἔψαχνες καὶ στὰ φύκια,
τὰ πάντα σκίζοντας τὰ περνοῦσες,
σάν τὰ φροπέλαο τὰ νέα καΐκια.

Νύχτα καὶ μέρα σ' ἀποζητοῦσα,
τὸ πέρασμά σου δρᾶμα καὶ θᾶμα·
ρούσα, τῶν ἄκαρδων ἀνεροῦσα,
μ' ἔκανες βρούση, κ' ἔρρεε τὸ κλάμα.

Μὰ νά! σοῦ φέρνει μοῖρα ἐκδικήτρα
τὸν ἄντρα ἐμπρός σου τὸν κυβερνήτη·
τοῦ τρανοῦ πόθου τυφλή ἀπαρνήτρα,
γέφυρα δουλεύτρα στάχαρο σπίτι!

ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ

Στὸ περιβόλι πρὸς τὸ κάστρο
 βαριὰ κοιμᾶστε, παλληκάρια,
 σβυστῆς οἱ ἐντάφιος οἱ καντῆλες,
 χορταριασμένα τὰ λιθάρια.

Ἐὸ πλάτανος μαυροσαλεύει
 στὸ πλάι τοῦ γέρου τοῦ κουρμαῖ
 στὴ ροδοπρόσωπη δαφνοῦλα
 τί λές, μακρομαλλοῦσα ἰτιά ;

Τὸ περιβόλι τὸ γιομίζει
 ἀργὰ ἀπ' τῆς Πάτρας τὸ βουνὸ
 στὰ μισσοῦρανα ὑψωμένο
 τὸ φέγγος τὸ νυχτερινό.

Μὲ τᾶῦλα φωτοδάχτυλά του
 τὸ φέγγος τὸ νυχτερινὸ
 σειώντας ξυπνᾷ τὰ παλληκάρια !

— Ποιὸς εἶσαι ; — Ἐὸ Μάρκος εἴμ' ἐγώ ! —

— Κ' ἐγὼ εἴμ' ὁ Κίτσος ! — Νά καὶ ὁ Γρίβας
 μ' ἐσέ, λεβέντη Λιακατᾶ
 Μισολογγίτες καὶ Σουλιῶτες,
 καὶ τοῦ Μακρῆ ἢ κορμωστασιά.

Σὰν ἄτι αὐτιάξεται ὁ Κοκκίνης,
 τοῦ λαγουμιοῦ μαστορευτής.

— Χρῦσανθε, πὰς γιὰ τὸ μπουρλότο ; —

— Γιὰ τὰ γιουρούσια εἶσαστ' ἐσεῖς ;

Κ' ἐσύ, παλιό, παρατημένο
 κἀνόμι, σὰ νὰ καρτερᾷς
 τοῦ κανονιέρη σου τὴ φλόγα. —
 — Φωτιά! φωτιά τῆς λιαπουριάς!

— Ὅμως ἀπόμερα καὶ μόνος,
 φεγγαροστάλαχτος, τρανός,
 ἀπὸ ἴνα θεῖο ἀστροπελέκι
 ζηλόφτονο σημαδευτός,

Μπαῦρον ἐσύ μεταγνωμένε,
 τὸ νοῦ ἀκατάδεχτο κρατᾷς,
 τῆς ἀρησιᾶς Ὀλύμπιος πάντα,
 τοῦ καταφρόνιου Σατανάς.

Στὴ Βενετιά σου ταξιδεύεις.
 Σὲ μιὰ χρυσὴ γόντολα μέσα,
 τῆς ὁμορφιάς δόγισσα νά την
 ἢ λατρεμένη σου ἢ κοντέσσα!

Η ΓΥΦΤΙΣΣΑ

Μωρή ζητιάνα γύφτισσα, γιά πιάσε μου τὸ χέρι,
 πές μου κ' ἐμὲ τὴ μοῖρα μου, κανεὶς δὲ μᾶς κοιτάζει,
 μοῦ τρώει γιαγκίνι τὴν καρδιά καὶ τὸ κορμὶ μαράζει,
 κι ὁ λογισμὸς μου τί ποθῶ, τί τρέμω, δὲν τὸ ξέρει.
 Συρτὸ σὰν ἄγρια μουσικὴ γρικῶ τὸ λάλημά σου,
 κ' εἶναι γητεύτρα ἢ ὄψη σου, δοξεύτρα εἶν' ἢ ματιά σου,
 κ' εἶμαι πρωτάρης ντροπαλός, τσιγγάνα καταλύτρα...
 Πάμε νάποτελειώσης μου τῆς μοίρας τὰ γραμμένα
 στὴ ρίζα τῆς χοντρῆς ἐλιᾶς ποὺ κάνει τὴ μεσίτρα
 σ' ὄλα τὰ ταίρια, σὰν ἐσὲ κ' ἐμέ, τὰφωρισμένα...

Ο ΑΓΑΠΗΤΙΚΟΣ
ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ

Στὴν ἔρημη ἀκροθάλασσα μὲ τοῦ βορριᾶ τὰ φύκια,
μὲ τὶς φελοῦκες τὶς παλιές.

Σταλίμι στὰ δυὸ χέρια σου καὶ στὰ μαλλιά ἀρμυρίκια,
ἄρμης καὶ πέλαου στάλαζες γιὰ δάκρυα σταλαξιές.

Καὶ τάραιξες τὸν ὕπνο μου, στοιχειὸ θαλασσωμένο,
τῆς λίμνης ἀγαπητικέ,
καὶ μοῦ εἶπες μὲ παράπονο : « Τραγοῦδι περιμένω . . . »
— Τραγοῦδι, σοῦ ἀποκρίθηκα, δὲν ἔχω ἐγὼ γιὰ σέ,

στὸν ἀργαλειὸ τῆς τέχνης μου σοῦ ὑφαίνω μιὰ ἱστορία,
νὰ στὴ φορέσω λαχταρῶ,
θὰ στὰ ζεστάνη μιὰ φωτιά τὰ νιῶτα σου τὰ κρύα.
Τῆς λίμνης ἀγαπητικέ, σ' ἀγάπησα κ' ἐγώ.

ΤΟΥ ΒΙΟΛΙΤΖΗ
ΤΟΥ ΜΠΑΤΑΡΙΑ
ΤΟ ΕΓΚΩΜΙΟ

Γειά σου, καημένε Μπαταριά, τῆς δοξαριάς τεχνίτη
κι ἀφέντη τοῦ βιολιοῦ!
Μὲ ἐσένα Ρούμελη πλατειά τὸ στριμωμένο σπίτι
καὶ ξάγναντο ἀπὸ ψήλωμα τοῦ ὀλόδροσου Ζυγοῦ.

Γειά σου, καημένε Μπαταριά, τρανὸς εἶν' ὁ καημὸς μου,
καὶ πιὸ τρανὸς ἐσύ·
μὲ τὸ βιολί σου ξύπνησες τὴ λεβεντιὰ τοῦ κόσμου
κ' ἡ Ρωμιοσύνη, μιὰ φωτιά, μέσ' στὸ βιολί σου ζῆ.

Ἐπὸ τοὺς μῶλους τοὺς ρηχοὺς ὡς τὰ βαθιὰ κανάλια,
γυμνά, ἀρμυρὰ νησιά,
πουλιὰ τῆς λιμνοθάλασσας, βορριάσματα, μαϊστράλια,
τέτοια φωνὴ δοξάστε την καὶ τέτοια δοξαριά.

Γειά σου, καημένε Μπαταριά. Καὶ σὰ σβυστιῆς, θάρπάξη
μέσ' στὰ τσεγγελωτὰ
νύχια του τὸ βιολί σου αἰτὸς καὶ θὰ τὸ πάη νὰράξη
στὰ Μέτσοβα, στὶς Λιάκουρες, κι ἀκόμα πιὸ ψηλά.

Η ΝΙΟΤΗ ΜΟΥ

Ξέρω δυὸ λίμνες ξωτικές, δυὸ λίμνες ἀδερφάδες,
 μὲ τοῦ χωριοῦ, μὲ τοῦ νεροῦ, μὲ τοῦ γλωροῦ τὰ κάλλη,
 γιὰ ὄνειροπλέχτες ἔρωτες καὶ γιὰ τραγουδιστάδες·
 τὴ λίμνη τ' Ἀγγελόκαστρον, τοῦ Βραχωριοῦ τὴν ἄλλη.

Μὰ ὦ λιμνοθάλασσα γυμνὴ καὶ μὲ τὰ ξερονήσια
 τ' ἀνανθα, τ' ἀλατόπηχτα καὶ τὰ φνκοστρωμένα,
 μὲ τὰ νερά σου τ' ἀβαθα καὶ τ' ἀρμυρὰ περίσσια,
 μὲ τὰ νερά σου, δάκρυα σταλασιμένα,
 τὴ νιότη μου τὴν ἄχαρη τὴν ἔπιξα σ' ἔσένα.

ΤΟ ΑΙΜΑ

Σπαράξετε, ἀγριόπατιες καὶ μαῦρες φαλαρίδες,
σᾶς ξάνοιξε ὁ κυνηγητῆς καὶ χάρος ἔχει γίνεῖ,
πεθαίνετε, νά καὶ οἱ στερνῆς τοῦ ἡλιοῦ μ' ἐσᾶς ἀχτίδες,
παίρνει κι ἀπὸ τὸ αἷμα σας τῆς δύσης τὸ ρουμπίνι.

Κ' ἐσεῖς, καὶ ποιοῦ κυνηγητῆ σᾶς χτύπησε καρτέρι,
πόθοι κι ἀγάπες, ὄνειρα κ' ἐλπίδες καὶ φροντίδες ;
Κόκκινο κι ἀπ' τὸ αἷμα σας τὸ πλαγιασμένο ἀστέρι.
Πεθαίνετε, ἀγριόπατιες καὶ μαῦρες φαλαρίδες.

Η ΚΟΡΗ ΜΕ ΤΑ ΔΥΟ ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

— Διπλό είναι τ' ὄνομά σου ἐσέ, διπλοὺς γεννᾶς καημούς,
 πότε Παγώνα ἀκοὺς
 καὶ πότε κραῖζεσαι Δανάη·
 κι αὐτὸ κ' ἐκεῖνο τ' ὄνομα στήν ὀμορφιά σου πάει.
 Σοῦ φέρνω σπάρτα ἀπ' τὸ βουνό,
 κι ἀπ' τὴν Τανάγρα ἔν' ἄγαλμα νὰ στοῦ χαρίσω πῆρα.
 Χωριατοπούλα, σῦρε μου τὸν καλαματιανό·
 τραγούδα μου, ποιήτρια, στή λεσβική σου λύρα. —
 .. Μήτε τραγούδι σοῦ ἔμελλε, καὶ μήτε καὶ χορὸς.
 Ὁ τάφος ὁ πικρὸς
 κλείστηκε ἀπάνου σου, ὦ παρθένα.
 Σκαλίστε τὸ διπλόνομα στήν πλάκα της, ὠϊμένα!
 Σπάρτα φυτεῦτε ἀπ' τὸ βουνό
 στὸν τάφο της, καὶ βάλτε του μιὰ ταναγραῖα εἰκόνα·
 ὦ διπλονόματι, ἄγαλμα, λουλούδι, καὶ τὰ δυὸ
 νὰ εἶναι τοῦ ὕπνου σου ὄνειρα γλυκά, Δανάη, Παγώνα!

Η ΜΟΥΣΑ

Μοῦσα ! τὸ πρῶτο σου ἱερὸ φίλιν στὸ μέτωπό μου
 ἄγγιξε καὶ τὴν ἔγνοια μου γιὰ τὴ χρυσιῆ παιδοῦλα.
 Ταῖρι τὸ παραθύρι της καὶ τὸ παράθυρό μου,
 χρόνια μας, νιάτα, ἕνας καημός, μιὰ λάμψη, μιὰ τρεμούλα.

ᾠ καρδιοχτύπια, δειλινά, ξενύχτια.. Μιὰ γιορτὴ
 τὸ λιακωτὸ ἀπὸ λούλουδα κι ἀπὸ σκοποὺς τὸ σπίτι,
 Μοῦσα, κι ἀπένου ἀπ' ὅλα ἄγνά δυὸ δῶρα σου, δυὸ αἰτοί,
 χαρές μου, ἐσύ, προφήτη Οὐγκώ, κ' ἐσύ, Βαλαωρίτη !

ΣΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ

Μ. ΜΑΛΛΑΚΑΧΗ

Και καβαλλάρης πέρναγες, ξανθόμαλλο παιδάκι,
και τάραζε τὸ διάβα σου τὸ σιγαλὸ σοκκάκι,
στὰ πράσινα παράθυρα και πίσω ἀπ' τὰ καφάσια
νὰ σ' ἀγναντέψουν τρέχανε τὰ πάρθενα κοράσια.
Τώρα ὁ καιρὸς ξεφούντωσε τὰ φουντωτὰ μαλλιά σου
και τὴν ξανθὴ ξεθώριασε θωριά σου,
και στρατολάτης πέρασες ἄλλοῦ και ταξιδεύεις
μὰ τώρα εὐγενικώτερο φαρι καβαλλικεύεις,
και τ' ἄλλογό σου φτερωτό, και πᾶς νὰ τὸ ποτίσης
μὲ τὸ νερὸ τῆς Κασταλίας τῆς βρύσης.

Η ΒΑΛΑΝΙΔΙΑ

Τὰ περιβόλια ἀπὸ τὴ μιά, τὰμπέλια ἀπὸ τὴν ἄλλη,
 κ' ἢ δημοσιὰ κακόστροφη καὶ χιλιοπατημένη·
 στὴ μέση μιὰ κατόχρονη βαλανιδιὰ μεγάλη
 πάντα σὰ νὰ ξαπλώνεται, πάντα σὰ νᾶνεβαίνη.

Μὰ κάτου ἀπὸ τὸν ἴσκιο της τὴν ὥρα πού περάσῃς,
 ὅσα μπροστά, ὅσα γῦρο σου τὰ χάνεις, τὰ ξεχνᾷς,
 κ' αἰστάνεσαι σὰ νᾶγγίξες μέσ' στὴν καρδιὰ τῆς πλάσης,
 καὶ μὲ τοῦ δάσους τὸ κρασί τὸ πράσινο μεθῆς.

Φτάνει ἓνα δέντρο στὸ ναὸ τῆς Φύσης νὰ σὲ μπάσῃ,
 καὶ φτάνει, γιὰ νὰ τὴ χαρῆς τὴν ἄνοιξη, μιὰ γάστρα·
 γιὰ νὰ σὲ φάῃ δρακόντισα κ' ἢ ἀγάπη,— ἓνα κοράσι·
 λίμνη, καὶ μοῦ καθρέφτιζες τὸν οὐρανὸ μὲ τᾶστρα.

ΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ

Στῆς ἐκκλησιᾶς μας τὸ ἱερὸ μπροστὰ ἀπὸ τᾶγιο Βῆμα
 δυὸ μακροφτέρουγοι ἄγγελοι, μαγνήτες τῆς ματιᾶς μου·
 ὁ πρῶτος εἶχε τὸ σπαθὶ κι ὁ δεύτερος τὸ κρίνο.

Στῆς ἐκκλησιᾶς μου τὸ ἱερὸ, σᾶγιο μου Βῆμα ἐμένα,
 δυὸ ἀγάπες μακροφτέρουγες, μαγνήτες τῆς καρδιᾶς μου·
 σπαθὶ καὶ ἡ πρώτη κράταγε, κ' ἡ δεύτερη, ὅμοια, κρίνο.

Θεέ, καὶ δὲ σὲ πίστεψα, μηδὲ τὸ φόβο σου εἶχα,

Γυναίκα, ἐσὲ φοβήθηκα, πίστεψα ἐσέ, γυναίκα !

Ἄρχάγγελε μὲ τὸ σπαθί, δὲ μ' ἄγγιξες· καὶ ξένος,
 γιὰ μένα ὁ κρίνος, ἄγγελε, κ' ἡ μυστικὴ εὐωδιά του.

Ἐγὼ εἶμ' ἐρωτοπλάντατος κ' ἑλληνολάτρης εἶμαι,
 καὶ μόνο ἐσὺ μὲ τρύπησες μὲ τὸ σπαθί σου, Ἀγάπη,
 μελαχροινή, μαυροματοῦ, καὶ ἡ φλόγα σου καὶ ἡ σάρκα,
 καὶ μόνο ἐσὺ μ' εὐώδιασες, Ἀγάπη, μὲ τὸ κρίνο,
 πλατωνικὴ, ξανθόφωτη, γαλανομάτα, ἰδέα !

ΜΙΑ ΖΩΗ

Στὸ Βασιλάδι χτύπησα μὲ τὸ σκληρὸ καμάκι
 γιὰ τὸ ξανθὸ αὐγοτάραχο τὸν κέφαλο, ψαρᾶς.
 Ξενύχτησα στῆς Κλείσοβας τὸ πρόσχαρο ἐκκλησιάκι,
 ξεφαντωτῆς ἀμαρτωλός, τοῦ πειρασμοῦ ραγιάς.

“Ἄη Σώστη, ἐσὺ μὲ ξάφνισες· τοῦ πλατιοῦ πέλαου βόγγοι,
 καὶ τὰ καράβια τᾶφταστα καὶ τὰ διαβατικά !
 Μ᾽ ἔδειρες, λιμνοθάλασσα, μὲ πῆρες, Μισολόγγι.
 Δαρμοί, πληγῆς ἀγιάτρευτες, ὄνειρατ᾽ ἀδειανά.

ΤΟ ΧΑΡΙΣΜΑ

Μάστορα, καλορρίζικο τὸ νοχιτισμένο σπίτι !
 Μ' ἀνθόκλαδα τὸ στόλισες κι ἀπάνου εἶν' ἡ κορφὴ του
 τριγυριστὴ μὲ φλάμπουρα καὶ χτυπητὰ σινιάλα·
 λογιῆς λογιῆς τὰ καρτερᾶς τῆς γειτονιάς τὰ δῶρα,
 μέσ' ἀπ' τὸ ψῆλος τῆς σκεπῆς νὰ τὰ βροντοφωνᾷξῃς.
 Κ' ἐγὼ σοῦ στέλνω χάρισμα μαντύλι κεντημένο
 μὲ τῆς καρδιάς τὸ μάλαμα, τοῦ πόθου τὸ μετᾶξι·
 τοῦ κέντησα τὸν ἔρωτα τὸν πετροκαταλύτη,
 τὸν ἔρωτα ποῦ χύμησε μέσ' ἀπὸ μαῦρα μάτια,
 τὰ μάτια τῆς Παρασκευῆς, τῆς ὥριας ψυχοκόρης,
 τῆς σκλάβας ποῦ εἶν' ἀσκλάβωτη καὶ ψυχικὸ δὲν κάνει.
 Μάστορ' ἀνέβα στὸ γιατί, καὶ κράξε ἀπ' τὴν κορφὴ του
 «Χίλια καλῶς μᾶς ὤρισε, παιδί, τὸ χάρισμά σου,
 νὰ κάμη ὁ Θεὸς κ' ἡ Παναγιὰ κατὰ τὸ θέλημά σου,
 κ' ἡ ψυχοκόρ' ἡ ἀπόνετη νὰ σὲ ψυχοπονέσῃ !»
 Θὰ τὸ γρικῆς ἡ γειτονιά, θα τὸ βουίξῃ ἡ χώρα,
 τὰ περιβόλια στ' Ἀντικὸ, στὸ Μισολόγγι οἱ μῶλοι,
 καὶ στὸ γιβᾶρι του ὁ ψαρὰς τραγοῦδι· θὰ τὸ κάμη.
 Θὰ σκάσουν οἱ ἀδερφάδες μου κ' ἡ μάννα μου καὶ ὁ κύρης,
 Παρασκευή, θὰ λαφτιαστῆς, κι ἀπὸ θυμὸ θανάψῃς,
 καὶ θὰ τρανέψῃ ἡ φλόγα μου κι ἀντάμα κ' ἡ ὁμορφιά σου.

Η ΝΙΟΠΑΝΤΡΗ

Θυμᾶμαι, βραχιστύλωτο χωρὶς τὴν Κατοχή,
 πὶς ταπεινὸ κι ἀντίπερα τὸ πράσινο Νιοχώρι,
 στὴ μέση, τοῦ Ἄσπρολόταμου πλατεῖα τὴν ταραχὴ
 θυμᾶμαι τὴν περαταριά καὶ τοῦ παπᾶ τὴν κόρη.

Καὶ πὶς πολὺ τὸ σπῆτι σου καὶ τὴν ὀλονυχτιὰ
 καὶ τὸ κρουστό σου τὸ χορμὶ καὶ τὸ μελένιο στόμα,
 καὶ τὴ ματιὰ σου, νιόπαντρη, τοῦ πόθου σαϊτιά.

Κάνω σου τῶνομα νὰ πῶ, μοῦ καίει τὰ χεῖλι ἀκόμα.

ΤΑ ΚΑΝΟΝΙΑ

Στὶς παρατημένες τάπιες
τὰ κανόνια καρφωμένα.
Πάνε οἱ πολεμάχοι, πάνε,
τὰ δαυλιὰ σβυσμένα.

Νά καὶ ἡ μέρα ! τὰ κανόνια
πάντα ἀσάλευτα, βουβά.
Νά καὶ ἡ νύχτα ! τὰ κανόνια
τρεμοσειένται, ξωτικά.

Νά καὶ ἡ μέρα ! τὰ παιδάκια,
— ὦ ἀσυλλόγιστες χαρὲς ! —
καβαλλάρηδες ἀπάνου
σ' ἄλωτους νεκρούς ! Γιὰ δὲς

λόγια ἀπάνου τους γραμμένα
τρέλας κι ἄσεβης ζωῆς
κι ἀπὸ χέρι ἐρωτεμένου
τῶνομα τῆς λυγερῆς.

Νά καὶ ἡ νύχτα ! τὰ κανόνια,
ξωτικά, καὶ τρεμοσειένται.
Ἄκου ! ἀνήμπορα νᾶστράφουν,
καταριένται !

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΟΥ ΨΑΡΑ

Στὸν ἄη Συμιὸ στὸν πλάτανο, στὸ κρύο τὸ πηγαδάκι
ποὺ πάνε τὰ κλεφτόπουλα καὶ πίνουνε νερό,
στὸ πανηγύρι τῆς Συμιοῦ, ψαρὰς γιὰ τὸ καμάκι,
τὸ δρόμο δὲν τὸν ἔμαθα ποὺ πάει πρὸς τὸ βουνό.

Δὲν εἶμαι γιὰ τὸ μακρινὸ λεβεντοπανηγύρι,
μὲ φουστανέλλα, μὲ ἄρματα, μὲ φέρμελι χρυσή·
πάντα ξαρμάτωτο, ψαρὰ, γυμνὸ, καρaboκύρη,
σὲ ξέρει σκόλη καὶ δουλειὰ στὸ ξερνήσι ἐκεῖ.

Δὲν εἶναι γιὰ χαροκοπιὲς καὶ γιὰ τὰ πανηγύρια
οἱ φουστανέλλες, τᾶρματα, ἢ φέρμελι ἢ χρυσή.
Τᾶγιασε τὸ αἶμα κ' ἢ φωτιά· φέρτε λιβανιστήρια,
τάχτε τα στὰ κονίσματα κι ἀνάψτε τους κερί.

Μὰ ὅταν κοντὰ τῆς Κλείσοβας τὸ πανηγύρι βράζει
μέσ' στὴν ἁγία Τριάδα τῆς τὸ χρόνο μιὰ φορὰ,
μέσ' ἀπ' τὸ γλυκοχάραμα μιὰν ἔγνοια μὲ τινάζει
πρὸς τῆς γιορτῆς τὸ βούϊσμα στὴν ἀκροθαλασσιά.

Καὶ μέσα στὸ πρῦαρι μου τὸ καλοσκαρῶμένο
γοργὰ ὡς τὴ νύχτα τὸ λαὸ περνῶ τὸ γιορταστή,
ψάρι ἀργυρὸ τῆς χάρης τῆς καὶ μιὰ λαμπάδα πααίνω,
κ' ὕστερα κάνω ὀλονυχτιὰ μὲ τὸ θιακὸ κρασί.

ΜΙΑ ΠΙΚΡΑ

Τὰ πρῶτα μου χρόνια τὰξέχαστα τὰζησα
 κοντὰ στὰκρογιαλί,
 στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴ ρηχὴ καὶ τὴν ἡμερη,
 στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατειά, τὴ μεγάλη.

Καὶ κάθε φορὰ ποὺ μπροστά μου ἡ πρωτάνθιστη
 ζωούλα προβάλλει,
 καὶ βλέπω τὰ ὄνειρα καὶ ἀκούω τὰ μιλήματα
 τῶν πρώτων μου χρόνων κοντὰ στὰκρογιαλί,

στενάζεις, καρδιά μου, τὸ ἴδιο ἀναστένασμα :
 Νὰ ζοῦσα καὶ πάλι
 στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴ ρηχὴ καὶ τὴν ἡμερη,
 στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατειά, τὴ μεγάλη.

Μιὰ μένα εἶν' ἡ μοῖρα μου, μιὰ μένα εἶν' ἡ χάρη μου,
 δὲ γνώρισα καὶ ἄλλη :
 Μιὰ θάλασσα μέσα μου σὰ λίμνη γλυκόστρωτη
 καὶ σὰν ὠκεανὸς ἀνοιχτὴ καὶ μεγάλη.

Καὶ νά ! μέσ' στὸν ὕπνο μου τὴν ἔφερε τὸνειρο
 κοντὰ μου καὶ πάλι
 τὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴ ρηχὴ καὶ τὴν ἡμερη,
 τὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατειά, τὴ μεγάλη.

Κ' ἐμέ, τρισαλλοίμονο ! μιὰ πίκρα μὲ πίκραινε,
μιὰ πίκρα μεγάλη,
καὶ δὲ μοῦ τὴ γλύκαινες, πανώριο ξαγνάντεμα
τῆς πρώτης λαχτάρας μου, καλὸ μου ἀκρογιάλι !

Ποιά τάχα φουρτούνα φουρτούνιαζε μέσα μου
καὶ ποιά ἀνεμοζάλη,
ποῦ δὲ μοῦ τὴν κοίμιζες καὶ δὲν τὴν ἀνάπαιες,
πανώριο ξαγνάντεμα, κοντὰ στὰκρογιάλι ;

Μιὰ πίκρα εἶν' ἀμίλητη, μιὰ πίκρα εἶν' ἀξήγητη,
μιὰ πίκρα μεγάλη,
ἢ πίκρα ποῦ εἶν' ἄσβυστη καὶ μέσ' στὸν παράδεισο
τῶν πρώτω μας χρόνω κοντὰ στὰκρογιάλι.

ΤΑ ΦΛΩΡΙΑ

Μαύρη σταφίδα, μ' ἔβγαλες κ' ἐμὲ ταξιδευτή.
 Τράβα κατὰ τὴν Πάτρα πασσαριέρη.
 Σοῦ φέρνω τὸν πρωτόλουβο καρπὸ, πρᾶμματευτή.
 Φλωριά μου, ἠχολογᾶτε στὸ κεμέρι.

Τί νὰ τὰ κάμω τὰ φλωριά; γιὰ πάρ'τα, βιολιντζῆ,
 παῖξε, θεὸς μὲ τὸ βιολί σου παίξει·
 θυμοὶ τῶν ἀνυπόταχτων καὶ τῶν καρδιῶν καημοί,
 σᾶς ἔστρωσα ξεφάντωσης τραπέζι.

Τί νὰ τὰ κάμω τὰ φλωριά; γιὰ πάρ'τα χρυσικέ,
 καὶ πούλα μου λογιῆς τὰ τζοβαῖρια.

Περιβολάρη, μάσε μου λουλούδια ἀπ' τὸ μπαξέ.

— Κυρά, σοῦ φέρνω κρίνα καὶ ζαφείρια.

Φλωριά. Γιορντάνια κάμε τα τοῦ κόρφου σου, κυρά,
 καὶ στεφάνια, καὶ μὴ μοῦ τᾶπορρίξῃς.

Ἦ, σὲ γαϊτάνι πέρασ'τα καὶ κάμε τα θηλειά,
 καὶ κάμε τα θηλειά γιὰ νὰ μὲ πνίξῃς.

ΤΑ ΤΑΠΕΙΝΑ

Τὰ ταπεινά, τὰ σάπια.

Κ' οἱ ἀπορριμένοι σβῶλοι,
κ' ἡ χτυπημένη πάπια,
κ' οἱ βαλτωμένοι μῶλοι·

καλάμια στὶς πελάδες
καὶ στοὺς γιालοὺς χαλίκια
κι δλάρμυρες χιβάδες
κι ἀγύρευτα ἀρμυρίκια·

γλυκόρριζες, λαψάνες,
τὰ βοῦθλα, τὰ παλιούρια·
γωβιοί· μὲ τὶς δαγκάνες,
τοῦ βούλκου ἔσεις καβούρια.

Περιπλεγμένα φύκια
στάποσουρὰ πονάρια,
συντρίμμια ἀπὸ σταλίκια,
φαλιδεμένα ἰβάρια.

Ἐλάτια στὰ τηγάνια,
φτωχοῦ ψαρᾶ κλειψίμια,
χαρῆς καὶ βάρδιες, μπάνια,

γὰρ καὶ πᾶσι τῶν ἰσθμίων.

Γιὰ τὰ κλουβιά γαρδέλια,
μὲ τὸν ἄξο πιασμένα,
ψαρόπουλα, κοπέλλια,
βασανισμένη γένα.

Σκλάβοι ποὺ ἰδροκοπᾶτε
μὲ τὰ γυροβολίδια,
καὶ τὴ ζωὴ τραβᾶτε
γυμνή, τραχειά, τὴν ἴδια, —

τᾶσκημο, φεγγοβόλα
καὶ τὸ συρμένο, ὑψώσου.
Ἦλιε τοῦ στίχου μου, ὅλα
τᾶγκάλιασε τὸ φῶς σου!

Η ΚΙΘΑΡΑ

Στοῦ φτωχοῦ σπιτιοῦ τὴν παλιοσοφίτα
κρέμετ' ἢ κιθάρα ἀραχιασμένη.
Ἄλαφρά ἄλαφρά γγίξε την, γιὰ κοίτα!
Εὔπνησες τὴν ἀποκοιμισμένη.

Εὔπνησε, καὶ νά! μὲ τὸ ξύπνημά της,
κάτι σὰν πνιχτὸ μελισσολόι
κάνει νὰ συρθῇ, κλαίει δλόγυρά της·
κάτι ζῆ, κ' ἕνας χρομὸς τὸ τρώει.

Κάτι σὰ βουϊτό, σὰ μελισσολόι,
τᾶρρωστα, κιθάρα, τὰ παιδιὰ σου,
λόγια καὶ σκοποί· τί κακὸ τὰ τρώει,
τί σαράκι τὰ γεράματά σου!

Στοῦ φτωχοῦ σπιτιοῦ τὴν παλιοσοφίτα
ξύπνησες· μὰ ποιὸς θὰ σὲ φροντίσῃ;
Μάννα, ἐρμιά! Χτικιὸ τὰ παιδιὰ σου, κοίτα!
κάτι σβύνει σὰν ἀπὸ μελίσι.

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Ἄπ' τὸ κανάλι οἱ πάσσαρες μὲ τάπλωτά πανιά
 γυρίζουν πρῶτα,
 μᾶς φέρνουν τὰ ζακυθιανὰ λουλούδια τὰκριβά,
 τὸ πέρασμά τους γλάκανε κ' ἐσένα, πικρὸ κύμα!

Καὶ πιὸ καλοπιθύνητα καὶ πιὸ φανταχτερά
 κι ἀπὸ τὰ κρίνα,
 πάσσαρες γοργοσάλευτες, μὲ τᾶσπρα σας φτερά,
 μᾶς φέρνετε τὰγόρια μας ἀπ' τὴ μεγάλη Ἀθήνα.

Κι ἀνοίχτε, λιακωτά, γλωρά, φουντώστε, πασκαλιές,
 τοῦ πόθου ἢ σκόλη·
 καὶ σείστε τὰ μαντίλια σας ἀνάερα, λιγερές·
 παραμονεύουν οἱ ἔρωτες· ἐτοιμαστήτε, μῶλοι,

τὸ καλοκαίρι μύρισε· προσμένουν οἱ ἀμμονιδιές
 καὶ τὰ προύρια,
 πρὶν ἔμπης, ἄθρη χειμωνιά, νὰ γίνουν ἐκκλησιές·
 οἱ ἐρωτεμένοι λειτουργοὶ καὶ τὰ φιλιὰ τροπάρια.

Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ

Ὁ θεριεμένος πλάτανος βαρδιάτορας
 τὴν ἴσκιανε τὴν ἐκκλησιά·
 λαὸς πουλιὰ φωλιάζανε στὰ χέρια του
 καὶ τρελοπαίζαν κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο του
 λαὸς παιδιά.

Ἦρθαν οἱ καλογέροι· τοῦ κρεμάσανε
 λογοῦ καμπάνα στὸ λαϊμό·
 κι ἀλλαξοπίστησε ἄθελα κι ὁ πλάτανος
 κι ὁ Χριστιανὸς τὸν πῆρε καὶ τὸν ἔκαμε
 καμπαναριό.

Καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἥρωες,
 τώρα δαιμόνοι καὶ στοιχειά,
 θυμώσανε κι ἀνάφαν· ξαπολύσανε
 μὲ τοὺς ἀνέμους, μὲ τὰ στραποπέλεκκα,
 τὴν τρικυμιά.

Κι ὁ πλάτανος χτυπήθηκε, σωριάστηκε
 καὶ βρόντηξε στὴ γῆ, νεκρός·
 καὶ τὰ πουλιὰ καὶ τὰ παιδιὰ τὸν κλάψανε·
 τὸ κουφάρι του πῆρε, τῶκαψε ἄκαρδος
 ὁ Χριστιανός.

Η ΝΕΡΑΤΔΑ

Στοῦ μύλου τὰ χαλάσματα τὸ βράδι
σιγαλοπάτητο ἔφτασε· κ' ἐκεῖ,
λαχανιασμένοι ἀπὸ τὸ παίξει, ὀμάδι
τὸ στρώσαμε στὶς πέτρες του γυρτοί.

Ὁ ἀποσπερίτης ἔλαμπε· κι ἀπόμερα ἀντικρῦζαν
τὰ μάτια μας τοῦ ἐρμόνησου τὰχνόφωτο φανάρι,
μάτια παιδιῶν ἀφρόντιστα, καὶ δὲν τὰ ξεχωρίζαν
τὸ λήγνο τὸν ψαράδικο, τὸ οὐράνιο λυγνητάρι.

Γῦρο σιγαλομίλητη εἶν' ἡ εῖρη,
κ' ἡ χώρα σὰν πολὺ πολὺ μακριά·
μιὰ μυστικὴ ἐρημιά· τοῦ μύλου οἱ τοῖχοι
σὰ σκέλεθρα καὶ σὰ δαιμονικά.

Σὰ νὰ μᾶς σημαδέψαγε καὶ σὰ νὰ κυριέψαν
φαντάσματα καὶ ξωτικά τοῦ νοῦ μας τὰ καστέλια,
μᾶς λαχταρίσαν πειρασμοὶ καὶ μάϊσσεσ μᾶς πλανέψαν,
ἀξόρκιστα γητέματα, χάϊδια, λογάκια, γέλια.

Σὰ νὰ κλείσαν τὸ δρόμο μας νεράϊδες,
νεράϊδες, νὰ μᾶς πάρουν τὴ μιλιά·
λῦρες ἀλαφροῦσκιωτων καὶ γκαΐδες
μᾶς παίζαν γῦρο ἢ θάλασσα, ἢ βραδιά.

Καὶ πρὸς τὸ σπίτι γύρισα. Καὶ πίσω μου ἔν' ἀγέρι,
(Καὶ πιά δὲ σὲ ξανάνοιωσα καὶ πιά δὲ σὲ ξανάειδα!)
καὶ πίσω μου ὁ κυνηγητής. Καὶ μ' ἄγγιξ' ἕνα χέρι,
κάτι πιὸ λίγο ἀπὸ φωτιά καὶ πιὸ πολὺ. Ἡ νεράϊδα.

ΤΟ ΑΛΑΤΙ

Μέσ' ἀπὸ τὸν ἀφρό σου, λιμνοθάλασσα,
 σὰν κάτι, ἀντάμα σκαλιστὸ καὶ ἀγέρινο, σὰν κάτι
 ποὺ δούλεψε τὸ χέρι τοῦ ποιητῆ,
 νά τὸ καθάριο κρούσταλλο, νά τὸ χιονάτο ἀλάτι!

Τὸ ψωμὶ σιταράτο καλοζύμωτο
 μέσ' ἀπ' τὰ χέρια τῆς κυρᾶς τὰ προκομμένα βγαίνει
 μὰ νόστιμο εἶν' ἀσύγκριτα, γιατίι
 μέσα του, ἀλάτι, ἡ χάρη σου, σπαρτή, σπαταλεμένη.

Τὸ ψωμὶ σιταράτο καλοζύμωτο
 τὸ τρώνε νιές, λιγνές, μεστές, ξανθές, μελαχροινοῦλες,
 γι' αὐτὸ τῆς λιμνοθάλασσας ὁ ἀφρός
 τρέμει στὸ κάθε σείσιμα σας, Μισολογιτοποῦλες!

Η ΠΛΗΜΜΥΡΑ

Βροχή, ὄλο κλαίς, κ' ἐσύ, μουγγή νοτιά!
 Νερὸ παντοῦ, νικήτρα εἶν' ἢ πλημμύρα·
 σὰ δόντια ἑνὸς ὄγρου καταποτήρα
 τὰ σπίτια, οἱ δρόμοι, οἱ μῶλοι, ἡ χώρα, νά!

Πλημμύρα, ὄλα ἐδῶ κάτου θὰ τὰ πιῆς·
 τὸ στόμα σου κ' ἐμεῖς τὸ καρτεράμε.
 Ἐπὸ τῆ θάλασσα ἤρθαμε, θὰ πᾶμε
 στὴ θάλασσα. Εἶν' ὁ νόμος τῆς ζωῆς.

Ἐγκάλιασε καὶ ρούφηξε κ' ἐμᾶς,
 καὶ κάμε μας, ὦ μάϊσσα, χρυσὰ ψάρια,
 καὶ κάμε τοὺς καημοὺς μαργαριτάρια,
 καὶ κοράλλια τὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς.

Ἐς ποὺ νάρθη ἀπὸ πέρα λυτρωτῆς
 ρηγόπουλο τὰ μάγια νὰ χαλάση,
 στὸν ἥλιο γιὰ νὰ μᾶς ξανανεβάση
 καὶ στὴ φουρτούνα. Ὁ κύκλος τῆς ζωῆς.

ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΜΩΛΟΙ

Οἱ μῶλοι ; ζοῦνε οἱ μῶλοι, συντυχαίνουν,
 σάμπως μὲ μάτια γῦρο τους κοιτᾶνε δακρυσμένα,
 χαρὲς κρατᾶν, καημοὶ τοὺς δένουν,
 καὶ γράφονται κι ἀπάνου τους τῆς μοίρας τὰ γραμμένα..

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ χτυπημένος, λέει ὁ ἕνας,
 ἀπὸ τοὺς χτύπους τῆς καρδιᾶς·
 εἶμαι ὁ καλὸς τοῦ νιοῦ καὶ τῆς παρθένας·
 καὶ μὲ πλουμίζεις, Ἐρωτα, καὶ μ' ἀλαφροπατᾶς. —

— Ἐγὼ εἶμ' ὁ ἀγαπημένος, λέει κι ὁ ἄλλος,
 τῶν παιγνιδιάρικων παιδιῶν,
 κι ἀπὸ τοῦ κόσμου τὰ μικρὰ μεγάλως,
 φέγγω μὲ τὸ γαλήνεμα τῶν μπλάβων οὐρανῶν. —

— Κ' ἐγὼ εἶμαι καλαφάτης, δουλευτάδες,
 μαῦρος ἀπὸ τὴν πίσσα ἐγώ·
 καὶ σᾶς ξεπροβοδῶ σὰν τις νυφάδες,
 μὲ τᾶργανα, πρωτόβγαλτα καΐκια, στὸ γιαλό. —

— Τὰ ξύλα ἐγὼ γεροκομῶ τὰ τρύπια
 καὶ τὰ παρατημένα, ὦϊμέ!
 Ξαρμάτωτα κι ἀπόστρατα κ' ἐρείπια,
 τὰ ψίγουλα τῆς θύμησης μοιράζετε μ' ἐμέ. —

— Μόνος μὲ τὴν ἀπάτητη ἀμμουδιά μου
κ' ἐγὼ κενεὶς νὰ μὲ γνοιασῆ.
Μὰ ὦ θάλασσα τετράπλατη, μπροστά μου
παρηγοριά, συντρόφισσα, καὶ καταλύτρα Ἐσύ!—

ᾠ γνωριμιές, φωλιές, πατρίδες πρῶτες,
φυκοστεφάνωτοι γιαλοί, ρηγοδαρμένοι μῶλοι,
πάντα οἱ καημοὶ μου ταξιδιωτές,
πάντα γι' αὐτοὺς καθένας σας κι ἀπὸνα ἀραξοβόλι.

ΤΟ ΔΑΣΟΣ

᾽Ω δάσος μεγαλόπρεπο βασιλικὸ καὶ μ' ὄλη
τῆς πράσινης χιλιόδιπλης πορφύρας σου τὴ δόξα,
τὴ δόξα σου τὴν ἄκουσα· δὲ σὲ εἶδα, δὲ σὲ ξέρω.

— Ἐγὼ ἀπὸ τὰκρογιάλι σου κ' ἐγὼ ἀπὸ τῆ ρηγιά σου
γνωρίζω, ᾧ λιμνοθάλασσα, τὸ στοιχειωμένο δάσος
πὸν τὸ φυτεύει ἀποβραδὶς καὶ πὸν τὸ ξεφυτεύει
στὰ πλάγια τοῦ ἀκροούρανου καὶ στοῦρανοῦ τοὺς κάμπους
ὁ γήλιος ὁ αὐτοκράτορας πὸν πάει νὰ βασιλέψη
γιὰ μιὰ νυχτιὰ στὰ τάρταρα, τὸν κόσμο ἀπαρατώντας,
καὶ ἡ θάλασσα τοῦ γίνεται φρεγάδα, καὶ τὸν πάει!

Η ΝΥΧΤΑ

Κυπαρισσομαστόρευτη μὲ τᾶσπρο σου μπαϊράκι,
 μιὰ συντροφιά παρθενική, φελούκα ἀρχοντική,
 σὲ χαίρεται· μιὰ λιγερόη σοῦ κυβερνᾷ τὸ δοιάκι ..
 Μὰ ἡ νύχτα, ἡ νύχτα εἶναι κακίη.

Σὲ βρίσκει ἡ νύχτα ἀργή, δετή, καὶ σὲ ξεπαρθενεύει,
 τοῦ ξεσκισμένου γίνεσαι καὶ τοῦ ληστῆ φωλιά,
 μιὰ τρύπα τὸ κορμάκι σου σκληρὰ τὸ σημαδεύει,
 καὶ τὰ νερὰ εἶναι πιὸ σκληρά.

ΠΑΡΑΜΙΛΗΤΟ

Λιμνοθάλασσα μὲ τὰ κατακάθια,
κακομύριστα, μαῦρα, γλιστερά.
Μέσα μου κάποια βάρδια, πάθια, ἀγκάθια,
μέσα μου . . . ὦ δυστυχία μου! ὦ δυστυχία!

Ἔρρω παιδί, ποιός μ' ἔρριξε ἔδῳ πέρα;
Ὁ λογισμός μου ἀρρώστια· δὲ μπορῶ . . .
Ποῦ εἶν' ὁ πατέρας μου; ποῦ εἶσαι, μητέρα;
Ἐλεῆστε με τὸν ἀμαρτωλό.

ΚΑΙ ΠΩΣ ΝΑ ΜΗ
ΣΕ ΘΥΜΗΘΩ;

Καὶ πῶς νὰ μὴ σὲ θυμηθῶ ; χτυπήστε ὅλες οἱ λύρες
γιὰ τὴ φεγγαροπρόσωπη ! Τὰ δῶρα τὰ περίσσια,
γλύκα καὶ ἀέρα καὶ φωνή, τῆς λίμνης τῆς τὰ πῆρες
καὶ τὸ τραγὺ τῆς ἀρετῆς ἀπὸ τὰ Καρπενήσια.

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Τὸ ἀζωγράφιστο φεγγάρι,
τῶν ὄνειρων ὁ Χριστός,
εἶναι ἀπάνου ἀπὸ τῆδόνια,
μουσική του εἶναι τὸ φῶς.

Εἶναι πιὸ πολὺ ἀπὸ τᾶστρα,
καὶ σὰν ὄραμα, κι ἀνθεῖ,
κ' εἶναι σὰν τὰ περιβόλια
τῆς Ἀρμίδας κλει

τὰ λιγώματα, τὰ μάγια,
τὰ σαλέματα τοῦ νοῦ,
τὸ φεγγάρι τῆς θυσίας,
τὸ φεγγάρι τοῦ καημοῦ,

τῶν ἐρωτοχτυπημένων
ὁ καλὸς πνευματικός,
ποὺ πονεῖ καὶ νυχτερεύει,
κ' εἶναι ἀναπαμὸς . . .

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Ἐπὸ τῆ φεγγαρόβρυσση γλυκαναβρίστε, οἱ ὕμνοι !

Ὁ ξωτικός ὁ βασιλιάς,
τὸ λαγγεμένο τὸ Φεγγάρι
παντρεύεται τὴ γαλανή, τὴν ψαροπούλα λίμνη.
Μέσ' ἀπ' τὴ φιλισένια σου γαῖτα τραγουδᾷς
τοῦ γάμου τὸ τραγούδι, ὠραῖε λυράρη.
Στοιχειοῦ τεχνίτη δούλεμα σοῦ φόρεσε ταμπάρι,
πλεγμένο ἀπὸ τὶς τρεμουλές τοῦ ἀποσπερίτη ἀχτίδες·
σοῦ χάρισε ὑποταχτικὲς ξωθιὲς γαλιανοφρούδες,
τῆς μυστικῆς του χώρας τὸ λογάρι
σὰ πόδια σου τὸ σώριασε, γαλιανομάτα λίμνη.

Ἐπὸ τῆ φεγγαρόβρυσση γλυκαναβρίστε, οἱ ὕμνοι !

Ἦρθε ὁ γαμπρός· ὅπου περνᾷ
θάματα σπέρνει, μαγικὲς πεντάλφες ὅλο γράφει·
καὶ τὸ καμάκι ἀπὸ διαμάντι, καὶ τρυπᾷ
τὸ ψάρι ποῦ εἶν' ἀπὸ χρυσάφι
καὶ τὰ καλάμια σου φλωριά τῆς τραχηλιάς σου, λίμνη,
καὶ τὰ χαμνὸ ἀρμυρούδι
καὶ κεῖνο κρίνο λιόκαλο· κάθε πνοή, τραγούδι.

Ἐπὸ τῆ φεγγαρόβρυση γλυκαναβρίστε, οἱ ὕμνοι !

Βροχὴ ἀπὸ ζαφειρόπετρα κι ἀπὸ μαργαριτάρι.

Τοῦ τοπαζιοῦ οἱ φωτοματιές, τὰ χνόγελο τοῦ ἀχάτη.

Σμαράγδι ἀτόφιο ἢ βάρκα σου, ξανθὸ μελισσοσμάρι

παιδόπουλα Ἐρωτόπουλα σ' ἀκολουθᾶνε, καὶ ἄτι

λιοκόρνο φίδι σέλλωσες, τοῦ ὄνειρου καβαλλάρη !

Πέρα ἀρμενίζει δλάστραφτη μιὰ στοιχειωμένη ἀρμάδα·

κι ἀπὸ τῆ χώρα ὡς τῆ φτωγὴ ψαράδικη πελάδα,

ἄλα φεγγαροπρόσωπα καὶ πνέματα ἄλα, λίμνη.

Ἐπὸ τῆ φεγγαρόβρυση γλυκαναβρίστε, οἱ ὕμνοι !

ΑΝΑΤΟΛΗ

Γιαννιώτικα, σμυρνιώτικα, πολιτικά,
μακρόσυρτα τραγούδια ἀνατολίτικα,
λυπητερά,
πῶς ἡ ψυχὴ μου σέρνεται μαζί σας!
Εἶναι χυμένη ἀπὸ τὴ μουσικὴ σας
καὶ πάει μὲ τὰ δικά σας τὰ φτερά.

Σᾶς γένησε καὶ μέσα σας μιλάει
καὶ βογγάει καὶ βαριὰ μοσκοβολάει
μιὰ μάννα· καίει τὸ λάγνο της φιλί,
κ' εἶναι τῆς Μοίρας λάτρισσα καὶ τρέμει,
ψυχὴ ὅλη σάρκα, σκλάβο σὲ χαρέμι,
ἡ λαγγυμένη Ἐνατολή.

Μέσα σας κλαίει τὸ μαῦρο φτωχολοῦ,
κι ὅλα σας, κ' ἡ χαρὰ σας, μυρολόι
πικρὸ κι ἀργό·
μαῦρος, φτωχὸς καὶ σκλάβος καὶ ἀκαμάτης,
στενόκαρδος, ἀδούλευτος, — διαβάτης
μ' ἐσᾶς κ' ἐγώ.

Στὸ γυαλὸ τοῦ τοῦ φύγαν τὰ καίκια,
καὶ τοῦ μείναν τὰ κρίνα καὶ τὰ φύκια,
στῶνειρο τοῦ πελάου καὶ τοῦρανοῦ,
ἄνεργη τὴ ζωὴ νὰ ζοῦσα κ' ἔρημη,
βουβός, χωρὶς καμιᾶς φροντίδας θέρημη,
μὲ τόσο νοῦ,

ὅσος φτάνει σὰ δέντρο γιὰ νὰ στέκω
καὶ καπνιστῆς μὲ τὸν καπνὸ νὰ πλέκω
δαχτυλιδάκια γαλανά·
καὶ κάποτε τὸ στόμα νὰ σαλεύω
κι ἄπάνω του νὰ ξαναζωντανεύω
τὸν καημὸ ποὺ βαριά σᾶς τυραννᾷ

κι ὅλο ἀρχίζει, γυρίζει, δὲν τελειώνει.
Καὶ μιὰ φυλὴ ζῆ μέσα σας καὶ λιώνει
καὶ μιὰ ζωὴ δεμένη σπαρταρᾷ,
γιαγνιάτικα, συμυρνιάτικα, πολίτικα,
μακρόσυρτα τραγούδια ἀνατολίτικα,
λυπητερά.

ΒΙΟΛΕΤΤΑ

Ἡ κόρη πού τραγούδησα ὅταν εἶμουν
 ἀγόρι δεκοχτὼ χρονῶν. Ἀνθοῦσε
 τὰ γιόκλημα στὸν κήπο της, ἡ χάρη
 τῶν ἄκακων πουλιῶν γραμμένη ἀπάνου
 στὰνάστημά της.

Τὴν ἔφαγες, ἀγιούπα τῆς ἀρρώστιας!
 Πέθανε ψές· τῆς κάμανε τὸ ξόδι,
 μὰ τῆς νιότης ἡ φλόγα εἶτανε στάχτη,
 καὶ πρὶν πεθάνῃ· στάχτη κ' ἡ ὁμορφιά της,
 καὶ τὸ χροσάφι

πού τᾶκανε κορόνα τὰ μαλλιά της.
 Τὸνομά της Βιολέττα. Δὲ μιλοῦσε·
 γελοῦσε· εἶταν κελάιδισμα τὸ γέλιο.
 Τὰ γιόκλημα τῆς τόπλεξα τραγούδι
 καὶ τῆς τὸ πῆγα,

δεκοχτὼ χρόνων ἄγουρος. Καὶ τώρα
 πού γῦρο μου ὅλα τῆς ζωῆς κ' ἐμένα
 σταχτιά γερνᾶν, ἀπ' τὴ φωτιά τῆς νιότης
 ἴσα μὲ τὰ μαλλιά μου πού γυαλίζαν
 καθὼς ἀπάνου

στάλῳνι ἡ μαυρογάλανη σταφίδα, —
 ἀφήστε με στὸ μνημα τῆς γυναίκας
 πού τὴ γλυκοτραγούδησα ὅταν εἶμουν
 ἀγόρι δεκοχτὼ χρονῶ, νὰ στήσω
 τὸ μυρολόι.

Ἄφῃστε με νὰ ξανατραγουδήσω
 στὸ μνήμα της ἀπάνου τὸ τραγούδι
 πὸν τῶπλεξε ἡ καρδιά μου γιὰ τοῦ κήπου
 τᾶγιόκλημα μαζί καὶ γιὰ τὴν κόρη,
 τὰ δυὸ λουλούδια.

Θὰ βάλω μέσα στὸ παλιὸ τραγούδι
 τᾶνοιξιάτικο κάποιους βουβούς πόνους,
 στενοὺς, χινοπωριάτικους· γερμένα
 λυπητερὰ μελιτζανιά ζουμπούλια
 δετὰ στὰ ρόδα.

Ὅμοια οἱ μυρολογῆτρες καλεσμένες
 τὸ λείψανο νὰ κλάψουν, ἀνταμώνουν
 μὲ τὸ θρῆγο τοῦ πεθαμμένου κλάμα
 πὸν γιὰ νεκροὺς δικούς τους ἀκριβοὺς τους
 ξάφνου ἀναβρίζει.

ΜΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Γῆ, καὶ τὴν πλάθει ὁ Φίδαρης καὶ ὁ Ἄσπρος
πλατιά τὴν ἀγκαλιάζει. — Τῆς ρηγιᾶς,
Θαλασσινέ, τὸ δρόμο πῆρες, καὶ ἦρθες,
καθὼς ἔρχεται ὁ γλᾶρος καὶ ὁ τσουκνιάς.

Ἦρθες ἀπὸ τὰ γνώριστο· ἀπὸ πέρα
ἀπὸ ποῦ ; δὲν τὸ ξέρεις οὔτ' ἐσύ.
Ἔφερνες τᾶγια λείψανα μιᾶς πίστεως
καὶ μιᾶς φυλῆς τῆ βούλλα τῆ χρυσή.

Ἦρθες μὲ μιὰ κουρσάρικη γαλέρα,
ταμπούρι ἔψαχνες νᾶβρης καὶ χωσιά,
λημέριασες ἐδῶ νὰ μελετήσης
καινούρια κούρσα καὶ ἄλλα φονικά.

Τρόμος τοῦ Τούρκου καὶ τοῦ Φράγκου. Σάφνου
στὰ τρώει καημὸς τὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς.
Κουρσάρως, κ' ἐρωτεύτηκες τὴ λίμνη
τὴν ἡμερη. Καὶ γίνεσαι ψαράς.

Ἦστερα καπετάνιος μιᾶς γολέττας
ἄπλωσες τὰ φτερά τοῦ ταξιδιοῦ
ἀπὸ τῆς Μαύρης θάλασσας τὶς ἄκρες
ἴσα μὲ τοὺς γιालοὺς τοῦ Μισριοῦ.

Καὶ ξανάρθες. Χτιστό σου ἐδῶ τὸ σπίτι.
 Πραγματευτῆς καὶ κοσμογυριστῆς,
 τὸ μετὰξι κουβάλησες τῆς Δύσης
 καὶ τὸ χρυσάφι τῆς Ἀνατολῆς.

Τοῦ χωραφιοῦ καὶ τοῦ ἴβαριοῦ ξωμάχος,
 ἄδρσι κάτω ἀπ' τὰ χέρια σου οἱ καρποί,
 τὸ μελιχρὸ ἀυγοτάραχο τῆς λίμνης,
 κ' ἢ σταφίδα τοῦ κάμπου ἢ γαλανή.

Ἔστερα — δὲν τὸ ξέρω πῶς καὶ πότε —
 στὸ νοῦ σου φεγγοβόλησε νέο φῶς·
 ὀρθός, μὲ τὰ βιβλία τῶν Ἑλλήνων,
 μιλᾷς· δάσκαλος εἶσαι καὶ σοφός.

Μὰ εἶταν τὰ χρόνια δίσεχτα, ὁ Σουλτάνος
 ἀλύπητος, ραγιαῖς πάντα ὁ λαός.
 Νά! λυτρωτῆς ὁ Μόσκοβος. Καὶ πρῶτος
 κουρσάρος πάλε ἐσὺ καὶ ἀρματωλός.

Κ' εἶπες τῆς λίμνης: — Κάμε το τὸ βιός σου
 καράβια καὶ μπουρλότα· καὶ φωτιά! —
 Κ' εἶπες τῆς γῆς σου: — Δός μου παλληκάρια!
 Τὸ σπίτι, στάχτη! Θάλασσα! Βουνά! —

Κι ὁ λυτρωτῆς ὁ Μόσκοβος ὁ πλάνος
 πάει μὲ τὰ διαβατάρικα πουλιά.
 Λιμνοθάλασσα, λιάπικο χαντζάρι
 σ' ἀλικοβάφει. Θάνατος κ' ἐρμιά!

Κ' ἐσύ, κουρσάρε, δάσκαλε, ξωμάχε,
 κλέφτη, πραγματευτή, ποῦ τριγυρνᾷς;
 Ἀσκητῆς ρασοφόρος τ' Ἀγιονόρους,
 στοχάζεσαι καὶ δέεσαι. Καρτεροῦς.

Καρτερᾶς. Δὲν πεθαίνεις. Ἐπὸ πέρα
 πρόβαλῃς. Δὲν τὸ ξέρεις ἀπὸ ποῦ.
 Κρατῆς τᾶγια τὰ λείψανα μιᾶς πίστεως
 καὶ τῆ χρυσῆ τῆ βούλλα ἑνὸς λαοῦ.

Καὶ πάλε νά ! τὸ δεύτερο τὸ Ἐνάστα,
 τὸ Ἐνάστα τὸ μεγάλο ! κ' ἐσὺ ὀρθός.
 Λιμνοθάλασσα, κάστρο στοιχειωμένο,
 τᾶστρο τοῦ Γένους ! Κ' ἐσὺ πάντα ὀμπρός !

Μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι σ' ἤρε κ' ἡ ὥρα
 τοῦ μυριοδοξασμένου χαλασμοῦ.
 Ὡρμησες' τουρκομάχε καπετάνιε,
 τὸ ρέμα ποιοῦ σὲ πῆρε ποταμοῦ ;

Χάνεσαι, μὰ δὲ σβύνεσαι. Φυλάχτρα
 ἢ ἀθάνατή σου ἡ δύναμη, καθὼς
 φυλάγει, μέσα στοὺς ρυθμοὺς τοῦ Ὀμήρου,
 τὸν ἥρωα ὁ προστάτης του ὁ θεός.

Ἐνάμεσ' ἀπ' τῆ χώρα τῆ δαρμένη
 ἀπὸ τὸ μισερὸ τὸν Ξεπεσμό,
 σὲ εἶδανε γαληνὸς ἀργοπερνοῦσες
 καὶ τραβοῦσες ψηλά πρὸς τὸ βουνό.

Μὲ μιὰ φλογέρα ἀπὸ βοσκὸ παρμένη,
 νεράιδες δένεις καὶ καρδιές. Ποιητής !
 Κρατῆς τᾶγια τὰ λείψανα τῆς πίστεως
 καὶ τῆ χρυσῆ τῆ βούλλα τῆς φυλῆς.

Ο ΠΗΓΑΣΟΣ

Πέρα σὲ μιὰ κατοτοπιὰ τῆς Ρούμελης,
 ἔκει κατὰ τὸ φουμιστὸ τῆς κυρὰ Ρήνης κάστρο,
 τὸ καλοκαίρι μιὰν αὐγὴ
 τᾶλογο ἀσάλευτο γερμένο πρὸς τὴ γῆ
 λαμπύριζε σὰν ἄστρο·
 καὶ τὰ φτερά του τὸ καθένα σὰ σπαθί,
 καὶ τὸ βαθὺ γαλάζιο τους τᾶδειχνε σάμπως μαῦρα,—
 κι ὁ ἀνασασμός του λαῦρα.
 Καὶ γνώρισα τὸν Πήγασο·
 κ' ἔκραξα: — Ἐσὺ ἐδῶ;
 Καὶ μ' ἀποχρίθηκε:

« — Προσμένω

ἀπὸ τοῦ Μπάυρον τὸν καιρό.
 Τὸν ἔχασα τὸν καβαλλάρη,
 χρόνια θὰ διάβηκαν καὶ χρόνια,
 τὸν ἦρε ὁ Χάροντας, παλαίψανε
 στὰ μαρμαρένια ἁλώνια.
 Χάθηκε ὁ καβαλλάρης, πάει·
 στὸν τάραρο; στὰ ἠλύσια; δὲ γνωρίζω ποῦ·
 στέκω σὰ νᾶχασα τὴ στράτα,
 στέκω σὰ χήρα, στέκω δίχως νιάτα,
 σὰν τὸ κορμὶ φωτοκαμένου εἶμαι δεντροῦ.
 Μιλούσαμε μαζὶ καθὼς μιᾶ
 τᾶδέρφι τᾶδεροφοῦ·
 τέτοια δὲ θᾶγε συντυχιά
 τᾶλογο ὁ Ξάνθος μὲ τὸν Ἀχιλλέα.
 Τὰ φρενιασμένα τὰ ταξίδια μας τὰ ὄραϊα!

Ψηλὰ ἀπὸ τάλπικὰ βουνὰ
 κι ὡς κάτου στὰ βενέτικα παλάτια,
 Πήγασος, εἶχα τὰ φτερά,
 κ' ἐκεῖνος, ἄνθρωπος, τὰ μάτια.
 Σᾶς γγίξαμε, κορφὲς τῶν ἰδεῶν,
 κ' ἤπιαμε μέσα στῶν παθῶν ἀχόρταγα τὰ βάρθη·
 μὰ καβαλλάρης μέσ' στοὺς καβαλλάρηδες
 ποιὸς ἄλλος ξαναστάθη;
 Τὸν ξέρει ὁ Ρῆνος ὁ περήφανος
 διαφεντευτῆς ξεδιψαστῆς πλατὺς
 κάστρων, ψυχῶν καὶ τόπων·
 καί, λίμνη Ἑλβετική, κ' ἐσύ,
 ὅσο γλυκειά, τόσο βαθιὰ ζωγραφιστὴ
 στοὺς πόθους τῶν ἀνθρώπων
 καὶ πιὸ βαθιὰ στοὺς ἔρωτες τῶν ποιητῶν, κ' ἐσεῖς
 δρυμοὶ τευτονικοὶ καὶ ἰταλικά ἀκρογιάλια,
 καὶ πύργοι ἐσεῖς ρωμαντικοὶ κ' ἐρείπια στοιχειωμένα
 κι ὁ ἀδιάντροπος ξεφαντωτῆς, κ' ἐσύ, δειλὴ παρθένα.
 Τῆς ἁμαρτίας τοὺς ἄγριους τοὺς ἀνθοὺς
 ἀπόκοτα τοὺς ἔκοβε καὶ στόλιζε μ' αὐτοὺς
 καὶ φόρτωνε τὰ σύμμετρα τῆς τέχνης του ἀνθογυάλια.
 Ἑλληνολάτρης βάρβαρος, ροβόλησε
 μακροῦθε καὶ γονάτισε στὸ δοξασμένο χῶμα·
 τῆς Ἀττικῆς οἱ μέλισσες δὲν τὸ καταφρονέσανε
 τὸ σκυνδικὸ του στόμα.
 Τῆς θείας τῆς γῆς διαλαλητῆς,
 μὰ καὶ κριτῆς,
 τῆς ἔφερε τὴ λύρα του καὶ τὸ σπαθὶ του ἀντάμα,
 κ' ἦρθε, καὶ σβεῖ στὴ ματωμένη λιμνοθάλασσα
 τὴ φλόγα τῆς ζωῆς του καὶ τὸ δρᾶμα.
 Καὶ νὰ ὡς ἐδῶ ἀνυπόταχτη μὲ τὸν καμηλὸ ἢ ψυχὴ του
 κι ὡς τοὺς γιालοὺς ποὺ τοὺς μολώνει ὁ Φίδαρης
 ἀπὸ τὸ βράχο τῆς μεγάλης Ἀθηνῶς

κι ἀπὸ τὰ κορφοβούνια τῆς Χειμάρας.
Μπάυρον κι ἂν κραζόνταν αὐτός,
εἶταν ὁ Ἄρολδος κι ὁ Μαφρέδος τραγικός,
—καὶ εἶταν ὁ Λάρας.

Αὐτὸς μὲ πρόσταξε κ' ἐγὼ τὸν ἔφερα
κ' ἦρε τὸ σταυραδέμφι του τὸν Κᾶη,
καὶ μὲ τοὺς ἄγγελους ἀντάρτες τοῦ Θεοῦ,
τῆς γῆς ταξιδευτῆς καὶ τοῦρανοῦ,
ἔδесе ἀγάπες. Τόνε πῆραν, πάει.

Σύρθηκα ἐδῶ πεντάρφανος
ἀπὸ τὰ ρήγια τᾶχαρα κι ἀπὸ τὸ Μισολόγγι,
καὶ παραδέρνω μοναχὸς καὶ παραστρατισμένος·
τὰ ὄρνια, τὰ πλάγια, καὶ οἱ σπηλιὲς καὶ οἱ πόταμοι καὶ οἱ
[λόγγοι,

σὰ μ' ἀγναντέψουνε, ξαφνιαζόνται. Εἶμαι ξένος.
Ἕνας ὕπνος βαρὺς μὲ μολυβώνει,
ὁ καβαλλάρης μοῦ ἔδειχνε τὸ δρόμο ὁ χρυσοχέρης,
ζηλεύω καὶ τᾶνάλαφρο τοῦ Μάρτη χελιδόνι. . .
Ποιὸς εἶσ' Ἕσὺν καὶ ποῦ μὲ ξέρεις ;—»

» — Κ' ἐγὼ εἶμαι καβαλλάρης, ἔλα,
στὴ διαμαντένια σου τὴ σέλλα
γνωρίζω πῶς νὰ κρατηθῶ.
Μόνο μ' ἐσένα τὸ ταξίδι τᾶγαπῶ.
Ἕγὼ εἶμαι ἀπὸ τὸ γένος τὸ μεγάλο
ποῦ πρωτανάθρεψε κ' ἐσέ.
Γιὰ πάρε με καὶ φέρε με, ὑποταχτικέ,
ψηλότερα κι ἀπὸ τὸν ἄλλο ! — »

Ο ΜΙΣΕΜΟΣ

Καὶ πίσω ἀπ' τὶς Βαράσοβες καὶ πίσω ἀπ' τοὺς Ζυγούς
τὰ μάτια μου τετράψηλες κορφές τὰ μαγνητίζουν,
καὶ πέρα ἀπ' τὰ βαλτόνερα πού μὲ λαγοκοιμίζουν,
τί πολιτεῖες, τί θάλασσεσ πού δὲν τὶς βάζει ὁ νοῦς!

Μ' ἔσαῖς, ψαράδες, λείψανα πρωτάρχιστου καιροῦ,
νὰ ζοῦσα ὀκνή καὶ ἀργὴ ζωὴ στὰ ξάγναντα, στὰ ῥήγια!
Μά, ὦ Πόθε, μέσα μου ἔμπηξες τὰ σουβλερά σου νύχια,
καὶ πάω ἄλλοῦ νὰ πλανεθῶ, καὶ πάω νὰ γύρω ἄλλοῦ.

Ράσο νὰ βάλω ὠρέχτηκα γιὰ νὰ σὲ λειτουργῶ,
παιδούλα, πού εἶσαι μέσα μου σὰν ἐκκλησιὰ στὴ χώρα.
Μὰ τὸ φιλί σου, ἀγάπη μου, μ' ἀντρεῖψε, καὶ τώρα
γιὰ κούρσα πάω, γιὰ πόλεμους, καὶ γιὰ πρωτάτα ἐγώ.

Τῆς φαντασίας μου ἄνοιξα τὴ σολωμονικὴ
καὶ κάλεσα ὑποταχτικούς καὶ σκλάβους τὰ τελώνια.
Μὰ ὦ τῆς ἰδέας γέρανοι καὶ τῆς καρδιάς ἀηδόνια,
τῆς φαντασίας μου κραῖζετε:— Στὸ φῶς! καὶ στὴ ζωή!

Ὁ φαντασμένος, ὁ ἄμαθος καὶ ὁ ψεύτης εἶν' ὁ ὀχτρούς,
πὺ ἀγγριος καὶ ἀπ' τὸν Κιουταχί, παιδιά, καὶ ἀπ' τὸ Μπραϊμή.
Γιὰ τὴν Ἀλήθεια πάλεψε καὶ γιὰ τὴν Ἐπιστήμη!
Τῶν ἄστρων τὸ τρεμόφεγγο δὲν εἶναι ὁ οὐρανός,

δὲν εἶν' ἡ ἀγάπη δυὸ ματιῶν ἢ ἐρωτοσαΐτιά.

Παντοῦ οὐρανός, ὅλα ἄβυσσοι, κι ἀπάνον ἀπ' ὅλα νόμοι·
ὅλα εἶν' ἀρχή, κι ὅλα μεγάλα· πιδὸ μεγάλη ἀκόμη
νά καὶ ἡ Θυσία. Παντρέψου την, καὶ νά κ' ἡ Ἀγάπη, νά!

Ἐγὼ σκυφτός τραγουδιστῆς τί ξέρω, τί μπορῶ ;

Τραγούδια!—Γεῖά σας. Οἱ καιροὶ μὲ κρᾶζουνε καὶ οἱ τόποι.

Σὰν τὰ σπαθιά κιθάρες εἶναι δυνατές, κ' οἱ ἀνδρῶποι
τῶν ἄξιων ἔργων γῦρο τους χορεύουν τὸ χορό.

ΣΑΤΙΡΙΚΑ
ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ

ΣΤΟ ΦΩΤΗ ΦΩΤΙΔΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

ΠΡΩΤΗ ΣΕΙΡΑ

1

Στόνα χέρι τὴν ἀπολλώνια λύρα
καὶ σῆλλο τοῦρανοῦ τᾶστροπελέκι·
τρικυμισμένη σου ἡ ζῶη καὶ ἡ μοῖρα.

Ἄπ' τὸ κάστρο τοῦ Λόγου σου δὲ στέκει
μιὰ πέτρα στὸ διαβάτη νὰ σὲ κραῖζι·
— Φήμη, ἐσὺ κάστρο τοῦ ἔχτισες, καὶ στέκει.

Τὴ Σάτιρα κι ἀκόμα τὴν ταράζει
τὸ διάβα σου, ἀπ' τὴν ἄβυσσο ἡ φωνὴ σου·
τὴ χαρὰ καὶ τὸ θάνατο μοιράζει.

Σὰν τὸ μάρμαρο, Ἄρχιλοχε, τῆς γῆς σου,
λαμπερὴ καὶ σκληρὴ, δὲν τὴ χαλαίει
Χάρος κανεῖς τὴ δόξα τὴ δική σου.

Ἵολόρθη μὲ τὸν Ὅμηρο πλαῖί πλαῖί.

2

Ἄυλος, πνοὴ ἀπαλή, μιὰν αὔρα σὲ εἶχε.
 Τοῦ ζωντανοῦ τοῦ Λόγου παλληκάρι,
 πλάσου κι ὀρθώσου κι ἀρματώσου, ὦ Στίχε !

Ἡ ψυχὴ σου μὲ τοῦ κορμιοῦ τὴ χάρη
 κι ἄς λάμπη στυλωμένη στὸν αἰῶνα·
 ἡ σάρκα ἢ ἀργασμένη θὰ τὸν πάρη

τῆς ἀγριλιᾶς τὸν κλῶνο στὸν ἀγῶνα.
 ὦ Στίχε, ἢ ριζωτὸς ἢ φτερωτὸς,
 μιᾶς γυμνασμένης δύναμης εἰκόνα.

Καὶ μήτε μὲ τὰ σκιαῖτρα τῆς νυχτὸς
 νὰ τριγυρνᾷς τοῦ φεγγαριοῦ ὑπνοβάτης·
 εἶσαι τῆς μέρας ἀδερφοποιτὸς.

Ζῆσε καὶ μὲ τὸν ἥλιο ἀνοιχτομάτης.

3

Φασουλῆδες, μακριά, κ' ἔσεῖς, παλιάτσοι!
 Στὴν ἀστόχαστη πλέμπα μὴν πλερώνεις,
 Σατιριστὴ, τοῦ σκλάβου τὸ χαράτσι.

Σίδερο ὁ στίχος γιὰ νὰ τὸν πυρώνῃς.
 Σημάδεψε καὶ τρύπησε καὶ δεῖρε,
 τὰ νύχια σου, αἰτοῦ νύχια· σκουῖζε, γκιώνῃς.

Καὶ πόμπεψε καὶ μέσ' στὴ λάσπη σύρε
 τῆς ἁμαρτίας τὴν πόρνη· καὶ γοργὰ
 καὶ τῶρνο σαίτεψέ το· αὐτὸ μᾶς πῆρε

τὸ νοῦ, τὴ γνώμη, τὴν παλληκαριά·
 Ἄλλοιά σας, ψευῆτες, ἄμναλοι, κιοτῆδες!
 Σατιριστὴ κ' ἐκδικητὴ, καρδιά!

Μήτε οἱ παλιάτσοι, μήτε οἱ φασουλῆδες.

4

Ὅχι λόγια χοντρά καὶ λόγια κούφια·
 μὲ ὅλους καὶ μὲ κανένα δὲν ταιριάζουν.
 Ποῦθε κρατεῖ τοῦ κάθε ἀχρείου ἢ σκούφια

κράχ^ο το μὲ λόγια ποῦ νὰ ξεσκεπάζουν·
 πὲς τὴ ντροπὴ τοῦ τάδε καὶ τοῦ δεῖνα·
 τὰ λόγια πότε ἀέρας, πότε σφάζουν.

Ὅλα, πρόσωπα, τζάκια, τοῦτα, ἐκεῖνα,
 τὰ δεφτέρια μας ἀνοιξε ὀλονῶν
 καὶ τὸ στόμα σου διάπλατο, κι ἀρχίνα

καὶ ψάλλε τα νεκρῶν καὶ ζωντανῶν,
 νοικοκυρέων καὶ κατεργαρέων,
 καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ τῶν πιὸ τρανῶν.

Στήσου προφήτης, ρίζου τῶν Ἑβραίων!

Πολεμᾶς νὰ στυλώσης, κυβερνήτη,
 μὲ τὰ καρᾶβια καὶ μὲ τὰ φουσσᾶτα
 τῆς Πολιτείας τὸ σαλεμένο σπίτι.

Τοῦ κάκου ἰδρώνεις, ἔμπα σ' ἄλλη στράτα,
 τὸν νοῦ μας πρῶτα στύλωσε καὶ χτίσε,
 καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀλφαβητάρι κράτα.

Δάσκαλος γίνε, ἀλήθεια ἂν ἦρωας εἶσαι.
 Σὲ μιὰ Βαβὲλ δεμένους μᾶς κρατᾶνε
 κακὰ στοιχειά· τὸ μάγεμά τους λύσε

καὶ στὰ χεῖλια οἱ καρδιές μας πάλε ἄς πάνε.
 Σύμμετρα ὑψώσου, πύργε τῆς ζωῆς
 Τρανοὶ κι ἂν εἶναι οἱ τάφοι, τάφοι θᾶναι.

Στὸν ἥλιο τόπο θέλουμε κ' ἐμεῖς.

6

Ἄνήμερος ἐγὼ εἶμαι καὶ μὲ τρώει
 στὴν πολυθρόνα τὴ στενὴ ριμμένο
 μὲ ἀσκητικὸ στὰ χέρια κόμπολόι

κορμιοῦ ἢ ψυχῆς κάποιο κακὸ κρυμμένο.
 Τὴ σκηνὴ τῆς ἀρρώστιας μου ἔχω στήσει
 στὸ παραθύρι ὀμπρός· κ' ἐκεῖ πού μένω,

τὸ μεσημέρι, τὸ πρωῖ, καὶ ἡ δύση
 σὲ γκαρδιακὴ ἀνταπόκριση μὲ σμίγουν
 μὲ μιὰ πλατεία σὰ μαγεμένη φύση.

Μὰ τοῦ γεροῦ τὰ μάτια δὲν ξανοίγουν
 ὅσα βλέπω στὰ ὀλόσκρα τοῦρανοῦ·
 τὴ ματιά μου ξαφνίζουσε, μοῦ πνίγουν

ἀστρικά καὶ φαντάσματα τὸ νοῦ.

7

Ἄνήμπορος ἄς εἶμαι κι ἄς μὲ τρώει
 στὴν πολυθρόνα τῆ στενῆ δεμένο
 μὲ ἄσκητικὸ στὰ χέρια κομπολόι

κορμιοῦ ἢ ψυχῆς κάποιο κακὸ κρυμμένο.
 — Μάννα, εἶμι ἔκειὸς πού βλέπει ὅσα δὲ βλέπεις·
 στὸ πόδι σου τὸ παραστρατισμένο

ἐγὼ ὀδηγός· ἀκκούμπησε· μοῦ πρέπει.
 Στὴ στράτα τὴν καλόστρωτη ὁ γκρεμὸς,
 στὰ μάτια σου τὸ θάμπωμα μιᾶς σκέπης,

ἄερικουῦ ξεγέλασμα τὸ φῶς
 πού τὸ θαρρεῖς χαμόγελο τῆς μέρας,
 προδότης ὁ προστάτης σου· κι αὐτὸς

ὁ δοξολογητὴς σου λάγνο τέρας!

8

Οἱ κηφῆνες, οἱ βάτραχοι, κ' οἱ ἀκρίδες.
Τρανοί, πολιτικοί, γραμματισμένοι,
στὶς ἀφρόντιστες μέσα ἐφημερίδες,

ἓνα πλῆθος ἀνίδεοι καὶ στρημιμένοι,
καθένας τους ἀνάξια τ' ὄνομά σου
σημάδι μιᾶς τυφλῆς χτυπιᾶς τὸ σταίνει.

Κ' ἐσένα πάντα τὸ περπάτημά σου
πρὸς τὸ καμπαναριό, νὰ τ' ἀνεβῆς·
κι ἀνεβαίνεις· τὰ πλάτια ὀλόγυρά σου,

στὰ πόδια σου ἓνας κόσμος ἀρνητής.
Τοῦ κόσμου, κι ἂν τὸ θεῖο δὲ βρέχεις μάνα,
σημαίνει — πὶὸ τρανὸς ζωντανευτής —

μιὰ καινούρια θρησκεία μὲ νέα καμπάνα.

Τοῦ τύραννου συντρίψτε τοὺς χαλκάδες,
 μὰ μὲ τὸ συντριμμό τους μὴ μεθῆστε·
 πάντα ἢ πλάση ἀπὸ σκλάβους κι ἀφεντάδες.

Κ' ἐλεύτεροι, ἄλυσόδετοι θὰ ζῆστε.
 Γιατ' εἶναι κάποιες ἄλλες ἄλυσίδες,
 εἶναι γιὰ σᾶς· τὶς φέρνω· γονατίστε!

Σᾶς πρέπουν, λυτρωμένοι, λυτρωτῆδες,
 ἄλυσοδέστε τὴ χρυσὴ σας νιότη,
 σᾶς φέρνω τὶς θυσίες καὶ τὶς φροντίδες·

τῶνομά τους Ἀλήθεια καὶ Ὠραιότη,
 Ταπεινοσύνη, Γνώση, Ὑπακοή.
 Σ' ἓνα πρόστασμά ἀκοῦνε, στερνοί, πρῶτοι,

τοῦ κόσμου οἱ νόμοι, κι ἄνθρωποι καὶ λαοί.

10

Μιά κιθάρα ὀρφικὴ παρατημένη
 τῆ φλόγα ποὺ σκορπᾶν τὰ δάχτυλά μου,
 σὰ γυναίκα τὸ πάθος, τὴν προσμένει.

Ἐποπῶ μου, γῦρο μου καὶ χάμου,
 παντοῦ εἶν' ἡ πλάση ἀνάβρυσμα ὁμορφιάς,
 ἀγάπης νερομάννα εἶν' ἡ καρδιά μου.

Πάω μὲ τὸ συγνεφάκι τῆς βραδιάς,
 πάω μὲ τῆς πεταλούδας τὰ φτερά,
 ψυχὴ τῆς ὀρθρινῆς ἀνθοσεωδιάς,

ντροπὴ τῆς κόρης, τοῦ παιδιοῦ χαρά...
 Πῶς ἀλλάζουν καὶ εἰκόνα καὶ ἀρμονία;
 Ἐνας Ἄλκιδης μέσα μου βροντᾷ:

— Ἐύπνα, κ' ἔμπρός! οἱ σταῦλοι νά τοῦ Αὐγεία!

11

Τῆς φλόγιζε κ' ἡ ἀγάπη τὴν καρδιά,
καὶ τὸ χεράκι ἀπλώθηκε τῆς νιᾶς
νὰ κόψη ἓνα κλαδάκι ἀπ' τὰ κλαδιά

τῆς πυκνοφουντωμένης μυρσινιάς.
Κ' ἡ μυρσινιά τῆς εἶπε — ὦ κόρη, μή!
Ζῶ τώρα μιὰ ζωὴ ὑποταχτικιάς,

ὄλο τὸ βίός μου θὰ μοῦ χρειαστῇ,
νὰ χαρίσω οὔτε φύλλο δὲ μπορῶ,
δὲν εἶμαι τώρα τοῦ ἔρωτα δεντροί,

τῆς ἐκδίκησης εἶμαι τὸ ἱερό.
Στὰ κλωνάρια μου κάποιος ἀποκάτου
μοῦ ἐμπιστεύθηκε κάποιο θησαυρό,

σπαθιά, μαχαίρια. Ἐρμόδιος τ' ὄνομά του. —

12

Τοῦ διαλεχτοῦ ἢ τοῦ πλήθους, θὲς δὲ θέλεις,
 καὶ ὅποια σκέψη ταράξεις καὶ καρδιά,
 σὰ σκάλισμα στὴν πέτρα μιᾶς Πεντέλης,

στὸ Λόγο ἀπάνου δούλευε γερὰ
 καὶ γνωστικά τὸ στίχο σου, τεχνίτης·
 ἀλλιῶς, μιᾶς λάμιας τέρατα παιδιὰ

πάντα ὅσα τραγουδᾷς καὶ ὅσα κηρύττεις.
 Ἡ Μοῦσα εἶν' ἡ θεὰ τῆς ὁμορφιάς
 καὶ ὁ στίχος τοῦ σοφοῦ ρυθμοῦ μαγνήτης.

Σὲ χρυσάφι καὶ σμάλτο νὰ κερνᾷς
 τὸ θεῖο πιετό· σ' ὅποιο ποτήρι καὶ ὅπως,
 ποιητῆς δὲν εἶσαι, ἂν τὸ κρασί γυρνᾷς·

κάπελας θᾶσαι ἢ θᾶσαι χαροκόπος.

13

(Ἡ ζωὴ μου περνᾷ σκυμμένη σκλάβα,
μέσ' στοῦ βιβλίου τὸ μαλακὸ χαρέμι).
Ψυχὴ μου, πέτα ἀσκλάβωτη καὶ τράβα,

σὲ καρτεροῦν οἱ θάλασσες κ' οἱ ἀνέμοι.
(Ἡ ζωὴ μου κουλουριαστὸ σκουλήκι,
κ' ἐνὸς ἴσκιου τὸ γγίξιμο τὸ τρέμει')

Μὲ ὀλανοιγμένην ἀγκαλιὰ μιὰ Νίκη
σὲ προσμένει στοῦ δρόμου σου τὴν ἄκρη.
Ψυχὴ, ἄς οὐρλιάζουν καταπόδι οἱ λύκοι.

(Ἡ ζωὴ μου περνᾷ κ' εἶναι τὸ δάκρι
μιᾶς ἀρρώστιας, ὁ βόγγος μιᾶς ἀσκήμιας.)
Θὰ τραβήξῃς πρὸς τῶν Καιρῶν τὰ μάκρη,

Ψυχὴ, κάτου ἀπ τὴ σκέπη τῆς Πολύμνιας.

14

Ἡ τύχη μᾶς ἀντάμωσε τοὺς δύο,
 μιὰ στιγμή στὴν ἀκάθαρτη ἀγορά.
 Εἶχα τριάντα χρόνια νὰ σὲ διῶ.

Εἶσουν ἐσὺ τῆς νιότης μου ἢ χαρά.
 Μᾶς γελάσαν ξανὰ οἱ φευγάτοι χρόνοι,
 καὶ βιαστικά κι ἀπάντεχα ἐκεῖ δὰ

τῶν ἐρώτων τὰ θάνατο τὰ ἠδόνι
 ξανάρχισε τὸ θεῖο κελαιδισμό·
 στὸν κῆπο νά! τὰ γιόκλημα φουντώνει,

νά τὸ κορμί σου τὸ λαχταριστό . . .
 — Χοντροὴ γυναίκα τσακισμένη ἐσύ,
 καὶ σωμένος ψαρότριχος ἐγώ! —

Καὶ χωριστήκαμε ἤσυχα. Ἡ ζωή.

15

Πεθαίνω· γύρο ἔλατε οἱ κληρονόμοι
 νὰ μοιράσω τὰμοίραστο τὸ βίός μου·
 τῆς Τέχνης οἱ κορφές πολλές καὶ οἱ δρόμοι.

— Τῆς ἄρπας μου ψυχὴ ἢ ψυχὴ τοῦ κόσμου·
 στὰ χέρια σου τὴν ἄρπα τὴν ἀφίνω.

— Σ^ο ἐσένα δίνω (τὸ εἶχα σὰν τὸ φῶς μου),

τῶν κρυμμένων καημῶν τὸ μαντολίνο.

— Πάρ^ο ἐσὺ τὴ βουνήσια ἀπλὴ φιλογέρα.

— Κ^ο ἐσὺ τὴν τραχειὰ σάλπιγγα. — Καὶ κεῖνο

τὸ βούνευρο γιὰ σένα. — Ἐσὺ ἐδῶ πέρα

χρυσὸ καντῦλι θᾶβρης φυλαμένο.

— Μὰ ἐσύ; Μὰ ἐσὺ μολέβεις τὸν ἀέρα·

σ^ο ἐσένα τὴν κατάρα μου. — Πεθαίνω.

16

Μακάριοι ποὺ πεινᾶν καὶ ποὺ διψᾶνε
Δικιοσύνη. Μιὰ τύφλα ἔδῳ νικᾶ.

Ὅσα μπροστὰ τραβᾶν παραπατᾶνε.

Τὰ μάτια σου, Ὅμορφιά, τὰ οὐρανικά
πότε κοντόφωτα εἶναι, πότε κλειοῦνται·
ἔδῳ τάντρίκια καὶ τὰ γκαρδιακά

ξεγάνουν καὶ δειλιάζουν κι ἀπαρνοῦνται.

Ἐδῳ τὰ δῶρα ἀπὸ τὴν Καλοσύνη

σ' ἀνάξιους ἀσυλλόγιστα σκορπιοῦνται.

Ὅμοια τὸ φῶς ἢ τὴ φωτιά της δίνει

σὲ πονηροὺς ἢ Ἀγάπη καὶ σὲ ἀγνοῦς.

— Μόνη ἀσφαλτη, ὅλη μάτι, ὦ Δικιοσύνη,

ὅλη ἀντρεία, ὅλη θύμηση, ὅλη νοῦς!

17

Χαλκόπλαστος γιὰ πάντα καβαλλάρης,
ὁ στοχασμένος νά Κολοκοτρώνης !
—Τὸ φύσημά σου ποῦ θὰ ξαναπάρης ;

Κάπου τὸ χέρι ἀπλώνεις· ποῦ τὰπλώνεις ;
—Μακριά, πολὺ μακριά, ἄλλοῦ πέρα !
Στάγν' δὲν τὰ πατῆς, δὲν τὰ ζυγώνεις·

στὸν πόλεμο, στῶν ὅλων τὸν πατέρα,
στὴ ρίζα, στὴν ἀγράμματη σοφία,
στὴν κλεφτουριά, στοῦ Τούρκου τὴ φοβέρα !—

—Καὶ γῦρο σου κ' ἐμπρός σου ἡ Πολιτεία
μὲ τὰ λογῆς παλάτια τὰ πλατιά,
σκολειά, καζάρμες, θέατρα, ὑπουργεῖα ;

Μ' ἀποκρίθη : — *Τσεκούρι καὶ φωτιά !*

18

—Μπροστὰ ἡ ζωὴ, κι ὅποια ζωὴ· τὸ πίσω
πάντα εἶν' ἀστένεια κ' εἶναι χαλασμός·
ἦρωα, φοβᾶμαι νὰ σ' ἀκολουθήσω,

ὁ λόγος σου εἶν' ἀξήγητος χρησιμός.—

—Ὁ λόγος μου ἡ ξεγύμνωτη εἶν' ἀλήθεια,
κ' ἡ ἀλήθεια εἶναι σεισμός καὶ πειρασμός,

σαλπίστε τον τὸ λόγο μου στὰ πλήθια.

Πίσω καὶ πίσω, πάλε ἀπ' τὴν ἀρχή!

Ροδοζαχαρωμένα παραμύθια,

ἀθώα γιὰ σᾶς δὲν εἶναι πιά ἡ ψυχή.

Χτύπα, ἀπαρνήσου, λάβωνε, βλαστήμα,

σβύσε, ξανὰ νάναστηθῆς, φυλή! —

—Τὸ Εἰκοσιένα; — Ἀστοχασιὰ καὶ κριμα!

19

Ὁ κόλακας κι ὁ ψεύτης χαλασμοί σου,
τῆς ἁμαρτίας πατρίδα, ἄμυαλη Μάννα,
τοῦ κόσμου εἶσαι τὸ σκύβαλο· ἀπελπίσου !

Σὲ λιώσανε τὰ χεῖδια τὰ λαοπλάνα
στοῦ κόλακα τὰ χέρια καὶ στοῦ ψεύτη·
χτυπήστε τὴ νεκρώσιμη καμπάνα !

Ἡ ψυχὴ μου μὲ τὸ θυμὸ παντρεύτη·
δὲ στρώνω στὸ κιβούρι σου πορφύρα
τὸ δεκαπεντασύλλαβο τοῦ Κλέφτη.

Χορδὴ στὴ σιδερένια μου τὴ λύρα,
σκληρὴ καὶ λαμπερὴ σὰν τὸ διαμάντι,
ταίριασα κι ἄλλη μιὰ· γιὰ σένα πῆρα

τὸ τρίστιχο ἀπ' τὴν Κόλαση τοῦ Δάντη !

20

—Ποιητή, καὶ ἡ λυρική σου τούτη ὀργή
 τοῦ κάκου, ἀγιάτρευτο εἶναι τὸ μαράζι,
 δὲν πότισε τὴν ἔρημη στέρφα γῆ

βροχή καὶ δὲν τὴν ἔδειρε χαλάζι.
 Τοῦ σύγνεφου τοῦ ἀξέσπαστου ἡ μαυρίλα
 τὸ ξενύχτι τῶν ἄθεων δὲν ταράζει.

Σάλεψε ἡ σαϊτιά σου κάποια φύλλα,
 καὶ στὸ διάβα της μούγγρισε κι ὁ ἀέρας,
 καὶ τίποτ' ἄλλο· ἡ λυσσασμένη σκύλλα

τρέχει ἀγγιχτή κι ἀπείραχτο τὸ τέρας.
 Σὰν καὶ πάντα, πιστὸ καὶ πανηγύρι.—
 —Ἄρχιλογος δὲν εἶμαι· εἶμαι ὁ πατέρας

ποῦ ξανὰ τοὺς Ἄρχιλογους θὰ σπείρη-

1907

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΙΡΑ

1

Στάκάθαρα κυλήστε μας τοῦ βούρκου,
καὶ πιὸ βαθιά. Πατήστε μας μὲ κάτι
κι ἀπὸ τὸ πόδι πιὸ σκληρὸ τοῦ Τούρκου.

Διαβασμένοι, ντοτόροι, σπιρουνάτοι,
ρασοφόροι, δασκάλοι, ρουσφετλήδες,
οἰκοπεδοφαγάδες, ἀβοκάτοι,

κοιματάσχηδες καὶ κοτζαμπασήδες,
καὶ τῆς γραμματικῆς οἱ μανταρίνοι
καὶ τῆς πολιτικῆς οἱ φασουλῆδες,

ταρτοῦφοι, ραμπαγάδες, ταρταρίνοι!
— Ἄμάν! Ἄγᾶ, στὰ πόδια σου! ἄκου! στάσου!
Βυζαντινοὶ—Γασμοῦλοι—Λεβαντῖνοι.

Ρωμαίικο, νά! Μὲ γειά σου, μὲ χαρά σου.

2

Πρόγονους πάρε, ἀπόγονους, δαιμόνους,
 ὅλα τῆς Ἱστορίας τὰ συναξάρια,
 ὅλους τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοὺς φανφαρόνους,

ὅλα τῆς Ρωμοσύνης τὰ καμάρια,
 τοῦ Λόγου τὶς κορφές, τοὺς παραλῆδες,
 τοὺς σοφούς, τῶν πολέμων τὰ λιοντάρια,

Ὅμηρους, Ἀρχιμήδες, Ἀχιλλῆδες,
 καθὼς περνοῦν ἀνάκατα στὴ στροφή,
 Καποδίστρηδες, Διάκου, Κοραῖδες.

Ὅλα φκιάστα γκιουβέτσι καὶ σαλάτα,
 νά καὶ τὸ ρετσίνατο στὴν ταβέρνα,
 καὶ τὰ βιολιά, καὶ ρίζου τους καὶ φάτα.

Κέρνα, ρούφα, ξεφάντωνε, καὶ ξέρνα.

3

Ζαγάρια καὶ τσακάλια καὶ κοκκόροι,
σηκωτοὶ κάθε τόσο στὸ ποδάρι,
μόρτηδες, λουστροὶ, ἀργοί, λιμοκοντόροι.

Στὸν ἀφέντη χαρὰ πὺν τοὺς λανσάρει!
Καὶ ποιά εἶναι τὰ σωστά, ποιά τὰ μεγάλα
πὺν τὴν ὄρμη τοὺς δίνουν καὶ τὴ χάρη;

Προδότες οἱ Τρικούπηδες. Κρεμάλα!
Κ' οἱ Ψυχάρηδες; Γιούχα! Πλερωμένοι.
Νά ἡ Ἑλλάδα! Ἄρσακιώτισσα δασκάλα,

μὲ λογιώτατους παραγομισμένη.
Κι ὁ Ρωμῖός; Ἄφεριμ! Μυαλό; Κουκούτσι.
Ἄπὸ τὸν καφενὲ στὴν Πόλη μπαίνει,

τοῦ ναργελέ κρατώντας τὸ μαρκούτσι.

4

Σκύλος κοκκαλογλύφτης φέρνει γύρα
 κράκ! τάκ! τῆς γειτονιαῖς τοὺς τενεκέδες.
 Ὁ ποσαλαίρνης μὲ τὸ θεσιθήρα

γιὰ τὴν πατρὶς κανγὰ στοὺς καφενέδες.
 Οἱ γάτοι λιγεροὶ στὰ κεραμίδια
 ταιριάζουν ἐρωτόπαθες γιαφέδες.

Φαγοπότι, ξαπλωταριό, τὰ ἴδια.
 Τὰ θέατρα, τὶς ταβέρνες, τὰ πορνεῖα,
 φάμπρικες, μπάνκες, σπίτια, ἀποκαΐδια,

τάνταμώνει ἀττικώτατη ἀρμονία.
 Καὶ κοιμισμένη στὰ ὄνειρά της βλέπει
 μουρλή γλωσσοκοπάνα Πολιτεία

τὸν Περικλῆ. Μὰ ὁ Χασεκῆς τῆς πρέπει.

5

Οἱ βομοὶ συντριμμένοι, καὶ σβυσμένα
τὰ πολυκάντηλα ὅλα τῆς λατρείας.

Οὐτ' ἢ Ἐθηνᾶ, πολεμικὴ παρθένα,

καὶ μήτε ἢ εὐλογία τῆς Παναγίας.

Σ' ἀρχαῖα καὶ νέα, παλάτια καὶ ρημάδια,
τάδειο παντοῦ τὸ κρῦν τῆς ἀθείας.

Σὰν ἀγομιῶν καὶ σὰν ἀρνιῶν κοπάδια,
ζοῦν οἱ ζωές, τρών, τρώγονται, καὶ πάνε.
Κι ἀπάνου ἀπ' ὅλα τῶν θεῶν τὰ βράδια

ὑπέρθεα ξωτικά φεγγοβολᾶνε
μακριὰ ἀπὸ μᾶς Ἰδέα καὶ Ἐπιστήμη.
Βάρβαροι σὲ ναοὺς τίς προσκυνᾶνε.

Τ' ἄτι σου ἀκόμα μᾶς πατᾶ, Μπραίμη!

6

Τὰ κεφάλια τοῦ Γένους καὶ τοῦ Κράτους.
 Ὁ βουλευτὴς κι ὁ δάσκαλος. Τὰ πιάσαν
 ὅλα τὰ πόστα! Νοῦς, καρδιά, δικά τους.

Δέσαν τὸ νοῦ· τὴν καρδιὰ τὴ ντροπιάσαν.
 Νά τὸ ρουσφετί νά κ' ἡ ἑλληνικούρα,
 τάρματά τους. Μὲ κεῖνα μᾶς χαλάσαν.

Ἡ σκέψη, νούλα. Ἡ Τέχνη, πατσαβούρα.
 Ὁ ψευτοαττικιστὴς κι ὁ ψηφοφόρος.
 Τάγιο κόνισμα, μιὰ καλικοτούρα.

Στὴ γῆ ποὺ πιάνει καὶ προκόβει ὁ σπόρος
 κάθε λογῆς τζουτζέδων καὶ πιερρότων,
 κ' ἐγὼ φυτρῶνω ἀνάξιος ριμαδόρος

μαύρων θυμῶν καὶ πορφυρῶν ἐρώτων.

Κουνιέται, πήρε δρόμο τὸ συνάφι.
 Τὰ λεφούσια ἀμολήσανε φετφάδες.
 Τὸ μαχαίρι στὸ κόκκαλο. Νισάφι.

Κακὴ ἡ σκλαβιά. Χειρότεροι οἱ ραγιάδες.
 — Λογαριαστῆτε μὲ τὸ νοικοκύρη.
 Δεφτέρια παστρικά. Μακριὰ οἱ σοφτάδες,

λύκοι μέσ' στὴν προβιά, σπιγοῦναι, σμίροι
 τοῦ δεῖνα Σάυλοκ, καὶ τοῦ τάδε Ἐφέντη.
 Νὰ γίνῃ τὸ δικό σας τὸ χατήρι!

Ἐσεῖς νὰ τὸ γλεντήσετε τὸ γλέντι,
 κι ὄχι στὴ ράχη σας κανεὶς τεχνίτης.
 Τοῦ φρόνιμου καθὼς καὶ τοῦ λεβέντη

νοικοκύρης ὁ νοῦς ὁ κυβερνήτης.

8

Καὶ γὰρ μούντζα ὁ λαὸς καὶ γὰρ λιβάνι.
 Ὁ λαὸς εἶναι τίποτε καὶ εἶν' ὅλα,
 εἶναι τοῦ ἐκδικητῆ τὸ γιαταγάνι

κ' εἶν' ἡ μαῖμοῦ ἡ ξαδιάντροπη, ἡ μαργιόλα,
 καὶ ἡ ρίζα καὶ ἡ κορφή, ὁ στερνὸς καὶ ὁ πρῶτος,
 κ' ἐγὼ κ' ἐσύ, καὶ ὁ ἀνθὸς κ' ἡ καρμανιόλα,

καὶ ὁ ἀρχαῖος Ἀθηναῖος καὶ ὁ Ὀτιεντότος.
 Στὸ τραγούδι τοῦ ἀηδόνι ἀναστενάξει,
 στὸ θυμὸ τοῦ τῆς ἀστραπῆς ὁ κρότος.

Σὰν τρώῃ τὰ σπλάγχνα τοῦ λαοῦ μαράζει,
 κανεῖς πλαστουργὸς ἥρωας, κανεῖς θεός.
 Ἡ δόξα, ὅπου καὶ ἀρχόντοι καὶ βασιταῖοι

μὲ μιὰ σφραγίδα σφραγισμένοι : Λαός.

Οἱ μεγάλες πατρίδες δὲ μετριέονται
 μὲ τὸν πῆχην καὶ μὲ τὸ διαβήτην
 μεγάλες εἶναι, καὶ δοξολογιέονται,

καὶ ἀνίσως εἶν' ἢ Ἐθνήνα, ἢ Σπάρτη, ἢ Κρήτη.
 Λαοὶ μιᾶς φούχτας, μιᾶς σπιθαμῆς τόποι,
 καὶ τῇ μεγαλοσύνῃ τους κηρύττει

ντουινιάς, παντοῦ, καὶ Ἐμερικῆ καὶ Ἐθρώπη.
 Τρανεύουν τὰ μικρά, καὶ τὰ μεγάλα
 στενεύουνε καὶ πάν. Κι ἀκούστε, ἀνθρώποι !

Ἐκείνη ποῦ τοῦ κόσμου γιὰ δασκάλα
 ποζάρει, ἢ κατετάνισσα καὶ ἢ Ἐλλάδα,
 ὁ ἀφρός, τὸ θᾶμα, τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα,

τοῦ Μωχαμέτη τρέμει τὴν ἀρμάδα.

10

Δὲν ξέρω ἐγὼ κανένα θεὸ Χρέος,
 ἓνα θεὸ ἐγὼ ξέρω· τὴν Ἄγάπη.
 Ἄγάπη, ἀπὸ τὸ χρέος σου εἶμαι ὄραϊος.

Ἐσὺ μὲ κάνεις δοῦλο, ἐσὺ σατραπή,
 φτερὰ τὰ κάνεις τὰ σκοινιά τοῦ γάμου·
 πότε μὲ δέρνεις, βέργα ἐνὸς ἀράπη,

πότε ἀνθεῖς, περιβόλι ὀλόγυρά μου.
 Ἐσὺ μὲ τὰ βαθιὰ τὰ καταφρόνια
 μὲ γιομίζεις· πλαταίνεις τὴν καρδιά μου,

σὰ θάλασσας ἀγέρας τὰ πλεμόνια.
 Ἐρωτα ἐσύ, μονάρχη καὶ γενάρχη!
 Ἐσὺ τυφλὴ καὶ ἡ Μοῖρα, ἐσὺ καὶ ἡ Πρόνοια..

Ὅ,τι δὲν ἀγαποῦμε, δὲν ὑπάρχει.

11

—Εἶσαι ; — Ἡ Ζωή. — Δὲ μᾶς φελαῖς. — Στὸ ράφι. —
 Τὰ εἶδωλα καὶ τὰ προσκυνητάρια,
 τὰ χόματα, τῶν τάφων τάφοι, οἱ τάφοι !

Στὰ συντρίμματα καὶ στάπομεινάρια.
 Δελφοί, Ὀλυμπία, Μυκῆνες, Δῆλο, Ἀθήνα,
 σᾶς χαίρονται οἱ σοφοί, καὶ τὰ σκαθάρια.

Οἱ σοφοί, γνωστικοὶ — καὶ σκάψτε, ἀξίνα —
 τὰ σκαθάρια κουτὰ καὶ σὰ βαλμένα.
 Γιὰ νᾶνοιχτῆ ἕνας λάκκος, πόσα κρίνα

γῦρο ξερρίζωτὰ καὶ πατημένα !
 Περιβόλια ; Γιὰ τὸ θεό ! Μουσεῖα.
 Τᾶξια καλὰ παιδιὰ, τὰ παινεμένα !

Ὅλα στοῦ ἀρχαίου τὸ Μολὸχ θυσία.

12

Ἐνδρείρατ' ἀπαλά, σκληρὰ τὰ ἔργα,
τὸ μῖσος δὲ μπορῶ νὰ τὸ σηκώσω,
τῆς ἀγάπης ἀπὸ χουσάφι ἢ βέργα,

τὸ μῖσος ἀπὸ σίδηρο. Κι ὡς τόσο
μέσα μου κλιῶ, ψυχὴ, νοῦς, αἷμα, ὦ φρένη!
κάτι ποὺ δὲν μπορῶ νὰ τὸ σκοτώσω,

τὸ σίγαμα, τὸ σίγαμα. Σκουλήκι.
Ἄπιαστο, τρώει, ἀμέτρητα βαραίνει,
περηφάνια μου ἐσὺ καὶ καταδίκη!

Σιχαίνομαι τὴν πλάση τὴν Ἑλένη,
τὴ Λάμια πλάση, τὴ χαρά, τὰ νιῶτα,
σιχαίνομαι ὅ,τι ζῆ κι ὅ,τι πεθαίνει.

Κ' ἐμένα πιὸ πολὺ κι ἀπ' ὅλα πρῶτα.

13

Ὅποιος στοχαστικός, σὰ γιαταγάνι
τὸ στοχασμὸ του ἀντροίκεια ἄς τότε βγάζη.
Πές τα, καὶ ἀκέρια καὶ γυμνά· δὲ φτάνει

νὰ λάμπ᾽ ἢ ἀλήθεια· πρέπει καὶ νὰ σφάζη.
Ὁ λόγος πὸν χτυπᾷ καὶ πὸν θυμώνει,
ριζώνει καὶ τῆς γῆς τὴν ὄψη ἀλλάζει.

Ὁ λόγος, ἄξιος, καὶ σφυρί, καὶ ἀκόνι.
Μὴν κοιτᾷς τὸ χοντρολόγο παζάρι,
μὴν ἀκοὺς τᾶνοστόλογο σαλόνι.

Μὰ σ᾽ ὄλα νόημα, δύναμη καὶ χάρι,
σ᾽ ἀρχοντιά καὶ σὲ πλέμπα· γῆ δὲν εἶναι
νὰ τὴν καταφρονᾷς, περιβολάρι.

Παντοῦ μορεῖς νᾶνθίσης, τοῦ νοῦ κρίνε!

14

Σάν πεντάμορφη, σάν τὴν κυρὰ Κάλω
 τὴ νεραΐδοβασίλισσα, κ' ἢ Εἰρήνη.
 Σάν ὑπέρλευκο κρίνο τρισεγάλο

τὴν ὥρα πού ἓνας ἄγγελος τὸ δίνει
 τῆς Παναγιᾶς. Γραμμένα στὴν ποδιά της
 —τέχνη θεϊκιὰ πού δὲ θὰ ξαναγίνῃ—

μὲ τᾶστρα κι ὁ οὐρανός, μὲ τὰ σπαρτά της
 ἢ γῆ, καὶ μ' ὅλα ἢ θάλασσα τὰ ψάρια.
 Μὰ τὸ δρόμο τῆς κόβει ὁ ἀπελάτης,

καὶ τῆς δένει καὶ χέρια καὶ ποδάρια
 σκληρὰ μὲ τὰ ξεσκίδια τῆς ποδιᾶς της
 καὶ τὴ ντροπιάζει γυροτὴ στὰ κοντάρια.

Ὁ χαλαστής ὁ πόλεμος καὶ ὁ πλάστης.

15

Στὸ αἷμα μου κρατῶ κι ἀπὸ μιὰ στάλα
ξένες κι ὀχτροὺς κάθε λογῆς πατρίδες.
Καὶ βουργάρα ἢ ψυχὴ μου καὶ τουρκάλα.

Κοῦρδοι, Καραμανίτες, Ὀσμαλῆδες,
Τοῦρκοι, ἢ σπάθα σ' ἐσᾶς τοῦ Ταμερλάνου!
Λῆκοι, ἀραποβλογιά, πανούκλα, ἀκρίδες,

καταπάνου μας ὄλοι, καταπάνου.
Κάψαλο ἢ χώρα, τὸ παλάτι ἀγούρι.
Στῶνομα ἐγὼ θὰ ὁμώνω ἐνὸς Σουλτάνου,

καὶ θὰ κρατῶ ἐνὸς Τσάρου τὸ τσεκούρι.
Ὅσο νὰ βγῆ ἀπ' τὴ γῆ κανεὶς Μανιάκης,
κανεὶς Σκεντέρμπεης ἀπὸ τὸ μνημούρι,

κι ἀπ' τὸ χαμὸ κανέναν Καραϊσκάκης.

16

Καραϊσκάκης; Σκεντέρμπεης; "Οχι. Ὁ μάγος
πλάστης ἀπ' ἄλλη ρίζα θὰ ὑψωθῆ·
θαστράψ' ἢ λεφτεριά κι ὁ τουρκοφάγος

θὰ θερίσῃ· μὰ εἶν' ἄλλο τὸ σπαθί.
Γειά σας, κλέφτες. κουρσάροι, ἀσλάνια, λύκοι!
"Ἄλλοι καιροὶ μὲ νέους θεοῦς. Ὅρθοί!

Βάλτε τῆς βίας τὰ δαμασκιὰ στὴ θήκη,
θαματούργα στὴ γῆ τῆς ἁρμονίας
τοῦ Λόγου τὸ σπαθί· σ' ἐσένα ἢ νίκη.

Τὸ φῶς. Κ' ἐγὼ προφήτης τοῦ Ἡσαΐας.
Μέσαθε τᾶγιο φῶς, καὶ χύστε το ἔξω!
Κάτου ἀπ' τὸ λύγνο κάποιας Ἱστορίας
μελλόμενης στεφάνια πάω νὰ πλέξω.

17

Γυναίκα, ἂν θῆς ἀντρέικεια νὰ δουλέψῃς
 γιὰ τὸν ξεσκλαβωμό σου, δὲ σὲ φτάνει
 νὰ κάψῃς, νὰ σκορπίσῃς, νὰ ξοδέψῃς

τὸ χρυσάφι, τὴ σμύρνα, τὸ λιβάνι
 στὸ νέο βωμό. Μέσα σου πρῶτα κάψε
 τὸ τριπλὸ ξόανο πού τοὺς δούλους κάνει,

Συνήθεια, Κέρδος, Πρόληψη. Καὶ σκάψε,
 καὶ τοῦ παλιοῦ καιροῦ τὰ παραμύθια,
 κι ἄς εἶν' ὁμορφα, μιὰ γιὰ πάντα θάψε.

Ἄ! τὰ μεστὰ καμαρωτά σου στήθια
 βραχνὰς τὰ πνίγει, πνίχ' τον, πολεμίστρα
 γιὰ τὴν Ἀγάπη καὶ γιὰ τὴν Ἀλήθεια.

Πάντα μαζί σου κ' ἡ Ὅμορφιὰ ἢ μεθύστρα.

18

Ὀνειρεύομαι, πλάθω, ζῶ τὸ στίχο
 στὰ λιγνά μου τὰ χέρια ἀπὸ παιδάκι·
 τὸν ἔχτισα τριγῦρο μου σὰν τοῖχο,

σὰ σηκωμοῦ τὸν ἔστησα μπαϊράκι·
 σὰν ποτήρι, καὶ πρόσφερα μὲ κεῖνο
 τὸ νερό, τὸ κρασί καὶ τὸ φαρμάκι.

Μὰ ὁ κεραστὴς ἐγώ, κ' ἐγὼ τὰ πίνω·
 τὸ στόμα ξένο, ἀνόρεχτο τοῦ κόσμου.
 Πότε ἀμύριστο, ἀμάραντο εἶναι κρίνο

μιᾶς μαστοριᾶς ὁ στίχος ὁ δικός μου,
 πότε χορτάρι ἠλιοθρεμμένων τόπων,
 καὶ πότε ὦμα τὸν ἀμολᾶ ὁ θυμός μου
 φασκέλωμα στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων.

19

Ἰδεολόγοι καὶ νιτερεσολόγοι,
 κι ὅσους μεθᾶνε τῆς ζωῆς οἱ χάρες,
 κ' ἔσεῖς μὲ τοῦ ἀσκητῆ τὸ κομπολόγι,

κ' ἔσεῖς, τραγουδιστὲς μὲ τὶς κιθάρες,
 κ' ἔσεῖς ποὺ τῇ ζωῇ κατάρα κλαίτε,
 κ' ἔσεῖς μὲ τῶν παθῶν τὶς λιγομάρες,

κ' ἔσεῖς ποὺ σὲ νερὰ γαλήνης πλέτε,
 τῶν «ὄλα ἀλλάζουν» οἱ διαλαλητάδες,
 κι ὅσοι στὸ γυρισμὸ τῶν ἴδιων καίτε

λιβάνι, κι ὅσοι καταφρονητάδες
 τῶν ὄγλων, κ' ἔσεῖς οἱ ἄθεοι κι ὅσοι θρησκοί,
 κ' ἔσεῖς, τῶν προλετάρειων οἱ λαμπάδες,

κι ὅλοι, ὑπεράνθρωποι, ἄνθρωποι, ἀνθρωπίσκοι!

20

Τῆς σκέψης καὶ τῆς πράξης πολεμᾶρχοι,
μονάχα ὁ νοῦς ὁ διαλεγμένος, ὁ ἕνας,
ὁ ἀριστοκράτης καὶ ὁ ἀρμοστής ὑπάρχει,

τοῦ σπαθιοῦ πολεμᾶρχοι καὶ τῆς πένας,
μόνος ὁ νοῦς ὑπάρχει ὁ κυβερνήτης.
Ἔολε στέρφα· στή ρίζα κάθε γένας

ὁ νοῦς σοφός, ποιητής, ἥρωας, προφήτης.
Ἄμορφο χῶμα κ' ἢ Ἱστορία· κορμὶ
δός της, ὦ Ἰδέα, καὶ γίνε της τεχνίτης.

Μὰ ἰδέα καὶ ἔλη, ὀρμὲς καὶ λογισμοί,
καμώματα καὶ χῶρατα ἐνὸς ψεύτη.
Τὰ πάντα ὑπάρχουν ἀπὸ τῆ στιγμῆ

ποῦ βλέπονται σὲ νοῦ τρανοῦ καθρέφτη.

21

Φιλόσοφος ὁ νοῦς, νεφελοχτίστης.
 Μὰ γρικῶ τὴν καρδιά μου μέσ' στὰ στήθια,
 κ' εἶναι ὁ χρησμός, ἀλάθευτος, τῆς πίστεως :

— Κ' ἐσύ, ζωὴ καὶ κόσμος κι ὅλα, ἀλήθεια.
 Καὶ ἡ καρδιά καταχτήτρα καὶ τὰδράχτι
 κρατεῖ τῆς Μοίρας· φέρνε τη βοήθεια,

φιλί, μαχαίρι, σὰν τὸν καταροράχτη
 κύλα, σάμπως θὰ ζήσης χίλια χρόνια
 ζῆσε, πέφτε, δροσιὰ ἢ βουλκάνου στάχτη,

καὶ οἱ καρδιές με τὰ πάθια, νά τὰ αἰώνια!
 Τῶν προβλημάτων μὴν κοιτᾶς τὸ γούπα.
 Ἐσὺ σ' ἐσένα γίνε ἡ τύχη ἢ πρόνοια.

Γέλα, ἀγάπαγε, κλαῖγε, μίσαε, χτύπα.

22

Κ' ἐγώ, προφήτη Σκάλδε, ἐπαναστάτης.
Σὰν ἐσὲ μιὰ ἐπανάσταση γνωρίζω,
Κατακλυσμός τὸ φοβερὸ ὄνομά της.

Κατακλυσμός· μόνο σ' αὐτόν ἐλπίζω,
νερό, νερό, νερό, γιὰ νὰ τὸν κάμῃ.
Κ' ὕστερα τί θὰ γίνῃ; Δὲ φροντίζω.

Ὁ κόσμος τὸ ψωμί τὸ τρώει χαράμι.
Καλοί, κακοί, Νῶε, κι ἄνθρωποι καὶ χτήνη
κι ὅλα νὰ τὰ σαρώσῃ τὸ ποτάμι,

σπόρος ἀπ' τὴ σπορά μας νὰ μὴ μείνῃ.
— Τὰ λόγια σου καὶ λόγια μου, ὦ προφήτη! —
Μὰ ἢ κιβωτό; Νὰ τιναχτῆ καὶ κείνη.

Τὸ νερὸ φέρετε. Ἐγὼ τὸ δυναμίτη.

23

Ἐκεῖνος μέσ' στὸ δρόμο πὸν γυρίζει
 ἀπὸ τὸ χέρι ἑνὸς παιδιοῦ συρμένος
 καὶ πὸν ἡ κορμοστασιά του σοῦ θυμίζει

κάποιων ἡρώων, κάποιων ἡμίθεων γένος,
 ἐκεῖνος εἶναι πὸν ὠρίξε τὴν Πόλη,
 βασιλιάς της πορφυρογεννημένος.

Τόνε ζώσαν ἀγκάθια καὶ τριβόλοι,
 βασίλειο, θρόνος, δύναμη,—κομμάτια.
 Κι ἀπὸ τοῦ Χάρου πιδ κακὸ τὸ βόλι

τὸ τύφλωμα τοῦ νύχτωσε τὰ μάτια.
 Μὰ ὄλο τραβᾷ μὲ τὸ παιδάκι ἀντάμα,
 σὰ γιὰ νὰ μπῆ στὰ πρῶτα του παλάτια.

Ποιὸς εἶναι; εἶναι γιὰ θάμασμα ἢ γιὰ κλάμα;

24

— Τὰ παλάτια. Κι αὐτά; — Καὶ τί μὲ τοῦτο;
Κάμπους γιὰ τέντες θέλουμε· γκρεμίστε.
Στὰ πάντα ἄς πέση ἐδῶ μπαλντὰς ἢ κνοῦτο. —

— Τὶς ἐκκλησιές; — Μὴν τρέμετε· γκρεμίστε.
Γιὰ τοὺς ναοὺς τῆς Ἐπιστήμης τόπο! —
— Κι αὐτὰ τὰ ὠραῖα τὰγάματα; — Γκρεμίστε,

κι ἀναθέματα — μὴ σᾶς κάνη κόπο! —
σωριάστε ἀπὸ τὶς πέτρες τους. Γκρεμίστε. —
— Τὸ περιβόλι; — Γιὰ τὸν ξυλοκόπο. —

— Τὰ μνήματα, ἱερά. — Κι αὐτὰ συντρούμια.
Ρούγα πλατειά. Ἐπὶ πάνω τους πατήστε
πρὸς τῆς μεγάλης θάλασσας τὰσήμια,

πρὸς τὰ σμαράγδια τοῦ βουνοῦ. Γκρεμίστε.

Αὐγουστος τοῦ 1909.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ
ΚΑΙ
ΤΑ ΝΙΑΤΑ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 17/05/2024 17:50:09 UTC from Psiriako Apothetirio Dimosias Istorikis V

Restrictions apply.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΝΙΑΤΑ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Ποιός μου χτυπάει ; Μήν οί στερνές ρανίδες τῆς βροχῆς
ποῦ ἀριές γλιστροῦν ἀπὸ τὰ κεραμίδια ;
Μὴ ζητιανεύῃ τὸ ἔλεος κανέναν δυστυχῆς ;
Ἢ μήπως τῆς γωνιάς τἀποκαΐδια,

πρὶν ἀπ' τῆς στάχτης ρουφηχτοῦν τῇ νεκρικῇ σιωπῇ,
αἰγαστενάξουν ; Ποιός φτωχός, ποιά λύπη,
ποιός θέλει κάτι καὶ δὲν ξέρει πῶς νὰ τοῦ τὸ πῆ ;
μὴν εἶναι τῆς καρδιάς μου οἱ χτύποι ;

Ποιά δάχτυλ' ἀλαφροπατῶν ἐκεῖ, σὰ νὰ μιλᾶν
παραπονετικὰ καὶ κουρασμένα,
πιο μουσικὰ κι ἀπ' τὰ χειλάνια σὰ γλυκοφιλᾶν ;
Ἄερας εἶσαι ; ξωτικό ; τί θές ; ἐμένα ;

ΤΑ ΝΙΑΤΑ

Νά μας ! τί ταξίδι ! θάρρη ἢ μέρα,
πάλι θὰ μᾶς πάρη ἢ καταχνιά . . .
Μαῦρα γνέφια, τ' ἄτια μας, πατέρα,
μείνανε στοῦ ἀγέρα τὰ παχνιά.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Φωνούλες ποῦ ἀναβροῦζετε σὰν τὸ ποτιστικὸ
νεράκι στ' Ἀπριλιοῦ τὸ περιβόλι,
γιατί κρατᾶτε μέσα σας κάποιο κρυφὸ κακό,
ποῦ μὲ χτυπάει σὰν τὸ σπαθὶ καὶ σὰν τὸ βόλι ;

ΤΑ ΝΙΑΤΑ

Μᾶς προσκάλεσες, νά τὰ παιδιά σου,
βγήκαμε ἀπὸ βάρδια ἀλαργινά,
κι ἂν πονῶς, καὶ μάλλιασε ἡ καρδιά σου,
καὶ τὸ μνήμα λούλουδα γεννᾶ.

μυγδαλάνθια, ὄψιμο εἶταν χιόνι,
καὶ μᾶς ἔκαψε λύσσα θεριοῦ . . .
Μὰ ἡ καρδιά σου δὲν ξαναφουντώνει
σὰν τὴ μυγδαλιὰ τοῦ Γεναριοῦ;

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Πόρτα μου, διάπλατη ἄνοιξε καὶ σὰ θαματουργὴ
χωρὶς κανεὶς τὸ μάνταλο νὰ σοῦ τραβήξῃ,
σπίτι μου, γέλα, στάχτη μου, λαμπάδιασε γοργή,
κ' ἡ Παναγιὰ στὸ εἰκονοστάσι ἄς τρέξῃ!

Ποῦ εἶστε, παιδιά μου, σπλάχνα μου, τί ἀργεῖτε;
Πόδια βαριά, φτερὰ γενῆτε,
ὄλανοιγμέν' ἡ ὀλάδεια μου ἀγκαλιὰ
νὰ σᾶς προσμένῃ ἀνήμπορη εἶναι πλιά.
Ποιὸς ἄγγελος σᾶς εἶπε: « Ἀναστηθῆτε!»
Στὰ χεῖλια μου διψᾶνε τὰ φιλιὰ.

ΤΑ ΝΙΑΤΑ

Λιγνοφυτρωμένα πολυτρίχια,
θέλουμε δροσιά, ποῦ εἶν' ἡ δροσιά;
Τοῦ Καιροῦ ἀγριόγατου τὰ νύχια,
ἢ τοῦ Πόνου πέλαγου ἢ μπασιά,

σοῦ ἀυλακώσαν καὶ σοῦ συνεπήραν
 κ' ἔτσα σοῦ ρουφήξαν τῆ θωριά;
 Πῶς τὸ σημαδέψαν καὶ τὸ γύραν
 σὰ διαγομισμένο ἀπ' τὸ Βορριά,

τὸ δεῦτροί, χειμώνα καλοκαίρι
 πλούσια φορτωμένο τὸν καρπό,
 τὸν ἀντρίκειο νοῦ, τὰπαλὸ χέρι,
 τὸν ἀηδογολάλητο σκοπό;

Μαύρη ἢ μοῖρα καὶ ἡ ζωὴ πανέριμη
 παντοῦ πάντα, γύμνια καὶ ἀπονιά,
 γέρονουμε στὰ χέρια σου, εἶν' ἢ θέριμη
 καὶ στὰ στήθια σου εἶν' ἢ παγωνιά.

Εἴμαστε σὰν τὰ χελιδονάκια,
 σύρε μας ἄλλου, σὲ μιὰ Ἀραπιά,
 στὴ γωνιά σου σβύσαν καὶ τὰ θράκια...
 Φῶς τοῦ ἡλιοῦ, τοῦ ἡλιοῦ ζεστοκοπιά!

Τί ἔκαμες τὰ μάτια σου τὰ μαῦρα,
 τοῦ μετώπου τῆ φεγγοβολιά,
 καὶ τὰ περπατήματα τὰ γαῦρα
 καὶ τὰ νυχτοφούντωτα μαλλιά;

Τῆς ἀγάπης τί ἔκαμες τὴ λαύρα,
 καὶ τὴν ἄξια κόρη τὴν κυρὰ
 ποὺ προικιά της ἔφερε τὴν αὔρα,
 τὴν ὑγεία, τὴν πίστη, τὴ χαρά,

κι ὄλα, καὶ τὰ ρόδα καὶ τὰ ρώδια
 ἀπὸ τὴν ὀλόγλωρη Ὅμορφιά,
 κ' ἤρθε καὶ σοῦ τάρριξε στὰ πόδια ;

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Σώπα! τοῦ σταυροῦ της τᾶκαμα καρφιά!

Μὰ λυπηθῆτε με, μὴν εἶστε
 σὰ μέλισσες ἀπάνω μου σπαράχτρες,
 σὰν ἐκδικητρες μέλισσες· βουίστε
 μέλισσες πρὸς ἐμένα ἀνθοβυζάχτρες,
 καὶ τὸ κεντρί σας ὄχι· στὴν καρδιά μου
 ἀργοστάχτε τὸ μέλι σας, παιδιά μου!

— ὦ παιδιά, γύρω μου πόσα, γύρω μου ὄλα,
 τραγουδῶ μὲ τὸ τραγούδι σας, ρωτῶ,
 ψάχνω, βρίσκω σας ἕνα ἕνα, νά ἢ μαργιόλα
 κόρη, τὸ παιδάκι νά τὸ σερπετό,

νά ἢ σγουρόμαλλη ξανθὴ μὲ τὰ λακκάκια
 στὰ δυὸ μάγουλα ἀπὸ γέλιο καὶ ἀπὸ φῶς,
 νά κ' ἐσὺ ὄλο τρέλλα, νά κ' ἐσὺ ὄλο κάκια,
 καὶ ἢ πονετικὴ, καὶ ὁ λάλος, καὶ ὁ κρυφός,

κ' ἢ λυπητερὴ καὶ ἢ Παναγιὰ τοῦ ὄνειρου,
 κ' ἕνα παλλικάρι, νιὸς ἀρματωλός,
 κ' ἢ ὄρια ἢ δολοπλέχτρα σὰ θεὰ τοῦ Ὅμηρου,
 κι ὁ ἀκριβὸς τῆς Σκέψης, κι ὁ ἄμαρτωλός...

κ' ἐσὺ ποῦ ἔπαιζες τὰ πρόσχαρα παιγνίδια,
 σάμπωφ νὰ κρατοῦσες τάγιον τὸ ραβδί
 ποῦ πετάει βλαστούς, κ' ἐσὺ μὲ τὰ στολίδια
 καὶ τὰρχοντικὰ φερσίματα, ὦ παιδί,

καὶ ἐσὺ ποῦ ἔπλεκες, λιγνὰ χεράκια δλάξια,
 τάνθοστέφανα γιὰ σένα καὶ γιὰ μᾶς,
 κ' ἐσὺ ποῦ ἔβγαινες νυφούλα στὰ μετάξια,
 κ' ἐσὺ ποῦ ἔστεκες γυμνὸς νὰ πολεμᾶς,

κ' ἐσύ, πάθος, δάκρυο, καὶ καρδιάς ἀγώνας,
 πάντα σαῖτεμένος, πάντα λατρευτῆς,
 κ' ἔτρεχες ὅπου ἔρμος καὶ βαθειὸς κρυψίνας
 τὸν τρανὸ καημὸ σου νὰ τοῦ ἐμπιστευτῆς.

Κ' ἐσὺ ποῦ ἤξερες ἀπ' ὅλα τὰ τραγούδια,
 κ' ἐσὺ ἀπ' ὅλα τὰ βιβλία τὰ σοφά,
 κυνηγέ, πίσω ἀπὸ τᾶσπρα πεταλούδια,
 κ' ἐσὺ ὀκνέ γυρμένη πάντα στὸ σοφά,

κ' ἐσὺ πὸν ἄφριζες τὶς θάλασσεσ, γοργόνα,
 καὶ καμάρι ἐσὺ ποῦ ζοῦσεσ τοῦ σπιτιοῦ...
 Ποῦ εἶναι ἡ Πούλια πὸν τὴν κάρφωνεσ κορώνα ;
 ποῦ εἶν' ὁ αἰθέρας τοῦ γαλάζιου σου ματιοῦ ;

ᾠμιμένανε, παιδάκια μου, καὶ εἶστε τὰ ἴδια, καὶ ὅλα,
 πῶσ ὅλα μαραμένα, ὅλα γυμνά ;
 Ποῦ τὰκρυβά, τὰ πράσινα, τὰ ὠραῖα, τὰ φεγγοβόλα ;
 Συντρίμια τὰ καράβια στὰ γκρεμνά,

καὶ τὰ σεντούκια τὰ θησαυροφόρα
τὰ θάψαν τρίςβαθοι βιθοί·
τώρα ἡ δική σας γαληνιά μὲ τὴ δική μου μπόρα
συφοριασμένος διπλὸς κόσμος· ποιὸς θὰ λυπηθῇ ;

ΤΑ ΝΙΑΤΑ

Καὶ καπνὸς καὶ ψέματα εἶταν ὅλοι
καὶ καταραμένοι οἱ θησαυροί,
κ' οἱ ἀκριβοὶ κ' οἱ ὠραῖοι κ' οἱ φεγγοβόλοι
χάθηκαν. Κανεὶς νὰ μὴν τοὺς βρῇ !

Ἄχαροι, καὶ πήγανε τοῦ κάκου . . .
Ρηγοπούλες ἄπλερες θαφτὲς
ὅλες, Θεέ μου ! στὴ μονιὰ ἐνὸς δράκου,
καὶ κανεὶς δὲ σάλεψε γι αὐτές.

κ' ἐσὺ ἀδιάφορος, κ' ἐσύ, ὦ πατέρα,
μᾶς ψυχῆς κ' ἐνὸς Σατύρου γιέ,
τέρας ἀπὸ λάσπη κι ἀπὸ αἰθέρα,
πλάσμα ἀνίδεο καὶ πλαστοουργέ,

ὅλα σου τὰ χᾶϊδια ποιὸς δὲν ξέρει
πὼς τὰ ξόδεψες γιὰ μᾶς, ποιητή,
μὰ ποτὲ δὲν ἄπλωσες τὸ χέρι
ποὺ εἶναι σὰν ἀρπάγι καὶ κρατεῖ.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὰ χέρια μου δὲν εἶναι σὰν τὰρπάγια,
 καὶ δὲν κρατᾶν, δὲ δίνουν λυτρωμό,
 ἔξερωνε μόνο τὴν Ἰδέα καὶ τὸ Ρυθμὸ
 ἀθάνατα τὰ δύο νὰ τὰ ζευγαρώνουν,
 καὶ ἔξερουν ἀπὸ μάλιστα κάποια μάγια,
 καὶ ἔξερουν τὸν ἀφρὸ νὰ πιάσουν,
 ποὺ σβύνεται στὰ δάχτυλα τοῦ καθενὸς καὶ πάει
 στὴν πέτρα εἰκόνα ἢ ἄγαλμα στὸν προὔντζο νὰ τὸν πλάσουν,
 καὶ ἀχάλαστο τὸ πλάσμ' αὐτὸ νὰ κελαϊδάη.

᾽Ωϊμένα ποῦ μὲ σέρνει
 ἢ γνώμη μου ἢ τρελή!
 Σὰν περιστέρι λαβομένο παραδέρνει
 στὴν ἀγκαλιά μου μέσα τὴν ἀμαρτωλὴ
 τὸ κάθε μου παιδάκι μαραμμένα,
 καὶ ἀποσωμένα καὶ γυμνά
 καὶ τάχα ἀναστημένα, καὶ ξανά
 ἔψιψιχισμένα πρὸ σκληρά, καὶ μέσα ἐδῶ πρὸ ξένα.

Μὴ μὲ καταριέστε, καὶ γιὰ σᾶς θὰ ὑφάνω . . .
 — Σὲ ξωθιάς δασκάλας ἔκαμα σκολειό,
 πῆρα τὸ φεγγάρι χτένι καὶ τὸ πλάνο
 φῶς τοῦ ἀποσπερίτη κράτησ' ἀργαλειό. —

Μὴ μὲ καταριέστε καὶ γιὰ σᾶς θὰ ὑφάνω
 γνέματα, κουβάρια, πνέματα, στοιχειά,
 Καὶ παννιὰ ἀσημένια καὶ χρυσὰ θὰ κάνω
 σὰν ἀπὸ τὸν Ἥλιο καὶ ἀπ' τὴν Εὐτυχιά.

Καὶ σταθῶα κορμιά σας θὰ τὰ ράψω ἀπάνω,
 τῆς Αὐγῆς μιὰ ἀχτίδα θά'χω γιὰ κλωνά,
 κι ὅλα θὰ σᾶς ντύσω καὶ θὰ σᾶς ζεστάνω,
 κι ὅσα φέγγουν θὰ εἶναι μπρὸς σ' ἐσᾶς ἀχνά.

Καὶ θὰ γίνω οἱ Μοῖρες, οἱ χαρίστρες Μοῖρες,
 τὰ φορέματά σας θάματα τῆς γῆς,
 ζῶνες καὶ χιτῶνες, πέπλοι καὶ πορφύρες,
 τοῦ βραδιοῦ τᾶστέρια, τᾶνθια τῆς αὐγῆς!

ΤΑ ΝΙΑΤΑ

Δύστυχε, κι ἀκόμα νὰ τὸ μάθης;
 Εἴμαστε ἴσκιοι,
 ὅ,τι μὲ τὰ μάγια σου μᾶς πλάθεις,
 δὲ μᾶς βρίσκει.

Δὲν ξορκᾶν τὸ κοῦο μας τὰ χρυσάφια
 καὶ τᾶσήμια,
 εἴμαστε ἀπ' τὰ Τάρταρα, εἶν' ἐντάφια
 τοῦτ' ἢ γύμνια.

Ἡ ὄρφικὴ σου ἀκούστηκε κιθάρα
 καὶ στὸν Ἄδη,
 συνεπαίρνει σὰν καρδιάς λαχτάρα
 τὸ σκοτάδι,

Κι ἀπ' τὸ Χάρο σὰν παρατημένα
 ξεγλιστρᾶμε,
 ἄῤυλο τὸ κοπάδι, πρὸς ἐσένα

Ὅμως πάντα δένει μας τὰ πόδια
 Μοῖρα ἀφέντρα
 μὲ τὸν κόπου κόσμο, εἴμαστε βώδια,
 Νὰ ἡ βουκέντρα.

Μιὰ κλωστή μὲ τὸ κλουβὶ τὰ δένει
 τὰ φτερά μας,
 τὸ κλουβὶ ἀνοιχτό, τὰργὸ προσμένει
 γύρισμά μας.

Ἦρθαμε σ' ἐσέναν ἐδῶ πέρα
 ποὺ ἀγαπᾶμε.
 Μὰ τοῦ κάκου, ὦ δύστυχε, ὦ πατέρα,
 μᾶς λές: « Νά με! »

Ἰσκιὸι ἐμεῖς, κ' ἐσὺ στὸ φῶς γυρίζεις,
 ζῆς ἀκόμα·
 μὰ κ' ἐσὺ βουκόλακας, μυρίζεις
 ἀπὸ χῶμα!

1906.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΙ ΚΑΗΜΟΙ ΤΗΣ ΛΙΜΝΟΘΑΛΛΑΣΣΑΣ

Ἀφιέρωμα	Σελίς 5
Ἡ φαντάσια καὶ ἡ καρδιά	» 6
Τὰ καλύβια τοῦ βλάχου	» 7
Γυρισμός	» 8
Ἡ ψαροπούλα	» 9
Στὸ Περιβόλι	» 10
Ἡ Γύφτισσα	» 12
Ὁ Ἀγαπητικὸς τῆς Λίμνης	» 13
Τοῦ Βιολιτζῆ τοῦ Μπαταριά τὸ ἐγκώμιο	» 14
Ἡ Νιότη μου	» 15
Τὸ Αἷμα	» 16
Ἡ κόρη μετὰ τὰ δύο ὀνόματα	» 17
Ἡ Μούσα	» 18
Στὸν ποιητὴ Μ. Μαλακάση	» 19
Ἡ Βαλανιδιά	» 20
Οἱ Ἄγγελοι	» 21
Μιά Ζωή	» 22
Τὸ Χάρισμα	» 23
Ἡ Νιόπαντρη	» 24
Τὰ Κανόνια	» 25
Τὸ πανηγύρι τοῦ Ψαρά	» 26

	Σελίς	29
Τὰ φλωριά	»	30
Τὰ ταπεινά	»	32
Ἡ κιθάρα	»	33
Τὸ καλοκαίρι	»	34
Ὁ Πλάτανος	»	35
Ἡ Νεράιδα	»	36
Τὸ ἅλατι	»	37
Ἡ πλημμύρα	»	38
Τί λένε οἱ Μῶλοι	»	40
Τὸ δάσος	»	41
Ἡ νύκτα	»	42
Παραμιλητὸ	»	43
Καὶ πῶς νὰ μὴ σὲ θυμηθῶ ;	»	44
Τὸ Φεγγάρι	»	45
Τραγοῦδι τοῦ γάμου	»	47
Ἀνατολή	»	49
Βιολέττα	»	51
Μιά παράδοση	»	54
Ὁ Πήγασος	»	57
Ὁ Μισεμὸς		
ΤΑ ΣΑΤΙΡΙΚΑ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ		
	»	61
Πρώτη σειρά	»	81
Δεύτερη σειρά	»	107
Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΝΙΑΤΑ		

Στὴ σελίδα 50, στίχος 8 ἀντὶ στενοῦς, νὰ διαβαστῆ *στεροῦς*.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 17/05/2024 17:50:09 UTC from Psifiko Apothefrio Dimosias Istorikis Viv

Restrictions apply.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 11/05/2024 17:50:09 UTC from Psifiko Apothefrio Dimosias Istorikis Vivliothekis Zanteos

Restrictions apply.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 11/05/2024 17:50:09 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorkis Vi

Restrictions apply.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 11/05/2024 17:50:09 UTC from Psifirako Apothetirio Dimosias Istorikis Vi

Restrictions apply.

